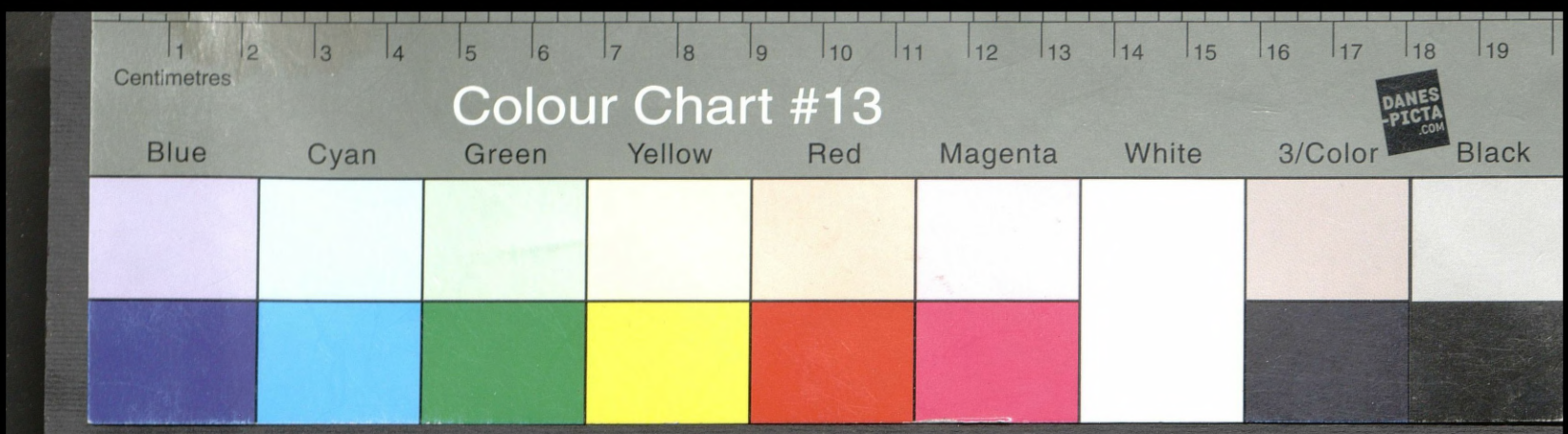
Centimetres
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
Colour Chart #13
DANES-PICTA .COM
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

LAUDA I INSTRUKCYE.

13

DZIEJE
ZIEMI KUJAWSKIÉJ

ORAZ

AKTA HISTORYCZNE

DO NICH SŁUŻĄCE.

OGŁOSIŁ

Adolf Pawiński.

WARSZAWA.
W drukarni Józefa Bergera.
Elektoralna Nr. 14.

1888.

RZĄDY SEJMIKOWE

W EPOCE KRÓLÓW ELEKCYJNYCH.

1572—1795.

LAUDA I INSTRUKCYE.

1674—1700.

OGŁOSIŁ

Adolf Pawiński.

Tom III.

1860

WARSZAWA.
W drukarni Józefa Bergera.
Elektoralna Nr. 14.

1888.

93(438)6; 93(438)7; 93(438)8

Дозволено Цензурою. Варшава, 15 Октября 1887 г.

2785/3

1.

1674. *Mart.*, 15. *Radziej. grodz. Recognit. 4a f. 111.*

101. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis palatinatuum Brestensis Cujaviensis et Junivladislaviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quinta Magna proxima (Mart., 29), anno Domini 1674. Obtulit nobilis Stanislaus Biernacki.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województw brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego na sejmik relationis et anteelectionis do Radziejowa pro die 15 Martii anno 1674 zgromadzeni. Wziąwszy sufficientem od ichm. pp. posłów naszych z konwokacyéj przeszłéj koronnéj warszawskiéj relationem, nihil nam restat, tylko przy winném naszém za ich prace i fatygi około dobra rzeczyp. desudatæ podziękowaniu, a dalszą naszę braterską propensyą prosequendo, natenczas considerando extraordinarii konwokacyéj przeszłéj temporis dispendium kosztów i ekspens przez ichmościów na dawnych sejmach koronnych erogowanych: in vim tedy lubo incomparabilis gratitudinis ofiarujemy ichmościom cztery tysiące złotych polskich czopowego prowentu do województw należącego, per medium z każdego województwa brzeskiego i inowłocławskiego przez ichm. pp. komisarzów tychże województw aby były wyliczone, jmci p. marszałkowi koła naszego rycerskiego asygnacye wydać zlecamy. Inhærendo zatém confœderationi regni Varsaviensi proxime præteritæ, pogłówne dwojakie przyjmujemy i one in tempore w konfederacyéj pomienionéj descripto wydawać deklarujemy i executionem in decreto tribunalis Radomiensis expressam, propter celeriorem tegoż pogłównego exactionem namawiamy sobie; którą, aby ichm. pp. starostowie per officia sua castrensia sub pœnis

tam in anterioribus, quam et modernis constitutionibus ac confœderationibus regni descriptis, quam citissime post obtentas condemnationes odprawowali, warujemy. Do którego to pogłównego obojga dawnych ichm. pp. poborców, to jest, z brzeskiego województwa, jmp. Aleksandra Ostrowskiego komornika granicznego województwa inowłocławskiego, z województwa zaś inowłocławskiego, jmp. Jana Wolskiego (który insimul retenta jmp. Jana Umińskiego przeszłego poborce za oddaniem sobie delat wybierać będzie powinien)—obieramy i naznaczamy; którym, upatrując nimios przez nierychłe oddawanie sumptus et expensas, po groszu od złotego, z miast zaś i miasteczek, także od Żydów po dwa grosza a contributionibus extraordinarie naznaczamy. Którzy ichm. pp. poborcy, in tempore w miejscach zwyczajnych zasiadszy, te podatki wybierać retentoresque in delatis do sądów kapturowych lub grodzkich fisci podawać i onych exsequi powinni będą. Do trybunałów zaś radomskich jakoto o pierwszą incydencyą pro die — Julii anni præsentis ichm. pp. Marcina Mikołajewskiego pisarza ziemskiego inowłocławskiego z brzeskiego, z inowłocławskiego zaś województwa jmp. Ludwika Zakrzewskiego; do drugiéj zaś incydencyéj powtórnego trybunału pro die — Februarii in anno 1675 proxime venturo jmp. Stefana Grochowickiego pisarza ziemskiego z brzeskiego, z inowłocławskiego zaś jmp. Wojciecha Głębockiego sędziego grodzkiego brzeskiego obraliśmy, którym solaria in confœderatione prætacta naznaczone miéć deklarujemy. Którzy to ichm. pp. deputaci circa distributionem chleba zimowego præsentes in eisdem subselliis być powinni i chleba większego extra datum modernorum bonorum pozwalać nie mają, to præcavendo, aby te dobra, które nigdy in hucusque chleba zimowego nie dawały, żeby i do przyszłego nie należały, ponieważ in confœderatione regni Varsaviensi proxime præterita są uwolnione; między któremi osobliwéj ichmościów konsyderacyéj zalecamy cząstkę królewszczyzny we wsi Noć nazwanéj, jmp. Kościelskiego marszałka koła naszego dziedzicznéj będącą, cale spustoszałą, aby podług tych praw tak dawnych jako i świeżych, które my et præsenti laudo reasumujemy, cząstka ta dóbr królewskich jmci wolna od hyberny zostawała, którą et præsenti wolną deklarujemy laudo. Mając zatém in consideratione jmp. Stanisława Wysockiego sędzica ziemskiego brzeskiego, rotmistrza województw naszych kujawskich, który lubo od ichm. pp. egzaktorów naszych, jedna propter defectum uchwalonych podatków podymnych, druga propter retentorów renitentiam sufficientia stipendia, jako to ad præsens deducitur, nie

odebrał, przecie chorągiew i kompanią swoję decenter do okazyéj i potrzeby chocimskiéj stawił i condigne tę usługę swoję (jako o tém atestacya jw. jmp. marszałka i hetmana wielkiego koronnego opiewa i świadczy) expedivit, za co jmp. rotmistrzowi i jmp. Jarnowskiemu porucznikowi i całéj kompaniéj, która w okazyéj była przy winném naszém braterskiém podziękowaniu omnem gratitudinem contestamur. Abym tedy do dalszéj napotém rzeczyp. i województw naszych przysługi przychęcić jegomości mogli, tedy jako od wszelkich prawnych procesów i dekretów w kapturowych sądach przeszłych brzeskich lub otrzymanych, lub też ex seriis controversiis in quocunque gradu intuitu jakoby niezupełnéj kompanii mający, będących i zostających, præsenti laudo uwalniamy i od tych dekretów, procesów prawnych i pozwów wszelakich ekscypujemy i eisdem modo quocunque nullatenus subesse deklarujemy. A jako z tych procesów i dekretów foroque et judicio quovis eximendo tak niemniéj i ex functione rotmistrzostwa i dalszego trzymania kompanii kwitujemy liberumque et absolutum ejus cum successoribus æviterne duraturis temporibus czyniemy i żadnego pretekstu do jegomości i jego sukcesorów nullo modo miéć spondemus.

Zostawując jednak salvam jmp. Jakóbowi Jarnowskiemu porucznikowi agendi w kapturowych sądach województw kujawskich z tém towarzystwém, którzy, pieniądze in vim stipendiorum pozabierawszy, w okazyéj chocimskiéj nie byli i owszem onéj temere zaniedbali, lubo też ante occasionem castra absque scitu et consensu jmp. rotmistrza, albo jmp. porucznika deseruerunt; czemu jmp. Stefan Buszkowski subjacere nie powinien, ponieważ pierwsze ćwierci przesłużywszy, ostatnią expediendo, enormiter convulneratus zostawszy, zdrowia swego ratował, a potém za chorągwią jachał i dotychczas w wojsku zostaje: będąc tedy memores meritorum pomienionéj chorągwi, tedy jako jmp. porucznikowi tak i towarzystwu straty i kalectwa podjętemu ofiarujemy złotych 2,000, to jest, jeden z województwa brzeskiego, drugi z województwa inowłocławskiego z czopowego takowym ordynujemy sposobem: naprzód jmp. porucznikowi—600 złp., jmp. Kobierzyckiemu postrzelonemu złotych 400; tysiąc zaś złotych towarzystwu znędznionemu i od koni i rynsztunków odpadłemu in dispositionem jmp. porucznikowi aby ex justo et æquo podzielił, committimus. Niemniéj i retenta dwunastu podymnych w województwie inowłocławskiém będące jmp. rotmistrzowi i jego kompanii vindicare i excipere per executiones suas cum officio zlecamy, a inquantum by defectus aliquis per desertationes omnes et conflagrationes

znajdował się, to ichm. pp. komisarze województwa inowłocławskiego, którym plenariam dajemy facultatem, supplebunt.

A ponieważ ichm. pp. komisarze tegoż województwa inowłocławskiego sufficientem in medio nostri calculationem prowentu czopowego starego, pro anno 1673 województwu inowłocławskiemu przynależytego tak erogowanego jako też in paratis zostającego i już per assignationes ordynowanego, debite oddali: tedy tychże ichmościów przy braterskiém naszém podziękowaniu eorum cum successoribus z administracyéj wyżéj opisanego roku kwitujemy i wolnymi æviterne et in ævum czyniemy i kwit osobny jmp. marszałkowi koła naszego rycerskiego wydać zlecamy. Przed którymi to ichm. pp. komisarzami województwa inowłocławskiego ichm. pp. poborcy tegoż województwa, którzy jeszcze rachunków nie uczynili, debitum calculum, pro tempore przez ichmościów designando, ut expediant, injungimus. Pro quo tempore ciż ichm. pp. komisarze, conflagrationem ædificiorum i straty na usłudze województwa jmp. Jana Umińskiego poborce województwa inowłocławskiego perpendendo, zkąd będą rozumieli, w czém dajemy ichmościom facultatem, ukontentują, eam facilitatem nostram jmp. Dzierżawskiemu burgrabiemu grodzkiemu inowłocławskiemu obtestando. A ponieważ goździowe dawne ad effectum in exsolutionem in hucusque nie przyszło, tedy to warujemy, aby possessores bonorum, którzy w tych dobrach karczm nie mają, żeby inhærendo laudis anterioribus podymne czworo juxta regestra in eisdem laudis expressa, sine retardatione ad manus generosorum exactorum protunc electorum wypłacili. Uwalniając ichm. pp. posłów naszych, na przeszłéj konwokacyéj koronnéj będących, ab onere contractus, który między sobą z jednéj a jmp. Przebędowskim oberszterem jkr. mci z drugiéj strony, respectu wyprawy żołnierza, z dymów królewskich wsi ex vi constitutionis regni przez jmp. Gałczyńskiego zaciągnionych i temuż jmp. Gałczyńskiemu injungimus, aby pomienionemu jmp. Przebędowskiemu (któremu i my z obudwu województw 1000 złp. in vim evictionis jmp. Przebędowskiemu juxta tariffam oddanych, zawartego temuż jmp. Gałczyńskiego exsoluturum obowiązujemy się) sumę 2,000 złp. mediante sufficienti przez tegoż jmp. Przebędowskiego albo na komisyéj lubelskiéj, albo też ibi, ubi de jure venerit, præstanda evictione et facienda assecuratione, wyliczył i odliczył. Któremu facultatem dajemy retenta contributionis fumalis in delatis w województwie inowłocławskiém, ex bonis regalibus provenientia et existentia per executiones cum officio wybierać, a wybrane już u jmp. poborce inowłocławskiego (ponieważ już brzeski restantem summam in

assignatione sejmiku naszego exsolvit) repetere, to deklarując, że summam restantem przez jmp. poborcę brzeskiego modo præmisso ad infrascriptas assignationes errogatam ichm. pp. komisarze województwa brzeskiego, którym dajemy eam facultatem, zkądinąd nadgrodzą.

Inotescencya wszelka ponieważ per publicationem każdego wiadomym czyni, zaczém po jmp. żupniku województw naszych (któremu zwyczajne more antecessorum jegomości solarium od nas należéć będzie) żądamy, aby jegomość za powziętą jako najprędzéj defluitacyi na składzie będącą i odebraną solą przez zwyczajną a wczesną po grodach województw obudwu każdego z nas uwiadomił publikacyą. Nie postremo loco kładąc jw. jmci p. wojewody inowłocławskiego curam et solicitudinem eliberationis tak wielu domów i honorów niektórych braci naszych in actione Ruszkoviana położonych, w trybunale koronnym przy wielkich ekspensach z uszczerbkiem substancyj jegomości exposítam: in vim remunerationis czego tedy jegomości naznaczamy i z czopowego starego z dalszych ćwierci sancti Michælis dwa tysiąca dwieście złotych polskich, to jest, z brzeskiego 1,200 złp. — tę sumę mianowicie, na którą sąd kapturowy brzeski dał asygnacyą (który kartę sobie na tę sumę daną powinien powrócić), z inowłocławskiego zaś województwa— 1,000 złotych odebrać naznaczamy. Wielmożnemu zaś jmp. Lubstowskiemu staroście kruświckiemu, assecurationes nostras per lauda anteacta exsolvendo, mając respekt na erogowane ex proprio peculio sumy in vim stipendiorum kompaniéj swojéj podczas wojny szwedzkiéj, destinamus z czopowego bydgoskiego sumę 3,800 złp., z któréj sumy 800 złp. jmp. Bełdowskiego wojskiego kruświckiego, intuitu pogorzałego przez ogień piorunowy gumna ze wszystkiemi zbożami respektując i na prace i fatygi jegomości, które tak często in calculationibus z ichm. pp. poborcami præstare raczy, comparticipem czyni; do któréj sumy 800 złp. dwieście złotych z czopowego województwa inowłocławskiego enumerare zlecamy i od teraźniejszych podatków na przeszłéj konwokacyéj uchwalonych tak personam cum officio jegomości jako téż consortem familiamque i wieś jego dzierżawy Bąkowo præsenti laudo uwalniamy. — A lubośmy jmp. Marcinowi Mikołajewskiemu pisarzowi ziemskiemu inowłocławskiemu na popisie pod Przedczem, marszałkowi naszemu evictionem nostram laudo tamże pod Przedczem względem sprawy inter generosos Ruszkowskie assecuratam w trybunale koronnym piotrkowskim præstare nie mogli; tedy za jego koszty i fatygi, które w pomienionym trybunale præstitit, sumę 300 złp., to jest, z województwa brzeskiego półtorasta

z inowłocławskiego zaś województwa półtorasta złotych z czopowego dalszéj ćwierci sancti Michælis odebrać sobie zlecamy.

A że omnibus querulantibus quovis zwykliśmy subvenire suffragio, niemniéj i jmp. Aleksandrowi Ostrowskiemu komornikowi granicznemu inowłocławskiemu, egzaktorowi generalnemu województwa brzeskiego przy słusznéj naszéj kondolencyi i kompasyi tak ciężkiego pożaru przez ogień, od złego człowieka ex occasione skarbu i funkcyi jego w budynkach dworskich, oborach, stajniach i owczarni, zbóż, szat, pieniędzy i wszystkiego sprzętu założonego, sumę 1,000 złp. z czopowego województwa brzeskiego we Włocławku, teraźniejszéj albo przeszłéj święto-michalskiéj raty (jako się będzie zdało ichm. pp. komisarzom województwa brzeskiego) odebrać zlecamy constitutiones regni de conflagratis onerum in toto zostawując. Który że przed sądem przeszłym kapturowym brzeskim justam et sufficientem calculationem de exactis per se contributionibus agrariæ initis, in castris ad Lublin sancitis et laudo particulari Radziejoviensi reasumptis, także fumalis initis laudo prætacto constitutis uczynił i sumy wybrane na asygnacye intuitu stipendiorum militarium realiter wypłacił, z czego kwit sądu tamtego kapturowego brzeskiego otrzymał; zaczém my tenże kwit in toto reasumujemy præsentique laudo onego ejusque successores, jako z wyżéj opisanych rachunków i sum wyliczonych tak niemniéj i z sumy 89 złp. i groszy 20 restantibus, videlicet ex contributione fumalis prætacta bonorum regalium teraz za asygnacyami niżéj opisanym osobom wyliczonéj, kwitujemy, uwalniamy i wolnego æviterne duraturis temporibus (żadnego prætextu do niego sobie ratione præmissorum nie zostawując) czyniemy.

A że na dopłacenie stipendiorum ichm. pp. deputatom znaku jmp. starosty owruckiego, supplendo defectum conflagratorum et desertatorum, wyliczył z szelężnego prowentu teraz już do skarbu koronnego należącego złp. 569 gr. 20, także vigore laudi anterioris sobie na wekturę do komisyi teraźniejszéj lubelskiéj wziął zł. 300: tedy jako z tych sum obudwu modo super descripto jako kwitujemy, tak niemniéj aby na tém nic jmp. poborca nie szkodował u jmp. Wojciecha Buszkowskiego skarbnika brzeskiego, pisarza grodzkiego radziejowskiego, przeszłego poborcę województwa brzeskiego restantem z poborów ośmi juxta regestra 1661, non obstantibus decretis commissorialibus Brestensibus, ale totaliter do wypłacenia należących summam 1,100 złp. tak względem tych dwóch sum jako téż respektując na konflagracyéj i dezerty, któreby mogły interce-

dere, a co nadewszystko respectu solarii od prowentu szelężnego, który przy pracach i ekspensach dosyć lichy po szelągu jest naznaczony, sobie rependere committimus; to præcavendo et fidejubendo, że inquantum by ob quoscunque defectus ta suma wyżéj opisana sufficere in retentis przez jmp. Buszkowskiego nie mogła, tedy, deductis rationibus et documentis, zkądinąd to supplere spondemus.

Ponieważ województwa nasze podatek akcyzny a die 1ª Februarii ad ultimam Martii skasowały i onego wybierać anteriori laudo nie kazały, a lex modernæ confœderationis regni Varsaviensis summam correspondentem kazało wnieść; tedy ichm. pp. komisarze czopowego obudwu województw summam correspondentem, jaka się ex calculatione regestrorum akcyznych z miast ukaże, z pierwszego półrocza do rąk ichm. pp. administratorów akcyzy wyliczą, żeby ta suma do skarbu koronnego correspondens przez ichmościów wniesiona była; jmci ks. proboszczowi radziejowskiemu ad rationem asygnacyi na złotych sto anteriori laudo danéj, ponieważ teraz totalis wypłacona być nie może, złotych trzydzieści ex summa restanti 89 zł. podymnego królewskich dóbr decreto capturali Brestensi ad exsolvendum injunctis (? flor.), u jmp. Aleksandra Ostrowskiego komornika granicznego inowłocławskiego, egzaktora generalnego województwa brzeskiego odebrać zlecamy. — Z tejże reszty u pomienionego jmp. egzaktora złp. 50 a drugie 50 zł. z czopowego województwa inowłocławskiego jmp. chorążemu regimentu dragońskiego jmp. Przebędowskiemu in vim tractamenti, ponieważ w sprawie województw naszych tu przyjachał, oddać przekazujemy.

Ażeby każdy, a pogotowiu kościoły boże constantiam sancitorum nostrorum uznawały, tedy klasztorowi św. Franciszka radziejowskiemu soli præteritis laudis per assignationes naznaczonéj beczek 25, także jmci ks. proboszczowi pomienionemu radziejowskiemu soli beczek 10 za pierwszą defluitacyą u jmp. żupnika województw naszych odebrać asygnujemy. Na którą sól i wyżéj opisane sumy asygnacye jmp. marszałkowi naszemu nomine nostri wydać zleciliśmy; klasztorowi także brdowskiemu propter majorem divinum cultum subveniendo, wieś klasztorną Psary od pogłównego uwalniając teraźniego, summam tantam, quanta z popisu osobowego patebit, ichm. pp. komisarzom czopowego województwa brzeskiego wydać i jmp. poborcy pogłównego per manus factoris bonorum oddać designamus.

A że ad præsens jest to illatum, jakby jeszcze od województw naszych kompania teraźniejszego w. jmp. starosty radziejowskiego nie

miała być ukontentowana, tedy to jako ad sufficientem probationem, tak i ad feliciora tempora sobie odkładamy. Przychylając się przytém do praw koronnych z dawnych naszych uchwałów, fraterne jednostajnie sobie przyrzekamy in posterum na funkcye poselskie, deputackie i komisarskie præsentes tantum a nie absentes de medio sui obierać.— A iż dotychczas po szwedzkiéj wojnie grody kancelaryj swych przy zamkach dla szczupłości prowentów zamkowych miéć nie mogą, ale one po gospodach w mieściech locare muszą, dla czego i gospodarze tantam commoditatem i przywodzenia jako i inszych pożytków dla zatrudnienia domu swego miéć nie mogą: zaczém jako p. Grzybowskiego w Radziejowie dom kancelaryi grodzkiéj radziejowskiéj, także w Kruświcy dom, gdzie jest kancelarya grodzka locata i inne wszystkie domy, w których są kancelarye grodzkie województwa kujawskiego od wszelkich miejskich kontrybucyj i wszystkich składek miejskich, hybernów, albo zimowego chleba stanowisk żołnierskich i do nich przystastw, albo jakiegokolwiek przykładania póty, póki tam kancelarye będą zostawały, uwalniamy i præsenti laudo eximimus.

Contra vero indebitos exactores albo proconsules, którzyby huic exempto et libertationi contravenire mieli, forum in judiciis capturalibus vel etiam in defectu eorum in judiciis castrensibus agendi conservamus, salvis jednak contributionibus publicis laudis vel constitutionibus et præsentis confœderationis regni sancitis; summam przez to oppressionem miasta Bydgoszczy województwa nasze miewają, kiedy, czopowe zwyczajne i szelężne generalne od piw płaciwszy, znowu ad extorsionem pisarzów celnych cło niesłuszne płacić mieszczanie muszą. Zaczém jakośmy to już ichm. pp. posłom naszym na przyszłą, da Pan Bóg, elekcyą ad promovendum imposuimus, tak i jmp. marszałkowi koła naszego committimus, aby list do jw. jmp. podskarbiego koronnego (? napisał), ut a tali indebita exactione eosdem exactores swoją powagą arcere raczył. Które laudum nasze jmp. marszałkowi koła rycerskiego ręką własną podpisać i do akt grodzkich radziejowskich podać zleciliśmy.— Datum w Radziejowie die 15 Martii, anno Domini 1674.

Jan Kościelski marszałek koła rycerskiego województw kujawskich, manu propria.

2.

1674. *Mart.*, 15. *Brzeska grodzka Relation. 4a f. 101.*

102. [Instructio palatinatuum Brestensis Cujaviensis et Junivladislaviensis generosis nunciis pro comitiis generalibus Varsaviensibus electionis novi regis serviens.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quinta Magna proxima (Mart., 29), anno Domini 1674.

Instrukcya ichm. pp: w. jmp. Zygmuntowi z Lubrańca Dąbskiemu podkomorzemu inowłocławskiemu, jmp. Stanisławowi Jemielskiemu kasztelanicowi kowalskiemu, jmp. Andrzejowi Niemojewskiemu, jmp. Stanisławowi Wysockiemu sędziemu ziemskiemu brzeskiemu z brzeskiego kujawskiego, także jmp. Aleksandrowi Trzebuchowskiemu chorążemu inowłocławskiemu, jmp. Sebestyanowi z Wielkiego Jarnowa Jarnowskiemu podsędkowi ziemskiemu brzeskiemu, jmp. Augustynowi Kołudzkiemu sędziemu grodzkiemu inowłocławskiemu, jmp. Janowi Kościelskiemu marszałkowi koła rycerskiego naszego z inowłocławskiego województw, na sejmik relationis postconvocationis seu anteelectionis radziejowski według konfederacyéj blisko przeszłéj warszawskiéj pro die 15 Martii zgromadzonych na sejm electionis pana nowego, pro die 20 Aprilis przypadający, posłom.—Kiedy tak nagła za zesciem ś. p. kr. jmci Michała, p. n. m. na ojczyznę naszę nastąpiła orbitatis rewolucya, nie przyjdzie, tylko hanc lugubrem reip. sortem w boską oddawszy dyspozycyą, nieustawające do majestatu jego świętego fundere vota, aby ciężką w tym razie ojczyzny naszéj recydywę zgodną jednostajnych głosów przez prędkie obranie pana nowego do zaszczytu wprzód chwały jego świętéj i świątnic pańskich, a potém podźwignienia rzeczyp. mole belli Turcici przyciśnionéj godnego i sposobnego uśmierzyć raczył. Harmonią więc przy téj animitus zasadzając się aprekacyéj niżéj wyrażone desideria nostra na tym tam placu do pilnéj ichm. pp. posłów naszych zlecamy promocyéj.

Naprzód tedy j. o. jmci ks. Kazimirzowi Floryanowi na Klewaniu i Czartorysku książęciu, arcybiskupowi gnieznińskiemu, prymasowi Korony polskiéj, winne oddadzą ichm. pp. posłowie podziękowanie pro

ea około dobra i obrady rzeczyp. pod te czasy sollicitudine, którą, zdrowiu swemu słabemu nie folgując, wyświadczać raczył książę jegomość. Przestrzegać będą tego ichm. pp. posłowie nasi, aby elekcya, da Pan Bóg, przyszła antiquis moribus secundum præscriptum legum ac constitutionis confœderationisque ac modernæ novissimæ confœderationis regni Varsaviensis solito cursu odprawowała się. A inquantum by tego postrzegli, żeby per potentiam na panowanie ktokolwiek concurrere miał, tedy eo in passu obligamus ichm., żeby tempestive województwa nasze o tém przestrzegali i jeśliby na jakiekolwiek rozróżnienie inter status i rozerwanie, quod absit, wolnéj elekcyéj zanosiło się, albo też jakie scysye per potentiam następować miały: tedy ichm. pp. posłowie serio invigilabunt i zaraz o wydanie uniwersałów, albo wici trzecich na pospolite ruszenie jmci ks. prymasa upraszać będą i one bez odwłoki do grodów województw naszych wcześnie przysłać powinni będą, żebyśmy na to tam miejsce electionis, nie pochybiając dnia elekcyéj, stanąć mogli.

Wiele po te czasy w trybunałach koronnych cum oppressione status equestris et convulsione honorów i prerogatyw ślacheckich emergit egzorbitancyéj; tedy, ponieważ poprawa trybunału koronnego circa ordinationem jego konstytucyą jest obwarowana, ichm. pp. posłowie nasi do całéj rzeczyp. instabunt, aby te wszystkie inkonweniencye zniesione, a w rézę dobrą wszystko wprawiono było. Regestr compositi judicii w tymże trybunale piotrkowskim i lubelskim ponieważ jest in aggravationem statuum, aby był zniesiony, ażeby wszystkie sprawy spirituales z regestru mixti fori sądzone były, niemniéj i causæ criminales, które in evacuationem status equestris w trybunale sądzone bywają i tam inkwizycye cum dispendio fortunarum i substancyj różnych ludzi wywodzone bywają: tedy aby w sądzie grodzkim albo ziemskim sprawy pomienione sądzone i inkwizycye juxta constitutionem anni 1588 tamże in primis judiciis sive capitanealibus castrensibus, sive terrestribus, ubi patratum crimen est, in loco delicti wywodzone były. Jednak apelacya post definitivam sententiam tak actori jako też i citato do trybunału koronnego dopuszczona była, ex vi tedy motionis ejusdem, aby citati ex simplici regestro sine beneficio aresti sprawowali się. Nadto sprawy o wykopanie pieniędzy na cudzym gruncie będących aby lub na w sądach grodzkich, lubo w trybunale koronnym inter causas fisci modo præmisso sine beneficio aresti odprawowały się, ichm. pp. posłowie nasi omnem curam et sollicitudinem adhibebunt.

Niemniéj przez to status equestris in bonis rujnuje się, kiedy przez tak długie procesy prawne suam a creditoribus et ab aliis omnibus injuriantibus satisfactionem odnosić nie może; co considerando, zlecamy ichm. pp. posłom naszym, aby jako skrócenie najskuteczniejsze procesów, tak niemniéj i executionis, quam velociori cursu expediendo, promowowali, tak ażeby sprawy post obtentam pœnam bannitionis ex citatione cassandæ w areszt nie wpadały, ale jako ex eadem citatione tak też i ex motione ex simplici regestro, amputato aresto swój efekt odbierały. A ponieważ po województwach, ziemiach ichm. pp. poborcowie multum querulabantur, że retentores contributionum publicarum, chociaż i egzekucyami możnemi i dekretami różnymi nakrywani bywają i owszem znajdują się tacy, że in necem tak samych ichm. pp. poborców jako też i sukkolektorów ich conspirant: tedy inibunt ichm. pp. posłowie z całą rzecząp. i skarbem koronnym modum ad obviandum huic malo; więc aby ichm. pp. poborcy delaty takich retentorów per authentica documenta do skarbu koronnego oddawali i one skarb koronny odbierał, ichm. pp. posłowie efficient.

Starostwa koronne jurydyczne barzo są per avulsionem bonorum seorsivis privilegiis abscessorum ogołocone, dla czego condigne et in tempore sądów swoich jurydycznych odprawować ichm. pp. starostowie nie mogą, także zamki i fortece in ruinam et desolationem poszły: tedy starać się będą ichm. pp. posłowie nasi, aby pomienione dobra post decessum modernorum possessorum wiecznymi czasy do starostw iterum inkorporowane były. Więc żeby ichm. pp. starostowie in posterum privilegia juris communicativi w kancelaryach koronnych nie wyjednywali, ichm. pp. posłowie lege cavebunt. Niemniéj starostwo tykocińskie, które in contrarium legis publicæ jest ex bonis regalibus in bona hereditaria in diminutionem proventuum thesauri regni obrócone i protestacye zaraz o to na sejmie zaszły, aby ad pristinum statum, non obstantibus constitutionibus regni et privilegiis regum, (o których kasacyą starać się będą ichm. pp. posłowie) przywrócone było, instabunt.

A że dobra królewskie i duchowne przez nieznośne żołnierskie zimowe chleby in maximam obracają się ruinam, a to ztąd najbarziéj, kiedy na niektóre z nich plus æquo większą dystrybucyéj hibernorum wkładają sumę: więc dalszéj ich przez to zabiegając dezolacyéj, zlecamy to ichm. pp. posłom naszym, aby prawem warowali, żeby dystrybuta hibernorum odtąd in præsentia ichm. pp. deputatów od województw

wysłanych, juxta statum bonorum odprawowana była; więc i hyberny lat przeszłych cum aggravatione ludzi ubogich od wojska nadebrane, aby w przyszłe hyberny potrącone były. I to niemniéj dobra królewskie deteriorat, kiedy ichm. pp. duchowni dobra duchowne tak w wyprawie z nich ludzi do obozu, jako i w wydaniu hyberny, także i innych podatków per lauda postanowionych od dóbr królewskich separują: więc, aby separacye takowe abhinc nie działy się i owszem ciężary wszystkie æqua lance z dobrami królewskiemi dobra duchowne znosiły, ichm. pp. posłowie lege cavebunt.

Wójtostwa, które nobiles bene meriti trzymają, a poddanych w nich nie mają, aby według dawnych konstytucyj od hyberny wolne zostawały, także i wsi wszystkie królewskie, które antiquitus chleba nie dawały, aby i teraz agrawowane nie były, dawne wszystkie o tém ichm. pp. posłowie reasumują prawa.

Lubo to jest dawnemi abunde warowano prawami, aby infames, banniti et proscripti jako omnium dignitatum incapaces zostawali, tak i do żadnych judiciorum subsellia nie należeli, ani przypuszczeni bywali, jednak i teraz ichm. pp. posłowie wszystkie o tém obostrzą prawa.

Ordynacya książąt ichm. Ostrowskich aby ad consensum totius reip. akomodowana i per oblatam do grodów po województwach oddana była, ichm. pp. posłowie efficient.

Uważając wielkie przez to privatorum ukrzywdzenie, kiedy pretensyj swoich longo juris tractu dochodzić muszą, zaczém, aby skrócenie procesów æqua lance jako w Wielkiéj tak i Małéj Polsce przyjęte i opisane było, także trybunał koronny tak w Piotrkowie jako i w Lublinie przez cały rok sądzony był, ichm. pp. posłowie promovebunt.

I to ad celeriorem justitiæ należy cursum, aby apelacye z grodów ad inscriptionem najmniéj sześci tysięcy złotych na trybunał koronny nie wychodziły, co diligenti ichm. pp. posłów zlecamy promotioni. — Ponieważ cło generalne ex unanimi ordinum consensu na blisko przeszłéj konwokacyéj penitus abrogowane stanęło, in constitutiones zaś téj konwokacyéj, nescitur qua autoritate, na komorach nadwiślnych conservatio tegoż cła ultra mentem przeszłoroczněj konstytucyéj do roku a prima Maii proxime ventura weszła: tedy uważając przezto ciężką equestris ordinis i poddanych ich agrawacyą, zlecamy ichm. pp. posłom, aby ta konstytucya względem tego cła generalnego jako ultra mentem ordinum regni in volumine konstytucyj blisko przeszłych jest konotowana, tak na blisko przeszłéj elekcyéj zniesiona była.

Ceł kasztelańskich województw naszych, które ex antiquo usu ichm. pp. kasztelanom należą, aby nikt nie ważył się bronić i w wybieraniu onych jakichkolwiek impedymentów czynić, sub pœnis contra transgressores legum sancitis i teraz pod interregnum w sądach kapturowych a potém i w grodach jure vindicandis sine quavis appellatione, ichm. pp. posłowie urgebunt. A że i na Mątwach cło, do jegomości ks. proboszcza strzelińskiego wybierają, a mostu na tamtéj przeprawie nie masz, tedy, aby albo cło to abrogowane, albo most zbudowany był, domówią się ichm. pp. posłowie.

Ponieważ nullo jure cło mostowe pp. Toruńczanie, mostu żadnego nie mając, biorą, serio instabunt ichm. pp. posłowie, aby rigor juris per constitutionem na nich był ekstendowany i o to na generalnych kapturach warszawskich każdemu o to z nimi wolno było agere.

Wielkie w tém status equestris vertitur præjudicium, kiedy sól ślachecka nad zwyczaj dawny majori pretio od skarbu przedawana bywa; tedy aby more antiquo beczka soli po grzywnie szafowana zostawała, ichm. pp. posłowie efficient.

Osobliwy na tém rzeczyp. zawisł interes, żeby tak teraźniejszy jmp. podskarbi wielki koronny jako i przeszłego successores rationem perceptorum et expensorum na przyszłéj elekcyéj oddali, czego aby się ichm. pp. posłowie seryo upomnieli, fraterne requirimus. — I to ad communem wolności ślacheckiéj należy, aby jmp. podskarbi wielki koronny na żadne funkcye, jakoto cła i pisarstwa skarbowe, ludzi plebejos nie podawał, ale tylko nobiles bene possessionatos, co aby konstytucyą warowano było i jeżeliby się kędy na cłach i komorach plebei znajdowali, ci exnunc relegati zostali, ichm. pp. posłowie seryo promovebunt et rigore juris obostrzą.

Palam to już jest promulgatum, że status spiritualis subsidium charitativum in confœderatione proxime præterita sancitum renuit oddawać; przeto ichm. pp. posłowie instabunt wprzód do książęcia jmści prymasa a potém i inszych ichm. ks. biskupów, aby exsolutionem subsidii hujus per officia sua seryo ichm. duchownym injungant, gdyż o każdego w tym ciężkim upale pogańskim gra idzie.

Konstytucyj o niewydawaniu glejtów na kondemnaty zastarzałe reasumpcyą i obostrzenie diligenti ichm. pp. posłów zalecamy promotioni. Inquantum by na blisko przyszłéj elekcyéj dla jakich, strzeż Boże, scysyj, albo inszych okazyj przyszło rzeczyp. do konfederacyéj, aby eo in

passu nic, coby extra orbitam legum znajdowało się, nie pisano ani promowowano, ichm. pp. posłowie enitentur. Powaga urzędu jmci ks. pisarza najwyższego skarbu koronnego tak wielą praw i konstytucyj, także przywilejów królów polskich utwierdzona et pactis conventis poprzysiężona, aby nullum præjudicium patiatur, ale owszem juxta leges et antiquos usus et consuetudines do zachowania całości prowentów ekonomicznych dóbr do stołu królów najjaśniejszych polskich należących in suo robore et prærogativa zostawała, ichm. pp. posłowie cum tota rep. domówią się tego i inne wszystkie interesa jegomości aby na ręku swoich piastowali, bratersko zlecamy. Że barzéj nie może summus w téj ojczyznie æqualitatis valor decusque labefactari, jako per evacuationem honesti w urodzeniu synów koronnych, seryo na teraźniejszym electionis sejmie winniśmy advertere i nie cierpiéć takiego zakału. A że in condicto przeciwko wyraźnemu prawu zaszedł dekret między jmp. Andrzejem Grudzińskim natenczas kaliskim, teraz poznańskim i między ichm. kaliskim i brzeskim kujawskim teraźniejszymi wojewodami na sejmie 1661 za króla jmci Jana Kazimierza, kędy nierównie urodzonemu, bo wprzód ex adultera occisi mariti uxore, potém ex concubina spłodzonemu synowi pomienionego jmp. wojewody poznańskiego paritas adstruitur, instare koniecznie powinni ichm. pp. posłowie, aby ten dekret, constitutiones 1578 et 1633 de ultima prole sancitæ convellens, był nullitatis. Ad majorem efficaciam naprawy tak walnego æqualitatis et honestatis prawa i ozdoby klejnotu ślacheckiego reasumujemy wszystkie artykuły, które za panowania dwóch immediate świętéj pamięci królów ichmościów przeszłych na sejmikach i publicznych zjazdach uchwalone były, directe vel indirecte do téj się stosując materyi i one promovere do zupełnego ukontentowania ichmościom injungimus.

Uznała i uznawa po te czasy ojczyzna incommoda ordynacyéj, choć rectissima intentatione od wielkich w téj ojczyznie senatorów et meritissimis civibus cum consensu omnium ordinum, nemine natenczas reclamante, na obronę ojczystych granic przeciwko nieprzyjaciołom postronnym formowanych; daleko i nierównie więcéj każdego in admirationem movere przemagają zapisy inaudita praxi et exemplo między jmp. wojewodą poznańskim i jmp. miecznikiem koronnym poczynione, z których że tylko sola convulsio sprawiedliwości, a nie żadne publicum emolumentum sequi może i owszem zamięszanie dla oczywistéj krzywdy wielkich ludzi, in quorum præjudicium sola intentione avellendi onychże

a legitima successione, nieomylnie nastąpićby musiało: tedy takie i podobne zapisy, vim ordinationis mające convellentes justitiam et successionem, aby anihilowane były, omni studio, cura et opera ichm. pp. posłowie instabunt.

Należy i to nietylko ad modernam improborum conatuum jmp. wojewody poznańskiego evacuationem, ale też in præcustoditionem dalszych czasów, żeby takie sprawy, których novum emergens vertitur, jako to osobliwie ignobilis nobilitatio, illegitimi legitimatio, si quo casu admittenda esset, dato hoc non concesso, nigdy bez posłów ziemskich, bez wiadomości sejmów favorem decisionis mereantur. Że zaś secus factum est w podmiecie illegitimi filii jmp. wojewody poznańskiego, tedy i z téj racyéj nullatenus ten młody meretur æqualitati i owszem indispensabiliter etiam na teraźniejszéj elekcyéj pro excluso habeatur et impari mieć chcą województwa nasze. A że multoties i teraz recenter takie zachodziły inconvenientia w deklaracyach od tronu pańskiego, że illa oracula etiam ad instantiam całéj izby ore regio compromissa odmienną brały egzekucyą i co deklarowano nie sądzić ad maturam instantiam izby poselskiéj, to znowu sądzono, jako to practicatur za króla jmści Michała w sprawie jmp. wojewody poznańskiego: serio præcavendum est, aby napotém et levitas wyroków pańskich et contemptus tertii ordinis nie zachodził. Równie i to promovendum, żeby dekreta takie in toto et singulis punctis z kancelaryéj wychodziły, jako od tronu publikowane są, gdyż unde biorąc valorem suum, aliter napisane mają być nullitatis.

Mając w pamięci wysokie merita jmp. wojewody inowłocławskiego in rempublicam, które toties, z młodości lat swoich służąc całéj rzeczyp, jako osobą swoją tak znaczną ujmą substancyj swoich chorągwie usarskie pancerne w różnych okazyach trzymając, kosztem swoim i teraz recenter na blisko przeszłą kompanią chocimską chorągiew stawił kosztem swoim: zlecamy to ichm. pp. posłom naszym, aby gorąco instent apud rempublicam, aby zachęcając synów koronnych do równych przeciw rzeczyp. przysług, dobra królewskie wieś Murzyn nazwaną, cum adjacentiis przez wojska szwedzkie z gruntu spalona, in hereditatem cedere mogła jmp. wojewodzie inowłocławskiemu, a przynamniéj emphytesis do lat pewnych przyznana była jegomości.

Matricidarum proles, które propter adulterium okrutną śmiercią mężów swoich interimunt, aby takowa proles ex adulterio pochodząca do żadnéj sukcesyéj nie należała, lege scripta cavebunt

ichm. pp. posłowie, zabiegając temu, aby takowe ausus in rep. et regno nie znajdowały się.

Sprawa jmp. Mikołaja Tulibowskiego kasztelana słońskiego cum magistratu Torunensi et tota communitate agitata magno sumptu ponieważ ob protectionem dworu, lubo o tém prawo jest wyraźne anni 1659 i taż konstytucya reassumpta novella constitutione i przezto multum exorbitatis et decreta tribunalicia convelluntur, in executionem przyjść nie może: ichm. tedy pp. posłowie seryo przy tém prawie i dekretach stawać będą, aby omnes injuriati ratione depositorum satisfacti zostawali et bona jure victorum executioni subsint, nullis obstantibus illicitis dilationibus et defensis officioque sub privatione capitaneatus, secundum resonantiam decretorum tribunaliciorum executionem czynili potentem.

Wielkie in remp. tegoż jmp. kasztelana słońskiego merita condignum tak na osobę samę jako i dobra jegomości przez wojnę mątewską penitus zrujnowane sobie vendicant respectum, aby tedy wsi Czerniewice i Grabianowo jegomości penitus zdezelowane z inszemi wojną przerzeczoną a contributionibus publicis wolne być mogły i jegomość apud futurum regnantem słuszną strat swoich odniósł rekompensę, ichm. pp. posłowie praecavebunt, co i inszym ichmościom eo in passu injuriatis ma suffragari. Imp. starostę kruświckiego optime meritum jako całéj rzeczyp. tak i województwom naszym recommendabunt ichm. panowie posłowie respektowi całéj rzeczyp., który pod wojnę całą szwedzką kosztem swoim chorągiew dobrą trzymał, siła przysług godnych całéj rzeczyp. wyświadczył, gdzie natenczas impendio non mediocri krwie swojéj i kompaniéj swojéj za ordynansem świętéj pamięci króla jm. Kazimirza soli zamorskiéj łasztów kilkadziesiąt na kilku statkach od nieprzyjaciela koronnego Szweda w górę prowadzącego summa resolutione odebrał; z czego że najmniejszéj korzyści ani jegomość, ani kompania jegomości nie odniosła, kiedy ta sól na ujęcie wojsk cesarza jegomości i prowiant idzie, statki także pod pretekstem mostu jegomości za ordynansem króla jm. zabrano, nadzieją tylko i obietnicami cieszono dotychczas bez wszelkiéj korzyści: aby rzeczp. lubo z skarbu swego, lubo z żup koronnych recompensam temuż jmp. staroście kruświckiemu i kompaniéj jego uczynić naznaczyła, urgebunt ichm. pp. posłowie u całéj rzeczyp., także o instancyą za tymże jegomością ad futurum regnantem, aby za jego znaczne straty na usłudze rzeczyp. w osobliwym zostawał respekcie et ex primis vacantibus był ukontentowany. Równa jmp. sta-

rosty radziejowskiego, cui qua sago qua toga de rep. meritissimi zasługi ojczyźnie téj dobrze wiadome cum impendio jako własnéj substancyéj tak i samego zdrowia pro bono publico wyświadczone, przywłaszczają sobie gratitudinem, więc aby w słusznym tak apud remp. jako, da Bóg, futurum regnantem zostawały respekcie, ichm. pp. posłowie praecustodient. A ponieważ per quendam abusum od śmierci niegdy jmp. Kryskiego starosty przedeckiego cło kowalskie do starostwa przedeckiego abscessit, przezco wielkie praejudicium et gravamina starostwo kowalskie ponosić musi: tedy instabunt seryo ichm. pp. posłowie, aby juxta antiquos usus pomienione cło do starostwa kowalskiego przywrócone i inkorporowane było, non obstantibus quibusvis privilegiis, któreby z kancelaryj koronnych wydane były, salvis jednak modernis possessoribus. Dobra wszystkie, którekolwiek z dawnych czasów przez zamian poszły lub królewskie za dziedziczne, lubo dziedziczne za królewskie, toż intelligi debet w dawnych zamianach, które ab antiquissimis temporibus stanęły inter bona terrestria et spiritualia: domówią się ichm. pp. posłowie, aby tak zostawały, jako są circa praesentes possessores i ktokolwiekby chciał te rzeczy innovare, albo pozwami lubo mandatami zadwornymi kogo inkwietować, przezco tranquillitas publica w sprawach rzeczyp. mięszaćby się musiała, aby pozwy te i mandaty były nullitatis. W czém że województwa nasze mają dowodną informacyą, że jmp. chorąży inowłocławski injuriose impetitur ratione Żakowic wioski pustéj królewskiéj, które ab antiquissimis temporibus sub titulo dóbr królewskich zostają, raz od rodzica jego godnéj pamięci kupione, drugi raz post fata tego od tegoż jmp. chorążego odkupione, aby jmp. chorąży ab ea impetitione był wolen et pacate przy téj dzierżawie zostawał, urgebunt ichm. pp. posłowie nasi i aby te dobra jako zdawna zostawają, sub titulo bonorum regalium zostawały.

Lubo to jest dostatecznie prawem pospolitém securitas tak personarum jako i bonorum fortunarumque ichm. pp. posłów ziemskich funkcyą publiczną na sejmach i zjazdach wszelakich generalnych na sobie noszących warowana, jednak, iż znajdują się takowi etiam ex spiritualibus, którzy, uchylając ostrości prawa pospolitego, na dobra ziemskie a osobliwie osób funkcyą poselską ad promovendum bonum publicum onerowanych zesyłają, poddanych z dóbr ich gwałtownym sposobem zabierają, jako to niedawnego czasu moderni interregni i konwokacyéj blisko przeszłéj warszawskiéj jmp. podsędek brzeski kujawski, poseł z województw

kujawskich na tęż konwokacyą, od jm. ks. Gałczyńskiego proboszcza kłodawskiego w téj mierze passivus in persona et bonis suis zostaje, kiedy tenże jm. ks. proboszcz, stante legalitate et functione poselstwa jegomości na konwokacyą blisko przeszłą, na dobra jkr. m. nasłach (?) i poddanych jego własnych gwałtownie z dóbr jego zabrać i do Kłodawy wywieść rozkazał: tedy zlecamy ichm. pp. posłom naszym, aby wprzód u książęcia jm. prymasa z tą odezwawszy się pro parte jmp. podsędka brzeskiego kujawskiego kwerymonią i efficacem w téj mierze wymogszy jegomości satysfakcyą i w krzywdzie ukontentowanie, prawo to de securitate nuntiorum lepiéj obostrzyli et spirituales contravenientes illi circumscribant.

Za dobra ichm. pp. Jaranowskich, per successionem concernentem w Inflantach będące, a Szwedom per pacta z inszemi dobrami oddane, aby recompensa obmyślona od rzeczyp. była et a futuro regnante, ichm. pp. posłowie promovebunt. Meretur condignum jako u województw naszych tak u całéj rzeczyp. respectum jmp. Wysocki sędzic ziemski brzeski, rotmistrz przeszły województw kujawskich, który non parcendo sumptibus propriis i znacznéj substancyéj stracie, chorągiew słuszną in tempore do okazyéj chocimskiéj ad opus belli, nie odebrawszy zasług, in toto wystawił: przeto, do dalszéj jegomości zachęcając przysługi, zlecamy ichm. pp. posłom naszym, aby jegomości jako rzeczyp. rekomendowali, tak ad condignam strat jegomości recompensam apud futurum regnantem drogę usłali.

Stosując się ad constitutionem 1635, ponieważ dziesięciny w dobrach królewskich ordinavit lex wytyczne cum aggravatione ubogich ludzi, którym dał to beneficium, aby się ciż ichm. duchowni połowicą do poborów hyberny przykładali; zaczém że dekreta in contrarium huic constitutioni sancita do tych podatków przykładać się onym zakazują, instabunt ichm. pp. posłowie, aby ta konstytucya, non obstantibus quibusvis decretis, reasumowana była, tam zasię, kędy do tego czasu nie wytykano, aby według starego statutu pieniężną kontentowali się dziesięciną.

Ponieważ privilegia in præjudicium legis publicæ z kancelaryéj wydawane były cum præjudicio et oppressione miast i wsi do czopowego należących, przezco wielka dzieje się w podatku czopowego dyminucya i ubliżenie kwarty rzeczyp.: wniosą instancyą ichm. pp. posłowie nasi do jm. ks. podkanclerzego koronnego, aby przywilej na karczmę ks. plebanowi kowalskiemu z kancelaryéj małéj wydany, rewokowany i per le-

gem publicam kasowany być mógł i oblaty takowego przywileju, aby ex actis quibusvis, kędyby się znalazły, elminowane były.

Iż się to passim zagęściło, że w miastach, miasteczkach ludzie ubodzy na grunty i place swoje sum pewnych pieniężnych zaciągnąwszy, gruntów odstępować muszą dla długu kościelnego, przez co ujma podatków bywać zwykła, a ichm. duchowni dobra te cum præjudicio civitatis posiadają, grunty sieją cum oppressione ubogich ludzi, onera reip. nie płacąc: starać się będą ichm. pp. posłowie nasi, aby temu rzeczp. occurrat, żeby województwa i miasta żadnego w tém praejudicium nie miały.

Ponieważ za konkurencyą u nas do spólnéj obradéj dwóch województw sejmiki radziejowskie, życzliwych w nichże ojczyźnie synów et ad bene merendum ochotnych crescit numerus, aby tém otworzystsze studiis ich do przysługi rzeczyp. być mogło pole: starać się będą ichm. pp. posłowie nasi, aby abhinc z województw tutecznych naszych sześć posłów rzeczp. ordynowała, lubo te województwa więcéj nad sześć w sobie continent powiatów. I to ad pacificationem internam bene meritorum téj rzeczyp. civium należy, aby dyplomata, które sine consensu status equestris powychodziły cum laesione honorów ludzi wielkich, kasowane były, o co upraszać będą ichm. pp. posłowie. Niemały w tém boni publici vertitur interes, aby na funkcye i munia publiczne ichm. pp. posłowie ziemscy juxta praescriptum legum de judicibus tribunalis deputatis obierani byli, co ad promovendum ichm. pp. posłom naszym injungimus.

Decreta tribunalicia in executione pendentia ponieważ wielkie per remoram peragendarum executionum detrimentum partibus actoreis przynoszą, między któremi dekret trybunału piotrkowskiego, w którym była injuncta executio bonorum infrascriptorum jure victae partis tam in Majoris quam et Minoris Poloniae palatinatibus existentibus sub poena perpetuae bannitionis, to jest, ex parte magnifici Michaelis Działyński ensiferi terrarum Prussiae, capitanei Kiszeviensis ab una et olim magnifici Joannis Clementis Branicki, curiae regni marschalci et generosi Caroli Wąsowski dapiferi Kijoviensis parte ab altera ferowany, potém w trybunale lubelskim ex parte partium praefatarum et generosorum Vladislai, Andreae et Sigismundi Niemojewskich feria tercia in vigilia festi sanctorum Petri et Pauli apostolorum in anno 1672, ex remissione post impugnatam executionem reiterowany. Który ponieważ contra praescriptum juris publici nie sub privatione capitaneatus, ale tylko sub iterata

pœna bannitionis ferowany i deklarowany: co in posterum aby nie bywało, instabunt ichm. pp. posłowie jako na elekcyéj tak niemniéj inter exorbitantias i to exorbitans promovebunt i ad nominationem futuri regnantis jm. ks. prymasowi nie pozwolą dotąd, pókiby futuro regnanti inter pacta conventa nie było injunctum, aby jako wszyscy ichm. pp. starostowie in similibus causis tak i jmp. starosta przemyślski in causa suprascripta decreta takowe i pomieniony lubelski sub privatione capitaneatus ad debitam et indilatam fortemque et finalem executionem, ad requisitionem partium jure vincentium przywiedli.

Siła na tém integritati rzeczyp. naszéj należy, aby, semotis arbitris, consilia publiczne na sejmach i zjazdach odprawowały się, co aby lege in posterum sit cautum, ichm. pp. posłowie praecustodient. Dekreta takowe, które na trybunale są ferowane, in vim legis sapiunt, jako legi publicae contraria aby kasowane były i o tém constitutionibus in posterum caveatur, żeby takowe nie stawały judicata, ichm. pp. posłowie præcustodient.

Ponieważ konstytucya o depozytach w Toruniu zostawających per refractariam jéj różnymi sposobami contraventionis od panów Toruńczanów do egzekucyéj nie przychodzi, ani od sum wyderkowych kościołom różnym zapisanych przynależytego czynszu ciż panowie Toruńczanie płacić chcą: tedy jako o reasumpcyą konstytucyi o depozytach i obostrzenie jéj tak i formowanie drugiéj względem wypłacenia czynszów dorocznych od sum kościołom wszystkim przynależytych instabunt ichm. pp. posłowie.

I to majorem rzeczyp. concernit commoditatem a osobliwie województw tutecznych, aby panowie burgrabowie grodzcy bene possessionati byli, co diligenti ichm. pp. posłów naszych committimus promotioni.

Inter meritos de rep. takowi sobie pierwsze ad remunerandum przywłaszczają miejsce, którzy dla całości jéj, własnemu zdrowiu nie folgując, krew hojnie wylewają; więc iż jmp. Konarski w ekspedycyéj blisko przeszłéj chocimskiéj ten rzeczyp. wyświadczył dowód, kiedy za całość jéj wzrok od postrzału stracił, recommendabunt ichm. pp. posłowie jako rzeczyp. tak i futuro regnanti jmci, aby ex primis mógł być ukontentowany vacantibus.

Przeszłorocznéj defluitacyéj sól województwom naszym przynależyta ponieważ non ex aequo od skarbu zapłacona, aby za powróceniem wziętéj za nie sumy oddana była, urgebunt ichm. pp. posłowie.

Decretorum tribunaliciorum regni Petricoviensium contra officiales castrenses palatinatus Brestensis et personas quasvis latorum ponieważ satisfactio intercessit, aby relaksacya stanęła, ichm. pp. posłowie attendent, w czém aby i desideriis osób pewnych województw różnych operam suam adiiciant, bratersko ichmościów requirimus. Wielkie w tém prawu pospolitemu tot constitutionibus utwierdzonemu dzieje się praejudicium, kiedy wakanse po województwach, które ex praescripto legum terrigenis bene possessionatis województw tych, w których occurrunt, rozdawane być mają, takowym oddają, co żadnéj w tém nie mają posesyéj województwie; więc aby o tém dawne prawa in orbitam suam wprawione były et futuro regnanti intimentur, ichm. pp. posłowie efficient. A że protunc vacat starostwo bydgoskie jurydyczne w województwach naszych, aby nie komu inszemu tylko terrigenae nostro bene possessionato oddane było, praecustodient.

Zachęcając jmp. Jana Kościelskiego marszałka koła naszego do ochotnéj usług rzeczyp. torem zacnych przodków jego konkurencyi, aby cząstka dóbr królewskich zgruntu spustoszała w dziedzicznéj jego majętności Noć nazwanéj będąca in jus hereditarium cadere mogła, pilnéj ichm. pp. posłów promocyéj zlecamy. Z respektu wielkich in rempublicam meritorum sławnéj pamięci niegdy jmp. Wojciecha Zboży Radojewskiego chorążego inowłocławskiego wszelka synowi jego pozostałemu jmp. Wojciechowi Zboży Radojewskiemu chorążycowi inowrocławskiemu debetur gratitudo; więc aby włóka pewna pusta na Mątwach królewska do dziedzicznych jegomości gruntów tamże zostawających inkorporowana et juri hereditario adscribi mogła, instabunt ichm. pp. posłowie nasi ad rempublicam. Imp. Macieja Gałeckiego, z przodków swoich w województwach naszych de rep. wielce zasłużonych, virum integerrimum et bene possessionatum nobilem, ichm. pp. posłowie nasi recommendabunt jmp. podskarbiemu wielkiemu koronnemu cum interpositione instancyj nomine województw naszych za jegomością, aby nietylko przy urzędzie sobie powierzonym był zachowany, ale też na większy pro dexteritate sua promowowany.

Wielkie w tém mieszczanom bydgoskim dzieje się praejudicium, kiedy raz w Bydgosczy od piw zapłaciwszy czopowy podatek, drugi raz, u Fordana do Gdańska spuszczając, cło zapłacić coguntur; czém że aggravantur, wniosą za nimi ichm. pp. posłowie instancyą, aby od płacenia ceł pomienionych wolnymi byli.

Ostatnia dóbr brzeskiego, kruświckiego starostw tudzież i miasteczek ich Brześcia, Kruświce, Gembic desolata tak przez obozy przeszłe jako

i hyberny nieznośne causata, każdego z nas do słusznéj pociąga kompasyi; więc aby z respektu rzeczyp. dobra te i starostwa alleviamen jakie ab oneribus publicis miéć mogły, ichm. pp. posłowie desudabunt. Te tedy artykuły sformowawszy i postanowiwszy, ichm. pp. posłów naszych fraterno obstringimus affectu, aby one pro utilitate ojczyzny, bono pacis, tranquillitate publica, semotis privatis commodis et respectibus promowowali, jmści zaś panu marszałkowi koła naszego zlecamy, aby one, ręką podpisawszy własną, do grodu radziejowskiego podał. — Datum Radziejoviæ die 15 Martii, anno 1674.

Jan Kościelski marszałek koła rycerskiego województw kujawskich.

3.

1674. *Junius*, 26. *Radziej. grodz. Relation. 4a f. 151.*

103. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quarta post festum Nativitatis sancti Joannis baptistae proxima (Jun., 27), anno Domini 1674.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województwa brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego na sejmik postelectionis ex vi constitutionis electionis regni Varsaviensis proxime præteritæ do Radziejowa pro die 26 Junii anni præsentis 1674 zgromadzeni. — Dosyć wielkiéj łaski i opatrzności w tém osieroceniu ojczyznéj supremi protectoris gubernatorisque orbis doznawamy, kiedy będąc z pana orbati, teraz ex dispositione sua na zaszczyt chwały swojéj świętéj, na pogromienie nieprzyjaciela krzyża świętego ad protegendamque justitiam tronowi królestwa polskiego optatissime præsidem króla jmci Jana Trzeciego, pana naszego miłościwego porrigere raczył: za co przy winném unico regum regnorumque directori et autori podziękowaniu, effundendo sinceri gaudii congratulationis, uprzejmie apprecamur, aby jkr. m. wziąwszy państwa swoje, długoletnie i szczęśliwie regnando et gubernando, całe, zupełne i ozdobne sobie imię u potomności w nieśmiertelnéj zostawił sławie.

Przychylając się zatém do konstytucyéj convocationis regni Varsaviensis proxime præteritæ na elekcyéj przeszłéj reassumptæ, aby resp. inermis nieprzyjacielowi tak głównemu — — — nie zostawała, bra-

tersko sobie præsenti laudo przyrzekamy, jako pogłówne obudwu rat a mianowicie teraz pierwszą i dawne wszystkie retenta podatkowe zaraz nazajutrz po sejmiku do ichm. pp. poborców przez nas na przeszłym sejmiku obranych absque mora et quavis retardatione sub pœnis legibus regni contra retentores interpositis oddawać, upraszając bratersko ichm. pp. starostów województw naszych, aby za oddaniem sobie delat retentores rigorose juxtą resonantiam decreti judicii tribunalis Radomiensis per se, seu officia sua indilate, nikomu nie folgując, z żołnierzami, którzy asygnacye do województw mają, egzekwowali.

A ponieważ województwa nasze sæpissimis transmigrationibus wojsk cudzoziemskich ruinę dóbr swoich odnoszą, zaczém upraszamy ichm. pp. Aleksandra Trzebuchowskiego chorążego, Mikołaja Andrzeja Piotrowskiego podsędka inowłocławskich, aby ichmoście do jkr. m. zechcieli jachać i oto upraszać jkr. m., żeby przy szczęśliwéj inauguracyéj panowania swego tantos ausus coërcere raczył; którzy ichmoście wniosą querelam do jkr. m. imieniem w. jmp. Stefana Jarnowskiego kasztelana kowalskiego na pewną chorągiew cudzoziemskiego zaciągu o — — — zranienie urzędnika w dobrach jegomości.

Interes skarbowy jmp. Aleksandra Ostrowskiego komornika granicznego inowłocławskiego, poborce generalnego województwa brzeskiego intuitu sumy jedenastu set i kilkudziesiąt złotych przez niego z prowentu szelężnego na potrzebę województwa brzeskiego wyliczonéj i względem solarium tak małego szelężnego, jeżeliby z ośmiu poborów téj sumy totaliter vel in parte nie odebrał, do przyszłego, da Pan Bóg, sejmiku odkładamy i tam totaliter satisfacere asekurujemy, exsolvendo nasze kompromisy jmp. burgrabiemu inowłocławskiemu studendoque æquitati.

Ponieważ anno 1671 ob inanimadvertentiam posesorów części Wąsowa nazwanych Żeliszczyzna i Modlibożyzna juramentu na pobory nie uczyniono, per errorem zaś in summam bonorum eorundem aggravationem w regestrach poborowych na tych częściach dwie włóce osiadłe są konotowane, których jako po wojnie szwedzkiéj tak i teraz nie znajduje się: tedy committimus to sądowi kapturowemu województwa brzeskiego, aby errorem hunc judiciali sua sententia resolvat i z tych dóbr juxta anteriorem eorum statum płacenie podatków poborowych injungat.

Koronacya kr. jmci ponieważ uniwersałem jest ad primam Januarii anni futuri prorogowana, tedy i my, wszystkie desideria swoje suspen-

dendo, sejmik antecoronationis i obranie ihcm. pp. posłów totumque sejmiku niniejszego negotium et effectum do nazajutrzka sejmiku electionis deputatorum tribunaliciorum juxta suam cadentiam pleno in robore odkładamy, prorogujemy i kwitujemy. Które to laudum nasze jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt podać zleciliśmy. — Actum et datum die et anno quibus supra.

(Brak podpisu marszałka).

4.

1674. *Augustus*, 16. *Radziej. grodzka Relation. 4a f. 208.*

104. [Laudum palatinatuum Cujaviæ.]

Actum in castro Radziejoviensi sabbatho post festum Assumptionis in coelum beatissimae Mariae Virginis proxima (August., 18), anno Domini 1674. Obtulit nobilis Joannes Chmielewski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województw brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego za uniwersałem jkr. mci, p. n. m. ostatnich wici na pospolite ruszenie wydanym do Radziejowa na dzień dzisiejszy, to jest, pro die 16 Augusti zgromadzeni. Idąc vestigiis sławnych przodków naszych, których nie zostając degeneres, ale też sławę należytą i nam potomnie zostawioną manutenendo ochotę naszę, zdrowie i substancye na zaszczyt i świątnic pańskich przy dostojeństwie jkr. mci, p. n. m. szczęśliwie nam panującego contestamur i tak stosując się do uniwersału jkr. mci, p. n. m. ostatnich wici, wszelaką gotowość pospolitego ruszenia contra Othomanum hostem totius christianitatis juxta tenorem constitutionis regni anni 1621 sobie namawiamy, i lubobyśmy prędszym czasem popis nasz zwyczajny mogli odprawić, jednak upatrując tantam migrationem w województwach naszych regimentów ludzi zaciągu cudzoziemskiego, których tu nie zostawując, ale ażby wyszły, tedy tego popisu czas pro die 11 Septembris tu pod Radziejowem odkładamy i naznaczamy. Na który czas i miejsce we wszelkiéj gotowości z dobrym porządkiem i rysztunkiem wojennym stawić, popis zwyczajnie odprawiwszy, pod władzą ichm. pp. duktorów naszych, albo których sobie natenczas obierzemy ciągnieniem, gdzie ordynans jkr. m., p. n. m. będzie, do obozu zaraz się ruszyć securitatemque substancyj i domów naszych providere obowiązujemy się sobie bratersko.

Miasta zaś i miasteczka do tegoż pospolitego ruszenia należące wszystkie seryo eo in passu napominamy et injungimus, aby na tenże czas i miejsce pachołków w porządku, w barwie, z muszkietami i innym aparamentem wojennym, z wozami dobrze opatrzonymi, nie ekskuzując się żadnemi racyami, ale według konstytucyéj pomienionéj anni 1621 do ichm. pp. duktorów przysełali. Na który czas i miejsce wszystkie desideria nasze, któreśmy my mieli teraz traktować, także i wszelkie od kogożkolwiek in quocunque passu instancye wniesione suo in robore odkładamy i transferujemy.

Teraz jednak, aby miles był in sua mercede ukontentowany, obowiązujemy ichm. pp. egzaktorów obudwu województw, aby jako najprędzéj asygnacye od skarbu koronnego wydane ichm. pp. deputatom wojskowym wypłacali, między któremi asygnacyą na chorągiew jmp. kasztelana brzeskiego ciż ichm. pp. egzaktorowie aby wypłacili, injungimus, circa vero retentores contributionum æviterno executionem juxta decretum Radomiense et secundum constitutionem electionis moderni principis extendentem statuimus. — Które to laudum nasze jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do ksiąg grodzkich radziejowskich podać zleciliśmy.—Działo się w Radziejowie die 16 Augusti roku pańskiego 1674.

Wojciech Władysław Palędzki koła rycerskiego województw kujawskich brzeskiego i inowłocławskiego marszałek.

5.

1674 *Septemb.*, 11. *Radziej. grodzka Relation. 4a f. 239v.*

105. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quinta in vigilia festi sancti Mathaei apostoli et evangelistae (Septemb., 20), anno Domini 1674. Obtulit nobilis Stanislaus Rozentalski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województw brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego ex vi conservationis sejmiku naszego postelectionis blisko przeszłego na dzień dzisiejszy, to jest, die undecima mensis Septembris anni Domini præsentis 1674 do Radzieje-

wa zgromadzeni. — A lubośmy dwu zjazdów sejmikowych naszych, to jest, jednego relationis postelectionis moderni serenissimi regis, a drugiego popisu na pospolite ruszenie contra Othomanum omnis christianitatis capitalem hostem virtute literarum jkr. mci, p. n. m. ostatnich wici editarum, wszystkie nasze desideria publica, które natenczas intercesserant, do dnia dzisiejszego ad tractandum expediendumque suo in robore odłożeli i konserwowali: jednak primarie stosując się do uniwersałów jkr. mci, p. n. m. do akt grodzkich brzeskich oblatowanych (któremi nas w domach swoich natenczas ex rationibus ibidem expressis sistere raczy), tedy wszelką naszę expeditionis generalis bellicæ gotowość jkr. mci, panu n. m. na zawsze ku obronie świątnic pańskich, na zaszczyt dostojeństwa majestatu jkr. mci, a na odpór od granic ojczyzny naszéj tego nieprzyjaciela contestamur. — Compendium także exorbitantiarum omnium, któreby nam na sejm, daj Boże, przyszły coronationis przyszło exponere, także electionem na tamten plac ichm. pp. posłów naszych, ponieważ nam spatium temporis eam committit facultatem, interea tempus, ratio occasioque cætera dictabit, na dzień 20 miesiąca listopada w roku teraźniejszym, pleno in robore conservando natenczas dyrekcyą już dobrze zaczętą jmp. Hiacynta z Tolibowa Tolibowskiego podkomorzyca brzeskiego dyrektora niniejszego koła naszego, odkładamy, prorogujemy i limitujemy.

A teraz aby sancta justitia non exhalet, ponieważ żadnego eo in passu nie ma impedymentu, sądy teraźniejsze kapturowe, reassumendo czas im, jakoto brzeskim ad expediendum pro die 2-a mensis Octobris, inowłocławskim zaś w tydzień po nich juxta praxim naznaczamy i oznajmujemy.—Nie mogąc już zatém diutius querellas ichm. pp. deputatów wojskowych z asygnacyami skarbu koronnego w województwach naszych in hucusque zostawających manibus nostris contra retentores contributionum publicarum toties ad præsensque propositas continere: wziąwszy przed się prawo pospolite, dekret przytém trybunału koronnego radomskiego in anno 1671 hac in parte ferowany i świeżą przytém konstytucyą koronną sejmu electionis blisko przeszłego warszawskiego contra retentores postanowioną, także dekret sądów komisarskich województwa brzeskiego w Radziejowie w roku przeszłym ferowany: exactionem fortem et militarem, non attentis quibusvis impugnationibus et irritationibus, naznaczamy i fraterne sobie ad expediendum (ut miles gaudeat sua mercede) tak względem dawnych wszystkich retent jakotéż szelężnego pogłównego, łońskiego i latosiego

primæ ratæ, także et secundæ post juridica delata ratæ, luendis per retentores irremissibiliter pœnis in legibus regni descriptis, namawiamy præmissaque præscripta legum et decretorum superexaratorum reassumimus.

Znaczny przytém i nader żałosny w oczach konsensu naszego niniejszego wizerunkiem zostający casus ognia niebieskiego na gumna wszystkie, obory i owczarnie w majętności Bełszewie w. jmp. Stefana Jarnowskiego kasztelana kowalskiego będące, ex permissione divina spustoszonego, każdego z nas do kompasyéj braterskiéj pociąga. Przyczém przypominając sobie znaczne tegoż w. jmp. kasztelana kowalskiego merita, który jako zawsze zwykł ojczyznie i tym województwom præstare tak i podczas inkursyéj szwedzkiéj, mając pod znakiem swoim dwieście koni summo cum dispendio salutis, fortunarum bonorumque suorum żadnéj nie opuszczał z nieprzyjacielem okazyéj swojéj, kilka tysięcy dotychczas prawie lubo w starości swojéj ochotę i wszelaką rzeczyp. i województwom podawa przysługę: na co mając osobliwy respekt 3,000 złp. jmci, to jest, z województwa brzeskiego zł. 1,500, z inowłocławskiego także województwa 1,500 złotych in vim fraterni subsidii z czopowego do województw należącego i a 1-a Januarii anni futuri 1675 poczynającego się ofiarujemy, na co asygnacyą do ichm. pp. komisarzów obudwu województw jmp. marszałkowi koła naszego z podpisem ręki swojéj wydać zleciliśmy.

Przytém przychylając się do praw i konstytucyéj koronnych de conflagratis postanowionych, pogłówne teraźniejsze primæ ratæ, które jmp. egzaktor generalny województwa brzeskiego tak a dignitate et persona jmp. kowalskiego, jakotéż jéjmci pani kasztelanki familiæque et totius villæ odebrał, decernimus, aby oddał nazad, secundæ ratæ pogłównego aby nie brał.—O co jeżeliby jmp. egzaktor w skarbie quocunque modo miał miéć turbacyą i żeby tego skarb in rationibus jmci nie chciał przyjąć, tedy jako evincere tak i to, coby należało, z czopowego oddać asekurujemy się, aby na tém nie szkodował. Z któréj to raty Januarii tegoż czopowego 1,000 złotych jmp. Przepedarskiemu oberszterowi jkr. mci anteacto laudo nostro intuitu stawienia ludzi za województwa z wyprawy królewskich dóbr naznaczamy, oddać przez ichm. pp. komisarzów obudwóch, per medietatem z każdego województwa, mediante assignatione pomienionego jmp. marszałka naszego koła deklarujemy.

A ponieważ oczywista nam jest kontestacya życzliwego afektu i przysług na trybunale radomskim ichm. pp. komisarzów naszych ja-

koto, jmp. Marcina Mikołajewskiego pisarza ziemskiego inowłocławskiego i jmp. Ludwika Zboży Zakrzewskiego wyświadczona, tedy przy braterskiém naszém ichmościom podziękowaniu, nasze życzliwe chęci contestando, 600 złotych polskich, każdemu po 300 złotych z każdego województwa pomienionéj raty czopowego in vim meliorationis salarii od ichm. pp. komisarzów za asygnacyą jmp. marszałka naszego odebrać zlecamy.

Uważając ciężką tranzakcyą jmp. Jana Kaczkowskiego rotmistrza jkr. mci tak w wojskowym sądzie jakoteż i w trybunalskim respectu niestawienia się z chorągwią do obozu pod Chocim, ex occasione retentorum nierychłego mu na asygnacyą wypłacenia ventilatam, dlaczego substancyą musi rujnować swoję; któremu 1,000 złp. per medium z każdego województwa, tudzież ichm. pp. egzaktorom pogłównego województw naszych na wekturę do skarbu, jakoto brzeskiemu złotych 150 z brzeskiego, inowłocławskiemu zaś złotych 100 z województwa inowłocławskiego, niemniéj jmp. Ośmiańcowi deputatowi chorągwi jmp. podkomorzego podolskiego, respektując na jego straty przez nierychłe mu oddawanie, złp. 300 z każdego województwa per medium pomienionéj raty czopowego Januarii, u ichm. pp. komisarzów województw obudwu za asygnacyami jmp. marszałka koła naszego odebrać naznaczamy.

Niewygasłém z afektu naszych certando candorem z w. jmp. Andrzejem z Miroszewic Gąsiorowskim starostą radziejowskim respektem nieodebrania jeszcze tę chorągiew swoję podczas ekspedycyéj szwedzkiéj mającą stipendiorum, także z jmp. Wojciechem z Ruszkowa Ruszkowskim podstolim brzeskim intuitu calamitosæ transactionis Ruszkovianæ: tedy desideria ichmościów i nasze ku ichmościom życzliwe propensye do przyszłego, da Pan Bóg, wyżéj opisanego sejmiku conservamus.

Palpando przytém summam ichm. pp. braci, obywatelom powiatu kruświckiego i inowłocławskiego za jeziorem Gopłem zostających przez Mątwy przeprawe i przejazdu discommoditatem stimulantiumque nimiam injuriam, którym, w przeprawie naprawnéj wygadzając, czopowe z miasteczka Strzelna i miasta Inowłocławia a prima Januarii anni futuri całoroczne na most przez Mątwy jegomci ks. proboszczowi strzelińskiemu naznaczamy, takim jednak sposobem, żeby sumy na rzemieśniki i insze potrzeby do mostu należące za dyspozycyą i administracyą ichm. pp. Walentego Kołudzkiego sędziego ziemskiego inowłocławskiego i Marcina Bełdowskiego wojskiego kruświckiego wydane były;

którzy ichmość póty pieniędzy nic a nic dawać nie każą, póki drzewo według potrzeby do mostu jmść ks. proboszcz nawieść nie każe i rzemieśników nie obmyśli.

Ażeby tém większą eksperiencyą województwa nasze w akcyzie i innych podatkach swych województwa miały, tedy to wszystkim ichm. pp. administratorom i wszystkim egzaktorom akcyzy i innym wszystkim ichm. pp. egzaktorom i poborów, podatków wszelakich i ośmi poborów ab ultimis eorum quietationibus injungimus, aby wszyscy przed sądami pomienionymi kapturowymi województwa swego oddali rationes, sub pœnis in legibus regni descriptis i tam zaraz na tych sądach irrogandis. Uchwałę naszę sejmików naszych przeszłych o sumy, które jmp. Aleksander Ostrowski komornik graniczny inowłocławski, egzaktor generalny województwa brzeskiego z podatku rzeczyp. szelężne na wypłacenie stipendiorum chorągwi jmp. starosty owruckiego i insze ekspensa in laudis specificata erogowane reassumimus, asekurując, że czegoby z retent ośmi poborów, których więcéj (jako nam jest relatum) in desertis et conflagratis zostawa, nie dobrał, to ichm. pp. komisarzom województwa brzeskiego czopowego zlecamy, aby słuszny rachunek z jmścią, także i z jmp. Buszkowskim skarbnikiem brzeskim, także ośmi poborów egzaktorem eo in passu uczyniwszy, z czopowego oddadzą, tak, aby skarb koronny do nas żadnego pretekstu nie miał.

Z Psar do klasztoru brdowskiego należącéj wsi, ponieważ anterioribus laudis jako insze podatki (które już in calculationem weszły) tak i ośm poborów, także i pogłówne łońskie i latosie utrarumque ratarum propter cultum divinum indulsimus: tedy supplendo regestrom defectorum, zlecamy ichm. pp. komisarzom czopowego województwa brzeskiego, aby summam correspondentem z czopowego ratæ Januarii anni futuri do rąk jmp. egzaktora oddali. Którą to uchwałę naszę dla większéj wagi i pewności jmp. marszałkowi kola naszego podpisać i do akt grodzkich radziejowskich podać propter notitiam omnium zleciliśmy.—Dan w Radziejowie die et anno quibus supra.

Hiacyntus z Tolibowa Tolibowski marszałek kola rycerskiego województw kujawskich ręką własną.

68.

1675. *September*, 9. *Radziej. grodzka Relation. 4a f. 406.*

106. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria sexta pridie festi Exaltationis sanctae Crucis (Septemb., 13), anno Domini 1675. — Obtulit nobilis Joannes Orzeszewski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województw brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego ex vi constitutionis regni na sejmik electionis deputatorum tribunaliciorum do Radziejowa dzisiejszego dnia zgromadzeni, prawu pospolitemu w obraniu ichm. pp. sędziów w denuncyacyéj osobnéj w grodzie radziejowskim przez jmp. marszałka koła naszego do zapisania należytéj wyrażonych do trybunału koronnego dosyć uczyniwszy, do niżéj opisanych desideriorum conservationum boni publici i całość nas wszystkich w sobie zawierających uwagi, condescendimus.

A naprzód ponieważ exorta ab oriente bisurmańskiéj nawałności na ojczyznę naszę tempestas dotąd nietylko nie ucicha, ale też fluctibus suis tak wojska koronne jako i osobę kr. mci, pana n. m. naufragam ojczyzny cymbam sterującą obruere nititur: tedy providendo całości naszéj, inquantum by urgens tego wyciągała necessitas, upraszamy jw. ichm. pp. województw naszych, aby zniósszy się z ichmościami tak województw tutecznych jako i innych senatów, uniwersały swoje wydali, congregando gracyą, salvis per omnia juribus majestatis jmści pana n. m. Częste bardzo ichm. braci mojéj excipiendo querimonias, jako przy dystrybucie soli województwom naszym przynależytéj nieproporcyonalny wielu afficiit podział, studendo w téj mierze æqualitati, wkładamy to na jmp. żupnika województw naszych, aby kalkulacyą dystrybucyéj blisko przeszłéj przed ichm. pp. komisarzami na przyszłym, da Pan Bóg, sejmiku e medio nostri obranymi uczynił, a z remanentów potém ukrzywdzonych wszystkich braci kontentował. — A ponieważ żupy in hucusque jegomość nie pobudował, szóstaków od beczek abhinc jegomość przywłaszczać sobie nie będzie, ani ad solutionem ich circa distributionem soli tenebuntur. Więc żeby æqualitas w dystrybutywie téj soli zachowana i w porządek lepszy wprawiona była, do jmp. żupni-

ka ichm. pp. komisarzów e medio nostri więc obranych, którzy juncta manu z jmp. żupnikiem tak podział téj soli ordynują, coby absque injuria braci i owszem z ukontentowaniem każdego było, przydamy.

A że in proventibus publicis województw naszych przez szynkowanie i dawanie na szynk przez różne tak duchowne jako i świeckie osoby likworów w miastach i miasteczkach wielkie detrimentum się dzieje, także i mieszczanie swoich własnych likworów szynkowaniu krzywdę cierpią i pożytku sobie nie mogą przywodzić i czopowego zwyczajnego wielkie się ubliżenie dzieje: zaczém, præcavendo indemnitati, na przyszłych sejmikach ichm. pp. komisarzów e medio nostri obierzemy i onym seryo injungimus, aby sławetnych burmistrzów i rajców w tém więc napomnieli, lub też swoję czeladź na to zesłali, imponendo onym, aby tak w domach nowo na szynki przez duchowne osoby erygowanych jako i w domach miejskich beczki zabierali i obcinali. In toto stosując się do dekretu sądów kapturowych województwa brzeskiego między jmp. Aleksandrem Ostrowskim komornikiem granicznym województwa inowłocławskiego a p. Jackowskim względem radziejowskiego czopowego ferowanego, czego i ichm. pp. starostowie, lub officia eorum przestrzegać, więc i do tego dopomagać będą, o co żadnego zatrudnienia tak pomienieni ichm. pp. komisarze jako i urzędy staroście i miejskie w prawie nie poniosą. Przyobiecany nasz jmp. Wojciechowi Ciosnowskiemu wniesionéj na przeszłych sejmikach instancyéj respekt, w braterskiéj piastując pamięci, na przyszłym, da Pan Bóg, zjeździe naszym exsolvere et ipso coronate effectu spondemus. Którą to uchwałę naszę jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich radziejowskich podać zleciliśmy. — Działo się na sejmiku deputackim w Radziejowie, die nona Septembris anno Domini 1675.

(Brak podpisu marszałka).

1675. *December*, 31. *Radziej. grodzka Relation. 4b. f. 2v.*

107. [Laudum pro comitiis generalibus Cracoviensibus.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quarta post festum sanctorum Trium Regum proxima, (Januar., 8), anno Domini 1676. Obtulit nobilis Stnislaus Kamieński.

My rady duchowne i świeckie, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw podług uniwersału jkr. mci, na sejmik antekomicyalny do Radziejowa pro die 31-a Decembris anni 1675 zgromadzeni, zgodnymi naszymi głosami obrawszy z pośrodka siebie ichm. pp. posłów, to jest, z brzeskiego kujawskiego, jmp. Spytka na Bużeninie Pstrokońskiego podkomorzego z jmp. Janem Sebestyanem Osieckim chorążym brzeskim, z województwa zaś inowłocławskiego jmp. Andrzeja z Miroszewic Gąsiorowskiego radziejowskiego starostę z jmp. Sebestyanem z Wielkiego Jarnowa Jarnowskim podsędkiem brzeskim na sejm coronationis jkr. mci do Krakowa, pro die 4-ta Februarii przypadający, którym ichmościom niżéj opisaną daliśmy instrukcyą w ten sposób.

Niepłonném na próżnych kartach piórem, ani krasomówską o uszy tylko ludzkie odbijającą się mową, ale na wiekopomnych wiernych poddanych sercach jkr. mci, p. n. m. tak wysokich czynów nieśmiertelnéj pamięci godnych odwag wdzięczności mausolea rysować trzeba. Jego to bowiem królewskie dzieło i ojcowska około obrady dobra pospolitego piecza, iż ten okrutny i sprzysiężony na imię chrześciańskie Bisurmaniec z wrodzoną nadętością i hardością swoją na pożarcie narodu naszego, z licznemi wyszedszy z gniazda swego wojskami, odwagą jkr. mci spędzony z pola do swojego nazad omylony zamierzonym sobie tak wielu korzyści obłowem z konfuzyą i wstydem legowiska wrócić się musiał; jkr. mci prawieby nieustawające prace i fatygi, iż w téj ojczyznie brzmi jeszcze w świątnicach pańskich bezprzestannie chwała jego boska, bezpiecznie, przy swobodach i wolnościach naszych w domach każdy przesypiać się i spoczywać może, za co jkr. mci, ichm. pp. posłowie nasi imieniem województw naszych pokornie podziękują, szczęśliwego panowania, szczęśliwéj koronacyéj powinszują, a przytém te na-

sze do jkr. mci, p. n. m., stosując się do instrukcyéj wniosą cum tota rep. instancye i desideria.

A naprzód pokorną do jkr mci, p. n. m. majestatu doniosą suplikę, aby rozróżnione civium i znacznych w téj ojczyznie senatorów animusze jako do największéj chciał przywieść konfidencyéj, jakoby unitis tak ichmościów wszystkich w Koronie jako i w w. ks. litewskiém viribus et animis ac consiliis mogło solidari solium jkr. mci p. n. m. i to państwo tém straszniejsze być mogło nieprzyjaciołom, wszystkim zaś sąsiadom chwalebniejsze. Więc z tak potężnym, gdy wojna instat, nieprzyjacielem, dobre są gradus w instrukcyéj jkr. m. położone i w tém się znosić cum. rep. ichm. pp. posłowie będą, jakoby pacis wprzód mediis honestis ta wojna mogła być uspokojona. Które inquantum by nie poszły, nie widzą innego województwa nasze sposobu, tylko cum vicinis potentioribus, jakoto z cesarzem jmścią chrześciańskim i z carem jmścią moskiewskim w jako najściślejszą wniść ligę i takowe wziąć przed się media, które się najlepsze i najskuteczniejsze zdać będą całéj rzeczyp., lub pospolitém ruszeniem ex facultatibus, lubo kontrybucyami, habita ratione summæ desolationis województw naszych. To też ichm. pp. posłom naszym injungimus, że nie wprzód media contributionum brać przed się będą, aż ante omnia tak licznych milionów i znacznych podatków doskonały odda rachunek jmp. podskarbi koronny; zachowawszy przy tém województwu, żeby płaca wojska nie z skarbu ale przez województwa dochodziła,z właszcza że całéj rzeczyp., wiadomo, jako niewielka kwota wojska do boju przez te czasy zostawała, aby też do płacy i do hyberny, przez którą ostatnia zguba rzeczyp., większa rachowana nie była, doświadczywszy tego, że więcéj przez wszystkę porę wojenną ludzi po Polsce chodziło, aniżeli do boju było: w czém ichm. pp. posłowie ichm. pp. hetmanów i całéj rzeczyp. o seriam animadversionem prosić będą i aby się zabieżéć mogło werbunkarzom dobra pustoszącym, inibunt modos ichm. pp. posłowie cum tota rep.

A że jmp. referendarz koronny dotąd sufficientem nie uczynił calculum, tedy aby activitatem nie miał na sejmie, pokąd się nie wyrachuje i kwitu żeby jegomości nie dawano, præcavebunt ichm. pp. posłowie nasi. Niemniéj i to totam afficere powinno rempublicam, iż jmp. referendarz koronny, nosząc na sobie funkcyą rotmistrzowską i oberszterem będąc, w żadnéj okazyéj nigdy nie był i owszem ludzi tych, których ma pod swoim reymentem na szkodę i opresyą dóbr ślacheckich zażywa, inibunt modum ichm. pp. posłowie nasi, aby się o to jmość in foro fori sprawił.

Więc i zniszczenie dóbr kr. jmci osobliwemu zalecą respektowi, aby nie same tylko podpadały konsystencyéj wojska, ale też i dobra ichm. pp. duchownych, gdyż communia minus lædunt.

Jura majestatis jkr. mci jako wiernym poddanym są cordi, takowych conservationem zlecamy ichm pp. posłom, prosząc o to jkr. mci, p. n. m., aby i zakony circa jura et privilegia zachowane były, osobliwie ordo Cisterciensium salva distributiva potestate jkr mci. A że jegomość ks. Ignacy Gniński opat koronowski wiele spendował w Rzymie, tuendo jura majestatis jkr. mci, tedy zlecamy ichm. pp. posłom naszym, aby go pańskiemu zalecili respektowi.

Zlecamy przytém ichm. pp. posłom, ażeby qua privatim u ichm. pp. administratorów qua publice domówili się zatrzymanéj soli województw naszych, jakoby jak najprędzéj oddana była, to sobie po dobrotliwym obiecując panu, że non minuet beneficia i owszem augebit od najjaśniejszych królów stanowi ślacheckiemu nadane i że sól juxta antiquas leges et privilegia ac pacta conventa stanu ślacheckiego dochodzić będzie, czém stan ślachecki ochotniejszy będzie ad contribuendum et succurrendum ojczyznie.

Dywizye jako są w wojskach rzeczyp. szkodliwe, tot edocti sumus exemplis, więc żeby w wojskach tak w Koronie jako i w. ks. litewskiém nie były i juryzdykcya i prerogatywa ichm. pp. hetmanów aby in suo esse zostawała, prosić o to będą ichm. pp. posłowie pana miłościwego i całéj rzeczyp.

Zlecamy i to ichm. pp. posłom, aby przy dawnych prawach upraszali jkr. mci, p. n. m., żeby terrigenis et bene possessionatis wakanse rozdawane były, urzędy zaś po województwach jakoby były dożywotnie juxta novellam constitutionem i prawo dawne de incompatibilibus aby zachowane było i żeby dwa urzędy pospołu in uno subjecto nie znajdowały się, inibunt media ichm. pp. posłowie cum tota rep. Dość wyraźnie prawem opisano, aby dóbr dziedzicznych ziemskich alienacye nie były; o takież prawo i konstytucyą starać się będą ichm. pp. posłowie cum tota rep., żeby alienationes fundorum w miastach jkr. mci i duchownych do kościołów nie były, gdyż przez to miasta i miasteczka niszczeją i podatki rzeczyp. giną.

Siła jest takowych in regno, którzy sobie, indigenatus nie wywiodszy, ślachectwa swego poupraszali; żeby tedy takowi cudzoziemcy przywilejami królów i książąt swoich, zkąd są oriundi, de nobilitate sua doceant sub amissione et privatione indigenatus, lege publica aby

było cautum, inibunt modum ichm. pp. posłowie. Dawnym i toties powtórzonym województw naszych insistendo artykułom, w sprawie ichm. pp. wojewodów kaliskiego i brzeskiego z jmp. wojewodą poznańskim in causa illegimitatis, także et diplomatis ac decretorum quorumvis et quorumcunque subselliorum regni, jakośmy de nullitate praemissorum ac convulsione praw koronnych obtestati summus, tak i teraz reasumujemy też dawne wszystkie annorum 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, artykuły in omnibus eorum punctis et clausulis: zlecamy ichm. pp. posłom naszym, aby one quam exactissime promowowali et incolumitati swobód naszych studeant i tak sobie postąpili, jako exigentia status causae ejusdem proposuerit, eo adjecto, że jeżeliby jkr. mść p. n. m. chciał ad judicium téj sprawy przystąpić, żeby sądzić nie raczył judicio ordinario, ale instabunt ichm. pp. posłowie u kr. jm. i rzeczyp., aby judicium extraordinarium, to jest, totius reip. było firmatum na tę sprawę et per constitutionem declaretur.

Ponieważ tak nieznośnie mieszczanie toruńscy contra omnes regni constitutiones przez wybieranie akcyzy a comestibilibus et potabilibus prywatnie uchwalone, a prawem i konstytucyami dawno zniesione, z okolicznych województw nas samych i poddanych naszych aggravant i ubogi lud katolicki, których na kilka tysięcy przy Toruniu zostaje, aby ich tém prędzéj sub prætextu strategematis publici od miasta odegnali, także monopolium gorzałczane, aby na swą prędszy odbyt mieli, na przywoźną uchwaleli, inne kontempty, rewizye wozów, kolas, odbieranie w zastaw kontuszów, szabel, rożnic do wypłacenia téj akcyzy w bramach przez swe żołdaty in aggravationem status nostri powymyślali: tedy zlecamy ichm. pp. posłom naszym, aby do niczego nie przystępowali, ażby konstytucyami reasumowanemi ta akcyza i monopolium gorzałczane zniesione i prawo było napisane na miasto Toruń sub poena peculatus ex praefixo termino w trybunale koronnym, jeżeliby się ważyli in praemissis omnibus egzorbitować.

Także jeżeliby jakie dekreta zadworne pro parte illorum na uciążenie ubogich ludzi znajdowałyby się, aby były skasowane.

Należy na tém rzeczyp., aby dekreta trybunalskie sacrosancte zachowane i in dubium wokowane nie były. Zlecamy ichm. pp. posłom naszym, aby dekret trybunalski piotrkowski w sprawie kościoła lichtofelckiego in suo robore et vigore nienaruszony zostawał i żeby ad executionem fortem et finalem był przywiedziony, toż o trybunałach reasumować prawo. Multum w tém interest bono publico i powszechnéj

inter concives zgodzie, aby in aequali rep. aequaliter wszyscy regni concives pro meritis suis dygnitarstwo danin, dzierżaw i starostw per omnes provincias regni capaces byli: tedy instabunt singulariter ichm. pp. posłowie nasi, aby ichm. pp. obywatele Pruscy, którzy æqualiter partycypują wszelakich honorów, danin, dzierżaw i starostw w Koronie, byli też contrarii (?) prætensioni indygenatów swoich ichm. pp. koronnym do partycypowania z pruskich danin, starostw, gdy jkr. m. komu konferować będzie. A osobliwie instabunt za jw. jmp. wojewodą sieradzkim, który propriis z osoby swojéj w ojczyźnie meritis plenus et majorum suorum gloria clarus et emeritissimus przy Zajączkowie i Mątowcach, Dąmnie w Prusiech, którą ś. p. kr. jmść Michał contulit, był jegomości consensu publico ratyfikowany. Konstytucya 1629 o dziesięcinach wytycznych, aby się ichm. duchowni, non obstantibus quibusvis decretis in contrarium prolatis, do poborów przykładali, aby była reasumowana i dziesięcina aby była wcześnie wytykana.

Konstytucya 1628 o czopowém aby była reasumowana, aby z karczem duchownych czopowe płacone było, a karczmy nowe w dobrach królewskich in praejudicium tak dzierżawców jako i miast i wsiów aby były zniesione, ponieważ się tam wielkie inconvenientia w tych karczmach dzieją i ludzie bez bojaźni bożéj na tamtych miejscach foventur.

Ponieważ dla sumptów i przez zubożenie starostw zamki są porujnowane, tedy gdziebykolwiek który z ichm. pp. starostów zamek i co inszego do prowentu rzeczyp. należącego sumptu proprio naprawił, aby novus donatarius non apprehendat possessionem, ażby sumę successoribus powrócił, abo aby ta suma na dobrach którejkolwiek wsi do tego starostwa ad extenuationem asekurowana była, na co komisye propter liquidationem expensarum z kancelaryéj aby były wydawane; toż się i o wójtostwach rozumiéć ma.

A że to jest wielka innych województw indignitas i zda się być gravaminosum rzeczyp. perpetua dictatura w trybunałach koronnych ichm. pp. pisarzów ziemskich sieradzkiego i lubelskiego, aby tedy alternatą z województw każdego roku pisarze ziemscy zasiadali miejsce w trybunale cum reassumptione na każdą sesyą juramentorum. Więc i trybunał piotrkowski żeby się cały rok sądził, odmieniając co pół roku pp. deputatów, inibunt rationem ichm. pp. posłowie cum tota rep.

Cło kowalskie że per negligentiam ichm. pp. starostów do Przedcza jest przeniesione za dzierżawcy starostwa przedeckiego, jmp. Kryskiego, kanclerza w. koronnego, ponieważ na naprawę przejazdów na gościńcu

warszawskim jmp. starosta kowalski wielkie koszty erogare musi, aby cło, jako antiquitus bywało do starostwa kowalskiego należące, ichm. pp. starostom kowalskim do odbierania należało, ponieważ w Przedczu, Kłodawie, w Dobiegniewie toż cło do Przedcza wybierają celnicy.

Ponieważ po wielu województwach causae ratione depositorum z miastami intercesserunt, które dotąd per quandum conniventiam do egzekucyéj nie przychodzą: tedy ichm. pp. posłowie województw naszych instabunt u całéj rzeczyp., aby konstytucye tak dawniejsze jako i świeższe ratione depositorum reasumowane były i sprawy równo z egzekucyami, non obstantibus quibusvis impugnationibus, aby difinitive decydowane były i dekreta trybunalskie w téj sprawie żeby sacrosancte inviolata zostawały; tudzież jeżeliby jakie kondemnaty na miastach w sprawach podobnych depositorum otrzymane były, aby tak samych miast jakoteż i ich sekretarzów tam publice quam privatim ad praestandum juramentum nie przypuszczali ichm. pp. posłowie.

Wielkie się dzieje præjudicium jurysdykcyéj ichm. pp. sędziów kapturowych, których securitas i judicatorum prærogativa sądom trybunalskim koronnym tot legibus regni adaequata est; żeby tedy takowe dekreta in dubium nie były wokowane, starać się będą ichm. pp. posłowie, aby per legem publicam peny na takowych namówione były, którzyby in convulsionem dekretów kapturowych ichm. pp. sądowych ex officio judicatus pozywali, albo protestacye cum laesione honoris coram actis quibusvis poczynieli.

Mennica, decus quondam Korony polskiéj, aby nie była otwarta ile in defectu srebrnych materyj, aby snać jeszcze gorszą rzeczyp. nie zaraziła monetą, praecavebunt ichm. pp. posłowie, znosząc się około tego cum tota rep. Ponieważ wójtostwa podług dawnych i teraźniejszych świeżo jeszcze nie oschłych praw są bene merentium żołnierzów panis i z nich służba wojenna idzie, a teraz dla ciężkich egzakcyéj hyberny i innych podatków żołnierskich nieznośnych w ruinę poszły, tak iż od nich wójtowie uciekają, agriculturam deserunt desuntque munus (?) poscentibus arvis: aby ta partykuła chleba ludzi w téj rzeczyp. zasłużonych nie ginęła, a te wójtowstwa sublevari mogły, wszelakiego starania ichm. pp. posłowie przyłożą, aby te wójtostwa, na których wójtowie kmieciów, ani gburów żadnych nie mają, wolni byli od hyberny i od stanowisk żołnierskich in perpetuum.

Sprawy ordinationum jako najwięcéj zatrudniać zwykły remp., tak lepszego nie widzą sposobu województwa nasze jako per occulta suf-

fragia one dywidować, około czego cum tota rep. ichm. pp. posłowie znosić się będą. Akceptują przy tém województwa nasze podane od jm. ks. biskupa poznańskiego media, które przy podziękowaniu jegomości pro ea sollicitudine, cura et indefesso studio, które jegomość pro bono rzeczyp. w każdych okazyach oświadczać raczy i teraz lubo w podeszłych latach swoich, nie respektując na słabość zdrowia swego, maturis consiliis suis wspiera całą rzeczp.; niemniéj i za tak pobożne dzieło, które erga manes świętéj pamięci kr. jm. Michała, ciało jego królewskie quam decentissime do Krakowa prowadząc pokazał: podziękują ichm. pp. posłowie i te media przez jegomości nam komunikowane, to jest, żeby się komisya na zapłatę wojsku podczas sejmu coronationis odprawowała.

Modus concludendorum consiliorum—gdy przez alternatę województwa każdego dnia negotia reip. traktowane będą. Urzędy koronne jakoto: buławy, pieczęci, laski i insze, aby nie były dożywotnie, ale żeby albo od sejmu do sejmu, albo więc co trzy lata meritissimis rozdawane były, ante omnia przy rozdawaniu wakansów ichm. pp. posłowie upomnieć się i prawo o tém condere cum tota rep. powinni będą.

Także łanowa wyprawa, to jest, z dziesiąci łanów pieszy, ze dwudziestu pancerny żołnierz, a ze trzydziestu usarz mógł być na każdą potrzebę rzeczyp. pro defensione regni wyprawiony; rotmistrze zaś, aby na miejsce zaciągnienia się wojska, sami tylko, jako prywatni jachali i tam za kompanią oczekiwali, która także privatim a nie kupami, swoim kosztem w ciągnieniu żyjąc, każdy do rotmistrzów swoich bez uciążenia i czynienia szkód i bez wszelakiego wyciągania stacyj ściągali. Więc aby jeden korzec był po wszystkiéj Koronie, to jest, gdańska miara podług danego consilium, ichm. pp. posłowie promovebunt.

Starostwo puckie nietylko cum summa injuria tego, któremu na to jus legitimum servit, ale też cum summa laesione prawa całéj rzeczyp., która tot constitutionibus cavit, aby na starostwa i wszelkie dzierżawy sumy bez wiadomości rzeczyp. na sejmie za pozwoleniem ordinum i to nieinaczéj tylko ad extenuationem czworgiem dożywocia, by też tego największa urgeret necessitas, zaciągane nie były. Teraz, ut fama fert, że magistrat gdański trzyma to starostwo w sumach jakichś, bez konsensu i wiadomości całéj rzeczyp., nie likwidowawszy przed rzecząp. pretensyj, jakie mają, dekretowi sejmowemu anni 1667 dosyć nie uczyniwszy, konstytucyéj anni 1670 ad effectum nie przywiodszy, hanc notabilem partem reip. indebite trzymają: tedy revificando konstytucyą anni 1670, chcąc miéć,

aby komisya ad effectum przywiedziona była, która stosować się ma do dekretu sejmowego, skazując super impugnatoribus poenam infamiae, którą w sądach zadwornych jmp. instygator koronny ex delatione cujusvis interessati będzie powinien urgere publicandam.

Wiadoma dobrze fundacya wielebnych oo. Kamełdułów warszawskich na Górze Królewskiéj przez najjaśniejszego świętéj pamięci kr. jm. Jana Kazimierza i nadanie tymże ojcom wsi Nieporętu. Którą, że ichm. pp. Prażmowscy onym odebrali i dotąd trzymają, do wielkiéj dezolacyéj dobra te i puszcze przywodząc, wniosą gorącą instancyą ichm. pp. posłowie do kr. jm. za tymiż ojcami, aby ta sprawa o gwałtowną ekspulsyą na teraźniejszym sejmie sądzona i bez dalszych odwłók decydowana była; tamże ojcom, aby było wolno kupić wieś za pieniądze do konwentu na puszczy Kazimierskiéj Piąci Męczenników zostawającego, a to dla szczupłéj tamże fundacyéj, instabunt ichm. pp. posłowie. Więc że i konwent brdowski oo. częstochowskich sancti Pauli primi eremitae, ozdoba województw naszych, kędy imago Deiparae daleko miraculis i dobrodziejstwy Matki téj Boga Rodzice słynie, na szczupłéj bardzo zostawa fundacyéj, pokorną do majestatu pańskiego i całéj rzeczyp. ichm. pp. posłowie wniosą instancyą, aby wójtostwo tamże we Brdowie zostające miejscu temu świętemu inkorporowane było, salvo jure advitalitio possessorum.

Wiedząc jako jmp. Mikołaj Mycielski starosta kolski i podsędek ziemski sieradzki na reparacyą starostwa kolskiego, variis calamitatibus czasów zrujnowanego, znaczne koszty łożył, tedy żeby komisya eo nomine wywiedziona per constitutionem na przyszłym sejmie aprobowana była, starać się będą ichm. pp. posłowie.

Ponieważ p. ordynat Zamoyski defert rzeczyp., iż dla rozerwanych dóbr nie może defectum fortece ratować przeciwko tak potężnemu nieprzyjacielowi, rzeczp. zaś jest exhausta, tedy aby mu dobra per complanationem ad vitae tempora puszczone nazad oddane były, ażeby on według asekuracyéj danéj per constitutionem reip. dotrzymał fortece, ponieważ te dobra są eo fine fundowane, aby forteca zamoyska bezpieczną i pewną miéć mogła swoję konserwacyą.

A po oddaniu poddaństwa kr. jmci, p. n. m. ichm. pp. posłowie nasi naprzód podziękują książęciu jm. ks. arcybiskupowi gnieźnieńskiemu, że nam jegomość communicare raczył na sejmik consilia swoje całéj rzeczyp. potrzebne i aby praerogativa primatialis przy swojéj zostawała powadze: praecavebut ichm. pp. posłowie. Także książęciu jm. bisku-

powi krakowskiemu ciż ichm. pp. posłowie winne oddać dzięki powinni będą za wyłożone koszty na ludzie i chorągwie, na usługę rzeczyp. i oraz innych ichm. duchownych upraszać będą, aby przykładem książęcia jm. biskupa krakowskiego nie chcieli deesse znacznym sukursem w tak gwałtownéj potrzebie rzeczyp., gdzie idzie o ostatnią zgubę świątnic i kościołów pańskich. Więc i merita domu zacnego jm. ks. biskupa chełmskiego muszą nam być cordi jako patratii nostri i wysokie jegomości qualitates omnibus muniis et magistratibus w ojczyźnie naszéj pares, osobliwemu respektowi pańskiemu i całéj rzeczyp. recommendabunt ichm. pp. posłowie nasi.

Nie możemy i tu przepomnieć wielkich zasług wielkiego senatora jw. jmp. wojewody brzeskiego kujawskiego nietylko z przezacnych antecesorów swoich ale też i z osoby swojéj dobrze téj ojczyźnie zasłużonego, aby in facie totius reip. królowi jmci przez ichm. pp. posłów naszych zalecone były osobliwemu respektowi majestatu pańskiego, injungimus; jw. przytém jmp. wojewody inowłocławskiego prawie od młodości do siwego włosa w téj ojczyźnie wielkie czyny i zasługi w stawianiu swoim kosztem chorągwi usarskich, kozackich i ludzi na usługę rzeczyp. do wzajemnéj pociągają województwa nasze wdzięczności, aby ichm. pp. posłowie in praesentia dobrotliwego pana i całéj rzeczyp. tak wysokich merita nie przepominali.

Nie możemy instancyą naszą deesse wielkim czynom i zasługom obódwu tak jw. jmp. wojewody wileńskiego, jakotéż j. o. książęcia jmp. podkanclerzego hetmanów w. ks. litewskiego, które recommendabunt ichm. pp. posłowie dobrotliwemu panu i całéj rzeczyp. przy podziękowaniu za te prace, trudy i koszty w obozach przy boku jkr. m. podjęte i aby książe jm. in desideriis suis był ukontentowany, instabunt ichm. pp. posłowie.

Przyznać muszą województwa nasze i książęciu jmp. wojewodzie bełzkiemu hetmanowi polnemu koronnemu, iż prawie od młodości swojéj z wielkim kosztem, odwagą, stratą substancyéj i zdrowia swojego w tak wielu okazyach dla całości i dobra pospolitego, dla chwały bożéj, cokolwiek ta ojczyzna srogich i okrutnych na zgubę swoję nieprzyjaciół miała, co należy na czułego i odważnego wodza, pieczą i staranie swoje wyświadczając, tak ciężkie dla dobra pospolitego i przedtém i teraz świeżo od wojsk bisurmańskich poniósszy straty, respektując jednak na taką jaką premitur reip. calamitatem, tak wielkich swoich strat non requirit gratitudinem: inibunt modum ichm. pp. po-

słowie nasi cum tota rep. przy winnych wprzód jegomości za takie przeciwko ojczyznie wyświadczone zelozye dziękach, aby in jure naturalis successionis księżnie jmp. wojewodzinie bełzkiéj po książętach ichm. Ostrogskich ukontentowany został. Więc jw. jmp. Jana Gnińskiego wojewody chełmińskiego wielkie w téj ojczyznie pacis et belli merita, które indefesso studio jako przedtém tak i teraz w obozach przy boku jkr. jmci z uszczerbkiem zdrowia i substancyéj swojéj nie ustawa wyświadczać, do należytéj województwa nasze pociągają wdzięczności, którą jegomości in facie totius reip. contestari i winne oddać dzięki imieniem województw naszych ichm. pp. posłowie powinni będą, godne præmiorum zasługi i tak wysokie czyny do łaski kr. mości rekomendując.

Nie możemy deesse instancyą naszą wielkim czynom i zasługom w. jmp. kawalera maltańskiego, które światu naszemu polskiemu dosyć są wiadome; nie należy—tylko tak wielkim i wysokim dla dobra pospolitego podjętym odwagom męstwa i kosztom uznać w sercach naszych wdzięcznościéj, budując mausolea i teraz one pana dobrotliwego respektowi recommendare; niemniéj aby in suis desideriis jegomość ukontentowany został, instabunt ichm. pp. posłowie nasi i nominacyéj za kawalera pro meritis prześwietnego domu i osoby jegomości nie są sprzeczne województwa nasze. Takowąż na nas wyciągają wdzięczność jw. jmp. wojewody sieradzkiego wielkie i wysokie w téj ojczyznie zasługi, które nietajne są całéj rzeczyp., kiedy od młodości swojéj aż do tego czasu cały wiek swój konsekrowawszy na usługę spólnéj ojczyzny naszéj, niemal całą substancyą swoję przez nieprzyjaciela stracił; aby w tak znacznych swoich stratach od kr. jmci, p. n. m. mógł odnieść konsolacyą, instancyą swoją ichm. pp. posłowie nasi non deerunt.

Nic bardzéj dobra rzeczyp. każdéj umacniać nie może, tylko gdzie pożytki publiczne na równéj z prywatnymi kłaść się zwykły szali. A że wiadoma dobrze całéj rzeczyp. starostwa nowodworskiego, albo Tygenaffa, w zastawie u jmp. Andrzeja Gembickiego starosty nowodworskiego za antecesorów jegomości będącego, przez przeszłe gwałtowne powody cale zniszczonego ruina i kosztów znacznych na zerwaną tamę tak wiele razy przez jegomości ekspensa, nadto w intracie kilkoletniéj szkoda: tedy studendo aequitati, przychęcając jmp. starostę nowodworskiego jako z zacnych przodków swoich tak i z osoby swojéj rzeczyp. zasłużonego do dalszéj w usłudze rzeczyp. ochoty, wniosą ichm. pp. posłowie nasi do jkr. mci i całéj rzeczyp. za jegomością instancyą, aby in vim strat i wy-

łożonych jegomości kosztów, rzeczp. prolongacyą wykupna do dalszego czasu z téj dzierżawy jegomości uczyniła i przy wykupnie koszty przez jegomości praevia commissione likwidowane powrócić jegomości asekurowała; nadto, praecavendo bono publico, defluitacyéj gdańskiéj do naprawy tamy wiślanéj nad Tygenaffem, ponieważ tanto sumptu jmp. staroście samemu wystarczyć niepodobna, modum przedsięwzięła.

Merita także w. jmp. Melchiora Grudzińskiego kasztelana brzeskiego i jmp. Stefana Jarnowskiego kasztelana kowalskiego do téjże pańskiéj jkr. m. miłościwéj zalecą łaski ichm. pp. posłowie nasi, oraz i zasługi dobrze zasłużonych rzeczyp. i województwom naszym jmp. Spytka na Bużeninie Pstrokońskiego podkomorzego brzeskiego, także i jmp. Andrzeja z Miroszewic Gąsiorowskiego starostę radziejowskiego dawnych rotmistrzów, także jmp. Jana Osieckiego chorążego brzeskiego i jmp. Sebestyana Jarnowskiego podsędka brzeskiego, którzy krwie i substancyéj swojéj dla całości ojczyzny i dostojeństwa królów ichm. pp. n. m. nie żałowali: recommendabunt województwa nasze osobliwemu jkr. m. respektowi, a mianowicie jmp. starostę radziejowskiego, consecratum dla całości ojczyzny podczas wojny szwedzkiéj sanguinem przypomnią kr. mości aby in recompensam straty, zdrowia i substancyéj komisya na wójtostwo radziejowskie eo nomine postanowiona i ekspedyowana, przez konstytucyą aprobowana była.

Nie godzi nam się i tu przepomnieć jmp. Morsztyna starosty kowalskiego jako w téj rzeczyp. meritissimi civis zasług, które przy zaleceniu jkr. m., p. n. m. i inne interesa jmci względem reparacyéj zamku kowalskiego recommendamus ichm. pp. posłom naszym. Także za jmp. Urbańskim starostą grabowskim, aby ichm. pp. posłowie względem aprobacyéj pewnéj komisyéj w starostwie lubelskiém przez godnéj pamięci jmp. Niezabitowskiego kasztelana sandeckiego i starostę lubelskiego, wnieśli instancyą cum tota rep. do kr. jm. injungimus. Takoważ instancya ma być od ichm. pp. posłów za jmp. Janem z Rojewa Kaczkowskim o niestawienie ludzi do obozu, aby w téj sprawie impetycyéj na sejmie nie miał, ponieważ wiadomo województwom naszym, że nie przez jegomościa stetit, iż ci ludzie na okazyą pod Chocim zbieżéć nie mogli.

Constat dobrze województwom naszym, iż w pewnéj sprawie jmp. Wojciech Ruszkowski podstoli brzeski composuit cum parte i prawie z stratą substancyéj swojéj poenas decreti tribunalis regni Petricoviensis adjudicatas elicit; starać się omnino będą ichm. pp. posłowie, aby poena publica w dekrecie trybunalskim wyrażona tak z osoby samego jego-

mości jako i jmp. Stefana Chalińskiego burgrabiego grodzkiego radziejowskiego zniesiona była per constitutionem.

Gratam i tu wielkich zasług w téj ojczyznie jmp. Krzysztofa Koryckiego podkomorzego chełmińskiego, jkr. mci generała, jako wielkiego kawalera przed oczamy mając memoriam, committimus ichm. pp. posłom naszym, aby za jegomością do majestatu pańskiego wnieśli instancyą, aby tak wysokich jegomości meritorum osobliwy u króla jegomości mógł być respectus, a mianowicie królewszczyzna pewna lubo spustoszona, aby gratitudinis ergo jure hereditario albo emphytesis jegomości cedere mogła.

Niemniéj i jmp. Mikołaja Tolibowskiego kasztelana słońskiego są nam cordi wysokie merita, za które ichm. pp. posłowie wniosą do majestatu pańskiego instancyą, aby sprawa jegomości ratione depositi z Turuńczanami tandem aliquando swój efekt wzięła, a dekreta trybunalskie żeby sacrosancte inviolata zostawały, præcavebunt ichm. pp. posłowie.

A iż to jest lege cautum, żeby obozy na wsiach ślacheckich nie stawały i owszem aby we wszelakiéj ochronie od żołnierza zostawały, przez co, że w. jmp. Mikołajowi Tolibowskiemu kasztelanowi słońskiemu wsi dziedziczne Czerniejewice i Grabianowo circa obsidionem miasta Torunia penitus zniesiono i po dwa razy na tych wsiach obozy stawały: tedy ichm. pp. posłowie instabunt do całéj rzeczyp., aby na wsiach pustych jkr. mci, od nieprzyjaciela spustoszonych, Jankowu i Trzebiegoszczu w ziemi dobrzyńskiéj a powiecie lipińskim leżących, suma 6,000 złp., kompensując straty, koszty i szkody jmp. kasztelanowi słońskiemu per totam remp. asekurowana była.

Ponieważ ichm. pp. obywatele województw wielgopolskich na sejmikach swych w instrukcyach ichm. pp. posłom podają, aby wolne sypanie zbóż z śpichlerzów miejskich bydgoskich mieli cum præjudicio praw i przywilejów miasta jkr. mci Bydgoszczy, które na szczególnym porcie osadzone żadnych innych sposobów ad ferenda onera reip. et civilia nie ma: zlecamy ichm. pp. posłom, aby w tém miastu temu præjudicium się nie działo i przez to do ruiny nie przyszło. praecavebunt na sejmie.

Niemniejszą i w tém Bydgoszczanie od pp. pisarzów celnych depaktacyą ponoszą, gdy u Fordana od piw, które do Gdańska spuszczają, onych cło oddawać przymuszają; lege cavebunt ichm. pp. posło-

wie, aby tego nie było, ponieważ od tego piwa podatek rzeczyp. czopowe na miejscu płacą.

Nadane jest temuż miastu jkr. mci Bydgoszczy przez ś. p. króla jmści Michała brukowe furmanów i furmanków; aby ten przywiléj per constitutionem regni był aprobowany, instabunt ichm. pp. posłowie cum tota rep. Te tedy artykuły i punkta unanimi consensu nostro postanowiwszy i ichm. pp. posłom naszym podług danéj od nas instrukcyéj zleciwszy, fide, honore et conscientiis obligamus, aby pro dexteritate sua et summa in rebus gerendis prudentia przy tych artykułach stawali i na to wszystko, co ex re et commodo reip., stosując się do instrukcyéj jkr. mci, p. n. m., a znosząc się cum tota rep., na sejmie coronationis, pozwoleli.— Na co dla lepszéj wiary i pewności tę instrukcyą jmp. marszałkowi koła naszego ręką własną podpisać i do ksiąg grodzkich tutecznych radziejowskich podać zleciliśmy. W Radziejowie na sejmiku antekomicyalnym coronationis sacræ et serenissimæ majestatis regiæ die, anno, quibus supra.

Marcin Mikołajewski z Drzewiec pisarz ziemski inowłocławski, marszałek koła rycerskiego brzeskiego kujawskiego i inowrocławskiego województw.

8.

1676. *Aprilis*, 6. *Radziej. grodzka Relation. 4b f. 26v.*

108. [Rescriptum literarum magnificorum ac generosorum nuntiorum pro conventu generali coronationis Cracoviensis deputatorum.]

Actum in castro Brestensi feria quinta post dominicam Conductus sacri Paschatis proxima (April., 9) anno Domini 1676. Obtulit nobilis Mathias Chutkowski.

Spytek na Bużeninie Pstrokoński podkomorzy brzeski i Jan Sebestyan na Stawcu Osiecki chorąży brzeski kujawski jw. ichmościom naszym wielce miłościwym panom i braci województwa brzeskiego. Przy zaleceniu uniżonych naszych powolności donosiemy ex munere powinności naszéj do grodu brzeskiego, dla wiadomości wszystkich stanów w województwie brzeskiém zostających, tą naszą inotescencyą, ponieważ sami w tak prędkim czasie propter consilium belli i innych deputacyj zjechać nie możemy, że sejm szczęśliwie w dzień sobotni wiel-

konocny skończył się, na którym podatki stanęły: dwoje pogłówne primis diebus Maii wedle nowych abjurat przez podstarościch ślachtę coram actis quibusvis uczynionych podług pierwszéj przysięgi na pogłówne uczynionéj, wszystko dwoje wydać będzie potrzeba. Pogłówne zaś trzecie in Septembre a to na zapłatę starego długu wojsku i na nowe zaciągi, także wyprawa stanęła ze dwudziestu ośmiu dymów na pół roka pieszego dobrze munderowanego juxta abjurata anni 1661 2 et 3. Szelężne zaś z karczem od beczki do drugiego sejmu wedle pierwszego zwyczaju tak od piw, od gorzałek, win i miodów i innych wszelakich likworów. I to oznajmujemy, że posełamy do tychże grodów uniwersały z naznaczonymi ichm. pp. komisarzami do uznania szkody onych likwidacyj przez ichm pp. wojskowych w województwach poczynionych, o czém szerzéj doczytać się każdy może w tych uniwersałach, jako się komu będzie trzeba sprawować. Sejmik zaś relationis w tydzień po wielkopolskich wzięliśmy na dzień 5-ty miesiąca maja do Radziejowa, dla czego wcześnie dajemy znać województwom w. miłościwym panom dla sposobienia się na gotowe pieniądze jako najprędzéj i dla ordynowania pieszych żołnierzów, nie czekając za sejmikiem relationis, gdyż wielkie następują niebezpieczeństwa; w czém, da Bóg, doskonalszą z sobą na sejmik ww. naszym wielce miłościwym panom i braci informacyą przywieziemy. Które to inotescencye upraszamy, aby dla prędszéj wiadomości po grodach były publikowane, in quorum majorem fidem rękami naszemi podpisujemy. — Datum w Krakowie dnia szóstego miesiąca kwietnia 1676 roku.

Spytek na Bużeninie Pstrokoński podkomorzy brzeski, starosta czerski manu propria. — Andrzéj z Miroszewic Gąsiorowski radziejowski starosta, manu propria. — Jan Sebestyan Osiecki chorąży brzeski, manu propria. — Sebestyan z Wielkiego Jarnowa Jarnowski podsędek brzeski kujawski, manu propria.— Loca sigillorum eorundem magnificorum ac generosorum nuntiorum.

9.

1676. *Majus*, 5. *Radziej. grodz. Relation. 4b f. 38.*

109. [Laudum Radziejoviense.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quarta post dominicam Cantate proxima (Majus, 6), anno Domini 1676. Obtulit nobilis Martinus Osiński.

My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy i grodzcy i wszystko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw na sejmik relationis pro die 5-ta Maii do Radziejowa zgromadzeni. Lubo nic słuszniejszego i potrzebniejszego baczyliśmy jako po skończonym szczęśliwie sejmie coronationis jkr. mci—rei gestæ od ichm. pp. posłów naszych dnia dzisiejszego odebrać relacyą, abyśmy publici consilii sancita a osobliwie któremi communem ojczyzny naszéj salutem pod tak niebezpieczny czas następującego imienia naszego i całego chrześciaństwa immanissimi hostis do należytego i istotnego przyprowadzili skutku, iż jednak dotąd ani po grodach naszych, ani tu dnia dzisiejszego konstytucyj na sejmie uchwalonych, nie wiedzić quo fato, nie mamy: przyszło nam sejmik teraźniejszy relationis ad pleniorem, dignam, też (aż ?) konstytucye od ichm. pp. pieczętarzów koronnych przysłane będą, informationem hinc et ab actu præsenti do środy post festa solennia sacri Pentecostes blisko przyszłéj in eodem omni vigore et robore, jako teraz miał być, limitować, zachowując sobie na ten to pomieniony czas jako relacyą ichm. pp. posłów tak wszystkie aktowi temu należące do zniesienia się między sobą materias. Interim jednak już præcauti o podatkach rzeczyp. będąc, one jako najprędzéj po sejmiku przyszłym, obrawszy ichm. pp. egzaktorów, do rąk ichmościów oddać i bratersko wydać przyrzekamy sobie.

A że przechodzące wojska koronne i chorągwie niepodobnie województwa nasze niszczą, rujnują i do ostatniéj przywodzą stacyami, stanowiskami i pobocznymi chlebami zguby, równo już pod tęż ruinę kładąc nietylko dobra królewskie, duchowne, ale i nasze ziemskie, po kilkakroć w wiosce jednéj przeciwko prawu i tak wielom konstytucyom koronnym tudzież i wyraźnym zakazom i ordynansom ichm. pp. wodzów koronnych: na takowe chorągwie prawu pospolitemu i uniwersałom ichm. pp. hetmanów nieposłuszne i bez

ordynansu także i listów przypowiednich włóczące się, uchwalamy sobie pospolite ruszenie, na które za uniwersałem ichm. pp. wojewodów województw naszych, lub do ichmościów na miejsce od nich naznaczone, lub do ichm. pp. kasztelanów, albo in defectu do ichm. pp. starostów każdy w powiecie swoim in armis more militari stanąć sub pœnis de expeditione bellica sancitis. — Które to nasze laudum jmp. marszałka koła naszego rycerskiego ręką własną podpisane, do ksiąg tutecznych grodzkich radziejowskich podać zleciliśmy. — W Radziejowie die 5-ta Maii roku pańskiego 1676.

Martinus a Drzewce Mikołajewski notarius terrestris Junivladislaviensis, marschalcus conventus Radziejoviensis Brestensis Cujaviæ et Junivladislaviensis palatinatuum, manu propria.

10.

1676. *September*, 15. *Radziej. grodzka. Relation. 4b, f. 139.*

110. [Laudum Radziejoviense.]

Actum in castro Radziejoviensi feria tertia postridie festi Exaltationis sancta Crucis (September., 15), anno Domini 1676. Obtulit nobilis Joannes Drubliński.

My, rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województw brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego na sejmik electionis pro tribunali deputatorum pro die præsenti 14 mensis Septembris juxta præscriptum legis publicæ roku pańskiego 1676 do Radziejowa zgromadzeni. Nic milszego sobie in votis nostris wkładając, tylko aby post tantum orphanitatis regis legisque tempus, za szczęśliwą najjaśniejszego i niezwyciężonego króla jmści Jana trzeciego szczęśliwie nam panującego koronacyą, otworzonym ad asylum sanctæ justitiæ bramom custodes moderatoresque, tak aby jus justitiaque non exulent, sposobić mogliśmy: zaczém secundum tenorem constitutionum regni novellæ Cracoviensis felicis coronationis pro prima judiciorum ordinariorum generalium tribunalis regni expeditione uprosiliśmy, jako to, z województwa brzeskiego jmp. Andrzeja z Lubieńca Niemojewskiego cześnika inowłocławskiego, z województwa inowłocławskiego jmp. Augustyna Kołudzkiego sędziego grodzkiego inowłocławskiego, do któréj obudwóch ichmościów

funkcyéj uproszonych e gremio nostri unanimi suffragiorum assensu deputujemy.

A że oneribus reipublicæ incessantibus zostając cum tota rep. województwa nasze non postremo ordine podległe, za to lubo incomparabiliter in vim gratitudinis należytą z prawa pospolitego pensyą soli spodziewały się odbierać, w czém że ultra spem jmp. Wojciech Tomisławski podczaszy bełzki, przeszłéj ekonomiéj samborskiéj administrator z j. w. jmp. Stanisławem Skarszewskim kasztelanem wojnickim, pomienionéj ekonomiéj samborskiéj administratorem teraźniejszym, w dekret in judiciis ordinariis generalibus tribunalis regni Lublinensis extra forum ex Majori ad Minorem Poloniam evocando, jednak bez wszelkiego przypozwu absque omni consensu in vim tantum privationis retentarum administrationis suæ salis pensionum wdał się: co jako województwa nasze bardzo angit, tak przy naszéj w kole niniejszém publice zaniesionéj manifestacyéj zleciliśmy i uprosiliśmy jmp. marszałka koła naszego, aby przeciwko temuż jmp. podczaszemu bełzkiemu ratione ejusmodi privationis w grodzie tutecznym radziejowskim sufficientem zaniósł manifestationem. Niemniéj to jmp. żupnikowi zlecając, aby jegomości pro suo munere sładno injuriam u jmp. podczaszego bełzkiego ibi, ubi de jure veniet, vindicet jureque mediante, modo et ratione ex occasione oriente, prosequatur, promittendo jegomości recompensam z remanentów przeszłych solnych pro litis expensis i za straty i fatygi, które już, do trybunału lubelskiego jeżdżąc, podejmował i podejmować będzie ulterius.

Uważywszy zatém województwa nasze tantam temeritatem miasta jkr. mci Torunia, że delegatos commissarios non ea, qua par erat i autoritas województw naszych potrzebowała, traktowali i nullam categoriam, declarationem ratione certarum prætensionum, injuriarum et violentiarum in persona w. jmp. kasztelana słońskiego przez toż miasto patratarum, lubo przez pisanie pewne na teraźniejszym sejmiku produkowane, jesteśmy asekurowani, otrzymaliśmy, owszem magis ac magis od tegoż miasta, iż w. jmp. słoński lacessitus zostaje: tedy abyśmy mogli tandem aliquando easdem injurias, prætensiones uspokoić, uprosiliśmy j. w. jmp. Pawła Ludowika na Szczawinie Szczawińskiego wojewodę inowłocławskiego, brzeskiego starostę etc. jako primarium województwa inowłocławskiego senatora i tantum de rep. bene meritum civem i w. jmp. Andrzeja z Mieroszewic Gąsiorowskiego starostę radziejowskiego, jmp. Jana Sebestyana Osieckiego chorążego brzeskiego, jmp. Se-

bestyana z Wielkiego Jarnowa Jarnowskiego sędziego ziemskiego brzeskiego, jmp. Wojciecha Głembockiego sędziego grodzkiego brzeskiego, jmp. Jana Szczawińskiego sędziego grodzkiego radziejowskiego, jmp. Hiacentego Tolibowskiego podkomorzyca brzeskiego. Którzy z ichmościów, absentia unius aut duorum non obstante, tamże do miasta Torunia za obwieszczeniem i uproszeniem jmp. kasztelana słońskiego zjechać mają i tam jako krzywd jmp. słońskiego tak i autoritatem ichm. pp. komisarzów convulsam, aby się seryo upomnieli, upraszamy et in ulterioribus hujus causæ tractibus gotowi w. jmp. słońskiemu auxiliatricem porrigere manum et in ipsius prætensionibus stawać obiecujemy i przyrzekamy, ponieważ summam patitur injuriam tam in honore jako też in substantia, co nam jest deductum ex relatione ichm pp. komisarzów, że tego deducere nie mogli, co per suas literas calumniosas temu w. jmp. słońskiemu objiecerunt. Czemu jako ex consensu totius nobilitatis na sejmik teraźniejszy relationis deputacki congregatæ indolemus, tak ut præcaveant ulteriori jmp. słońskiego indemnitati et honori województw naszych, bratersko upraszamy.

Merita zatém w. jmp. Andrzeja Gąsiorowskiego starosty radziejowskiego podczas inkursyéj szwedzkiéj dość luculenter præstita cordi mając regratificanda, które że hactenus propter calamitatem temporum województw naszych w oschłéj rekompensie zostają, jednak aby ingratus jegomość emeritorum suorum nie zostawał, spondemus jegomości felicioribus, da Pan Bóg, temporibus condigna renumeratione præmiari.

Zagrzewając oraz nietylko ochotą naszą ale i skutkiem samym, same się województwa nasze w wydawaniu pogłównego tak dwojga jako i trzeciego jak najprędzéj, decretum ratione executionum contra retentores tribunalis regni Radomiensis reassumendo, to deklarując, że czegoby z dwojga pogłównego na wypłacenie asygnacyj skarbowych nie dostawało: ichm. pp. egzaktorowie województw, (dodadzą ?). Stosując się przytém do przeszłego sejmiku i zjazdu województw naszych uchwały wzgledem kalkulacyéj jmp. Jana Dzierżawskiego burgrabiego i egzaktora podatku goździowego anni 1671 województwa inowłocławskiego i pogorzeli jego postanowionéj, który egzaktor eandem contributionem, ponieważ jak to bona fide, honore et conscientia z niektórymi in parte pozostałymi dokumentami probavit, województwu inowłocławskiemu na zapłatę stipendiorum militarium wypłacił,— reliquum zaś na retentach mającego difficile absque instrumento et delatis (które infeliciter pożarowi jegomo-

ści domowemu ogniowemu cesserunt) exigere: ponderando zatém jegomości officiisque ejus przysługę i ruinę ogniową w majętności jegomości, dlaczego z pomienionego całego podatku goździowego sum wybranych i na retentach będących, ex toto officii tegoż jmp. burgrabiego grodzkiego inowłocławskiego ejus cum posteritate kwitujemy i wiecznymi czasy uwalniamy, żadnego pretekstu ratione præmissorum do jegomości sobie nie zostawując, ale i retenta pomienionego podatku do wybrania sobie na jegomości osobę transfundując. Które to laudum nasze dla lepszéj wagi i pewności jegomości panu marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich radziejowskich oblatować zleciliśmy. Działo się w Radziejowie die et anno, quibus supra.

11.

1677. *Junius*, 10. *Radziej. grodzka Relation. 4b f. 267.*

111. [Laudum palatinatuum Cujaviæ.]

Actum in castro Radziejoviensi sabbatho post festa solennia sacri Pentecostes proximo (Junius, 12), anno Domini 1677. Obtulit nobilis Joannes Drwaleski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw na sejmik relationis pro die 10 Junii anno præsenti 1677 do Radziejowa ex vi constitutionis sejmu blisko przeszłego warszawskiego zgromadzeni. Odebrawszy od ichm. pp. posłów naszych dostateczną sancitorum całéj rzeczyp. na blisko przeszłym sejmie relacyą, przy winném braterskiém naszém ichmościom za impendowane na tamtym placu prace i fatygi podziękowaniu, stosując się do konstytucyéj tak o zapłacie emeritorum wojska jkr. mci, p. n. m. i całéj rzeczyp. w dawnéj służbie zostającego stipendiorum, jako o zatrzymaniu ad certam quantitatem teraz redukowanego postanowionéj, lubo tot et tantis calamitatibus pressi, uchwalone na tymże sejmie podatki ratami niżéj wyrażonemi exsolvere obligujemy się.

Naprzód na ratę pierwszą pro die vigesima Augusti anni currentis dwoje pogłówne na wypłacenie starych zasług, na drugą zaś ratę pro ultimis diebus Decembris ejusdem anni pogłówne jedno na zapłatę

nowo ordynowanemu wojsku, na trzecią i ostatnią ratę pro ultimis diebus Augusti in anno proxime venturo 1678 jedno także pogłówne juxta tarifam et regestra tegoż podatku 1662 do ręku niżéj wyrażonych ichm. pp. poborców województw naszych, sub pœnis contra retentores contributionum publicarum sancitis, wypłacić powinni będziemy. — Do których to podatków wybierania uprosiliśmy z województwa brzeskiego jmp. Michała Leskiego komornika granicznego brzeskiego, z inowłocławskiego zaś województwa jmp. Jana Wolskiego. Ichmoście tedy wzwyż mianowani pp. poborcy nasi, tak brzeski w Brześciu jako inowłocławski w Inowłocławiu pro temporibus ratarum supra, descriptarum do wybierania tego podatku zasiadać powinni będą, wydawszy wcześnie uniwersały do powiatów obwieszczające i te podatki według czasu każdéj raty, præstito prius coram judicio sive terrestri, sive castrensi Brestensi et Junivladislaviensi corporali juramento, sine intermissione wybierać i wybrane na asygnacye skarbowe od województw przyjęte i przyszłe za deklaracyą sądów komisarskich wypłacać będą; od których podatków wybierania za prace i koszty ichmościów pozwalamy po groszu od złotego, konkludowawszy w to solarium od skarbu ichmościom należyte.—Gwoli zaś lepszemu podatkowi i prędszemu tych podatków w wybraniu i rachunków przez ichm. pp. poborców uczynieniu sądy komisarskie w obojgu województwach pro die 25-a Augusti anni præsentis brzeskie w Brześciu, inowłocławskie w Inowłocławiu postanawiamy.

Do których to sądów uprosiliśmy z województwa brzeskiego ichm: w. jmp. Spytka na Bużeninie Pstrokońskiego podkomorzego, Jana Sebestyana na Stawcu Osieckiego chorążego brzeskich, Aleksandra z Morzyc Trzebuchowskiego chorążego inowłocławskiego, Sebestyana na Wielkiém Jarnowie Jarnowskiego sędziego, Stefana Grochowickiego podsędka, Wojciecha Roszkowskiego podstolego, Wojciecha na Głembokiém Głembockiego, pisarza ziemskich brzeskich, Marcina Wnorowskiego miecznika brzeskiego, Adama Dobieckiego miecznika kijowskiego, Andrzeja Wichrowskiego żupnika województw kujawskich, Kazimirza z Morzyc Trzebuchowskiego oberszterlejtnanta jkr. mci, Jana z Rojewa Kaczkowskiego, Michała Zakrzewskiego marszałka koła naszego. Z województwa zaś inowłocławskiego ichmościów: w-go jmp. Mikołaja Lubstowskiego starostę kruświckiego, Walentego Kołudzkiego sędziego ziemskiego inowłocławskiego, Marcina Zboży Zakrzewskiego podczaszego brzeskiego, Mikołaja Andrzeja Piotrowskiego podsędka,

Jana na Kadzidłowéj Kadzidłowskiego podstolego inowłocławskich, Adama z Morzyc Trzebuchowskiego cześnika brzeskiego, Andrzeja z Lubieńca Niemojewskiego cześnika inowłocławskiego, Wojciecha Jarnowskiego łowczego brzeskiego, Marcina z Bełdowa Bełdowskiego wojskiego kruświckiego, Marcina Mikołajewskiego pisarza ziemskiego inowłocławskiego, Adama Lubstowskiego starościca kruświckiego, Jana z Roszk Trzebuchowskiego, Łukasza Orłowskiego, Jana Bnińskiego, Adama Trzebuchowskiego, Stefana Wolskiego, Jakóba Kocanowskiego. Którzy to ichm. pp. komisarze od nas uproszeni i obrani, zjachawszy pro die 25-ta Augusti anni currentis, brzescy do Brześcia, inowłocławscy do Inowłocławia, præstito prius juramento, duorum pluriumve absentia non obstante, sądy te ekspedyować i rachunki z ichm. pp. poborcami de perceptis contributionibus, także z ichm. pp. komisarzami czopowego z reszt zostających uczynić powinni będą i kwit na tychże sądach w województwie brzeskiém ichm. pp. komisarzom województwa brzeskiego od daty kwitu przeszłego, de summa 4,328 złotych ex anno 1676 restante tum et pro moderno currente, ob sufficientem et plenariam satisfactionem dadzą. — W których to sądach komisarskich wszyscy ci, którzy podatków tak pogłównego jako i czopowego nie wydaliby, sprawić się powinni będą; którym to ichm. pp. komisarzom dajemy plenariam facultatem, jeżeliby którzy z ichm. pp. poborców w wybieraniu tych podatków tardus et negligens zostawał, aby od takiego odebrawszy rachunki i pieniądze, z urzędu złożyli a innego na miejsce jego sposobniejszego dla prędszéj egzakcyéj obrali i podali. — A że ichm. pp. komisarze czopowego województwa inowłocławskiego sufficientem in facie koła braterskiego ab anno 1673 ad annum 1676 uczynili calculum z czopowego annorum supra expressorum i ono na różne województwa wypłacieli potrzeby: tedy præsenti laudo tychże ichmościów kwitujemy, resztę zaś przy ichmościach zostającą, to jest, złotych 7,198 groszy 15 wcale sobie ad disponendum zachowujemy.

A ponieważ asygnacye ze skarbu koronnego na wzwyż mianowane podatki do województw naszych wyszły, tedy one akceptujemy i sposobem niżéj wyrażonym zapłacić deklarujemy i na tém prędsze niektórych wypłacenie sum pewnych z województw obudwu od ichm. pp. komisarzów czopowego zaciągamy, to jest, z województwa brzeskiego złotych sześć tysięcy, a z inowłocławskiego złotych dziesiątka tysięcy i sum tych ichm. pp. poborcom pożyczamy. Któremi to sumami ichm.

pp. poborcy asygnacye te tak wypłacać powinni będą, to jest: jw. jmści ks. biskupowi łuckiemu z sumy województwa brzeskiego złotych 6,000 jmp. poborca brzeski, temuż z inowłocławskiego jmp. poborca inowłocławski złotych polskich 4,000, tenże jmp. Trzebuchowskiemu oberszterlejtnantowi regimentu niegdy w. jmp. podkomorzego chełmińskiego złotych polskich sześć tysięcy ad primam assignationem requisitionis wypłacić powinni. Na które to sumy asygnacye jmp. marszałkowi koła naszego od ichm. pp. komisarzów czopowego utriusque palatinatus względem pożyczenia sum wyrażonych ichm. pp. poborcom wydać zleciliśmy, które sumy modo superius expresso pożyczane ichm. pp. poborcy z pierwszych podatków egzakcyéj swojéj ichm. pp. komisarzom obudwu województw oddać powinni będą. Z których to sum od pp. poborców odebranych, aby ichm. pp. komisarze czopowego obudwu województw sumę podymnemu dwojgu w konstytucyéj określonemu korespondującą jmci ks. biskupowi łuckiemu per assignationem od skarbu naznaczoną wypłacili, zlecamy. Nadto asygnacyą jw. jmp. wojewodzie ruskiemu hetmanowi polnemu koronnemu także od skarbu do województw naszych daną, ichm. pp. poborcy juxta resonantiam earundem subsequenter wypłacać powinni będą, inszych asygnacyj od skarbu wychodzących nie przejmując dotąd, póki terrigenis województw naszych dwu ichm. pp. Tarnowskim, jmp. Pstrokońskiemu podkomorzycowi brzeskiemu emerita w wojsku koronnym stipendia wypłacone nie będą.

A że nam nietylko ex relationibus ichm. pp. posłów, ale téż ex reproducto authentico sancito sejmu przeszłego deductum est, że konstytucye niektóre na sejmie blisko przeszłym ultra mentem et consensum totius reip. cum præjudicio et gravamine libertatis status equestris, a to osobliwie o cle generalném i ordynacyéj wojska w służbie rzeczyp. zatrzymanego, także i innych wiele, które extraordinarie są stanowione: tedy nietylko onych uti præjudiciosas nie przyjmujemy, ale téż i protestacyą ichm. pp. posłom naszym, którzy w kole naszém realitatem im nie przyznali, pospołu z jmp. marszałkiem koła naszego przeciwko takowym konstytucyom uczynić zleciliśmy i de medio nostri ichm. pp. posłów, to jest, z brzeskiego jmp. Serafina Głembockiego, z inowłocławskiego zaś województwa jmp. Jana z Roszk Trzebuchowskiego do kr. jmci, p. n. m. uprosiliśmy, aby nomine publico gravamen w tém et præjudicium wolności ślacheckich przed majestatem pańskim exponant ac deportationem tanti oneris ex cervicibus nostris przez deklaracyą jkr. mci ex clementia principis obtineant. — W któréj materyéj instrukcyą

ichmościom oraz z kredensem jmp. marszałkowi koła naszego dać zleciliśmy; pro viatico zaś złotych czterysta obiema ichmościom per medium z obudwu województw z czopowego ichm. pp. komisarzom za asygnacyą jmp. marszałka wyliczyć deklarujemy. — I inquantum by pomienionego cła koronnego administrator et egzaktor wyciąganiem go tak nas jako i poddanych naszych uciążać ważyli się, tedy o to ad cujusque instantiam coram quovis judicio odpowiadać et judicata tanquam inique extorti thelonei exactorum prolata pati powinni.

A ponieważ komisya warszawska blisko przeszła ad effectum totalem nie przyszła i onę ordines regni do Sandomierza przeniosły, ichm. zaś pp. komisarze województw naszych na tęż komisyą od nas uproszeni, folgując kosztom województw, nie zjeżdżali: tedy inhærendo constitutioni sejmu blisko przeszłego, tychże ichm. pp. komisarzów, to jest, z województwa brzeskiego w. jmp. Zygmunta z Lubrańca Dąmbskiego podkomorzego inowłocławskiego, z inowłocławskiego zaś jmp. Stanisława Jemielskiego wojskiego inowłocławskiego, laudo sejmiku przedsejmowego na tę funkcyą uproszonych aprobujemy i aby ichmoście pro tempore in constitutione præfixo do Sandomierza zjachali et injuriatis województw naszych na tamtym placu porrigere dexteram chcieli, upraszamy. Więc łacniejszą injuriatorum tychże województw spraw na tęż komisyą należytych czyniąc prosekucyą, jakośmy na przeszłą naznaczoną a względem causarum injuriatorum niedoszłą w Warszawie komisyą jmp. Wawrzyńca Czarnomskiego ziemskiego inowłocławskiego i grodzkiego radziejowskiego regenta uprosili byli, tak i na blisko przyszłą sandomierską ad promovendas causas injuriatorum województw naszych od ichm. pp. żołnierzów i ochotę jegomości do téj przysługi personalitate w Warszawie przez czas niemały probatam zawdzięczając, tudzież impensas suplementując: pro viatico złotych polskich 400 z obudwu województw per medium naznaczamy i do jak najprędszego wypłacenia u ichm. pp. komisarzów czopowego województw naszych za asygnacyą jmp. marszałka koła naszego przekazujemy et in rationibus to ichmościom przyjąć obiecujemy. Temuż jmp. regentowi zlecamy, aby ratione remanentów soli od jw. jmp. kasztelana wojnickiego na województwa nasze przychodzące, za dokładem ichm. pp. komisarzów województw obudwu do sądów komisarskich naznaczonych, ex instantia sui nomine tychże województw do trybunału koronnego pozwy wydał na tegoż jmp. kasztelana i sprawę tę nomine publico jegomości prose-

kwował, na co sumptum necessarium jegomości obmyślić osobliwie deklarujemy.

Retenta podatków przeszłych z województwa brzeskiego za egzakcyéj jmp. Ostrowskiego komornika granicznego inowłocławskiego pozostałe, aby jmp. poborca teraźniejszy województwa brzeskiego juxta delata sobie od jegomości podane per executionem wybierał, wybrane do rąk jmp. Ostrowskiego oddał, præsenti laudo injungimus.—A że jmp. Jan Szczawiński sędzia grodzki radziejowski z podatków wybranych czopowego generalnego juxta decretum commissoriale jmp. Buszkowskiemu skarbnikowi brzeskiemu kujawskiemu, pisarzowi grodzkiemu radziejowskiemu rachować się powinien i sumę tempore exactionis suæ wybraną temuż jmci oddać jest obowiązany, a dekretowi temu dosyć nie uczynił: tedy præsenti laudo jmp. sędziego obstringimus, aby on na sądach pierwszych komisarskich województwa brzeskiego prævio juramento, jako fideliter przez się i sukkolektorów swoich do ręku jmp. skarbnika wybrany ten podatek oddał i jako z tych pieniędzy nic przy sobie i sukkolektorach jego nie zostało i jako w wybieraniu onych nikogo nie ochronił. — Retentores zaś tych podatków juxta delata anteriora ad acta porrecta wypłacić one et in casu contraventionis na tychże sądach sprawić się powinni i sąd komisarski brzeski tę między ichmościami pretensyą uspokoić ma, aby więcéj następujących sejmików ichmoście tym nie zatrudniali.

A że ichm. pp. starostowie województw naszych z inszych województw na urzędy grodzkie zaciągają ludzi impossessionatos w województwach naszych nec terrigenas, co jest przeciwko prawu: tedy præsenti laudo, stosując się do prawa, po ichmościach requirimus, aby ludzi w województwach tutecznych bene possessionatos et peritos na też zaciągali funkcye. Czemu inquantum by ichmość contravenerint, tedy takowych osób pro officialibus przyznawać nie będziemy i sądzić się im nie pozwolemy i protestacye eo nomine zanosić będziemy; niemniejszą i w tém na się deklarując animadwersyą, aby sami ichm. pp. starostowie realem w województwach naszych juxta præscriptum legum mieli possessionem.

Pro merita w. jmp. Andrzeja z Miroszewic Gąsiorowskiego starosty radziejowskiego podczas wojny szwedzkiéj w województwach naszych stipendia i odwagi lubo przynależytéj dawno od nas requirebant rekompensy, jednakoż calamitas publica i exhaustum dotąd ob assiduas contributiones ærarium województw naszych tę u nas tamowały jego-

mości powinność i dotąd tamują; przeto jakośmy anterioribus laudis omnimodam jegomości asekurowali satisfactionem, tak i teraźniejszą uchwałą naszą asekurujemy.

Że województwa nasze ordynowaną z sejmu szczęśliwéj koronacyéj wyprawę dymową commiserunt godnéj pamięci jmp. podkomorzemu chełmińskiemu, jmp. oberszterlejtnantowi Trzebuchowskiemu i o tém przez ichm. pp. komisarzów swoich, to jest, jmp. Sebestyana Osieckiego chorążego, jmp. Marcina Wnorowskiego miecznika brzeskiego z województwa transgerunt, przeto do kosztów i zaciągów nad komput regimentu onychże wyciągnęli i ci ludzie in opere pod Lwowem w komendzie jako ks. jmści p. podkanclerzego w. ks. litewskiego i jmp. wojewody sieradzkiego byli i od jmp. pisarza polnego koronnego pro munere officii ejus są popisani: tedy evincendo fidem województw przez ichm. pp. komisarzów województw naszych contrahentibus daną, jmp. oberszterlejtnantowi Trzebuchowskiemu z czopowego roku teraźniejszego złp. 2,000, a jéjmości pani podkomorzynie chełmińskiéj in recompensam kosztów wyłożonych na werbunki i munderunki złp. 1,000 równo z województwa brzeskiego i inowłocławskiego per medium pozwalamy i naznaczamy i to ichm. pp. komisarzom na komisyą blisko przyszłą sandomierską naznaczonym injungimus, aby o to starali się, jakoby te 3,000 in coæquationem z inszemi województwy respektem dwojga podymnego potrącone były.

Mając tenuitatem ojców Eremitów sancti Pauli konwentu brdowskiego in consideratione, jako laudis anterioribus onychże a contributionibus quibusvis publicis i wioskę do konwentu tegoż należącą, Psary nazwaną, uwalnialiśmy, tedy i teraz a præsentibus contributionibus na sejmie blisko przeszłym uchwalonych od ojców tychże i z pomienionéj wioski ich przynależytych uwalniamy i te podatki z czopowego województw obudwa per medium za ojców tych ichm. pp. komisarzom województw naszych założyć zlecamy i omnimodam w tém ojcom tymże przyrzekamy securitatem.

Przyrzeczona laudo anteriori jmści ks. proboszczowi radziejowskiemu ad supplendas kościoła farskiego radziejowskiego, w którym consilia nasze ekspedyować zwykliśmy, necessitates gratitudo w pamięci świętéj zostawa, którą po złożeniu ciężarów z siebie podatków teraźniejszych adimplere jegomości spondemus. Jako laudo anteriori gospody, w których kancelarye ob ruinam castrorum swoje mają reclinatoria, od żołnierza przechodzącego uwolniliśmy, tak i teraz one w téjże

wolności salvis contributionibus publicis et hibernorum zachowujemy.

A iż per invidiam przeciwko gospodarzom, którzy eas domos incolunt, zwykli więc concives — tychże gospodarzów żołnierzy przechodzących exponere oppressioni, składkom, stanowiskom i inszym agravacyom: tedy ausorum ejusmodi, aby tak przez gospodarzów jako i samych pp. regentów grodów tutecznych do sądów lub ziemskich lub grodzkich pociągani beli i peremptorie odpowiadali convictique ejusmodi ausus pœnis judicii arbitrariis subjacent, deklarujemy. A że miasteczko Chodecz przez żołnierze przechodzące w ostatnią poszło ruinę i browaru do robienia piwa nie mają, przeto od płacenia czopowego ono przez rok zupełny uwalniamy, co i tym służyć ma, którzykolwiek po miasteczkach de novo budować się będą. Które to laudum nasze dla większéj wagi i pewności jmp. marszałkowi koła naszego podpisać i do akt grodzkich radziejowskich podać zleciliśmy. Działo się w Radziejowie die, anno, quibus supra.

(Brak podpisu marszałka Michała Stanisława Zakrzewskiego).

12.

1678. *Martius*, 21. *Radziej. grodzka Relation. 4b, f. 384v.*

112. [Laudum palatinatuum Brestensis Cujaviæ et Junivladislaviensis conventus particularis Radziejoviensis].

Actum in castro Radziejoviensi feria secunda post dominicam Laetare quadragesimalem proxima, (Mart. 21) anno Domini 1678. Obtulit nobilis Andreas Malski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy i wszystko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw, w poniedziałek po niedzieli środoposnéj, do Radziejowa na sejmik electionis ichm. pp. deputatów na trybunał koronny zgromadzeni. Panu najwyższemu pokorne oddawszy dzięki, iż nam ten akt electionis ichm. pp. sędziów trybunału koronnego pobłogosławić raczył, przystąpieliśmy do porządku wydawania uchwalonych podatków w województwach naszych, starając się o to, aby jako najprędzéj, którychby jeszcze ichm. pp. poborcy nie dobrali, wydawane były. W czém stosując się do konstytucyéj

przeszłego sejmu, reasumując przeszłe nasze laudum na sejmiku relationis postanowione, więc i dekretom komisarskim insistendo, aby ten podatek subsidii charitativi wydawany był irremissibiliter podług taryfy i regestrów skarbowych autentycznych, które nam przez ręce ichm. pp. komisarzów naszych sandomierskich do ręku ichm. pp. poborców są przysłane, bez wszelakich odwłók i respektów był wybierany, tak jakoby asygnacye ichm. pp. żołnierzów do województw naszych od skarbu dane, a osobliwie książęcia jmp. wojewody bełzkiego hetmana wielkiego koronnego, regimentowi także kompaniéj jmp. wojewody ruskiego hetmana polnego i jmp. wojewody kijowskiego jako najprędzéj wypłacone były, tego wyraźnie dokładając, aby się ichm. pp. poborcy podług instruktarza dawnego w tém wybieraniu pogłównego sprawieli i od dygnitarstw, także od urzędów ten podatek kożdy w swojém województwie, kędy który z ichm. dygnitarstwo, albo urząd trzyma, ten podatek wybierali.

Ażeśmy przewielebną kapitułę włocławską względem sposobu wydania drugiéj raty do czopowego przypuścili, tedy tego pogłównego secundae ratæ ichm. przewielebni capitulares tylko medietatem podług taryfy 1672 anni wydać powinni będą, inferioris zaś status clerus secundum novellam constitutionem sprawować się będzie. Więc i utrapionym ludziom w miastach, miasteczkach, wsiach królewskich, duchownych i dziedzicznych ślacheckich cujuscunque status, których ręka boska przez plagę morowego powietrza dotknęła, chcąc auxiliarem porrigere dexteram, żeby te pomienione miasta, miasteczka i wsie do ostatniéj nie przyszły ruiny: tych wszystkich ludzi, którzy są z tego świata sublati peste, ad praesens od podatku pogłównego uwalniamy. Których decessum z miast i miasteczek dwaj jeden z rajców, albo ławników, a drugi ex communitate, ze wsiów zaś dwaj poddani realitatem przysięgą stwierdzić na sądach grodzkich którychkolwiek w województwach naszych comprobare powinni będą, przydawszy do przysięgi, jako wiele ad præsens ludzi po powietrzu zostało, od których podatek pogłównego według téj swojéj nowo uczynionéj przysięgi płacić powinni będą i cokolwiek ludzi po powietrzu znajdować się będzie, od tych ichm. pp. poborcy ten podatek pogłównego wybierać będą, wytrąciwszy osoby tych, którzy powietrzem pomarli. Także o pogorzelcach konstytucye dawne reasumujemy, osobliwie jednak wieś przez ogień zniesiona Święte jmp. Niemojewskiego i gumno ze wszystką krescencyą przez takowąż pożogę spalone jmp. Rościszewskiego, aby się ichm. pp. poborcy podług téj pomienionéj

konstytucyéj o konflagratach wyraźnie napisanéj sprawieli, cum assecuratione jednak quam plenissima pomienionych ichm. pp. poborców naszych. Inquantum by o tę defalkę względem zapowietrzonych i tą plagą morowego powietrza zniesionych ludzi, także i względem pogorzelców jakąkolwiek od skarbu koronnego impetycyą mieli, powinni będziemy ichm. pp. poborców naszych sub fide et honore in omni loco et tempore toties, quoties tego będzie potrzeba, ewinkować, tak żeby o te powietrzem zniesione osoby i o pogorzelców żadnego od skarbu impedymentu nie mieli, deklarując przytém, aby jmp. poborca brzeski od pieniędzy czopowych, które pro secunda rata pogłównego od ichm. pp. komisarzów odbierać będzie, należyte sobie odebrał solarium od ichm. pp. komisarzów czopowego, to jest, po groszu od złotego.

A że niektórzy z ichmościów cum summa renitentia te podatki rzeczyp. wydawają, co nie bez kosztu, gdy na egzekucyą ichm. pp. poborcy posełać muszą, być musi, tedy ichmoście wzwyż mianowani retentores przy egzekucyéj od złotego dwa grosze ichm. pp. poborcom płacić będą powinni. Aże jm. ks. biskup łucki dotąd w wypłaceniu asygnacyéj do województw naszych nie jest ukontentowany, injungimus ichm. pp. poborcom, aby tę resztę podług asygnacyéj ante omnia ichmościom wypłacili. Także jmp. wojewodzie inowłocławskiemu asygnacyą od skarbu daną do województwa brzeskiego na dwoje podymnych upraszamy, aby jmp. chorąży brzeski komisarz nasz z podatku czopowego wypłacił cum ea declaratione, że tę sumę jmp. poborca brzeski jmp. chorążemu brzeskiemu powrócić będzie powinien, wytrąciwszy wprzód pogłówne z wiosek i wsiów wszystkich tak królewskich jako i dziedzicznych, jmp. wojewodzie tak primæ jako i secundæ ratæ należącą.

Wielkie w tém præjudicium ponoszą województwa nasze od jmp. kasztelana wojnickiego, administratora ekonomiéj samborskiéj, gdy ani na powagę jkr. m., ani na prawa, ani na tak wiele naszych instancyj nie oglądając się, nie respektując na to, że to w województwach naszych najlepsza dywendycya soli i najlepsze ma depositorium, prawie sine fronte et rubore nie chce nam jegomość zatrzymanéj soli czterech tysięcy beczek wydać i na większy żal pisze do nas jegomość, jakoby tę sól ichm. pp. posłowie nasi na przeszłym sejmie jkr. m. darować mieli, do czego nigdy ichm. pp. posłowie nasi nie znają się i téj imposturyéj upomnieć się ichmoście nam przyrzekli: więc nie mogąc tak enormem już daléj wytrzymać injuriam, bratersko przyrzekliśmy sobie omnem adhiberi curam, jakobyśmy w tém należytém sobie patrimonium frustrati nie byli.

Do czego użeliśmy za komisarzów ichm. w. jmp. Andrzeja z Miroszewic Gąsiorowskiego kasztelana bydgoskiego, starostę radziejowskiego, jmp. Mikołaja na Tolibowie Tolibowskiego kasztelana słońskiego, jmp. Adama Trzebuchowskiego cześnika brzeskiego, jmp. Stanisława Jemielskiego wojskiego inowłocławskiego, jmp. Marcina Mikołajewskiego pisarza ziemskiego inowłocławskiego, jmp. Adama Lubstowskiego starościca kruświckiego, zlecając i upraszając ichmościów, aby captato oportuno tempore, przybrawszy do siebie jmp. żupnika województw naszych, ineant modum, aby ten remanent dawny 4000 beczek spieniężyć i te pieniądze pro usu et necessitate województw, osobliwie na defekta podatku pogłównego obrócić mogli; z tych jednak czterech tysięcy ichm. pp. posłom przeszłego sejmu w nadgrodę przez ichmościów spendowanych kosztów i podjętych pro bono publico fatyg tysiąc beczek soli przekazujemy i aby ichmościom wydane były, upraszamy. A że około dystrybucyéj soli wielkie podczas bywają na jmp. żupnika insultus, chcąc tę dystrybutę w porządek wprawić, upraszamy jmp. żupnika województw naszych, aby jegomość, przybrawszy do siebie dwóch ichmościów, regestra takowéj pomienionéj dystrybuty zkomputował i co komu debetur napisał i te regestra bez wszelkiéj prolongacyéj do grodów tak brzeskiego jako i inowłocławskiego województw podał.

Nie chcąc przy tym deesse ichm. pp. braci exulibus województwa podolskiego, ponieważ tu dopiero na tym sejmiku teraźniejszym z uniwersałem jkr. m., p. n. m. comparuerunt i o komisarza do wybrania podatku z ról wybranieckich urgent, użeliśmy jmp. Aleksandra Ostrowskiego komornika granicznego województwa inowłocławskiego do téj funkcyéj obudwu województw, aby się jegomość podług skryptu ad archivum regni danego sprawił, upraszamy. W osobliwym zawsze u nas respekcie są w. jmp. Andrzeja z Mieroszewic Gąsiorowskiego kasztelana bydgoskiego, starosty radziejowskiego wielkie w téj ojczyznie merita i emerita stipendia, jeszcze podczas wojny szwedzkiéj krwią własną jegomości z tym nieprzyjacielem zapieczętowane, którycheśmy do tego nie wypłacieli czasu; permovere nas musi tak długa jegomości exspectativa: w któréj aby jegomość tandem aliquando był uspokojony i swoję od nas odebrał satysfakcyą, omnem inibimus curam, o czém dawniejsze i teraz świeże jeszcze nieoschłe na sejmiku relationis reasumujemy lauda. Tenże u nas inest zelus et gratitudo naprzeciwko jmp. Kazimierzowi na Moszycach Trzebuchowskiemu oberszterowi kr. jm. za podjęte przy wystawionych piechotach pod Żurawno województw naszych koszty, aby tak wysoce

ojczyznie naszéj zasłużony kawaler w tak znamienitéj nie osychał stracie, sposób iniendo ukontentowania jegomości przy lepszym i bogatszym, aniżeli teraz jest, skarbie województw naszych obiecujemy.

Wniósł tu do koła naszego instancyą p. Wawrzyniec Szyperek burmistrz i arendarz czopowego radziejowskiego, iż dla zawieruchy powietrza morowego circumcirca około Radziejowa roku przeszłego grasującego nie dobrał arendy zupełnéj w przeszłym roku; cokolwiekby tam pokazało się defektu, powinien p. Szyperek z p. Antonim Przegietką kolegą swoim realitatem jego na sądach grodzkich radziejowskich comprobare juramento, a to, na co przysięgą, ichm. pp. komisarze czopowego defalkować mu powinni. Które to laudum nasze dla większéj wagi i pewności przy podpisaniu ręką własną jmp. marszałka koła naszego rycerskiego do grodu radziejowskiego podać zleciliśmy. — Działo się w Radziejowie dnia 21 miesiąca marca, roku pańskiego 1678.

Marcin Mikołajewski z Drzewiec pisarz ziemski inowłocławski, marszałek sejmiku radziejowskiego brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw, manu propria.

13.

1681. *Jul.*, 15. *Radziej. grodzka Relation. 5 f. 7.*

113. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quarta post festum Assumptionis in coelum gloriosissimae Mariae Virginis proxima (August, 19), anno Domini 1681. Obtulit nobilis Jacobus Grabski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo obudwu województw kujawskich brzeskiego i inowłoclawskiego na sejmik radziejowski za uniwersałem jkr. mci, p. n. m. pro die 15 Julii anni præsentis zgromadzeni, takowe laudum ex unanimi consensu ichmościów braci obudwu województw postanawiamy. — Ante omnia jkr. mci, p. n. m. słusznie przynależyte za ojcowskie życzliwe i nigdy nieustające około nas starania oddawając dzięki, że lubo świątobliwe jkr. mci, p. n. m. magnis conatibus przez dwudziestoniedzielny prawie czas ad salvandam patriam bez respektu zdrowia swego gotujące saluberrima media malevolorum, bez nieodżałowania rozbitéj zawziętości sine inter-

stitione, jednak bez folgi zdrowiu swojemu i po rozerwanym sejmie nie ustawa w ojcowskiéj opatrzności, ingens cura et solicitudo na wszelką ostrożność i gotowość około dobra pospolitego przez uniwersały województwa nasze życzliwe i dosyć abunde edocere raczy. Które to podziękowanie zleciliśmy jmp. marszałkowi koła naszego, aby listem doniósł jkr. mci p. n. m. i upraszał zaraz o zawarcie mennicy bydgoskiéj, ponieważ żadnego pożytku rzeczyp. nie czyni i pieniądze niedobre biją, gdzie ichm. pp. komisarzom województwa inowłocławskiego do czopowego zlecamy, aby poprzedziwszy listem do jmp. podskarbiego, upraszając także o zawarcie mennice na sejmiku, da Pan Bóg, deputackim, relacyą uczynili.

A że constat województwom naszym, iż chorągwiom z repartycyéj komisyéj lwowskiéj uchwały sejmu grodzińskiego za przeszłe cztery ćwierci po wypłaceniu pięciu ćwierci na koni 170 i półczwarta z półtoru pogłównych ex tarifa anni 1673 zapłata przychodzi: tedy aby też chorągwie ukontentowane były, na zapłatę czterech ćwierci diebus ultimis Julii anno præsenti 1681 kończących się, takowe uchwalamy podatki, to jest, w województwie brzeskiém z miast i miasteczek, wsiów in genere wszystkich tak jkr. mci, duchownych jako też i ziemskich cum novis abjuratis dwanaście podymnych, w województwie zaś inowłocławskiém podymnych dziesięć cum novis abjuratis. Do których podatków podymnego uprosiliśmy z województwa brzeskiego jmp. Michała Stanisława Łęskiego komornika granicznego inowłocławskiego, pisarza grodzkiego brzeskiego, z inowłocławskiego jmp. Jana Wolskiego do podymnego. Obawiając się, aby dwanaście podymnych na cztery ćwierci wystarczyły, uchwalamy szelężne w obudwu województwach tak w brzeskiém jakoteż i w inowłocławskiém, od każdéj beczki po złotemu rachując, tak jednak że to szelężne w skarbie województw powinno zostawać, dołożywszy tylko z niego, coby na zapłatę do czterech ćwierci należało; a ten podatek szelężnego cum novis abjuratis currere powinien. Do tegoż podatku szelężnego z brzeskiego województwa uprosiliśmy jmp. Umińskiego komornika ziemskiego inowłocławskiego, z inowłocławskiego jmp. Andrzeja Jarnowskiego kasztelanica kowalskiego.— Więc aby tém prędzéj ichm. pp. wojskowi swoje odebrali zasługi, zlecamy ichm. pp. poborcom podatków podymnych, żeby indilate a tempore uchwały teraźniejszéj, zaraz uniwersały do miast i miasteczek wydawszy, w miastach zwyczajnych post primos Augusti dies na wybieranie podatków teraz uchwalonych i odbierania juramentów zasiadali, a jako

podymne począwszy się a die prima Augusti, aż do sejmiku deputackiego wydawane być powinny. Także szelężnego kwartał a prima Augusti die anni præsentis zaczynać się będzie, a kończyć ultimis Julii diebus w roku przyszłym 1682.

Juramenta na podymne i szelężne ponieważ w kole naszém super justam exactionem przysięgli ichm. pp. poborcy tak podymnego jako i szelężnego, tedy przed ichmościami contribuentes przysięgać będą, tak jednak aby przy grodach ichm. pp. egzaktorowie, lubo ich przysięgli subdelegati zasiadali i obrzędnie im juramenta także aby oddawane były et eo adiecto, aby każdy dziedzic, albo wszelaki posesor wsiów i części przez tego, którego pośle do juramentu i z podpisem swoim przysłał atestacyą, wiele będzie w któréj wsi albo części chałup, w których tylko mieszkają i z nich się kurzy; także i do szelężnego atestacye i wiele beczek kto przez kwartał wyszynkuje. — A że to bez kosztów ustawicznych być nie może, mianowicie w podymnych dla częstego się uprzykrzenia ichm. pp. wojskowych, tedy intuitu ekspensów i kosztów zwyczajne naznaczamy solarium po groszu od złotego ze wszystkich dóbr in genere. Składamy też to na ichm. pp. poborców, aby obwieszczeni uniwersałem ichm. pp. komisarzów do czopowego rachunki przed nimi czynili tak z pogłównego sejmu grodzińskiego jakoteż i z podatków na teraźniejszym sejmiku uchwalonych. Uważając tak znaczne kwerymonie ichm. pp. wojskowych, że dotychczas podatków sejmem grodzińskim uchwalonych ad tarifam anni 1673 cale się znajduje, którzy nietylko płacić nie chcą, ale i owszem irritant fiscales executiones: tedy takowych reip. refragarios w niepłaceniu podatków dochodzić, dokładając innych wszystkich po województwie retentów, jako to za egzakcyéj jmp. Ostrowskiego komornika granicznego brzeskiego, jako też jmp. Szczawińskiego sędziego przeszłego radziejowskiego, dając omnimodam potestatem ichmościom przypozywać na sądy grodzkie wszystkich retentorów. Że zaś ichm. pp. burgrabiowie ob respectum ichm. pp. starostów swoich recusant dobra ichmościów de lege egzekwować, tedy præsenti laudo obstringimus ichm. pp. poborców, aby ex propinquiori districtu officium ab officio exequi mogło wespół z ichm. pany deputatami wojskowymi, dokładając i tego, że którym ichm. pp. poborcom videbitur samym exequi, exequa antur vel perse, vel per subdelegatos, ci jednak subdelegati aby przysiężni byli. Pro præsentibus zaś contributionibus podatków szelężnych, którekolwiek tylko były, ichm. pp. exactores ichm. pp. retentorów

przypozywać ani trudnić żadną egzekucyą nie powinni; obligamus i w tém ichm. pp. poborców fidem, aby po dobrach rewizyą czynili, przez którąby rewizyą zatajenia nie było, ale owszem aukcya do skarbu województwa pokazana być mogła.

Ponieważ owczarze i młynarze okupni niemałe odbierają intraty, mając po kilkaset owiec w załęcz, także wszyscy kontraktowni owczarze, co na połowicy owce mają: tedy præsenti laudo naznaczamy, aby tak załęczni, lubo kontraktowni, lubo po chałupach na połowę pożytku owce mający, od każdéj owcy na rok po groszy trzy moneta nunc currenti płacili; tudzież łóżni wszyscy ludzie, prócz tych, którzy na najem przychodzą, dać powinni podatku po złotych trzy na rok, to jest, takowi, którzy na tagiel tylko robią. Który to podatek od owczarzów i młynarzów okupnych i tagielników ichm. pp. egzaktorowie szelężnego wybierać powinni, na który to podatek, jako są łóżni, albo nie masz i wiele ich być może, przysięgać powinni samowtór burmistrzowie w miastach i miasteczkach i jako ten podatek doszedł ichm. pp. poborców sprawiedliwie. Do rachunków laudo præsenti uchwalonych podatków upraszamy ichm. pp. komisarzów do obudwu województw brzezkiego i inowłocławskiego: z brzeskiego jw. jmp. Spytka na Bużeninie Pstrokońskiego kasztelana brzeskiego, jw. jmp. Mikołaja z Tolibowa Tolibowskiego kasztelana słońskiego, w. jmp. Sebestyana z Wielkiego Jarnowa Jarnowskiego podkomorzego brzeskiego, jmp. Jana na Stawcu Osieckiego chorążego brzeskiego, jmp. Jana Trzebuchowskiego chorążego inowłocławskiego, jmp. Wojciecha Głębockiego sędziego ziemskiego brzeskiego, jmp. Serafina Głębockiego łowczego inowłocławskiego, jmp. Michała Stanisława Zakrzewskiego pisarza ziemskiego brzeskiego. Z inowłocławskiego jw. jmp. Jemielskiego kasztelana kowalskiego, w. jmp. Kołudzkiego podkomorzego inowłocławskiego, w. jmp. Mikołaja z Lubstowa Lubstowskiego starostę kruświckiego, jmp. Andrzeja z Lubieńca Niemojewskiego cześnika inowłocławskiego, jmp. Jarnowskiego łowczego brzeskiego, który ma przysiądz przy zasiadaniu, jmp. Marcina Bełdowskiego wojskiego kruświckiego, jmp. Jana Chrząszczewskiego podwojewodzego brzeskiego, jmp. Stanisława Lubstowskiego starościca kruświckiego, jmp. Dadziboga Moszczyńskiego, jmp. Bartłomieja Racięskiego.

Przysięga ichm. pp. komisarzów do czopowego województw naszych: „My N. N. przysięgamy Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy świętéj jedynemu, że sprawiedliwie i wiernie rachunki od ichm. pp.

egzaktorów podatków województwa odbierać będziemy. Czopowe jakoby w dobrym rządzie zostawało i wybrane pieniądze aby ichm. pp. żołnierzom wydawane były, ostrzegać będziemy, od nikogo tylko od samego sejmiku mając w tém dependencyą, tak nam Panie Boże dopomóż i męka jego niewinna.“—Przysięga ichm. pp. egzaktorów obudwu województw tak do podymnego jako i szelężnego: „Ja N. N. przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy świętéj jedynemu, iż wiernie i sprawiedliwie, ani miłością, ani nienawiścią, ani za korupcyą uwodząc się, podatek mnie powierzony wybierać będę, żadnéj wsi i chałupy (do szelężnego zaś obrani: żadnéj karczmy) nie uchybiając, owszem pilną czyniąc inkwizycyą, jakoby żadna z tych opuszczona nie była. Przysięgi także wiernie odbierać przy atestacyi dziedziców i posesorów i te przysięgi wiernie konotować, wiernie w regestra przyjmować i sprawiedliwie w księgi wprowadzać będę, pieniędzy wybranych przy sobie długo nie zatrzymując; rachunki zaś wybranych podatków sprawiedliwie przed ichm. pp. komisarzami do czopowego oddawać będę, tak mi Panie Boże dopomóż i męka jego niewinna.“

A że w. jmp. Jan Sebestyan na Stawcu Osiecki chorąży brzeski kujawski, tak suo jako i godnéj pamięci niegdy jmp. Marcina Wnorowskiego miecznika brzeskiego, komisarzów od nas uproszonych nomine, sufficientissimam w kole naszém rycerskiém ejusdem administrationis oddali rationem i województwom naszym plenarie et in toto ab ipso primitivo ichmościów functionis actu aż do ekspiracyéj roku teraźniejszego 1681 ipsis diebus ultimis Decembris od jegomości satisfactum est: tedy laudo præsenti, tak jmp. chorążego suis cum successoribus jako i sukcesorów pomienionego niegdy jmp. Marcina Wnorowskiego miecznika brzeskiego, perpetuo et irrevocabiliter do czasu wzwyż wyrażonego inclusive kwitujemy i kwit ręczny z administracyéj tych funkcyj jmp. marszałkowi koła naszego dać zlecamy, na dalsze czasy przy téjże funkcyéj komisarskiéj pomienionego jmp. chorążego zachowując spólnie z jmp. Michałem Zakrzewskim pisarzem ziemskim brzeskim præsenti laudo obranym. Także ww. ichm. pp.: Walenty Szymon Kołudzki podkomorzy inowłocławski, Mikołaj Lubstowski starosta kruświcki, Andrzéj z Lubieńca Niemojewski cześnik inowłocławski, Marcin Bełdowski wojski kruświcki, do administracyéj czopowego podatku województwa inowłocławskiego uproszeni komisarze jurati, sufficientissimam w kole naszém rycerskiém ejusdem administrationis oddali rationem i wojewódz-

twom plenarie et in toto ab ipso primitivo ichmościów functionis actu aż do dnia dzisiejszego od ichmościów satisfactum est; tedy laudo præsenti ichmościów naszych miłościwych panów i braci cum eorum successoribus perpetuo et irrevocabiliter usque ad annum 1681 inclusive kwitujemy i kwit ręczny z administracyéj funkcyi tych ichmościów dać jmp. marszałkowi koła naszego zlecamy. Którzy to ichmcie nam na tym sejmiku deduxerunt rationes calculi czworga pogłównego słuchania według taryfy anni 1662—jmp. Stefana Wolskiego poborcy inowłocławskiego; qua prudentia et dexteritate wywiedli ten rachunek, uznaliśmy to wszyscy na sejmik zgromadzeni, dziękujemy, upraszając ichmościów, aby w dalszéj ku województwom nie ustawali życzliwości. — A ponieważeśmy jmp. Stefana Wolskiego za egzaktora podatku czworga pogłównego według taryfy anni 1673 obrali i uprosili, tedy injungimus powagą sejmiku naszego, ponieważ ichm. pp. komisarze publice od swojéj kombinacyéj regestru reces uczynili a sejmikowi meliori oddali ordinationi, aby ten podatek ab omnibus in universum bonorum possessoribus nemine excepto wedle przysięgi anni 1673 wybierał, które pieniądze wybrane na samę tylko płacę ichm. pp. żołnierzom wedle asygnacyj skarbowych aby obrócił i wyliczył.

Mając respekt na każdych sejmikach naszych (na?) słuszne ichmościów instancye, którzy na zaszczyt i usługę województw własne swoje erogowali sumy: jw. jmp. Andrzeja z Miroszewic Gąsiorowskiego kasztalana bydgoskiego, jmp. Mikołaja Lubstowskiego starosty kruświckiego, jmp. Kazimirza Trzebuchowskiego pułkownika jkr. mci: tedy te ichmościów zwyż pomienione pretensye anterioribus toties stwierdzone i præsenti stwierdzamy laudo i spondemus omnem do ukontentowania ichmościów gratitudinem.—Miasto Kowale że ma wielką krzywdę przez regiment jmp. wojewody ruskiego w przebraniu hyberny złotych 1,500, którą to sumę tenże regiment przekazał z zasług swych u jmp. Stefana Wolskiego poborcy województwa tegoż: tedy temuż miastu sumę pomienioną półtora tysiąca złotych oddać powinien jmp. poborca inowłocławski, ponieważ już wyszedł kwitem w skarbie tegoż regimentu a pieniądze się przy nim zostały. Miasta którekolwiekby ważyły się nad taksę likworów przedawać, tedy też intratę obrócić powinni in commodum województw tak pro præsenti, co się pokaże, jako też in futurum. Gościeńce w miastach i miasteczkach, także i karczmy i szynki, jeżeliby które in præjudicium miast lubo dzierżawców lubo od ichm. pp. starostów lubo od osób duchownych się znajdowały, tedy tego ichm. pp. ko-

misarze do czopowego i ichm. pp. egzaktorowie powinni mieć atencyą i osoby duchowne do sądu duchownego, świeckie do sądu świeckiego adcitare powinni. Ponieważ się to dzieje z ruiną miast i ujmą czopowego, nie znosząc jednak kto ma dawne swoje prawo ani juribus antiquis derogando na karczmy, ale osobliwie detrimentum patitur województwo nasze in contributione ducillorum przez zbytnie robienie warów piwa w Radziejowie i mający karczmy niezwyczajne i prawa w nich szynkowania, mianowicie konwent radziejowski, jmość ks. proboszcz radziejowski, jmp. burgrabia radziejowski i insi ichmoście także przez szynkowanie w domach niektórych jmp. starosty radziejowskiego: tedy postanawiamy i obostrzamy, aby pomienieni ichmoście nie robili piw na szynki oprócz potrzeby swéj własnéj, nie dawali i nie kazali szynkować sub pœna quinquaginta marcarum polonicalium et sub executione a commissariis ducillorum administrandis rigoreque juris publici in quovis judicio regni intentando et obtinendo. Stosując się ad æquitatem województwa nasze, gdy jmp. Mosczyński pokazał justam rationem niedobrania czopowego z miasta Bydgoszczy jkr. mci anno 1678, ex consensu laudi totius conventus Radziejoviensis na asygnacyą skarbową jmp. Gałeckiemu staroście przeszłemu bydgoskiemu naznaczamy na defekty. Więc ponieważ jmp. Mosczyński, będąc subdelegatem, nie dobrał z tegoż miasta czopowego, jako deduxit, bo resztę na złotych czterysta per calculationem pokazał: tedy zlecamy jmp. marszałkowi koła naszego, aby na tego długu wypłacenie, to jest, 400 złotych asygnacyą dał do ichm. pp. komisarzów województwa inowłocławskiego (do których ten dług odsyłamy) pomienionemu jmp. Mosczyńskiemu. Tu należy i kwit jmp. Jana na Stawcu Osieckiego, który oddał rationem justam rachunków czopowego in anno 1670, tedy zlecamy jmp. marszałkowi, aby dał generalny kwit jegomości.

Zleciliśmy jmp. Andrzejowi Wichrowskiemu żupnikowi województw naszych (odebrawszy justam także rationem rachunków i remanentów solnych z przeszłych lat od jegomości), żeby był dany kwit przez jmp. marszałka naszego; ale jeżeliby nie dano soli należącéj jmp. żupnikowi na województwa nasze, tedy jmp. żupnik, ut agat z jmp. administratorem żup solnych, præsenti laudo obligujemy jegomości. Co zaś należy ad justitiam, uważając, że unicuique reddere, quod suum est, należy: nakazujemy jmp. żupnikowi, aby sól na Rzeczycę jako na wieś dziedziczną wydawał jmści ks. prałatowi rzeczyckiemu. Zważywszy, że nulla necessitas sądów komisarskich skarbowych w województwach naszych, te-

dy one laudo præsenti kasujemy. Nie opuściliśmy, cokolwiek honorem, integritatem i dobry porządek województw naszych complectitur; gdzie że i to należy do porządku, aby kościół farski radziejowski, w którym sejmiki odprawujemy, in sua integritate conservetur, tedy ex pietate nostra złotych dwieście na poprawę onego ofiarujemy i asygnacyą jmp. marszałkowi koła naszego, jednę od jmp. Jana Osieckiego chorążego brzeskiego, komisarza do czopowego tegoż województwa, na jedne sto złotych, drugą asygnacyą do ichm. pp. komisarzów do czopowego z województwa inowłocławskiego na drugie sto złotych zlecamy, i aby jmści ks. proboszczowi radziejowskiemu wyliczone były, laudo præsenti deklarujemy.

Uważający ichm. pp. wojskowych długą ekspektatywę, że im in ista temporis calamitate zasług oczekiwać przyjdzie, tedy in vim gratitudinis ichm. pp. deputatom jmp. Zbrożka strażnika polnego, jmp. starosty rzeczyckiego naznaczyliśmy złotych trzysta, to jest, 204 złote u jmp. Andrzeja Wichrowskiego żupnika województw naszych, a złotych 96 u jmp. Jana Osieckiego chorążego brzeskiego, które pieniądze za asygnacyą od jmp. marszałka naszego (aby?) wydane były, laudo præsenti deklarujemy. Daliśmy miejsce et supplicanti, syna swego w więzach tatarskich zostającego jmp. Mierzwińskiemu, któremu unanimis consensus województw naszych złotych trzysta na okup syna obtulit; które pieniądze aby za asygnacyą jmp. marszałka koła naszego wydane były jegomości, to jest, półtorasta złotych od jmp. Osieckiego chorążego brzeskiego, a drugie półtorasta złotych od ichm. pp. komisarzów województwa inowłocławskiego do czopowego, præsenti laudo naznaczamy.

Ponieważ w województwach naszych usus recepit, że nemine contradicente stawają obierani ichm. pp. posłowie na sejm a dla niemałéj konkurencyi sejmiki się często rozrywają: tedy zabiegając rozrywaniu onych, ponieważ to i w inszych województwach observatur, aby żaden nie należał do poselskiéj funkcyéj tylko co trzeci sejm, præsenti się laudo sobie obligujemy; także aby ciż ichm. pp. posłowie obrani na sejm jurati byli, postanawiamy. Że jmość ks. biskup łucki nominat płocki i administrator biskupstwa kujawskiego pożyczonego sobie od województw naszych 4,000 długu nie oddaje, insuper podatki rzeczyp. z majętności jegomości dotychczas zatrzymane, tedy upraszamy ichm. pp. komisarzów województwa inowłocławskiego do czopowego, aby nomine publico i o powrócenie sumy 4,000 i o wypłacenie podatków z majętności jegomości naszego mości pana upraszali.

Pogorzelcy przy prawie powinni być zachowani względem tych domów, które pogorzały. Działo się w Radziejowie die 15 mensis Julii anno 1681.

Jan z Bużenina Pstrokoński marszałek koła rycerskiego województw kujawskich.

14.

1683. *Februar*, 5. *Radziej. grodzka Relation. 5 f. 518.*

114. [Instructio magnificis nunciis terrestribus pro comitiis regni generalibus Varsaviensibus tradita.]

Actum in castro Radziejoviensi feria sexta post festum Purificationis beatissimae Mariae Virginis (Februar., 5), anno Domini 1683. Obtulit nobilis Stanislaus Grembecki.

My rady duchowne i świeckie, dygnitarze i wszystko rycerstwo obudwu brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw na sejmik za uniwersałem jkr. m., p. n. m. do Radziejowa na miejsce zwyczajne na dzień piąty miesiąca lutego w roku teraźniejszym 1683 zgromadzeni, takową ichm. pp. posłom województw naszych wolno od nas obranym, to jest, wielmożnym ichm. pp. Sebestyanowi z Wielkiego Jarnowa Jarnowskiemu podkomorzemu brzeskiemu kujawskiemu, jmp. Maciejowi z Miroszewic Gąsiorowskiemu staroście radziejowskiemu z brzeskiego kujawskiego, jmp. Serafinowi Głembockiemu łowczemu inowłocławskiemu, jmp. Janowi z Lubrańca Dąbskiemu z inowłocławskiego województw, stosując się do instrukcyéj przez posła kr. jm. na sejmik przed sejmowy przysłanéj, podawamy instrukcyą.

Jeżeli kiedy jako teraz, winne jkr. m., p. n. m. referent ichm. pp. posłowie dzięki, że in tam turbulento et naufrago reip. statu ex naufragio sejmu przeszłego colligit tabulas, gdy nietylko pierwszym ale i powtórnym subvenit integritati województw naszych do spólnych téj rzeczyp. obrad z ojcowskiéj swojéj opieki uniwersałem, wszelkie podając salvandi remp. media. Z których łatwo każdy uznać może szczególne prowidencyéj boskiéj opatrzenia ad tantos reip. casus tak wielkiego monarchy, cujus prudentiam admiratur orbis dzieło, w czém z całą rzeczą p. pp. posłowie za wszystkie ojcowskie pieczołowania około dobra

téj ojczyzny jungent vota, upraszając, aby w tych opałach ginącéj téj naszéj matce jako ojciec łaskawy miłościwą wyświadczyć raczył protekcyą. A na dowód ochoty naszéj przy dostojności świątnic boskich i na konserwacyą najjaśniejszego majestatu kr. jm., oraz i za całość téj ojczyzny, praw i wolności naszych piersi i substancye nasze do ostatniéj kropli krwi wylania ofiarując, zlecamy ichm. pp. posłom województw naszych, aby nie do czego piérwéj post absolutas in præliminariis sejmu tego solennitates, przystępowali, tylko do saméj obrony téj rzeczyp., dając im absolutam potestatem concludendi, cokolwiekby cum bono reip. rozumieć mogli cum tota rep., pacis an belli, tylko quam secretissime. Referując się do tego punktu, który już był na przeszłym sejmie dość obszernie et sub secreto sigilli straktowany et per scriptum cum justissima assecuratione najjaśniejszego majestatu kr. jm. ad archivum podany, że nigdzie indziéj ta miała być obrócona uchwała defensionis, tylko przeciwko samemu nieprzyjacielowi krzyża świętego.

Więc aby prętsza i skuteczniejsza dojść mogła, wkładamy na ichm. pp. posłów, aby z całą rzecząp. namówiwszy się, nie czekając onych ostatnich piąciu dni do wyjścia z izby poselskiéj, uprosili kr. jm., żeby po odprawionych głosach ichm. pp. senatorów i rozdanych wakansach mogli zaraz zostać w izbie senatorskiéj i tam wręcz ze wszystkimi stanami rzeczyp. społecznie radzić około ginącéj téj ojczyzny, nie pozwalając sobie żadnych tego sejmu prolongacyj ex ratione nietylko prawa już takoż opisanego, ale też ex occasione intervenientes, strzeż Boże, casus, gdyby przez wyciągnienie czasu miał się kto taki znowu maliciosus znaleść, a potém dla nieszczęsnéj prywaty, zachowaj Boże, sejm rozerwać i dlatego vel maxima est ratio wcześnie wyniść z izby poselskiéj na tę obradę do senatorskiéj, ponieważ rzecz jest niepodobna w owych dniach piąciu wszystkie konkludować materye.

Domówić się ichm. pp. posłowie powinni będą, aby kwarciany żołnierz, prócz uchwalonego protunc zostającego wedle dawnego i osobliwego komputu, staremi prawami obwarowany reviviscat i do potrzeby téj rzeczyp. osobliwie stanął; na co aby kwarta in suo robore oddawana i płacona była, upomną się ichm. pp. posłowie o generalną lustracyą, ponieważ dobra jkr. mości różnych dzierżaw, a mianowicie protunc prowincyéj małopolskiéj i województw ruskich, wielką krzywdę téj rzeczyp. czynią, że gdzieby należało kwarty płacić po kilkaset złotych, ledwo po pół talara płacą, choć w drugiéj dzierżawie po kilkaset znajduje się osady. Largicye in genere wszystkie na komisyach, ale osobliwie

hybernowe i które ex ærario publico i ex senatus consilio prodeunt, domówią się ichm. pp. posłowie, aby egzaminowane były i kędy się podziały et in futurum, aby nie bywały, prawem zagrodzić. Pytając się i około dystrybuty hybernowéj, kędy się tak wielkie sumy podziewają, ponieważ przedtém po kilkadziesiąt tysięcy wojska rzeczyp. miały swoję sufficientiam, a teraz na tę garść wojska mało co się dostaje przez prywatne libertacye i między się tak wielkich pieniędzy przez starszyznę rozebranie, a mianowicie kilkakroć sto tysięcy od ichmościów duchownych, których się nic w wojsku nie dostaje, a przez to dobra niektóre jkr. m. zniszczały i niszczeją.

Jeżeli kiedy należy rzeczyp. oglądać się na wszystkie erogationes publicznych rozchodów pieniędzy, jako tak w ścisłym rzeczyp. czasie, zkąd na niepotrzebne a tak znaczne przez ten czas uspokojenia rzeczyp. na artyleryą erogowane osobliwie z kwartów sumpty, aby rzeczp. advertat, serio ichm. pp. posłowie instabunt.

A że województwa nasze kujawskie a osobliwie brzeskie, nie mając naówczas komisarza swojego na komisyéj lwowskiéj, jest nadzwyczaj ludźmi z repartycyéj przeładowane i sufficere żadną żywą miarą nie może, jako się to wywiodło na przeszłym sejmie per liquidationes; insze zaś województwa i ziemie przez nieprzyjęcie pół pogłównego sejmu grodzińskiego et in coæquationem na téjże komisyéj nie wszedszy, sami się pouchraniali i ludzi na się mało porozbierali: tedy ichm. pp. posłowie będą się starali omnino o defalkę pewnych porcyj tych ludzi, ponieważ już była na przeszłym sejmie rozerwanym, gdyż rzecz niepodobna subsistere i przyszłoby cum manifestatione de injuriosa repartitione pewną część tych ludzi odesłać do skarbu, ponieważ się nie może wystarczyć płacić. Obowiązujemy i potém ichm. pp. posłów, aby podatków, jeżeliby które nastąpiły, bez których rzecz niepodobna genus declarativum, cum tota rep. uchwalone od województw nam przywozili, nie biorąc żadnych modos contribuendi ani correspondentis summas, gdyż się na tém zwykły sejmiki mięszać a zatém i województwa muszą się dłużyć w płacy żołnierzowi, kiedy in confusione sejmiki się rozchodzą. Które aby tém łatwiéj stawały, inibunt modos et jacturæ prawie continuæ wszelkich województw naszych obrad publicznych obviabunt, de mediis jak najskuteczniejszego sejmików i wszelkich elekcyalnych aktów cum tota rep. zniosą się zawierania.

A że ex mente sejmu grodzińskiego per convocationem jkr. m., p. n. m. ludzi godnych i w prawie biegłych i wielu statystów przy obe-

cności ichm. pp. senatorów stanęła in nonnullis punctis a wielce potrzebnych konotacya i opisana trybunału korektura, tedy starać się będą ichm. pp. posłowie, aby tym sejmem aprobowana była.

Ponieważ tak wiele ludzi wielce narzekają na pewne egzorbitancye niektórych trybunałów koronnych, jako się to tam szerzéj pokaże, in facie totius reip. ex multis querulantibus, securitatem także tegoż trybunału, aby tém surowiéj obostrzyć i obwarować, prawem præcustodient ichm. pp. posłowie, jeżeliby przez kogo mianowicie uszczerbek odebrała, suscitabuntur.

Wniosą instancyą ichm. pp. posłowie do króla jegomości, aby pp. posłowie i rezydenci francuzcy i brandeburscy po wziętéj swojéj ekspedycyéj tu się przy dworze jkr. m. dłużéj nie bawili, względem których reassumendo o cudzoziemskich posłach konstytucyą, dabunt rationem, że nam cum vicinis mięszają i Turków in christianitatem pobudzają.

Concernit przytém rzeczyp. advertere super connubium syna książęcia jm. kurfirszta brandeburskiego w ojczyznie naszéj, które ne reddat remp. uszczerbkowi jakiemu napotém obnoxium, præcustodient ichm. pp. posłowie.

Nie przepomną oraz incompatibilia, aby pro vacantiis cedant, insinuare ichm. pp. posłowie i cokolwiek ex orbita dawnych cyrkumskrypcyj excessit, aby ad pristinum redeat statum, instare.

Prawa dawne o annatach i względem tak wielkich sum, które e regno za wszystkie godności duchowne exspectantur, aby reasumowane były, starać się będą ichm. pp. posłowie et seriam expostulationem z jm. ks. nuncyuszem a tota rep. urgebunt. Okazye wszystkie i odia i insulty prywatne między wielkimi téj rzeczyp. ludźmi zachodzące, aby jkr. m. powagą swoją umoderować raczył, upraszać będą ichm. pp. posłowie.

Instabunt ichm. pp. posłowie nasi, aby in toto reasumowana była konstytucya anni 1678 w Grodnie uchwalona titulo „skrócenie procesu" o chłopy ziemskie w województwie krakowskiém anni 1677 „titulo skrócenie procesu o chłopy ziemi halickiéj", a to aby też konstytucye służyły i województwom prowincyéj wielkopolskiéj i podług tychże konstytucyj swych dochodzili obywatele poddanych.

A że præjudicium dzieje się skarbowi publicznemu, gdy heredes miasteczek ślacheckich sobie czyniąc pożytki, mieszczankom piw i gorzałek robić sobie nie pozwalają, przeto zabiegając integritati proventuum, urgebunt ichm. pp. posłowie reassumptionem konstytucyéj anni

1628, także i konstytucyéj 1667 titulo czopowe województwa płockiego, to jest, aby w kanoniach, domach klasztornych, kościelnych, ślacheckich nikt się nie ważył piw i gorzałek szynkować prócz samych miejskich sub confiscatione takowych likworów, względem którego zabrania ab omni impetitione in omni foro liberos konstytucyą nową utwierdzić.

A iż niektóre sądy tak ziemskie jak i grodzkie obligatoriis possessoribus, lubo summam dóbr baczą desolationem, przecię jednak totales przysądzają im summas levandas, o dezolacyą seorsiva via (co jest z niemałym kosztem i zwłoką czasu, proces prowadząc, dobra zdezelowane reperować) czynić z niemi rozkazują: przeto instabunt ad totam remp. ichm. pp. posłowie o ponowienie prawa, aby in termino levationis summæ ex prævia inquisitione una cum visione expedienda ziemstwa przez komorników swoich, grody przez burgrabiów, takowe dezolacya i inne pretensye zważywszy, mediante sententia sua zarazem absque appellatione decydowali, i damna, które tylko heres ex moderamine judicii poprzysięże, z téj sumy zastawnikom przychodzącéj potrącili.

Dezolacyą budynków mennicy bydgoskiéj przez wodę wielką w ruinie stęplów i brzegów denunciabunt ichm. pp. posłowie całéj rzeczyp.; jeśli jednak ta mennica ma być in opere bicia monety, cum tota rep. inibunt consilium ichm. pp. posłowie.

Znaczne w téj rzeczyp. prace i fatygi, w przysłudze jéjże jw. ichm. jako to: jm. ks. biskupa kujawskiego i jm. ks. biskupa poznańskiego i jm. ks. podkanclerzego koronnego w osobliwéj pamięci będą mieli ichm. pp. posłowie nasi, którzy qua publice tam privatim winne oddadzą imieniem województw naszych jkr. m. dzięki, non omittent i za powtórny uniwersał jm. ks. podkanclerzemu winne uczynią podziękowanie.

Jawne są całemu światu polskiemu merita jw. jm. ks. Stanisława z Lubrańca Dąmbskiego biskupa płockiego, które jako najpierwéj całéj rzeczyp. tak i województwom naszym we wszelkich publicznych okazyach magnum ferunt subsidium; więc ichm. pp. posłowie omni concurrent studio, cokolwiek emeritis tanti nominis senatora spectabit.

Zapomnieć nie mogą województwa nasze od tak wielu lat dobrze całéj rzeczyp. i województwom zasłużonego jmp. Spytka na Bużeninie Pstrokońskiego kasztelana brzeskiego kujawskiego, którego zasługi jako wdzięczną województw naszych excitant pamięć; także i w respekcie jkr. m., aby był, ichm. pp. posłowie insinuent, w czém pari conatu jw. jmp. Zygmuntowi z Lubrańca Dąbskiemu kasztelanowi inowłoclaw-

skiemu, meritissimo senatori województw naszych, non deerunt. Toż præstabunt ichm. pp. posłowie za jmp. Stefanem Jarnowskim kasztelanem nowogrodzkim, i zasług jegomości tudzież i zacnych jego sukcessorów wspomnieć non omittent. Więc i jmp. Andrzeja z Miroszewicz Gąsiorowskiego kasztelana bydgoskiego exposcunt pro tota rep. i województwom naszym præstita merita, aby omni recordatione swój odebrał respekt, tudzież desideria jegomości debitum sortiantur effectum.

Trahunt jawne pro dignitate województw naszych conatus jmp. Stanisława Jemielskiego kasztelana kowalskiego słuszną pamięci ichm. pp. posłów refleksyą; wniosą instancyą swoję ciż ichm. pp. posłowie imieniem województw do najjaśniejszego majestatu jkr. m. i do całéj rzeczyp. za jmp. podkomorzym brzeskim kujawskim téj rzeczyp. i województwom naszym dobrze zasłużonym, prosząc o osobliwy respekt na jego tak ciężki i zrzadka widany ogniowy przypadek, przez który płomień w pół większéj mu fortuny zginęło, dla którego przypadku nie przychodzi mu i służyć dostojnie, jako zwykł przedtém, i panom i ojczyznie et qua publice et qua privatim non renuent swojéj interpozycyi do jkr. m. cum adminiculo osoby jego.

Non deerunt przytém, tot nominibus zacnego domu swego zasłużonemu optime rzeczyp. i województwom naszym, jmp. Andrzejowi z Lubrańca Niemojewskiemu inowłocławskiemu ichm. pp. posłowie, aby prætensiones domu jegomości i powinny w rzeczyp. sortiantur respekt i w czém expedient, aby subveniant omni conatu, zlecamy.

Więc i merita mając na pamięci województwa nasze ichm. pp. Jarnowskich rodzonych jmp. podkomorzego zalecą je osobliwéj pamięci jkr. m. i całéj rzeczyp., zlecając ichm. pp. posłom, aby inter alia desideria mogła stanąć aprobacya sum per commissiores(arios?) jkr. m. naznaczonych, na budynki, osady, ludzi, zasiewków i inwentarzów też pracą (?) præstare.

Powinni będą ichm. pp. posłowie wnieść instancyą za zasługami domu ichm. pp. Kadzidłowskich w téj ojczyznie, aby w osobliwéj zostawali pamięci jkr. m.; także merita wielkie w téj ojczyznie dobrze zasłużonego jmp. Kazimierza Trzebuchowskiego pułkownika jkr. m., jako i desideria ichm. pp. Trzebuchowskich osobliwie jmp. cześnika brzeskiego będą mieli w pamięci ichm. pp. posłowie do zalecenia w łaskę jkr. m. i całéj rzeczyp. Komisyą wywiedzioną względem restauracyi dóbr Ostrów i Wołodrze ex instantia jmp. Kazimierza Magnuskiego będą mieli także w pamięci ichm. pp. posłowie, aby zarówno z drugiemi per constitutionem aprobowana była.

O reasumpcyą pewną względem cła i dawnych praw na nie pozwolonych na przeprawie lubstowskiéj, instabunt ichm. pp. posłowie; pretensyą pewną jmp. Prażmowskiego względem wsi Korabiewic dźwignąć ichm. pp. posłowie.

O libertacyą dobrze zasłużonego jmp. Adama Gorelskiego kamienicy pewnéj ab officio postarają się ichm. pp. posłowie.

Interesa pogorzałych miasteczek i przeładowanych hybern, to jest, Bydgoszczy, Brześcia, Kowale i innych dóbr dziedzicznych, jakoto: Izbice, Lubrania będą mieli w swojéj protekcyéj ichm. pp. posłowie.

Które to punkta tak in genere wszystkie jako i particulariter, inter materias status, któreby miały być szkodliwe prawom téj ojczyzny, nie wkraczając, zalecamy fidei, honori et conscientiæ ichm. pp. posłów et praecipue zlecamy ichm. pp. posłom, żeby ante omnia mieli na pamięci kościoły boże i świątnice miasta Torunia, które indebito jure heretycy toruńscy i dissidentes różni trzymają i ich wsie i prowenta in proprium suum obracają, jako i kościoły po wsiach per suos tumultuarios sprofanowali. A że in causis facti bardzo są trudnemi miasta pruskie a mianowicie Toruń, który nikomu nie zwykł administrare świętéj sprawiedliwości ani egzekucyi, wkładamy na ichm. pp. posłów, aby upraszali jkr. m. i całéj rzeczyp. o instancyą, aby te miasta, præcipue Toruń in omnibus causis facti w grodach termino constituto odpowiadali, sine omni appellatione, okrom spraw gruntowych. Reasumpcyą konstytucyi anni 1633 i anni 1645 o dziesięciny postarają się ichm. pp. posłowie; onera i sumy na samych sądowych starostwach, które konstytucye zniosły, ktoby o nie turbował, aby był winami słusznemi karany i proces nullitatis był deklarowany. W czém wszystkiém bratersko związujemy ichm. pp. posłów, aby jako najdoskonaléj we wszystkich sobie zleconych artykułach, referując się do zgody całéj rzeczyp., województwom naszym usłużyli.

Serafin Głembocki łowczy inowłocławski, marszałek koła rycerskiego województw kujawskich.

15.

1683. *Junius*, 16. *Radziej. grodzka Relation. 5. f. 649.*

115. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis palatinatuum Brestensis Cujaviæ et Junivladislaviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria tertia intra octavas festi sacratissimi Corporis Christi (Junius, 22), anno Domini 1683. Obtulit nobilis Paulus Krajewski advocatus Crusvicensis.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województw brzeskiego i inowłocławskiego kujawskich na sejmik relationis postkomicyalny ex vi literarum universalium sacræ regiæ majestatis na dzień dzisiejszy po pierwszym rozerwanym, to jest, pro 16 Junii roku pańskiego 1683 do Radziejewa zgromadzeni. Uważając jkr. mości p. n. m. omne beneficium paternitatis i wszystkich koło dobra téj ojczyzny czułości a pokazane wszelkie pańskie ku nam dobrodziejstwa, za którą wszelaką uniżoność wierności poddaństwa naszego z winnemi dziękami oddając krew naszę i substancyą na zaszczyt wprzód świątnic pańskich, na konserwacyą majestatu jkr. mci, p. n. m., oraz praw i swobód naszych, ofiarujemy i konsekrujemy. Więc że największy fundament do téj konserwacyéj pomienionych dostojności ex consensu omnium ordinum na sejmie blisko przeszłym zgromadzonych stringit nas ipsa necessitas do utwierdzenia tam internæ quam externæ securitatis: uchwalonemu wojsku jkr. mci ad defensionem tychże świątnic boskich, majestatu jkr. mci i ojczyzny naszéj, wedle deklaracyéj województw naszych kujawskich na sejmie blisko przeszłym na sumę 104,402 złotych na obadwa województwa nasze włożoną do wypłacenia całorocznéj płacy, to jest, czterech ćwierci zupełnych a prima Maii zaczynających się żołnierzowi nowo zaciężnemu uchwalamy, podatek takowy, to jest, trzydzieści sześć podymnych juxta tarifam anni 1681 et 1682. Który to podatek bipartitim powinien być wydawany w obudwu województwach: na pierwszą ratę ośmnaście podymnych a prima Julii in anno præsenti ad ultimam Augusti anni ejusdem, druga zaś rata ośmnastu także podymnych ma currere a prima Novembris anni currentis ad ultimam Decembris tegoż roku.

A że na starego zaciągu wojska znajdują się długi w obudwu województwach, jaka ich się w którém pokaże kwota, tedy takowe ichże

postanawiamy podatki do wypłacenia. — Naprzód stosując się do deklaracyéj ichm. pp. posłów na blisko przeszłym sejmie daną, dwuletnie szelężne, alias po złotemu od beczki w obudwu województwach tak w dobrach jkr. mci i duchownych jako i ziemskich, kędybykolwiek szynk piwa znajdował się, naznaczamy. Którego to beczkowego cursus ma się zaczynać a prima także Julii anni præsentis, a kończyć się ma continuando eundem cursum suum immediate przez lat dwa ad ultimam Junii anni 1685 venturi et incidentis. Którego to podatku, uchodząc częstych krzywoprzysięstwa, dajemy facultatem ichm. pp. egzaktorom, iż jeżeliby ktokolwiek ex possessoribus dóbr swoich chciał arendować tego podatku beczkowego, wedle sumienia aby arendowali bez ukrzywdzenia województw; któreby zaś dobra lub miasteczka o arendę nie konkurowały, tedy juramentami nowemi w grodach dwóch tylko, to jest, w Brześciu województwa brzeskiego, z województwa zaś inowłocławskiego w Inowłocławiu w pół roku wychodzić tym juramentem będą powinny.

A panowie poborcy na sądach komisarskich od obudwu województw zdawna naznaczonych i teraz aprobowanych jako i innych wszystkich podatków wyżéj i niżéj opisanych, tak i z tego beczkowego rachunki będą powinni oddawać. Więc aby tém skuteczniejsze wypłacenie stało się tymże ichm. pp. wojskowym, uchwalamy i pługowe po wszystkich dobrach tak jkr. mci, duchownych i ziemskich, jako to: od każdego pługa pro unitate sentiendo kmiecego, wójtowskich, sołeckich, miejskich, olenderskich i innych, ktobykolwiek ex plebeja conditione pługiem orał, po złotych sześciu, zaś od ratajskiego i półwłóczników dworskiego per medium, to jest, po złotych trzy deklarujemy. O czém seorsivis juramentis w grodach tychże dwóch wyżéj pomienionych coram solis generosis judicibus tychże grodów, lub podczas sądów, lub podczas sesyéj prywatnéj ad instantiam cujuscunque requirentis uczynionéj wychodzić mają bez depaktacyi, odebrawszy sześć groszy tylko od juramentu. Więc in supplementum majus tych dawnych wojska retentów præsenti chcemy mieć deklaracyą laudo, aby po dobrach tak jkr. mci, duchownych, dziedzicznych, plebejæ in genere omnes personæ cujuscunque status od owéj każdéj sztuki in genere staréj po groszy sześć currentis monetæ, exceptive jagnięcia po groszy trzy, płacić mają, deklarujemy. O czém similibus juramentis w tychże pomienionych dwu grodach, to jest, w brzeskim i inowłocławskim personæ plebejæ wychodzić powinny.

Ażeby certius constaret województwom de complectione tychże retentów, statutu laudo præsenti na młynarzów, których młyny nie przesuszają, po złotych dziesięci od każdego koła wodnego, zaś któreby przesuszały, per medium, to jest, po piąciu złotych currentis deklarujemy, præstitis modo præmisso juramentis. Nadto komornicy tak po miastach jkr. mci, duchownych, którzy pod własnym dymem nie mieszkają, tylko na tagle robią, virilis tantum status od osoby po złotych trzy deklarujemy, w czém w grodach wyżéj opisanych dwóch norma antecedenti w miastach od burmistrzów, w duchowieństwie od administratorów tychże dóbr juramenta będą præstita. Których to podatków jako cursus anterioris, to jest, a prima Julii ad ultimam Augusti in anno præsenti currere ma, tak z wybranych ichm. pp. poborcy in judiciis commissorialibus w obudwu województwach calculationem będą powinni dać. Którzy że są nowo obrani laudo præsenti chcemy mieć declaratos, to jest, w województwie brzeskiém kujawskiém do podatku trzydzieści i sześciorga podymnego wzwyż declarata methodo wybierającego; także ad contributionem ovialem jako i lóżnych plebejas personas jmp. Aleksandra Ostrowskiego komornika granicznego województwa brzeskiego, sędziego grodzkiego inowłocławskiego uprosiliśmy, a do podatku zaś, jako to: płużnego, beczkowego, młynarskiego superiori także methodo wybierającego jmp. Jana Umińskiego komornika ziemskiego inowłocławskiego uprosiliśmy. W województwie zaś inowłocławskiém do podatków, jako to trzydzieści i sześciorga podymnego, także ad contributionem ovialem i z lóżnych pari methodo exactionis jmp. Andrzeja Jarnowskiego kasztelanica nowogrodzkiego uprosiliśmy. Do podatku zaś egzekucyej, jako to: płużnego, beczkowego i młynarskiego jmp. Jakóba Orłowskiego regenta grodzkiego inowłocławskiego uprosiliśmy. Którzy to ichm. pp. egzaktorowie że in instanti w kole braterskiém wedle zwyczajów dawnych i prawa przysięgę dali, tedy ich obowięzujemy, aby jak najdoskonaléj koło tych podatków inkwirując i one prędko, zasiadszy swoje sesye in locis usitatis, wybrawszy, na sądy komisarskie nasze zwozili i tam pp. żołnierzom za asygnacyami sądów komisarskich oddawali i wyliczyli, a rachunki na tychże sądach komisarskich dostatecznie uczynili. Którym ichmościom zwyczajne solarium po groszu od złotego a contribuentibus naznaczamy. Executiones zaś militares super retentoribus cum adminiculo officiorum castrensium juxta constitutionem anni 1645 rigorose ichm. pp. poborcy odprawować będą.

A jeżeliby z teraźniejszych ichm. pp. poborców za przeszłego poborstwa swego z retentów dawnych jakiegożkolwiek podatku exactiones należały, tedy aby sub eodem rigore egzekwowane były, deklarujemy. Ażeby tém prędzéj jako obrada całéj rzeczyp. tak i zapłata wojsku stała się prędsza, tedy na sejmiku teraźniejszym naszym bratersko sobie condescendunt województwa, że województwo brzeskie sądy komisarskie w Brześciu, województwo zaś inowłocławskie w Inowłocławiu, non obstante præsenti declaratione sejmu przeszłego, sądzić i odprawować będą, do przyszłego, da Pan Bóg, sejmu, który to sejm unionem skarbu między województwem brzeskiém a inowłocławskiém disjudicabit. Do których sądów komisarskich brzeskich ad numerum dawnych ichm. pp. komisarzów uprosiliśmy: jmp. Marcina Zakrzewskiego podczaszego brzeskiego, jmp. Stefana Grochowickiego podsędka ziemskiego brzeskiego, jmp. Wojciecha Buszkowskiego skarbnika brzeskiego, jmp. Jana Kościelskiego; w województwie zaś inowłocławskiém jmp. Andrzeja Małkowskiego marszałka natenczas koła naszego rycerskiego, którego upraszamy, aby spólnie z ichm. pany komisarzami koło czopowego dopomógł braterskiéj swojéj ichmościom pracy. Uprosiliśmy przytém do sądów komisarskich skarbowych jmp. Jana Kolczyńskiego, którzy ichmoście oddadzą swoje przysięgi na sądach komisarskich, którym to komisarskim sądom czas naznaczamy do pierwszego zasiadania dzień 27 Julii. Na których to sądach komisarskich sprawy się tam cum, retentoribus quam cum exactoribus et cum perjuriis (inquantum by się jakie w tych podatkach pokazały) sub vigore in legibus descripto mają sądzić.

A ponieważ suma 104,402 złotych na obadwa województwa autoritate obrady sejmu teraźniejszego jest ułożona na wypłacenie czterech zupełnych ćwierci aukcyalnemu wojsku, tedy województwa tak się bratersko tą sumą dzielą: że województwo brzeskie sumę 59,490 złotych i groszy 21 wypłacić powinno będzie, województwo zaś inowłocławskie sumę 41,182 złotych; więc i drugą sumę 3,729 złotych, groszy dziewiąciu, województwo inowłocławskie województwu brzeskiemu na suplement zapłaty temuż wojsku wyliczyć bratersko submituje się, która to oboja suma tak 59,490 złotych, groszy 21, jako i suma 3,729 złotych groszy dziewięć efficit summam 63,220 złotych.

A bacząc condignam wiernego poddaństwa naszego erga majestatem jkr. mci, p. n. m. paternæ prawie protectionis gratitudinem, nie zdając się disformes przeciwko innym województwom filialis nostræ

observantiæ ku jkr. mci, p. n. m., tedy z pojsrzodka województw obudwu z instrukcyą de contentis certis ratificata z instancyéj województw i z winnym uniżoności naszéj kredensem uprosiliśmy ichm. pp. posłów: jmp. Andrzeja z Lubrańca Niemojewskiego cześnika inowłocławskiego, jmp. Jana z Bużenina Pstrokońskiego kasztelanica brzeskiego, którym jako ingenuis in rep. viris maturissimæ dexteritati commissa zleciliśmy. Więc i w pewnych interesach obudwu województw naszych, między któremi pro maxima mając obumbracyą consensus consiliorum nostrorum, uprosiliśmy do jw. jmci ks. biskupa kujawskiego pasterza naszego ichm. pp. posłów: ichm. pp. chorążego i stolnika inowłocławskich, w czém powinnéj naszéj braterskiéj obserwancyéj oddaliśmy kredens. Więc aby doskonalsza obrada w województwach naszych circa bonum publicum zostawała, bratersko et unanimi animorum consensu præsenti assumimus laudo.

Iż na wszelkie funkcye tak do obrady rzeczyp. jako executionis statutorum na prześwietnych trybunałach correlative z sobą z województw obudwu bene possessionati etiam et dignitarii obierani bywali z tym dokładem, iż naprzód ichm. pp. marszałkowie, którzy nemine contradicente stawać mają jurati, a potém ichm. pp. posłowie też jurati, którzy posłowali nie powinni będą aż przez sejm być participes funkcyéj poselskiéj, którzy post electionem suam zaraz in determinatione sejmiku te juramenta swoje w kole braterskiém juxta normam województw wielgopolskich oddać będą powinni. Ażeby tém prędsze stawały obrady sejmików, zabiegając ich indemnitati, bierzemy między sobą sposób łacniejszy concludendorum consiliorum, to jest, pluralitatem vocum tak na poselstwo jako i na deputacyą i elekcye ziemskich urzędów cum ea tamen declaratione, aby nad prawo nie mianować więcéj posłów tylko czterech, a deputatów dwóch z obudwu województw. Te zaś voces mają być rozdawane przez p. marszałka nobilibus et possessionatis województw naszych. A ponieważ glorioso exemplo ww. ichm. pp. posłowie naszych województw blisko przeszłego sejmu in præmianda virtute et dexteritate godni usługi swojéj eam pokazali generositatem, że ofiarowaną za usługi swoje gratitudinem in sinum braterskich afektów złożyli, kiedy pro dexteritate generosorum pactorum ochotą swoją województwu służyli spezą: tedy pociągając na potém do równéj ichm. pp. braci województw tychże na tamtym placu usługi, pro firma ichmości animorum przyjąwszy rezolucyą, præsenti laudo chcemy mieć de-

claratione, aby ichm. pp. posłowie, Deo dante, na przyszłe sejmy takąż a nie inszą województwom pokazali generositatem.

A żebym się beneficio jkr. mci. p. n. m. nie zdali być ingrati, to jest, w należytéj na województwa nasze dwuletniéj suchedniowéj soli przez wielmożnych posłów naszych przysłanéj asygnacyéj, tedy unanimi koła naszego consensu upraszamy jmp. marszałka koła naszego, aby conservando dignitatem jmp. starosty rzeczyckiego imieniem województw naszych pisał do jegomości czémprędzéj, jmp. żupnik województw naszych według asygnacyéj jkr. mci onę odebrawszy, prelokatę po grodach uczyniwszy, dystrybutę skończył.

A inquantum by jmp. starosta rzeczycki w oddaniu téj soli był renitens, tedy zlecamy to jmp. żupnikowi województw naszych, aby circa præscriptionem legis z jegomością się sprawił, jmość zaś pan żupnik powinien tę sól odebrawszy, dzielić między ichm. braci według dawnych i zwyczajnych regestrów.

Widząc tedy sławne za antecesorów swoich w województwach tutecznych w. jmp. podkomorzego brzeskiego in publicis consiliis desudata negotia a powinną braterskich afektów jegomości (luboby większa należała) czyniąc gratitudinem, z teraźniejszéj pierwszéj defluitacyéj unanimi województw obudwu consensu sto piętnaście beczek soli konferujemy. Jmp. Piotrowi Kiełczewskiemu także, respectem uwiedzeni tak znacznéj konflagraty majętności jego, dwadzieścia soli beczek z powtórnéj defluitacyéj za asygnacyami jmp. marszałka naszego eidem konferujemy. Zapatrując się na ochotne przy mężnéj odwadze w. jmp. Kazimirza Trzebuchowskiego pułkownika jkr. mci prze lata mężności swojéj odwagi, kiedy niedawnego czasu pewną liczbę ludzi na asekuracyą województw naszych dobrze mundurowanych swym kosztem wystawił, któremu tak wiele razy polliciendum (?), za zgodą całego koła naszego z czopowego brzeskiego tysiąc złotych, a drugi tysiąc z czopowego inowłocławskiego za asygnacyami jmp. marszałka naszego naznaczamy. — Uważając przytém jako kawalerskie odwagi ichm. pp. żołnierzów, tak też i tęskliwe ekspektatywy w województwie brzeskiém zasług swoich, mianowicie deputatowi jmp. Andrzejowi Dębińskiemu chorągwi w. jmp. starosty rzeczyckiego, a potém deputatom dwiema ichm. pp. Kazimirzowi Gosteckiemu i Władysławowi Krępskiemu w. jmp. strażnika polnego, każdemu z ichmościów per seorsivum numerum trzechset złotych currentium za asygnacyą jmp. marszałka naszego do ww. ichm.

komisarzów czopowego województwa brzeskiego naznaczamy. Ciż ichm. pp. komisarze czopowego województwa brzeskiego powinni będą wydać za nowembrową ćwierć zupełną ichm. pp. deputatom chorągwi w. jmp. strażnika polnego za asygnacyą jmp. marszałka naszego teraźniejszego zapłatę.

Wielkie w tém præjudicium w prowentach publicznych województwa nasze per querimonias i supliki miasta i miasteczka, a mianowicie we Wrocławku, w Kruświcy, w Radziejowie, w Izbicy i innych wniesione uznały, kiedy in diminutione podatku czopowego w domach duchownych prywatnych extra jurisdictionem civilem in abusum libertatis et immunitatis civilis piw i innych likworów szynkowania zagęściły się; także extra civilem conditionem et contubernia ważą się piwa i gorzałki robić i one na prywatne szynki dawać. Zaczém tanto ejusmodi ausu zabiegając jurisdictionesque civiles in toto konserwując, jako wszystkie prawa i konstytucye koronne eo in passu postanowione oraz constitutionem regni anni 1667 województwu płockiemu o czopowém temuż województwu servientem reasumujemy, et constitutioni ww. ichm. pp. starostów albo civili usu takowe likwory na szynki przywożone applicantur; contra vero retentores i którzyby potajemnie takowe likwory do szynku przyjmowali, forum w grodzie proprii districtus naznaczamy. A że pomienione miasteczko Kruświca in majorem ruinam vertitur, przezto że mieszczanie w mieście przysięgli od jurysdykcyéj miejskiéj od podatkowania publicznego uchylają się, pod protekcyą duchowną na świątniki wyprowadzają i przyprowadzali, a przecie z gruntów pożytki biorą: zaczém tedy stanowiemy, aby się ci wszyscy zbiegowie do gruntów i placów swoich immediate intra decursum quatuor septimanarum abhinc sequentium powracali sub privatione tych gruntów i placów ad distributionem civilem na lokowanie inszych convertendorum et applicandorum. Tych zaś, którzy się de novo budują i będą chcieli a miasteczka jkr. mci i duchownych fundować i budować, od których napotém podatki pójdą, od wszelakich kontrybucyj publicznych i składek prywatnych do lat w prawie opisanych eximimus, których burmistrzowie ani officia civilia nie będą aggravare sub pœnis arbitrariis in judicio castrensi peremptorie vindicandis.

Więc ichm. obywatele województwa inowłocławskiego, mianowicie powiatu bydgoskiego, którzy tranzakcye swoje juryzdyczne zwykli miewać w grodzie bydgoskim a trudną miewają ztąd ekspedycyą względem sądów i podpisu ekstraktów, że jmp. sędzia grodzki bydgoski remotiori

loco od grodu swego bydgoskiego, to jest, w województwach wielgopolskich mieszka i tam ma swoje posesye; tedy uprosiliśmy jmp. marszałka koła naszego teraźniejszego, aby list nomine publico do w. jmp. starosty bydgoskiego pisał, żeby jegomość intymować raczył jmp. sędziemu swemu bydgoskiemu, aby się rezydencyą w powiat bydgoski dla większéj wygody tamecznych obywatelów zbliżył. Także i względem jmp. burgrabiego tegoż powiatu, który w województwach naszych negotiatur, przez co jako województwo inowłocławskie i jego powiaty tak in executione jurium difficultantur, jako in exequendis contributionibus remoram ponosi, aby tenże jmp. burgrabia, zbliżywszy się w swój powiat rezydencyą, powinności swojéj wyżéj pomienionéj dosyć uczynił.

A że jmp. Michał Łoski komornik graniczny inowłocławski, pisarz grodzki brzeski i egzaktor przeszły województwa brzeskiego dokonał i przed ichm. pp. komisarzami województwa brzeskiego z podatków wszystkich tak warszawskim ad tarifam anni 1667, jako grodzińskim 1673 sejmami tudzież i sejmikiem radziejowskim uchwalone, uczynił rachunek i podług ordynacyéj ichm. pp. komisarzów brzeskich generaliter na na sejmiku teraźniejszym powinienby być kwitowany: jednak że na retentach pozostał w półtoru tysiącach, tedy odsyłamy tegoż jmp. pisarza grodzkiego brzeskiego do sądu ichm. pp. komisarzów województwa brzeskiego, dając plenariam potestatem jegomości, aby zadosyć uczynieniem w tych półtoru tysięcy ichm. pp. wojskowym onego plenarie kwitowali; który to kwit ichmościów, gdy go potka, jmp. pisarzowi na przyszłym sejmiku electionis deputatów aprobować deklarujemy. Kwit zaś z czopowego generalnego jmp. Wojciechowi Buszkowskiemu skarbnikowi brzeskiemu kujawskiemu przez ichm pp. komisarzów jako de sufficienti calculatione et summæ perceptæ persolutione danéj aprobujemy, i plenarie go z tego podatku kwitujemy, i nadto od wybierania podatku czworga podymnego, na miejsce sławnéj pamięci jmp. Jana Szczawińskiego sędziego grodzkiego radziejowskiego przez sąd komisarski naznaczonego, uwalniamy.

A lubośmy się byli chcieli akomodować instancyom supplicantium od tak wielu miast jkr. mci, duchownych i samychże niektórych dóbr braci naszych dziedzicznych do koła naszego wniesionych, tedy majore erga remp. aniżeli privatorum ducti zelo, zapatrując się na tak potrzebną w ojczyznie naszéj, a zatém i w województwach naszych podatków modyfikacyą, exceptis bonis Rzatka Wola do konwentu brzeskiego oo. Dominikanów należących, także do probostwa lubrańskiego Zgłowiącz-

kę oo. brdowskich Psary, które de integro dla tak znacznéj ruiny od podatku podymnego noviter uchwalonego libertantur:—innym tak ichm. braci jako i wszystkim supplicantibus tak walną ojczyzny naszéj potrzebę przed oczy przekładając, do szczęśliwszych czasów afekty nasze odkładamy, salvo jure wszystkich konflagrat in suo robore juxta legem pleno in robore reservato. Które to pleno in robore laudum swém i jw. w-żnych innych wszystkich ichmościów zgromadzonych na sejmik radziejowski relationis braci pro die 16 Junii anni præsentis zgodnemi głosami ustanowione, do grodu radziejowskiego oddane być usiłuję i ręką się swoją podpisuję z pieczęci mojéj przyłożeniem.

Andrzéj Markowski marszałek koła rycerskiego sejmiku radziejowskiego z województwa inowłocławskiego. Locus sigilli.

16.

1683. *September*, 13. *Radziej. grodzka Relation. 5 f. 752.*

116. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria tertia ipso die festi Exaltationis sanctae Crucis (Septemb., 14), anno Domini 1683. — Obtulit nobilis Joannes Strzałkowski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy województw brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego na sejmik electionis ichm. pp. deputatów do trybunału piotrkowskiego koronnego do Radziejowa zgromadzeni. Insistendo anteriori laudo nostro postcomitiali, którémeśmy dla snadniejszego in eligendo jmci panów braci naszych na wszelkie funkcye procederu pluralitatem przyjęli, oraz cavimus sobie, aby jmp. marszałek electivus był przysięgły, tedy zgodnymi głosami ad hocce munus uprosiwszy jmp. Augustyna Kołudzkiego pisarza ziemskiego inowłocławskiego, ad præstandum hocce juramentum takową jegomości, według któréj in posterum irremissibiliter ichm. pp. marszałkowie następujących sejmików wszelakich elektyw wykonać będą powinni, do przysięgi wydaliśmy rotę: Ja N. przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu, w Trójcy świętéj jedynemu, iż na téj funkcyi fidelitatem w przyjmowaniu votorum bez wszelakiego respektu przyjaźni albo krewności ser-

vabo i one, nikomu nie przyczyniając ani ujmując, connotabo, perswazyéj niczyjéj nie słuchając, ani w zmowę z nikim nie wchodząc ullumque respectum et favorem sequendo, wszystkie desideria koła wiernie opiszę.

A że gęste z nieukontentowania dystrybuty soli przez jmp. żupnika naszego województw brzeskich kujawskich ichm. pp. braci naszych naprzeciwko jegomości zaszło kwerymonij, tedy obstante legalitate choroby jegomości tegoż p. żupnika exindeque absentia jegomości subsecuta, wszystkie te pretensye tak respectu faciendæ calculationis jako i respectu odbierania po talaru od beczki przez tegoż jegomości, więc i uczynienia porządku in distribuendo téj soli, integritatem sobie do przyszłego, da Pan Bóg, sejmiku electionis ichm. pp. deputatów na trybunał koronny piotrkowski zachowujemy.

Więc że tu w kole naszém comparuerunt ichm. pp. deputaci wojsk jkr. mci, p. n. m. i rzeczyp. do odebrania należytéj ichmościom stipendiorum, jednak że większą repartycyą ichmcie producunt od ichm. pp. hetmanów naszych miłościwych pp. i braci do województw naszych sobie wydaną, aniżeli w deklaracyach swoich ichm. pp. posłowie nasi na blisko przeszłym sejmie walnym warszawskim pozwolili (jako o tém authentica juramenta testantur): tedy zlecamy jmp. marszałkowi koła naszego, aby w responsie do jw. jmp. wojewody ruskiego wyraził mentem województw naszych, iż większéj repartycyi przyjąć nie możemy, jakoż i de facto nie przyjmujemy nad tę, którą nam ichm. pp. posłowie nasi z przeszłego sejmu walnego warszawskiego przywieźli, to jest, correspondentem sumie 104,402 złotych polskich na cztery ćwierci zupełne służącą, a nie na półczwarty ćwierci, jako mens ichm. pp. hetmanów, upraszając oraz tego jmp. wojewody ruskiego naszego miłościwego pana, aby tę repartycyą do województw naszych ad proportionem sumy wzwyż mianowanéj reindukować raczył, gdyż my téjż sumy na zupełne cztery ćwierci przychodzącą wyżéj wyrażoną oddać na asygnacye nie będziemy mogli, póko nam téj repartycyéj ichm. pp. deputaci nie przywiozą. — Więc i regestrów ręką jmp. pisarza polnego koronnego podpisanych, aby oraz naznaczył tenże jw. jmp. wojewoda ruski stypendya gdzieindzie kompanii jmp. Usakowskiego rotmistrza jkr. mci, także i części ludu jmp. strażnika polnego koronnego.—Ekspensa jednak itineris tymże ichm. pp. deputatom nieprzyjętéj kompaniéj złotych sto per medium z województw naszych, aby przez ichm. pp. komisarzów naszych do wydania naznaczone były, wydać do tychże ichmościów asygnacyą jmp. marszałkowi pozwalamy.

Zasługi dzielne przeszłych ichm. pp. rotmistrzów naszych, jakoto: jw. ichm. jmp. Andrzeja z Miroszewic Gąsiorowskiego kasztelana bydgoskiego i jmci Mikołaja Lubstowskiego starosty kruświckiego præ oculis habendo, że dotychczas należytéj od województw naszych ichmcie nie odebrali satysfakcyéj; tedy obmyślenie præfatorum stipendiorum, że ad præsens być nie może, asekurujemy pomienionych ichm. pp. rotmistrzów, że na przyszłym, da Pan Bóg, sejmiku antekomicyalnym ante omnia inibimus modos, aby ichmcie nasi m. pp. rzetelną i nieodwłoczną odnieść mogli satisfakcyą. A że ex gremio ichm. pp. komisarzów szczęśliwie na deputacyą trybunalską uprosiliśmy ichm. pp. chorążych brzeskiego i inowłocławskiego, naszych m. pp. i braci, tedy in supplementum pomienionych ichmościów na funkcyą komisarską upraszamy w. jmp. kasztelana bydgoskiego i ichm. jmp. Łukasza Orłowskiego sędziego i Michała Leskiego pisarza grodzkich brzeskich do województwa brzeskiego.

Testabantur przytém wiele ichm. pp. braci, jakoby po szóstaku od każdéj beczki soli jmp. żupnik nasz kujawski przy dystrybucie swojéj miał wybierać; tedy in posterum cavemus, aby tych szóstaków jegomość amplius wybierać non præsumat abhinc, jako te-to tylko pro semel sobie pozwolonych, które præsenti laudo totaliter abrogamus.— Kwit ichm. pp. komisarzom obudwu województw de administratione skarbu naszego za dwie lecie ad ultimam Decembris anni præsentis wydać jmp. marszałkowi imieniem koła naszego zlecamy, jakoż de facto tychże ichm. pp. komisarzów kwitujemy. — Którzy to ichm. pp. komisarze osobliwie województwa brzeskiego do Brześcia na przyszłą, da Pan Bóg, środę ad peragendum munus suum, to jest, pro die 15-ta mensis præsentis comparere powinni będą; tamże ichm. pp. egzaktorowie wszyscy i inni ichmcie do sądu ichmości należący tamże comparere erunt adstricti.—Jmp. Michał Leski komornik graniczny inowłocławski i pisarz grodzki brzeski, poborca województwa brzeskiego ponieważ laudo anteriori satisfecit, tedy zgodnie wszyscy pozwalamy jmp. marszałkowi koła naszego kwit wydać z pomienionych egzakcyéj temuż jegomości.—Także kwity inszym ichm. pp. poborcom, jakoto: jmp. Stefanowi Wolskiemu, jmp. Andrzejowi Jarnowskiemu kasztelanicowi nowogrodzkiemu z szelężnego podatku, jmp. Umińskiemu komornikowi ziemskiemu inowłocławskiemu, ea jednak conditione apposita, aby kwit od ichm. pp. komisarzów każdy województwa swego jmp. marszałkowi prezentował, wydać temuż jmp. marszałkowi koła naszego zlecamy.

Mieszczan Kowalanów kontrowersyą i defekt, inquantum się pokaże, do sądu ichm. pp. komisarzów eorumque decisionem odsyłamy. — A że duchówieństwo świeckie, to jest, świeckiego dekanatu zdawna do wrocławskiéj dyecezyéj et consequenter do powiatu bydgoskiego należące discessit cum suis contributionibus do ziem pruskich: tedy cavemus nobis laudo præsenti, aby ciż ichm. duchowni moribus antiquis tu do wrocławskiéj dyecezyéj należące kontrybucye do województw naszych a nie gdzieindziéj wznosili, około czego jako i w innych punktach sobie na przeszłym sejmiku zleconych ichm. pp. posłowie do jw. jmci ks. biskupa kujawskiego uproszeni teraz iterum potwierdzeni, aby agant, upraszamy.

Miasteczko Podgórze, ponieważ ogniem są od Pana Boga nawiedzeni, tedy onych vigore legum do czterech lat od podymnego, prævio jednak juramento officiose peragendo, odedwóch domów pogorzałych uwalniamy. Na co się jmp. marszałkowi koła naszego rycerskiego podpisać zlecamy.—Działo się w Radziejowie w kole rycerskiém w poniedziałek po święcie Narodzenia najświętszéj Panny najbliższy, to jest, 13 mensis Septembris roku pańskiego 1683.

Augustyn Kołudzki pisarz ziemski inowłocławski marszałek koła rycerskiego, manu propria.

17.

1685. *Januarius*, 8. *Radziej. grodzka Relation. 6 f. 87.*

117. [Laudum conventus Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria sexta post festum sanctorum Trium Regum proxima (Januar, 12), anno Domini 1685. Obtulit nobilis Joannes Wolinckiewicz.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województwa brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego na sejmik od jkr. mci, p. n. m. pro die 5-ta Januarii przez uniwersały naznaczony zgromadzeni, prospiciendo necessitatibus województw naszych ex re et commodo onych, takowe laudum namówić nam przyszło, stosując się do instrukcyéj jkr. mci, p. n. m., który życzy, aby wojsko dobrze zasłużone nietylko za przeszłe ćwierci ale i na przyszły w borgowéj nie zostawało

służbie. Toż suadet w. jmp. wojewoda ruski hetman wielki koronny w liście swoim do sejmiku naszego pisany, kiedy sposób, aby ichm. pp. posłowie na sejm od województwa uproszeni likwidacye i kombinacye płacy województwa całego dla prędszéj z wojskiem kalkulacyéj przywieść mogli, dla czego sądy komisarskie województwa brzeskiego pro die 5-ta Februarii, inowrocławskie zaś pro die 8-va tegoż miesiąca naznaczamy, z których aby plenariam informationem ichm. pp. komisarze województw naszych na przyszły sejm dali ichm. pp. posłom, upraszamy.

Mając tak wiele podanych suplik na teraźniejszym sejmiku od miast województw naszych, tudzież mając w osobliwym respekcie instancyą w. jmp. starosty brzeskiego za miastem Brześciem i Żydami w témże mieście pogorzałymi, tedy de novo budującym się ludziom w témże mieście pomienioném do lat czterech pozwalamy libertacyi według dawnego prawa.

Tenże respekt ma służyć ichm. pp. obywatelom województw naszych tak w miasteczkach dziedzicznych jak i wsiach.

Na gorącą suplikę konwentu brzeskiego oo. Dominikanów naznaczamy złotych sto currenti moneta na rzemieśnika i poprawę budynków z czopowych pieniędzy województwa tegoż; także konwentowi oo. Franciszkanów w Inowłocławiu złotych sto currenti moneta z czopowych pieniędzy województwa inowłocławskiego.

Dotychczas angebat serca nasze zamknięcie kościoła farskiego radziejowskiego, do czego że okazyą było niechętnych animuszów obywatelów województw naszych rozróżnienie, a zatém nastąpiła obsanguiolana (obsigillatio?) kościoła. Przeto uprosiliśmy ichm. pp. posłów na sejm wyprawionych, aby podczas sejmu ekspostulowali za jw. jm. ks. biskupem kujawskim, pasterzem województw naszych, aby jegomość innodatam censurio ecclesiam województw naszych uwolnić chciał. Na reparacyą którego kościoła złotych ośmset województwa nasze deklarują: czterysta z brzeskiego, czterysta także z inowłocławskiego z czopowych pieniędzy, które pieniądze ichm. pp. komisarze obudwu województw oddadzą ad manus jmp. Franciszka Jarnowskiego miecznika inowrocławskiego, który za uproszeniem obudwu województw podjął tę sumę wziąć do dyspozycyéj swojéj i według zjednania regestrów od jmci ks. Szczawińskiego protunc proboszcza radziejowskiego rzemieśnikom płacić submituje się. Jmp. żupnik województw naszych że się nie stawił na teraźniejszy sejmik, gdzie miał dać rationem z przeszłéj dystrybucyéj

soli, tedy præsenti laudo injungimus jegomości, aby według 29 anni regestrów poborowych soli dystrybutę czynił, któréj dystrybuty realitatem aby na przyszłym sejmiku relationis poprzysiągł, naznaczamy jegomości officiosum terminum, czemu jeżeliby niedosyć uczynieł, tedy wolno będzie każdemu z obywatelów naszych z jegomością agere i do tego juramentu ex mente præsentis laudi stringere lubo w trybunale piotrkowskim, lub lubelskim.

Miasto Podgórze w województwie inowrocławskiém leżące że sobie privata autoritate szynki i różne prowenta postanowieli, tedy præsenti laudo zakazujemy, aby się nie ważyli tego, ale żeby moneta æquali in regno currenti prowenty i pożytki sobie przyprowadzieli.

Statuimus sobie i to præsenti laudo ichm. pp. starostów upraszamy, aby na sęstwa grodzkie terrigenas et bene possessionatos promovere raczeli.

Ponieważ sejmiki wszystkie województwa nasze wzięły przed się per pluralitatem votorum tractare, tedy præcipue na sejmiku antekomicyalnym za dnia nie w nocy przy świecach vota odprawować się powinny będą.

Zawdzięczając oo. Franciszkanom konwentu radziejowskiego tę ochotę, że nam in defectu zamknionego kościoła farskiego pozwolili sejmik odprawiać w refektarzu swoim, tedy in vim gratitudinis naznaczamy im z brzeskiego województwa złotych sześćdziesiąt moneta currenti, z inowłocławskiego także pięćdziesiąt.

Zaciekają (?) młódź województw naszych ad operationes belli za instancyą wielkich ludzi, naznaczamy jmp. Brodzkiemu towarzyszowi roty usarskiéj w. jmp. chorążego koronnego złotych dwieście moneta currenti z czopowych pieniędzy województwa inowłocławskiego; jmp. Piotrowi Nieszczewskiemu towarzyszowi jmp. strażnika polnego koronnego złotych także dwieście moneta currenti z czopowych pieniędzy w województwie brzeskiém należyć będzie. Na które sumy wszystkie in præsenti laudo specyfikowane i różnym osobom dystrybuowane zlecieliśmy jmp. marszałkowi, aby powydawał asygnacye do ichm. pp. komisarzów tak województwa brzeskiego jako i inowłocławskiego. Które laudum zlecamy jmp. marszałkowi, aby ręką swą podpisał i do grodu radziejowskiego podał. — Działo się w Radziejowie dnia ósmego stycznia, roku pańskiego 1685.

Andrzéj z Lubieńca Niemojewski cześnik inowrocławski, marszałek koła rycerskiego województw kujawskich.

18.

1685. *Januar.*, 8. *Radziej. grodzka Relation. 6, f. 81.*

118. [Instructio magnificis nuntiis terrestribus pro comitiis regni generalibus Varsaviensibus.]

Actum in castro Radziejoviensi feria sexta post festum sanctorum Trium Regum proxima (Januar., 12), anno Domini 1685. Obtulit nobilis Joannes Wołynchiewicz.

Instrukcya sejmiku radziejowskiego na sejm walny od jkr. mci, p. n. m. pro die decima sexta Februarii w Warszawie złożony ww. ichm. pp. posłom, których na tamten plac publici consilii z posrzodka siebie uprosiliśmy: z województwa brzeskiego w. jmp. Sebestyana z Wielkiego Jarnowa Jarnowskiego podkomorzego brzeskiego z w-ym jmp. Hieronimem Załuskim, starostą brzeskim kujawskim, z województwa zaś inowrocławskiego jmp. Jana z Morzyc Trzebuchowskiego chorążego inowrocławskiego, także jmp. Andrzeja z Lubieńca Niemojewskiego cześnika inowrocławskiego. — Jeżeli kiedyś dawniejszych czasów rzeczp. rzymska cesarzom swoim po otrzymanych wiktoryach arcus triumphales wystawiała, powracających na wozach tryumfalnych cum tropheis et fascibus oczom całego świata prezentowali: przeto zlecamy ichm. pp. posłom, aby przy powinszowaniu zdrowia dobrego, wyrażając życzliwą propensyą serc wiernych poddanych pozostałych braci ku majestatowi jkr. mci, p. n. m. winne dzięki a raczéj tributam gratitudinem majestatowi jego pańskiemu oddali, dziękując za wszelakie sollicitudines circa conservationem ojczyzny naszéj, niemniéj, że jegomość nad powinność swoję proprio objectu corporis, imperterrita animi fortitudine zostawiać się raczył i dalsze swoje ojcowskie ofiaruje conatus.

Jeżli kiedy tedy w tym czasie siła należy na tém rzeczyp., aby in longum tempus nie były protracta consilia sejmowe, co i sam jkr. m. w instrukcyéj swojéj intymować raczy; dla czego ante omnia upomnią się ichm. pp. posłowie skończenia nad prawo teraźniejszego sejmu, aby uspokojone w dawnych i przeszłych zasługach przez sejm dobrze zasłużone wojsko tém wcześniéj i sposobniéj na przyszłą porę wojenną wynść mogło.

Więc że osobliwe grawamen ponosi stan ślachecki przez podniesienie wyższéj kapitulacyéj wojsku cudzoziemskiemu, w czém per indirec-

tum wciągniony jest status nobilitaris w płaceniu hyberny, do któréj nie należy, instabunt tedy ichm. pp. posłowie, aby ta kapitulacya zniesiona była, wojsko zaś cudzoziemskie aby się dawnym zwyczajnym kontentowało żołdem.

Zlecamy ichm. pp. posłom, aby się uskarżyli jkr. mci na przechody wojsk książęcia pruskiego, tudzież i na jmp. Rozna komisarza, który ich non arcebat a violentiis, które inferebant personis nobilibus a oraz i stanowi duchownemu.

Zaniesą i w tém niemniejszą querimoniam statibus regni ichm. pp. posłowie, że wojska koronne wziąwszy zupełną według ustawy hybernę, miasto tego, coby mieli in excubiis zostawać, idą na konsystencye, w czém nietylko dobrom jkr. mci naprzykrzą się, lecz przechodami duchownym i świeckim naprzykrzyć się muszą. A że się skarżą na to ichm. pp. posłowie wojskowi, że ich przy odbieraniu hyberny depaktują na monecie talerowéj i czerwonych złotych, także od kwitów: tedy nie pozwolą ichm. pp. posłowie zwożenia pieniędzy hybernowych do Lwowa, ale raczéj przy zasługach insimul w województwach hybernę odbierać będą ichm. pp. deputaci wojskowi, za asygnacyami jednak ww. ichm. pp. posłów hetmanów.

Mennica od najjaśniejszych królów panów na potrzebę rzeczyp. ustąpiona, gdy constat województwom, w których jako w inowrocławskiém mennica bydgoska zostawa i że od szczęśliwéj koronacyi jkr. mci przez ośm lat ustawicznie we dnie i w nocy, świętom nie folgując, pieniądze bito: tedy zlecamy ichm. pp. posłom, aby seryo się upomniała rzeczp. u tych, którzy przedtém pieniądze bili, mianowicie którzy po wyściu kontraktów swoich inscia rzeczyp. pieniądze bili i w jednym tygodniu za sto tysięcy srebra na pieniądze transformowali, o co każdemu tak do trybunału jako i na sejm wolno agere; a jeżeliby cała rzeczp. na zawarcie mennice zgodzić się miała, tedy zlecamy ichm. pp. posłom, aby nullatenus na zawarcie nie pozwalali, pókiby sumy wyliczone moderno contrahenti powrócone nie były. A że ob casus varios, a osobliwie egestatem causatam przechodami chorągwi różnych do obozów niektóre dobra królewskie i duchowne z wiezieniem hyberny na komisyą teraźniejszą lwowską spóźnili się, których skarb nie akceptując, przez dekreta duplicis pensionis téjże hyberny rekwiruje: tedy uważając gravamen dóbr pomienionych, a osobliwie simile decretum na płockie biskupstwo latum, zlecamy ichm. pp. posłom, aby instancyą do ichm. pp. hetmanów wnieśli i jeśliby należało u całéj

rzeczyp. ex sua activitate per respectum zasług jm. ks. biskupa płockiego n. m. pana pro rep. wyświadczającego, żeby zwyczajna hyberny sympla z biskupstwa pomienionego odebrana była.

Upomnią się seryo oddania wakansów ichm. pp. posłowie osobliwie ad præsens województwa brzeskiego w naszych kujawskich województwach wakującego, aby secundum legem incolis terrigenis et bene possessionatis konferowane były, instabunt prośbą swoją ichm. pp. posłowie u jkr. m. A jeśliby komu extra incolas województw kujawskich który wakans był konferowany extraneo z inszych województw, tedy do żadnych nie przystąpią ichm. pp. posłowie spraw rzeczyp. i materyéj traktowania, ażby juxta legem wakanse województw naszych konferowane sobie indebite suscipientes oddali i te były oddane terrigenis województw kujawskich; a jeśliby komu oddano extraneo non terrigenæ, aby mu zasiadać nie dopuścieli miejsca ichm. pp. posłowie w senacie, w czém fide et conscientia obligamus ichm. pp. posłów.

Ponieważ czasu teraźniejszego quam saluberrima rzeczp. potrzebuje consilia, a te adinvenire separatim nie podobna, tedy w tym terminie cokolwiekby z inszych województw ad conservationem rzeczyp. et libertatis onéj mediorum było, spólnie nasi ichm. pp. posłowie suis suffragiis concurrent et diligentissime dopomogą.

Wniesą i ten sposób ichm. pp. posłowie ad ordines regni, aby kwarta, która ad præsens na artyleryą jest obrócona, żeby na płacą według pierwszego zwyczaju kwarcianego żołnierza obrócona była i ordynowana z teraźniejszego sejmu; ażeby w lepszą ryzę i porządek wprowadzona była, tedy lustracya dóbr kr. jm. naznaczona będzie nie według dawnego zwyczaju, jako więc observabatur z senatu i z izby poselskiéj, ale żeby vicinior palatinus lustrował proximiorem per personas specificatas od sejmu.

Miasto Toruń, że sobie privata autoritate przeciwko prawu postanowiło akcyzę, która przez konstytucyą zniesiona była i miasto pro ausu skarane zostawało, instabunt ichm. pp. posłowie.

Cła koronne na jakie potrzeby rzeczyp. obracają się, circa rationes skarbu dojrzą tego ichm. pp. posłowie. Artylerya ponieważ przez kilka lat nie bywała belli, aby dała rationem expensarum rzeczyp. Życzą województwa kujawskie, aby ordynacya trybunału piotrkowskiego przez konstytucyą semel pro semper tak jako lubelskie opisana była, zkądby pewność regestrów injuriatis na zawsze zostawała, o co się ichm. pp. nasi starać będą, oraz o reasumpcyą konstytucéj de noviter reproductis do-

cumentis, aby wszystkim służeła województwom. Więc że wielebni oo. konwentu lubrańskiego s. Augustini, regulae canonicorum regularium, znać nie tak ob incuriam przełożonych tego konwentu jako ob defectum documentorum injuria belli deperditorum, kilkadziesiąt lat interstitio windykować czynszu od sumy pewnéj siedmiuset czerwonych złotych in numero, specie et pondere przez najjaśniejszego świętéj pamięci kr. jm. Jana Olbrachta na starostwo radziejowskie i inne dobra królewskie w tymże powiecie zostające, jakoto na dzierżawę bytońską cum attinentiis Złotowo, Bieganowo, Piołunowo, Pscininko, Boguszyce na potrzebę rzeczyp. contra jura regni zaciągnionéj i asekurowanéj zamieszkali, a dopiero immediatis temporibus dekretami trybunalskimi egzekutoryalnymi ad satisfaciendum possessores bonorum strinxerunt, ob ignorantiam ciężaru repartycya hybernorum et quartæ zaszła: tedy aby possessores inadæquate cum tenutariis aliorum bonorum regalium w Koronie ad ferenda onera reip. non cogantur et ne injustitia opprimantur, inibunt ichm. pp. posłowie rationes cum rep., aby pomienione dobra sumą pomienioną i czynszem przyciśnione alewiacyą lub w hybernie, lub w kwarcie miéć mogły.

A że przeciwko dawnym prawom o dobrach hybernom niepodległych postanowionym ad malam informationem mieszczan pyzdrskich przez wydaną delatę in duplo z komisyéj hybernowéj lwowskiéj wójtostwo pyzdrskie tenuty jmp. Wojciecha Kossowskiego jest agrawowane, które ad solutionem hibernorum non tenetur ex antiquo, aby tedy in posterum od hyberny uwolnione było, ichm. pp. posłowie procurabunt.

Takowąż agrawacyą ponosi w pewnych gruntach królewskich Montwach jmp. Wojciech Zboży Radojewski, a że te grunty przez wojnę szwedzką, a najbardziéj przez nieszczęśliwą okazyą podczas domowéj zamięszaniny za panowania ś. p. króla jm. (Jana) Kaźmierza funditus są zrujnowane desuntque majus secantibus arvis, więc i te dobra przez tak wiele lauda i instancye są uwolnione ab oneribus reip., jakoto z gruntu spustoszone i przez jurament odprzysiężone; aby te grunta ad aliquam meliorem frugem przyść mogły, instabunt ichm. pp. posłowie na sejmie, aby per constitutionem aby od hyberny i kwarty uwolnione być mogły.

Wielką krzywdę rzeczp. odnosi, kiedy tak kupcy jako i Żydzi różne towary na cłach lądowych i wodnych pod protekcyą magnatum przeprowadzają; w czém na teraźniejszym sejmie rzeczp. providebit, ne in posterum takowe abusus, kupcy zaś aby nie byli nad prawo agrawowani

od towarów na pomienionych cłach, pisarze zaś celni aby byli odmienieni, a nobiles possessionati na ich miejsce postanowieni. Ci zaś, którzy są do honoru ślachectwa admissi, aby na przyszłą kampanią ludzi secundum quantitatem fortuny swojéj sub privatione characteris stawili. Pisarze także kwarciani, aby się nie ważyli extorquere więcéj nad szostak od kwitów, także od pieczęci. Osobliwe robur miewała rzeczp. z wybranieckiéj piechoty, który porządek aby ad antiquam praxim mógł być przywiedziony, namówi w tém rzeczp. sposób seriæ inquistionis. Ichm. pp. wojskowi, którzy lubo mieli hybernę, przecie jednak idą na konsystencye i trzydniową wystawę wybierać będą, tedy jeżeliby się ważyli extorquere więcéj nad ordynacyą ichm. pp. hetmanów, w trybunale injuriatis ex regno militari respondere tenebuntur.

Uważając skarbu publicznego præjudicium, że heredes miasteczek ślacheckich sobie przywodząc pożytki, mieszczanom robić nie pozwalają, przez co sobie publicos appropriant proventus, przeto aby tacy ad causandam instantiam w trybunale odpowiadali et proventus publicos restituant cum poena mille marcarum polonicalium.

A że duchowni tak świeccy jako i zakonni wiele uchwał w województwach naszych, także i dekretów różnych subselliorum lekce poważywszy (na?) kanoniach i domach klasztornych, kościelnych na samych prawie inwentarzach (cmentarzach ?) szynkować pozwalają i karczmy zakładają, ponieważ ichm. pp. posłowie województw naszych u jm. ks. biskupa skutecznéj nie pozyskali deklaracyéj, in publico teraźniejszego sejmu ichm. pp. posłowie expostularunt z jm. ks. biskupem, aby na takowych proces wydał i przykazał sub pœna excommunicationis zaniechać — — — różnego — — — szynkowania; takowe zaś karczmy egzekucyéj per quemcunque incolarum palatinatus Cujaviæ faciendæ i likwory w nich confiscationi aby podlegały, względem czego ab omni impetitione in omni foro przez konstytucyą liberos resp. reddat. Opactwo oliwskie pro vacanti podadzą ichm. pp. posłowie i upraszać będą jkr. m., aby zechciał oddać nobili, bene merito według prawa.

Będą mieli i w tém animadwersyą ichm. pp. posłowie, aby nuntii ab exteris principibus na dworze jkr. m. hærentes beli relegowani, okrom tych którzyby sub titulo novi characteris na sejm jachali i ci żeby in decursu trium septimanarum post expeditam suam legationem ustępowali.

Doświadczyła rzeczp. na przeszłym sejmie, jako jmp. Morsztyn podskarbi koronny zdradliwie nietylko z osobą jkr. m. ale i z ojczyzną wła-

sną, która go wychowała et dotavit amplissimis honoribus et fortunis, postąpił sobie; zlecamy tedy ichm. pp. posłom, ut urgeant judiciis na pomienionym jmp. podskarbim in causa perduellionis, ne in posterum takowe fiant scandala.

Zlecamy ichm. pp. posłom, ut requirant od ichm. pp. hetmanów u jmp. pisarza polnego koronnego quantitatem wojska; którzy nie byli in opere belli według konstytucyéj przeszłego sejmu, ut careant stipendiis suis, na co aby likwidacya sejmu namówiona była ad instar komisyéj sandomierskiéj.

Wiele się znajduje obywatelów, którzy się skarzą, że są agrawowani na cłach koronnych, co jest przeciwko wyraźnemu prawu; tedy inibunt modum ichm. pp. posłowie cum tota rep., aby na potém takowe agrawacye stanu ślacheckiego nie bywały.

Komisya wydana niegdy godnéj pamięci w. jmp. Nieżaborowskiemu kasztelanowi bełzkiemu na sejmie anni 1673 per constitutionem a względem reparacyéj pewnych dóbr do starostwa lubelskiego należących, a przez pospolite ruszenie spustoszonych, aby na teraźniejszym sejmie per constitutionem aprobowaną była.

Podobną instancyą uczynią ichm. pp. posłowie za jmp. Adamem Trzebuchowskim cześnikiem brzeskim, który znacznie reperował wójtostwo na Przypuście, w czém już ekspedyował wyjednaną komisyą, o któréj aprobacyą jkr. m. i rzeczyp. upraszać będą ichm. pp. posłowie.

Na gorącą prośbę i suplikę wniosą instancyą ichm. pp. posłowie do ichm. pp. hetmanów za miastem Bydgoszczą o umniejszenie hyberny, aby była ad minorem quantitatem redukowana.

Także za Czarnowicami, Boguszycami, Nocią, Sokołowem dyminucyą hybernowego podatku upraszać będą.

A że wielka in eo commoditas non sine magno privatorum detrimento dzieje się ludziom przeprawy na Noteci rzece, w nocy osobliwie lat mokrych et sub tempus inundationis aquarum przebywającym: tedy ponieważ jmp. Kościelski possessor eorum bonorum notabili sumptu te reparował i reparować do końca obowiązuje się, aby się tak wielkim szkodom ludzi prywatnych zabieżéć mogło, raczył erigere jkr. m., p. n. m. ex consilio ichmość consiliorum lateri majestatu tego assistentium cło od kupców i furmanów przejeżdżających; tedy procurabunt ichm. pp. posłowie, aby ten przywiléj per constitutionem mógł być aprobowany.

Ponieważ niektóre województwa, między któremi województwo brzesko kujawskie jest przeładowane repartycyą tak na komisyéj lwowskiéj jako i na przeszłym sejmie warszawskim, tedy starać się o to będą ichm. pp. posłowie, aby likwidacya repartycyéj redukowana była ad proprotionem tarifæ anni 1687.

Nobilitacye zlecamy, aby się ichm. pp. posłowie według prawa w nich zachowali i więcéj osób nad tych, których jmp. wojewoda ruski w liście swoim do sejmiku naszego pisanym zalecać raczy, do nobilitacyéj i honoru ślacheckiego nie przypuszczali.

Wielki ztąd gravamen status nobilitaris ponosi, kiedy się sądzi regestr arianismi w trybunale koronnym, któréj religiéj ludzie pulsi sunt ex regno per constitutionem i nie znajdują się, a ichm. ks. duchowni siła spraw indebite do tego regestru wciągają.

Uskarzą się ichm. pp. posłowie jkr. m. tych agrawacyj, które się dzieją obywatelom województw kujawskich od strażników jmp. starosty rzeczyckiego administratora ekonomiéj samborskiéj, ile kiedy ślachtę zabijają, znieważają, kolasy próżne wytrząsają.

Wniesą instancyą ichm. pp. posłowie ad ordines regni o aprobacyą komisyéj na tenutę strzelecką jmp. Krajewskiemu chorążemu gostyńskiemu.

A że się perjuria zagęściły z okazyéj nowych abjurat, tedy ichm. pp. posłowie wymogą na przyszłym sejmie konstytucyą, aby ex regno fisci etiam w grodzie sądzone były peremptorie, do czego instygatora na sejmiku relationis obiorą sobie województwa.

Approbationem laudi przeszłego relationis sejmiku per constitutionem procurabunt na teraźniejszym sejmie ichm. pp. posłowie, a to vel maxime z téj przyczyny, że sobie namówiły województwa wszystkie sejmiki odprawować per pluralitatem votorum.

Libera electio przez same panny zakonne konwentu płockiego zakonu Norberta świętego, jm. ks. proboszcza, która a primæva fundatione nunquam interrupta et ex serenissimi Vladislai quarti diplomate confirmata, semper et in ævum suum robur et possessionem ut habeat, ichm. pp. posłowie instabunt.

Instabunt ichm. pp. posłowie za konwentem inowłocławskim oo. Franciszkanów o zniesione hyberny z roléj pewnéj od Zabaskiego przezwiskiem legowanéj do konwentu inowłocławskiego.

Wiele się znajduje tak w Koronie jako i w ks. litewskiém, którzy się kładą być injuriati w różnych pretensyach i kredytach od godnéj pa-

mięci książęcia jm. Bogusława Radziwiłła koniuszego w. ks. litewskiego, których pretensyj gdy dochodzą u córki i sukcesorki jego margrabinéj jejm. brandeburskiéj, która że nupsit externo i potenti principi, zatém idzie, że executio judicatorum sequitur difficilis; instabunt tedy ichm. pp. posłowie, aby rzeczp. sposób namówiła, (aby?) injuriati swoich krzywd u księżnéj jejm. margrabiny branderburskiéj i dekreta trybunalskie ad executionem indilatam przywodzić (mogli?).

Nie jest tajno ojczyznie naszéj, jako odważnie stawał w sturmie szycińskim jmp. Lanckoroński starosta stobnicki, idąc torem wielkich antecesorów swoich, hetmanów koronnych, kędy, narażając się mężnie na impet i ogień nieprzyjacielski, odniesł szkodliwy postrzał, z okazyéj którego przeszedł do wiecznego kalectwa: zlecamy tedy ichm. pp. posłom, aby tak odważnego kawalera jkr. mci i rzeczyp. zalecieli respektowi i do obmyślenia gratitudinis ex ærario publico. Którą instancyą i artykuły w niéj opisane zlecamy jmp. marszałkowi koła naszego zwyczajnie do grodu radziejowskiego podać i ręką własną podpisać. Działo się w Radziejowie dnia ósmego stycznia, roku pańskiego 1685.

Andrzej z Lubieńca Niemojewski cześnik inowłocławski, marszałek koła rycerskiego.

19.

1685. *Julii*, 14. *Radziej. grodzka Relation. 6 f. 165.*

119. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis].

Actum in castro Radziejoviensi feria secunda post festum sanctae Margarethae virginis et martyris proxima (Julii 16), anno Domini 1685. Obtulit nobilis Mathias Kosowski.

My rady, dygnitarze urzędnicy i wszystko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowrocławskiego województw na sejmik relationis postkomicyalny vigore deklaracyéj ichm. pp. posłów naszych na sejmie jednostajnie z obudwu województw dany, na dzień 11 lipca w roku pańskim 1685 do Radziejowa na miejsce zwyczajne zgromadzeni. Za odebraną doskonałą nad ichm. pp. posłów naszych jako de tractu tak przedłużonego sejmu tak i względem utwierdzenia zawartéj z cesarzem ichm. chrześciańskim i rzecząp. wenecką ligi, na poparcie dalszéj za wiarę świętą z Portą Otomańską wojny

et in spem rekuperacyi za szczęściem jkr. m., p. n. m. od państw rzeczyp. avulsorum relacyą: stosując się do deklaracyéj ichm. pp. posłów naszych województwom obudwu na sejmie danéj, pominioną deklaracyą ichm. pp. posłów naszych ad proportionem trzydziestu piąciu podymnych, juxta tarifam anni 1661 na cztery ćwierci a prima Februarii anni nunc currentis proxime præterita poczynające się wziętych, a per consequens ab eadem prima Februarii w roku przyszłym 1686, (si et inquantum reip. et totius christianitatis conjunctæ trzymać namówioną quantitatem ludzi exposcent rationes) aż ad ultimam Januarii w roku 1687 do sejmu przyszłego kończących się, ośmi ćwierci zupełnych in futurum na przyszłą wojsku i ludziom płacą, jako ich quantitas ad proportionem siedmdziesiąt podymnych na ośm ćwierci zupełnych na obadwa województwa nasze provenit, in toto approbamus.

A że z repartymentu od ichm. pp. hetmanów do województw naszych przysłanego, ultra mentem nietylko deklaracyi ichm. pp. posłów naszych ale całéj rzeczyp. deklarowana na ośm ćwierci a prima Februarii w roku teraźniejszym ad ultimam Januarii w roku 1687 kończących się proporcya siedmdziesiąt podymnych juxta tarifam anni 1681 do siedmi ćwierci tylko redukowana: tedy trzymając się w tém presse et præcise deklaracyi od ichm. pp. posłów naszych na sejmie danéj, jako do jkr. m., p. n. m. z doniesieniem téj pregrawacyéj ichm. pp. posłów, jmp. Ludwika Zakrzewskiego i jmp. Jana Pstrokońskiego kasztelanica brzeskiego, osobliwą dawszy ichmościom instrukcyą, uprosieliśmy, tak eum który superat pomienioną proportionem deklaracyi ichm. pp. posłów naszych numerum ludzi, do inszéj ichm. pp. hetmanów dyspozycyi i obmyślenia zkądinąd stipendiorum bez uciążenia województw naszych obudwu odsełamy. Dla doskonalszéj każdego informacyi, jako repartyment tenże autentyczny od ichm. pp. hetmanów przysłany tak i tę quantitatem ludzi, która proporcionaliter podług danéj na ośm ćwierci deklaracyi cessit na obadwa województwa, równo z uchwałą teraźniejszą ad acta podać jmp. dyrektorowi koła naszego zlecamy. Porządek zaś względem egzakcyj pomienionych trzydziestu piąciu podymnych na ten rok teraźniejszy, to jest, na cztery ćwierci, a osobliwie na dwie immediate, które na przyszły trybunał radomski wniesione albo raczéj ichm. pp. wojskowym wypłacone być powinne, a per consequens i na drugie w drugim roku cztery ćwierci prefiksyą względem naznaczenia do wydawania czasu do tegoż przyszłego roku odłożywszy, takowy stanowiemy czas wydawania tych trzydziestu piąciu podymnych: a prima Septembris

w roku teraźniejszym intra decursum dwóch niedziel immediate następujących præfigendo. Do egzakcyéj tychże kontrybucyj trzydziestu piąciu podymnych w roku teraźniejszym, a per consequens i w drugim roku, uprosiliśmy za egzaktorów do województwa brzeskiego, jmp. Michała Leskiego komornika granicznego inowrocławskiego, a pisarza grodzkiego brzeskiego, do województwa inowrocławskiego jmp. Jana Kolczyńskiego. Którzy to ichm. pp. egzaktorowie podług tychże regestrów podymnych anni 1661, które lubo z skarbu, lub z grodu autentyczne wyjęte miéć mają, powinni będą ten podatek trzydziestu piąciu podymnych wybierać i aby na trybunał radomski zupełne dwie ćwierci a prima Februarii anni nunc currentis zaczynające się wnieśli, albo téż ichm. pp. wojskowym płacą w tychże województwach mającym irremissibiliter wypłacili, seryo tym ichm. pp. egzaktorom, aby omnem curam et operam adhibeant do tego, injungimus.

Te zaś wsie wszytkie w obudwu województwach, które się na regestrach anni 1661 podymnych nie znajdują, także i te wszystkie wsie, które dezertami naówczas były, lub też de nova radice teraz jakąśkolwiek ludzi osiadłością powstały, także i Olendrowie, nie zasłaniając się żadnemi libertacyami ani anterioribus laudis, które præsenti laudo tolluntur, wszyscy in genere, którzy ad statum perfectum colonias suas deduxerunt, aby wszystkie na teraźniejszym i na przyszłych ex limitatione sejmikach uchwalone podatki, także i po przeszłym sejmie, które były uchwalone juxta regestra 1681 et 1682 annorum, wnosili do skarbu województw i ichm. pp. poborcy, aby irremissibiliter też wszystkie kontrybucye od nich exigant, ichmościom uchwałą teraźniejszą zlecamy.

Wieś także Rogalino w powiecie radziejowskim ad eadem regestra 1681 et 1682 w egzakcyéj podatku podymnego należéć powinna. Którą perceptę aukcyalną z tych wsiów, z których kontrybucye podymnych juxta regestra 1681 et 1682 annorum i inne podług niżéj opisanéj informacyéj i podatki wybrane, jako proveniet z nich, powinni będą ichm. pp. poborcy na dawne defekta długów i zasług pozostałych ćwierci aplikować.

Którym to długom chcąc jak najlepiéj (aby ex asse wypłacone zostały) prospicere, tak i zupełne za pozostałe trzy ćwierci ultimis diebus Januarii w roku teraźniejszym skończone wypłacenie obmyśléć, poborów dziesięć, to jest, pięć juxta regestra 1628 przez Czechowskiego quondam sukkolektora anno 1629 in thesauro regni liquidata et authentice u jmp. podsędka brzeskiego existentia, które że ad acta podać w kole naszém

deklarował, pięć zaś poborów juxta tarifam et abjurata anni 1661 et anni 1662 regestrów podług wyżéj wyrażonego czasu, to jest, a prima Septembris intra decursum dwóch niedziel, aby ze wszystkich wsiów oprócz tych, któreby w regestrach anni 1629 były, a w regestrach 1661 non reperirentur i teraz absque ulla cultura agri i bez wszelkiéj osiadłości (jeżeliby się takie nalazły) existerent, wydane były, vigore præsentis laudi uchwalamy. Psary wioskę konwentu brdowskiego od wszystkich podatków, które ad præsens są et intra hocce biennium do przyszłego sejmu uchwalone będą, uwalniamy. Do których poborów wybierania wyżéj pomienionego jmp. Leskiego pisarza grodzkiego brzeskiego w województwie brzeskiém, w województwie zaś inowłocławskiém jmp. Jakóba Sawickiego burgrabiego inowrocławskiego, także i do szelężnego, inquantum z przyszłego ex limitatione sejmiku uchwalone będzie, uprosiliśmy, prævio tych wszystkich ichm. pp. poborców do nowo uchwalonych kontrybucyj na teraźniejszym sejmiku nowo obranych, na przyszłym, da Pan Bóg, ex limitatione sejmiku juramento.

A że nam znaczne defectus z przeszło uchwalonych w przeszłych dwu leciech kontrybucyj ichm. pp. egzaktorowie ex renitentia retentorum circa calculationem, którą sub actu wysadzonym na to z koła naszego ichm. deputatis oddawali, demonstrarunt, zkąd ani justa proportio percepty a per consequens na pozostałe długi ekspensy wzięta być nie mogła: więc tymże ichm. pp. poborcom vigore præsentis laudi zlecamy i ich fide et honore obowięzujemy, aby delaty wszystkie przed przyszłym ex limitatione sejmikiem rigorosissimis executionibus ad exsolutionem stringant i to co natenczas in delatis pokazali, aby rzetelną naówczas demonstrent perceptą; officia zaś castrensia przez pp. burgrabiów aby ad requisitionem ichm. pp. poborców do tych egzekucyj jako najskuteczniéj dopomagali, ichm. pp. starostów upraszamy, ten rigor executionum, jako do dawnych quocunque titulo i teraz immediate z przeszłego sejmu i sejmiku relationis uchwalonych podatków tak i do przyszłych z teraźniejszego sejmu i na teraźniejszym sejmiku in futurum uchwalonych kontrybucyj referendo. In casu zaś renitentiæ retentorum grabież officiose przy burgrabim w retentach zajęta (co pro ulla violentia censeri nie powinno, præsenti laudo miéć chcemy) ad forestam regiam prezentowana być powinna, a inquantum do trzech dni zapłaceniem dostatecznych podatków wykupiona nie będzie, officium castrense otaksować valorem powinno i to cokolwiek do winnych i pozostałych podatków decedet, retentori wrócone być ma.

Ażeby zaś evidentius województwom constare mogła z tych wszystkich delat za odprawionemi egzekucyami doskonała wszystkich podatków percepta, tedy ichm. pp. poborcom województwa brzeskiego samym in personis, także i sukcesorom nieboszczyka jmp. Aleksandra Ostrowskiego sędziego grodzkiego inowłocławskiego i jéjm. pani Ostrowskiéj małżonce jego pozostałéj do oddania dostatecznéj kalkulacyéj tydzień przed sejmikiem deputackim cum sufficienti præparatione do oddania zupełnych rachunków (ze wszystkich podatków, na który czas i ichm. pp. deputaci wojskowi comparere mają) tu w Radziejowie miejsce i czas pro die tertia Septembris præfigimus; uprosiwszy ad eum actum odebrania tychże od ichm. pp. poborców rachunków ichmościów z koła naszego deputowanych, to jest, jmp. podsędka brzeskiego, jmp. podsędka inowrocławskiego, jmp. pisarza ziemskiego brzeskiego, jmp. pisarza ziemskiego inowrocławskiego, także i jmp. łowczego inowrocławskiego dyrektora koła naszego. Którzy to ichmoście, zjachawszy natenczas do Radziejowa, unius absentia non obstante, jako perceptę wszystkich podatków tak i ekspensę (jako to już i na teraźniejszym sejmiku przez deputowanych na to ichmościów inchoatum opus) jako w najdoskonalszy wezmą egzamen et trutinam perspectisque quam optime cunctis perceptorum et expensorum rationibus, zupełną i dostateczną kołu naszemu natenczas, za odebranemi od ichm. pp. egzaktorów rachunkami doniosą informacyą; co i ichm. pp. egzaktorowie województwa inowrocławskiego podczas sejmiku deputackiego et in crastino ex limitatione sejmiku przypadającego præstare tu w Radziejowie vigore præsentis laudi ex communi consensu obudwu województw przed ichm. pp. komisarzami tegoż województwa, którym ad gremium jmp. Wojciecha Radojewskiego chorążyca inowrocławskiego adjungimus i upraszamy, similique methodo expedire dla informacyéj koła całego obudwu województw tenebuntur. Retentores zaś wszyscy dawnych i przeszło uchwalonych podatków od ichm. pp. poborców na delatach skarani carere natenczas, którzy præsentes będą, activitate powinni.

Z tych tedy wyżéj odebranych od ichm. pp. poborców rachunków, jeżeli się pokaże exigentia, żeby teraźniejsze uchwalone poborów kontrybucye na wypłacenie pozostałych trzech ćwierci i innych, jeżeliby się winne sufficientia zapłacenia z tych delat pokazały długi, sufficere nie mogły: tedy uchwałę podatku szelężnego i opisanie porządku jego, jakim będzie miał być wybierany (zabiegając tak wielkiéj z niego, która się dzieje dyminucyéj), do przy-

szłego ex limitatione sejmiku odkładamy, eo adjecto, aby wszyscy, którzy ratione szelężnego, bo nie kontraktowali, albo juramentów nie poczynili przez sług własnych, albo, który sługi nie miał, sami in personis circa executionem, albo przy oddawaniu podatku tego juramentis quantitatem wyszynkowanych beczek potwierdzili. Więc że i w czopowém niemniejsze województwa nasze ponoszą obłożenia, kiedy różne osoby tak duchowe jako i świeckie, które pod juryzdykcyą miejską nie podchodzą, różne sobie zakładają szynki i karczmy z wielką ludzi ubogich i miasteczek obywatelów (kiedy przeszkodę w szynkach ponoszą) ruiną, a z niemniejszą województwa szkodą, gdy dla takowych impedymentów województwom czopowe ingens quondam do ulgi ubogim ludziom w podatkach subsidium, cale upada i ginie: upraszamy tedy ichm. pp. komisarzów czopowego obudwu województw, ażeby tak wielkiemu województw uszczerbkowi obviare raczyli facta diligenti lub przez arendarzów, którzy trzymają w miastach i miasteczkach ten prowent, lub przez burmistrzów, albo téż per alias personas fidedignas indagatione wszystkich domów i karczm, w których szynki cujuscunque status et conditionis personarum przez samych mieszczan odprawować się miały. Względem duchownych żeby z jegom. ks. biskupem n. m. p. inhybicyą ekspostulowali, w czém i list do jm. ks. biskupa jmp. dyrektorowi naszemu napisać imieniem koła naszego zlecamy, aby takowych præjudicia województwa tym sposobem miasteczek nie pomnożyli, ichm. pp. starostowie zaś żeby adhibere raczyli juryzdykcyą swoję, aby takowe karczmy w miastach, ile osób swieckich juryzdykcyi miejskiéj nie podległych, demoliantur, a nawet i mieszczanie żeby nie pozwalali w browarach miejskich piwkowie robić, sub pœnis irrogandis od ichm. pp. starostów.

W miasteczkach zaś duchownych i ślacheckich, w których takowe zachodzą impedymenta, tedy accepta sufficienti w tém indagatione modo suprascripto expressa, ichm. pp. komisarze kołu naszemu na przyszłym ex limitatione sejmiku deferunt, abyśmy temu obviare mogli, w czém specialiter ichm. pp. komisarzów, aby temu jak najskuteczniéj prospiciant, obstringimus. Którym to ichm. pp. komisarzom jako pro optime administrata prowentu tego prowincya singulariter dziękujemy. Tak odebrawszy sufficientem od ichmościów, to jest, jmp. chorążego brzeskiego i jmp. pisarza ziemskiego brzeskiego, komisarzów województwa brzeskiego, od otrzymanego immediate kwitu ad actum dzisiejszego sejmiku jako perceptorum tak i distributorum za asygnacyami wo-

jewództw prowentu tego czopowego rationem i dostateczny rachunek w kole naszém: tedy ichmościów ab actu ostatecznego otrzymanego kwitu do dnia dzisiejszego sejmiku præcise præsenti laudo kwitujemy, imieniem koła naszego kwit dostateczny dać jmp. dyrektorowi koła naszego zlecamy.

Mając oraz teraźniejszą na obaczeniu przez przechód i stanowiska żołnierskie miasteczek, które supliki do koła naszego podały, wielką ruinę, jako w województwie brzeskiém Brześcia i Radziejowa, także Kruświce i Skolska, w województwie zaś inowrocławskiém Gniewkowa i Solca, tedy tymże miasteczkom aby jakiémkolwiek ufolgowaniem zawziąć się cokolwiek mogły, czopowe od nich przychodzące na całe pół roka następujące, które się a primis diebus Julii poczęło, imże condonamus. To przytém ostrzegamy, iż libertacyami pogorzałych miasteczek zasłaniać się nie powinni od kontrybucyj teraźniejszych, tylko sami pogorzelcy w miasteczkach i wsiach podług juramentów w grodach uczynionych; ci zaś, których ta plaga nie dotknęła, nulla ratione interesować ad eam immunitatem nie powinni, na co słuszną ichm. pp. poborcy miéć tenebuntur animadversionem, którym to wszystkim pogorzelcom w miasteczkach i wsiach beneficium to do lat w prawie pozwolonych currere powinno.—A że z dóbr ichm. pp. wojewodziców kaliskich, to jest, ze wsiów jeszcze przed pożogą Pakości pozostałe niewydane podatki względem téj pogorzeli zatrzymane pozostały, tedy aby do skarbu województwa inowrocławskiego wniesione były, ponieważ podatek ze wsiów nihil refertur do miasta, które należyte od województw in hoc casu uznało respectus, napisać do ichm. pp. wojewodziców, albo do jmp. podwojewodzego brzeskiego jmp. dyrektorowi koła naszego zlecamy.

Mirentur zawsze godne respektu i podziękowania tak znaczne ww. ichm. pp. posłów naszych, które in tractu tak przedłużonego sejmu subjierunt prace i fatygi, ale w tém najosobliwiéj, gdy votis województw naszych skuteczną swoją na tym sejmie usługą responderunt: w czém jako wszystkim ichmościom równe od koła naszego należy podziękowanie, tak pari lance wszystkich ichmościów poważając merita, bratersko za wyświadczone studia et conatus ichm. pp. dziękujemy. Biorąc przytém w słuszną refleksyą laudum, którém glorioso exemplo ichm. pp. posłowie sejmu przeszłego præiverunt, własną spezą odprawiwszy funkcyą sejmu przeszłego: teraz zaś, gdy pewną sumptus e privato ww. ichm. pp. posłowie præsentes w kole naszém relacyą nam czyniąc, in rem

województw erogarunt: tedy reservando te erogowane koszty ichm. w. jmp. podkomorzemu brzeskiemu na złotych tysiąc do ichm. pp. komisarzów czopowego województwa brzeskiego, w. jmp. kasztelanowi bydgowskiemu do ichm. pp. komisarzów czopowego województwa inowrocławskiego na drugi złotych tysiąc z czopowego województw obudwu wydać asygnacye jmp. dyrektorowi naszemu zlecamy.

A że nam ichm. pp. posłowie nasi opowiedzieli de facilitate w. jmp. administratora żup. jkr. mci samborskich w wydaniu należącéj na województwa nasze soli, aby tylko rekwizycya od województw jegomości doszła, więc jako z podziękowaniem jmp. administratorowi, tak aby respondeat deklaracyéj ichm. pp. posłom naszym ofiarowanéj ipso effectu, listem odezwać się do jegomości imieniem koła naszego jmp. dyrektorowi zlecamy, naznaczając z téj soli w. jmp. podkomorzemu brzeskiemu beczek sto, które ażeby od jmp. żupnika województw naszych za wydaną od jmp. marszałka koła naszego asygnacyą wydane były, injungimus.

Więc gdy ex occasione nieukontentowania w przeszłych dystrybutach solą niemałe w kole naszém querimoniæ zaszły, tedy to negotium wszytko do przyszłego sejmiku deputackiego odkładamy, tą natenczas uchwałą teraźniejszego koła naszego stanowiąc, napotém od każdéj beczki soli niewięcéj nad groszy ośmdziesiąt currenti moneta brać się nie ważono. Punkt ten laudi anterioris, które potąd tylko pozostałe insuper nad groszy ośmdziesiąt od beczki brać pozwolono, pokądby żupa na depozyt soli na województwa przychodzącéj nie stała zbudowana, ponieważ już od niemałego czasu stanęła i za nie téż sat abunde przeszłe czasy compensatum: tedy pomieniony punkt anterioris laudi præsenti laudo in toto cassamus et annihilamus, obviando teraźniejszą uchwałą, aby niewięcéj nad ośmdziesiąt groszy od jednéj beczki od obywatelów województw kujawskich obudwu exigatur. Względem naznaczonéj na kościół radziejowski farski złotych ośmset sumy, że to indecisum (jako się i na co obrócić temu kościołowi powinna) præsenti congressu zostało, tedy to dispositioni ulteriori przyszłego ex limitatione sejmiku zupełnie relinquitur; zawdzięczając zaś jmci ks. proboszczowi radziejewskiemu podjęte circa reconciliationem kościoła tego sumptus na złotych dwieście, per medium toć na złotych sto na czopowe województwa brzeskiego, na drugie złotych sto na czopowe województwa inowrocławskiego wydać asygnacyą jmp. marszałkowi committimus.

Jako w różnych okazyach znacznych tym województwom przysług mamy dobrze perspectam jmp. Andrzeja Jarnowskiego kasztelanica nowogrodzkiego dexteritatem, tak gdy w kole naszém deductum to jest, jako włożoną na się egzakcyi podymnych województwa inowrocławskiego na sejmiku relationis po sejmie przeszłym uchwalonych dexterrime expedivit functionem i dostateczną uczynił kalkulacyą: tedy na otrzymanie kwitu od koła naszego jegomości pozwalamy, hoc præcauto, aby te delaty na sumie 3,729 złotych i groszy 9 na wypłacenie pozwolonéj od województwa inowrocławskiego województwu brzeskiemu sumy, p. kapitanowi Linkowi na tychże delatach przykazanéj (coby jeszcze od wzwyż pomienionéj sumy niedopłacono było) zupełnie zapłacone zostały. Za którym to otrzymanym od p. kapitana Linka kwitem, zupełny kwit imieniem koła naszego jmp. kasztelanowi (?) wydać, lub też coram actis zeznać jmp. marszałkowi naszemu zlecamy. A że i jmp. Leski pisarz grodzki brzeski, egzaktor województwa brzeskiego niemniéj dexteritatem suam w egzakcyéj trzydziestu sześciu podymnych po ześciu nieboszczyka jmp. Ostrowskiego sędziego grodzkiego inowrocławskiego na tę funkcyą przybrany i uproszony, województwu brzeskiemu probavit, tylko na delacie po tymże nieboszczyku jmp. Ostrowskim złotych 1,643 groszy 12 temuż jmp. Leskiemu pozostało: tedy za otrzymanym kwitem od ichm pp. deputatów wojskowych z pomienionéj sumy, aby jmp. marszałek kwit generalny imieniem koła naszego temuż jmp. pisarzowi grodzkiemu brzeskiemu præbeat, præsenti laudo deklarujemy. Inszych zaś ichm. pp. egzaktorów wniesioną względem kwitów w kole naszém instancyą, da Bóg, za uczynioną jako się wyżéj naminiło dostateczną od ichmościów kalkulacyą, do blisko przyszłego ex limitatione sejmiku odkładamy. Wniesioną oraz w. jmp. starosty radziejowskiego względem poczynionych pod zjazd teraźniejszy szkód querimoniam na tenże czas przyszłego sejmiku w powinnym respekcie i pamięci zachowujemy. Deputatowi z pod znaku jw. jmp. kasztelana kijowskiego, który za dopłaceniem złotych czterechset jemu do tych, które tu wybierał, zasług na znak jmp. rotmistrza swego pozostałych więcéj niż pół roka z znaczną swoją stratą czekał, wydać in instanti na czopowe do ichm. pp. komisarzów czopowego województwa brzeskiego jmp. marszałkowi na złotych czterysta et in vim traktamentu za tak długą ekspektatywę na złotych 50, (które już ad rationem tych złotych 400 zabrał był) asygnacyą zlecamy.

A że zawsze koło nasze asylum bywało tych, którzy na usłudze rzeczyp. albo znaczne szwanki, albo znaczne straty odnieśli, ile tych województw incolæ, na co i teraz mając respekt, jmp. Sokołowskiemu wojnę natenczas traktującemu, który variante alea belli znaczne odniósł straty, z kompasyi braterskiéj złotych sto jegomości per medium na czopowe województwa brzeskiego na złotych 50 wydać asygnacye jmp. marszałkowi naznaczamy. Więc i jmp. Jaranowski pod znakiem usarskim zostający, jako z wielkich domu swego i zacnego rodzica jmp. Chrystofa Jaranowskiego zasług, zasłużył ten respekt w kole naszém, znaczne w rynsztunku usarskim i w koniach odniosszy straty, jednak żeśmy subvenire natenczas na wsparcie tak znacznych strat jegomości nie mogli: tedy na przyszłym, da Pan Bóg, ex limitatione sejmiku obmyśléć sublevamen, zachęcając innych ad tam fortia opera, zechcem, tenże respekt i jmp. Grabskiemu wojnę także traktującemu wyświadczyć non recusando.

Actum præsentem sejmiku i zgromadzenia naszego teraźniejszego vigore deklaracyéj przez ichm. pp. posłów cum libera limitatione uchwały i zjazdów naszych in toto robore et valore, tak jako præsens jest w sobie actus modernus, nazajutrz po sejmiku deputackim, to jest, pro die 11 Septembris pod dyrekcyą teraźniejszego jmp. marszałka, równo i elekcyą ichm. pp. komisarzów na trybunał radomski, stosując się we wszystkiém do konstytucyéj o tymże trybunale i komisarzach na teraźniejszym sejmie uchwalonéj, odkładamy, prorogujemy i limitujemy. Teraźniejsza zaś uchwała i laudum zgodnie w kole naszém od obudwu województw insimul postanowione, aby in omnibus punctis, clausulis et articulis inviolabiliter obserwowane zostawało, invicem sobie spondemus. Które dla nie [1]) ręką swoją z przyciśnieniem pieczęci podpisać et ad acta podać jmp. marszałkowi koła naszego zlecieliśmy.— Działo się w Radziejowie die 14 Julii, 1685 roku.

Serafin Głembocki łowczy inowrocławski, marszałek koła rycerskiego brzeskiego kujawskiego i inowrocławskiego województw. Locus sigilli.

---

[1]) Zapewne miało być: „dla większéj wiary“ i t. d.

20.

1685. *December*, 31. *Radziej. grodzka Relation. 6 f. 286.*

120. [Laudum conventus Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria secunda in crastino festi sanctorum Trium Regum (Januar., 7), anno Domini 1686. Obtulit nobilis Mathias Kossowski.

My, rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowrocławskiego województw, za uniwersałem jkr. mci, p. n. m. debite podług prawa publikowanym i ogłoszonym, na sejmik pro die 29 Decembris w roku teraźniejszym 1685 z ojcowskiéj jkr. mci, p. n. m. opatrzności w Radziejowie na miejscu zwyczajném złożony i determinowany, jednostajnie z obudwu województw zgromadzeni, powinne jkr. mci, p. n. m. cum votis ingentium z nieprzyjaciół téj ojczyzny triumphorum za nieustające circa bonum publicum starania, tudzież et pro concesso dalszych obrad województwom naszym i obrania ichm. pp. komisarzów na trybunał radomski przez uniwersał teraźniejszy beneficio donosiemy podziękowanie.

Stosując się oraz jako ad regulam legis o trybunale radomskim sancitæ tak i ad mentem tegoż jkr. m. uniwersału, gdy nam fata inviderunt zaraz na sam początek tegoż trybunału miéć tam naszych ichm. pp. deputatów, teraz tedy gdy tenże trybunał rationes publicæ ad diem 12 Martii w roku 1686 per limitationem protraxerunt: do téj usługi województw naszych in eo subsellio ichm. pp. Serafina Głębockiego łowczego inowrocławskiego z brzeskiego kujawskiego, jmp. Wojciecha Jaranowskiego łowczego brzeskiego z inowrocławskiego (do którego usługi ultronee jegomość transivit) województw uprosiliśmy et communi suffragio obrali za komisarzów i deputatów jako na teraźniejszy ex limitatione tak i na przysły, który się subsequenter w tymże roku 1686 a die 15 Novembris odprawować będzie, trybunał. Którym to ichmościom jako totius reip. tak i województw naszych in eo subsellio wszystkie, które tam tractabuntur (et injuriatorum od pp. wojskowych inquantum tam sądzone będą causas) summæ dexteritati et prudentiæ committimus negotia; adhærendo oraz téjże konstytucyéj o tymże trybunale, która tychże ichm. pp. deputatów salariatos od województw miéć chce, tymże ichmościom na każdego osobę distinctim, to jest, z brzeskiego jmp. łowczemu ino-

wrocławskiemu złotych 12 set, z inowrocławskiego jmp. łowczemu brzeskiemu czopowego drugie złotych 12 set naznaczamy.

Chcąc przytém jako najskuteczniejszą emeritis ichm. pp. wojskowych (zasługi w województwach naszych biorących) providere satysfakcyą stipendiis, przeszłego relationis sejmiku laudum tak w uchwale wszystkich pro illo tempore podatków jako też in omnibus aliis punctis et clausulis in toto et in quavis parte reassumimus, eo adjecto, aby z poborów 1629 z zarosłych funditus miejscami gruntów daremny w województwach naszych z tychże poborów non subsequeretur zawód: do tatakowych miejsc i gruntów rewizyi tak w dobrach jkr. mci, duchownych i ziemskich, gdzieby nulla cultura agri existeret, nec ulla possibilitas egzakcyéj tychże poborów znajdowała się, uprosiliśmy rewizorów: jmp. Andrzeja Jaranowskiego stolnika brzeskiego, jmp. Stefana Grochowickiego podsędka brzeskiego, jmp. Michała Zakrzewskiego pisarza ziemskiego brzeskiego i jmp. Jakóba Jaronowskiego w brzeskiém województwie; w inowrocławskiém zaś jmp. Adama Trzebuchowskiego cześnika brzeskiego, sędziego grodzkiego kruświckiego, jmp. Andrzeja Markowskiego, jmp. Kazimirza Wolskiego i jmp. Wojciecha Kossowskiego. Którzy to ichmoście za kompelacyą ichm. pp. egzaktorów o takowych miejscach i gruntach zarosłych, którychby ani orano, ani siano i za rekwizycyą possessoris takowego gruntu zjachać ad locum powinni et perpensis omnibus circumstantiis, takowych gruntów discutere impossibilitatem wydania tychże poborów i, da Bóg, na przyszłym ex limitatione sejmiku województwom deferre.

Insuper obmyślając jak najskuteczniejsze tymże ichmościom w województwach naszych stipendiariis tak dawnych ćwierci jako i od sejmu immediate przeszłego, a 1-a Februarii w roku 1685 poczynających się, wypłacenie szelężne w obudwu województwach, po wszystkich miastach, miasteczkach i wsiach jkr. mci, duchownych i ziemskich od piw we wsiach tylko, w miastach zaś i miasteczkach od piw, gorzałek i innych wszystkich likworów quocunque titulo potabilibus ordinario cursu, to jest, dziesiąty szeląg ordynując ad ærarium, co efficit po groszy trzy od każdego złotego juxta pretium, jakie gdzie tak piw jako i inszych likworów exstabit, vigore laudi presentis (salica nihilominus tegoż szelężnego od przyszłego a 1-a Julii półrocza prorogatione, albo inquantum się województwom zdać będzie od tegoż czasu w następującym roku abrogatione reservata) uchwalamy. Które to szelężne zaraz a 1-a Januarii w roku blisko następującym 1686 z podwyższeniem piw, gorzałek

i innych w miastach likworów poczynać się powinno, porządek około egzakcyi i jako najdowodniejszego in publicum z tego podatku pożytku takowy stanowiąc. Obviando jako najbardziéj tym, które przytém z obrazą majestatu boskiego działy się, perjuriis, aby każdy bonorum tak regalium, spiritualium et terrestrium posesor przez podstarościego, który dobrami zawiaduje, lub sługę własnego ślachcica, mediante attestatione każdego posesora tak duchownego jako i świeckiego, że sub fide, honore et conscientia super quantitate wyszynkowanych beczek temuż słudze takową daje atestacyą, relationem tychże beczek wyszynkowanych tak własnych piw jako i cudzych, któreby w karczmie jegó, albo gościńcu i domu jakimkolwiek ab actu teraźniejszéj uchwały szynkowano, teneatur comprobare, nie wytrącając w myta ratajom, owczarzom i inszym w jakiekolwiek solaria czeladzi potrąconych beczek poprzysiądz; ktoby zaś sługi, albo podstarościego nie miał, tedy sam in propria persona takowy juramént expedire powinien będzie. Z miast zaś, miasteczek in genere w województwach naszych wszystkich burmistrz, rajca i jeden z pospólstwa quantitatem w mieście i po przedmieściach beczek in locis quocunque titulo vocitatis nietylko miejskich, ale i innych wszytkich cujuscunque status osób wyszynkowanych piw i innych likworów sami in personis poprzysięgać będą powinni.

Do których juramentów odebrania wzwyż pominioni ichmoście do rewizyi naznaczeni województwa brzeskiego w Radziejowie, inowrocławskiego w Inowrocławiu tydzień przed sejmikiem ex limitatione przypadającym, unius absentia non obstante, którym i pp. poborcy do odbierania pieniędzy assistent, dnia 25 czerwca w roku następującym 1686 zjachawszy, præcise zasieść będą powinni. In eventu zaś renitentiæ takowych, którzyby natenczas lub per factores bonorum, lub sami in personis ad præstanda eadem juramenta non comparerent: tedy vigore dekretu trybunału radomskiego ratione retentorum et renitentium we wszytkich in genere kontrybucyach circa limitationem sabbatho post festum sanctæ Lucæ anno præsenti ferowanego ac nihilominus executioni militari eodem decreto injunctæ subesse będą powinni; extendendo eundem wzwyż pomienionego dekretu do wszytkich in genere kontrybucyj w województwach naszych uchwalonych in renitentes et retentores rigorem, aby onemu ichm. pp. poborcy nasi inhæreant et insistant in renitentia retentorum. Upraszamy oraz tychże ichmościów ad eadem juramenta excipienda destinatos, aby pro dexteritate et prudentia sua jako najściśléj tych, którzy juramenta præstabunt, de omni-

bus circumstantiis przy atestacyach i karbach, czémby się kto albo utaić, albo przez odmianę, lub karczmarza, lub miejsca szynkownego mógł uchronić, examinent et perpendant, committendo ichmościom jako najściślejszéj i najostrzejszéj roty juramentorum spisania.

Co zaś, strzeż Boże, żeby się perjurium na kogo pokazać miało, tedy takowy, lub pan sam, któryby na to sługę nawiódł, lub też i sam perjurus ad delationem któregokolwiek z pp. egzaktorów, lub cujuscunque personæ termino peremptorio w trybunale radomskim ad instantiam instigatoris ejusdem judicii conveniri powinien et rigori ejusdem judicii ac instantanee (plebejus zaś mediante sive civili, sive castrensi decreto) de persona et bonis executioni subesse. W czém lubo probatam ichmości ad excipienda eadem juramenta od nas uproszonych mamy fidem et dexteritatem, aby jednak każdemu constet, jako sobie województwa życzą jak najdoskonalszéj w tém animadwersyéj i uchronienia się, które passim w téj egzakcyéj szelężnego zagęściły się były z obrazą boską perjuriorum: ciż sami ichmoście, jako w tém abjecto omni favore et respectu personarum podjęli się województwom służyć, deklarowali się ultroneo juramento za swoje województwom ratyfikować przysługę, na przyszłym ex limitatione sejmiku uprosiwszy do wybierania tego podatku za kondescensyą jmp. Leskiego pisarza grodzkiego brzeskiego od egzakcyéj tego podatku dla zatrudnienia inszemi kontrybucyami sobie do wybierania zleconemi uwalniającego się, jmp. Jakóba Sawickiego burgrabiego inowrocławskiego, który włożoną—uchwałą przeszłego sejmiku do egzakcyj poborów i szelężnego, w województwie inowrocławskiém ultro deposuit z siebie prowincyą, w województwie zaś inowrocławskiém tak do poborów jako i do szelężnego jmp. Adama Trzebuchowskiego burgrabiego bydgoskiego.

Więc i do owiec, których passim między różnymi plebejæ conditionis ludźmi w województwach naszych zagęszczone stada, takowy stanowiemy podatek. Aby każdy in genere plebejæ conditionis człowiek owce mający, jakoto, owczarze, owczarkowie w najem lub parobczą, albo jakimkolwiek sposobem zrządzeni po miasteczkach i wsiach zostający, mieszczanie, mieszczankowie po miastach i przedmieściach, także i Żydzi, młynarze, chłopi po wsiach królewskich, duchownych i ślacheckich, a prócz tych tylko owiec, któreby przez zalęcz possessori bonorum in proventum et fructum służyły, to jest, od każdéj owce staréj, cytaczki, skopu, barana po groszy sześć, od jarlików zaś po groszy trzy expeditis modo præmisso, jako o szelężném wyrażono jest, za atestacyami posesorów przy podstarościach, albo sługach, lub téż i samych pose-

sorach, którzy sług nie mają, przed ichmościami na to uproszonymi juramentis, powinni są płacić i oddawać sub confiscatione owiec et militari vigore dekretu trybunału radomskiego; w miastach i miasteczkach za intymacyą burmistrzów, któryby albo nie przysiągł albo perjuraret, albo téż podatku tego równo z szelężnym pro tempore præfixo nie oddał, z osoby jego i dóbr jakichkolwiek executione. Do którego podatku wybierania ciż ichm. pp. egzaktorowie co i do szelężnego należéć mają, eo præcustodito, aby województw tém ratione ukontentowania ichm. pp. egzaktorowie nie zatrudniali: tedy circa antiquum usum et praxim anterioribus sancitis ratam et declaratam tychże ichm. pp. egzaktorów wszytkich zachowujemy. In supplementum przytém podymnego także i poborów 1629 aby się jakiekolwiek contribuentibus podać mogło levamen: pogłówne od rzemieśników, rzemieśniczków kupczyków, komorników, komornic, fornalów i od wszelkiéj in genere czeladzi plebei status, którzy do podatku pogłównego należą z miast i miasteczek jkr. mci duchownych i świeckich juxta nova juramenta przez burmistrzów insimul przy wzwyż pomienionych na szelężne juramentach expedienda po złotemu jednemu a capite, od lóżnych zaś, którzy, w najem robiąc, nie służą, po złotych trzy od głów utriusque sexus præviis juramentis tychże burmistrzów, żeby tego in proprium usum nie obracali, cokolwiek ztąd ciż burmistrze exigent, miasteczkom poborami 1629 uciążonym in supplementum cedere powinni. — Po wsiach zaś jkr. mci duchownych i ziemskich takowéż pogłówne od wszystkich na myta służących czeladzi, parobków, srzedniaków, komorników, komornic i tych, którzy pod juryzdykcyą księży mieszkają oprócz dzwonarzów, kantorów, klechów, którzy zawsze kościołowi służą, po złotemu jednemu od głów utriusque sexus; tak od Żydów po wsiach, miasteczkach, pakty albo browarów, garców gorzałczannych arendy trzymających i jakiekolwiek prowadzących handle po złotemu od głowy utriusque sexus na dołożenie w każdéj wsi podymnego gospodarzom possessores bonorum obracać będą powinni.—Aby zaś lóźni, uchraniający się tego podatku z jednego miejsca na drugie nie uciekali, kwit wypłaconego podatku ad requisitionem każdego posesora, ubicunque commorabuntur, pokazać będą powinni i któryby z tych kwitu nie miał, do płacenia podatku tego wszędzie będzie należał.—Tém obstringendo ichm. pp. egzaktorów województw obudwu, ażeby inhærendo laudo anteriori na sejmiku relationis postkomicyalnym w roku teraźniejszym sancito, wszytkie wsie, któreby się w regestrach i taryfach

tak 1661 jakotéż 1681 i 1682 najdowały, do wszytkich in genere tak na teraźniejszym jako i na przyszłym relationis sejmiku uchwalonych podatków adstringant, oprócz coby się tak w téj 1661 jako i 1681 et 1682 taryfie i regestrach nie znajdowało, ani ad complementum pominionych wzwyż obudwu taryf spectaret.

Egzolucyą zaś pominionych wzwyż podatków takową ichm. pp. egzaktorom województw obudwu injungimus, ażeby stosując się ad mentem legis na przeszłym sejmie sancitæ ćwierci dwie, które się a 1-a Februarii w roku teraźniejszym zaczęły, a ultimis diebus Julii anni ejusdem ekspirowały i na trybunał radomski pro die 15 Novembris anni præsentis wniesione były być powinny ichm. pp. deputatom tak od chorągwi konnych jako i od regimentu, którym tu z repartycyi od ichm. pp. wodzów po sejmie immediate przeszłym ordynowanéj w województwach naszych cessit płaca z egzakcyi trzydziestu piąciu podymnych per laudum anterius sejmiku relationis razem do wydawania uchwalonych, ante reassumptionem ex vi limitationis pro die 12 Martii anno immediate sequenti 1686 trybunału radomskiego incidentem, prævia liquidatione in eodem subsellio przez tychże pp. deputatów wojskowych expedita i regestrów jako i ról in eodem subsellio likwidowanych i tam podpisem ratyfikowanych reproductione commonstranda wypłacili, lub téż pro incidientia tegoż trybunału ex vi limitationis przypadającego tamże indilate wnieśli ad exsolvenda tymże ichm. pp. wojskowym stypendya. Te zaś trzy ćwierci, które a prima Maii w roku 1684 po ekspiracyi czterech ćwierci (na które rzeczp. na ekspedycyą wiedeńską podatki providerat) z tychże trzydziestu piąciu podymnych, które razem exiguntur, także i inne, któreby się z tych wzwyż mianowanych czterech ćwierci pokazały defectus et decessus, wypłacone być przez ichm. pp. egzaktorów podymnego zarówno z obudwu województw et sine distinctione tak od konnych chorągwi jako i od regimentu deputatów z tychże trzydziestu piąciu podymnych powinne.

Więc żeby i te dwie ćwierci a 1-a Augusti w roku teraźniejszym zaczynające się a ultimis diebus Januarii w roku 1686 ekspirujące, w należytéj ichmośc. stipendiariis nie osychały satysfakcyéj: tedy accedente consensu samychże ichm. pp. deputatów wojskowych, aby z poborów tak 1629 jako i podług taryfy 1661 uchwalonych z szelężnego i z innych wszytkich præsenti laudo postanowionych podatków te dwie ćwierci, także i te, któreby do wypłacenia wzwyż wyrażonych trzech ćwierci desiderarentur defectus, przez ichm. pp. egzaktorów do tychże przerzeczo-

nych kontrybucyj naznaczonych, żeby wypłacone były, præsenti laudo disponimus et ordinamus, stosując się w tém ad dispositionem anterioris z sejmiku relationis in ulteriori tychże podatków tractu et subsequenti stipendiorum exsolutione et mentem ejusdem laudi.

Czego wszytkiego czémby się jak najdowodniejsze tak perceptorum jak i distributorum województwom naszym na przyszły sejmik constare mogły rationes i ichm. pp. komisarzów na trybunał radomski obranym jako najdoskonalsza miéć mogła na tamto miejsce informacya: ichmościów tych wszytkich, którzy vigore anterioris laudi do odebrania rachunków byli designati ad incidentiam przyszłego ex limitatione sejmiku, laudo præsenti w województwie brzeskiém upraszamy, subjungendo ad numerum ichmości, na miejsce jmp. pisarza ziemskiego inowrocławskiego protunc funkcyą na trybunał koronny zatrudnionego, jmp. Kościelskiego. Którzy to ichmoście, unius absentia non obstante, konformując się we wszytkiém jako ad mentem anterioris tak i præsentis laudi, na dzień 18 lutego w roku 1686 wszytkie województwa brzeskiego tak in perceptis, persolutis et restantibus summis za zjachaniem ichm. pp. egzaktorów i tych, którzy do teraźniejszych jako dawniejszych podatków należą, albo należeli, także ichm. pp. deputatów wojskowych i ktobykolwiek jakichkolwiek tykał się w województwie brzeskiém podatków, wszytkie perpendent et discutient rationes cum libera tychże rachunków dla zupełniejszéj województwom informacyi na tydzień przed sejmikiem ex limitatione przypadającym protractione, stosując się w tém do laudum przeszłego tak względem sukcesorów niegdy jmp. Ostrowskiego i ktoby tylko in onere actionis po nim zostawał. Ratione zaś wydanych od województwa brzeskiego ichm. pp. deputatom wojskowym na pewne sumy, a teraz do koła naszego przez tychże pp. deputatów powróconych asygnacyj, negotium to decisioni trybunału radomskiego, de integro inhærendo, laudo anteriori, committimus. Województwa oraz inowrocławskiego aby similiter computari mogły rationes, ichm. pp. komisarze tegoż województwa jako i pp. egzaktorowie i pp. deputaci wojskowi na dzień św. Agnieszki pro termino præfixo do Inowrocławia zjachać obstringuntur, do których ichm. pp. komisarzów ad gremium præsenti laudo adjungimus: jmp. Stanisława Jarnowskiego cześnika inowrocławskiego, jmp. Stefana Wolskiego, jmp. Wojciecha Kossowskiego, jmp. Kazimirza Wolskiego. Jak najdowodniéj tedy perpensis et trutinatis mo-

do præmisso województw obudwu rationibus za dostatecznym ichm. pp. egzaktorów wyrachowaniem i dosyć uczynieniem do dawniejszych kontrybucyj należących i którym już do teraźniejszego sejmiku przeszło uchwalonych podatków egzakcyi funkcya exspiravit: kwity jmp. dyrektorowi koła naszego sejmiku teraźniejszego tymże ichm. pp. egzaktorom województw obudwu vigore laudi præsentis podawać, lub coram actis authenticis, inhærendo laudo præsenti kwitować zlecamy.

Czemu że ad præsens jmp. Michał Leski pisarz grodzki brzeski w podatku trzydziestu sześciu podymnych, podług regestrów anni 1621 a według sobie danéj delaty od ichm. pp. komisarzów województwa brzeskiego po śmierci nieboszczyka jmp. Aleksandra Ostrowskiego sędziego grodzkiego inowrocławskiego, a pomienionego podatku 36 podymnych egzaktora de toto dosyć uczynił, asygnacye ichm. pp. wojskowym na też retenta wydane zupełnie popłacił: dotego, która się jeszcze była na przeszłym relationis sejmiku z rachunku przez ichm. pp. komisarzów z tymże pomienionym jmp. Leskim doskonale uczynionego pokazała reszta per laudum anterius opisana, to jest, 1643 złotych groszy 12, że już ad præsens jmp. Kasprowi Linkowi wyliczył i kwitem tegoż jmp. Linka probavit, że już w téj delacie po nieboszczyku jmp. Ostrowskim sobie danéj, to co należało, wypłacił: tedy inhærendo anteriori laudo, tegoż jmp. Leskiego z pomienionego podatku 36 podymnych i delaty na toż podymne jako samego jegomości tak jego sukcesorów wiecznymi czasy kwitujemy.

A że pessundata w szelągach moneta non postreme jako rzeczp. tak województwa nasze inundavit, tedy stosując się do uniwersałów jkr. m. i deklaracyi circa limitationem trybunału radomskiego, szelągi sub regni et magni ducatus Lithvaniæ insignibus aby ordinario cursu były brane w województwach naszych, præsenti laudo declaramus. Exsolvendo przytém sponsionem nostram uchwałą przeszłego sejmiku naszego obstrictam w dosyć uczynieniu tak za przeszłe podczas relationis sejmiku jako i następujących potém deputackiego i ex limitatione sejmików tak w zbożach, łąkach poczynionych szkód, tudzież powypasanych zbóż różnych i łąk, jmp. staroście radziejowskiemu beczek soli sto z najprędszéj dystrybucyi, za asygnacyą jmp. marszałka koła naszego do jmp. żupnika województw naszych daną, wydać naznaczamy. Zlecając oraz temuż jmp. dyrektorowi, aby listem jmp. administratora compellat tak o niewydanie soli województwom naszym, w których najlepsze ma depositoria i największe percipit pożytki, jako że i responsu na pierwsze na-

sze od jegomości (nie?) odebraliśmy pisanie, a oraz ad postulata jmp. żupnika, które ad anteriora referuntur lauda, do przyszłego ex limitatione sejmiku zachowując rezolucyą. Zagęszczone oraz w kole naszém ichmościów wszytkich, którzy querimonias poniesionych przez ogień szkód i strat in sinum nostrum deposuerunt, bratersko complectimur. Nie mogąc inaczéj przy tak ciężkich podatkach i teraźniejszéj województw ścisłości suffragari, tylko compatiendo fraterne, wszytkich ichmościów circa beneficium legis et constitutionum, intercedentibus na takowe pogorzeli juramentis, zostawujemy i zachowujemy, toż i w tym czasie pogorzałym wsiom do probostwa strzelińskiego należącym deklarując.

Mając jednak osobliwy wzgląd na jm. ks. dziekana i plebana izbickiego, którego ea strage tak znacznie Pan Bóg dotknął, że nietylko wioska Kotel do kościoła izbickiego należąca, ale i gumna wszytkie zaraz po sprzątnieniu zbożami napełnione z inszymi budynkami dworskimi funditus zgorzały, a oraz, gdy nam perspectum est, jako wszytkie swoje proventus na chwałę bożą i ozdobę kościoła impendebat: tedy aby Pan Bóg consilia nostra prosperare raczył, ex commiseratione et pietate christiana wydać jmp. marszałkowi koła naszego tak do województwa brzeskiego na złotych sto jako i vicissim do województwa inowrocławskiego na drugie złotych sto na czopowe asygnacye in sublevamen temuż jmp. plebanowi izbickiemu zlecamy; w kontrybucyach zaś równe beneficium legis jako i inszym pogorzelcom na téjże wiosce do kościoła izbickiego należącéj suffragari. Niemniéj i rekwizycyą jm. ks. proboszcza strzelińskiego względem przebranych 1674 z probostwa strzelińskiego poborów ad competens judicium z tym, kto był natenczas egzaktorem i kto nadebrał, lub cum successoribus jego, ponieważ już jest i dekret kapturowy w tém otrzymany, lub do trybunału radomskiego odsyłamy, także wniesione jegomości względem kapelli tamecznéj strzelińskiéj desiderium do przyszłego ex limitatione sejmiku zachowując. Więc i pretensye jegomości przeciwko ichm. pp. deputatom wojskowym, którzy w województwie inowrocławskiém zasługi biorą, jeżeli przez tychże pp. deputatów jako powinną deprekacyą tak i satysfakcyą nie będą uspokojone, mediante decreto in quovis subsellio, a osobliwie na trybunale radomskim obtento, arest na zasługi ich, które w województwach naszych biorą, intercedere et acceptari powinien.

Zaniesione oraz miast i miasteczek do koła naszego, a osobliwie Bydgoszczy supliki resolvendo, że na teraźniejszém miejscu subvenire ich postulatis nie było można, tedy toż miasto Bydgoszcz do ichm. pp.

komisarzów województwa inowrocławskiego odsyłamy. Miasto Brzeście, Wrocławek, aby in supplementum poborów 1629 wzwyż mianowaném pogłównem, także i inne miasta subleventur, deklarujemy. Pogorzelców zaś miasta Kowala tych, którym siedmiom stodoły przez podłożenie a malitioso homine prędko po żniwach pogorzały, do przyszłego ex limitatione sejmiku (do którego czasu jmp. egzaktor tak do podymnego jako i poborów naznaczony zatrzyma się z tych pogorzelców z egzekucyą) odkładamy. Więc inne, jakoto, Kruświce, Gębic, Skolska supliki, przy któréjby taryfie in futurum na rok przyszły w podatkowaniu zostawione być mogły, te miasteczka non derogando nic z przeszłego sejmiku, uchwale podatków, oprócz gdzieby ichm. pp. rewizorowie w tych miasteczkach zarośle nieorane i niezażywane uznali grunta, do tegoż sejmiku zachowujemy. Ponieważ jmp. Jan Dzierżawski egzaktoratu swego anno 1671 szelężnego w województwie inowrocławskiém w kole naszém reproduxit delaty, tedy ad trutinam też delaty do ichm. pp. komisarzów województwa inowrocławskiego, osobliwie tych ichmościów, którzy stante exactione jego zasiadali i cognitionem tego mają, tudzież do podpisu tychże delat przez ichmościów odsyłamy.

Actum præsentem sejmiku i zgromadzenia naszego teraźniejszego ex rationibus superius expressis in toto robore et valore, tak jako w sobie jego actus modernus, ad diem tertiam Julii w roku 1686 pod dyrekcyą teraźniejszego jmp. marszałka, chcąc jak najlepiéj providere porządkowi wszytkich in genere kontrybucyj, ichm. pp. żołnierzom stipendiorum egzolucyi, odkładamy, prorogujemy i limitujemy. Teraźniejsza zaś uchwała i laudum zgodnie w kole naszém od obudwu województw insimul postanowione, aby in omnibus punctis, clausulis et articulis inviolabiliter obserwowane zostawało, invicem sobie spondemus i obowiązujemy się, które dla tém większéj wagi i pewności obudwu województw jednostajnéj zgodzie conforme, ręką swoją przy przyciśnieniu pieczęci podpisać et ad acta podać jmp. marszałkowi koła naszego zleciliśmy. Działo się w Radziejowie dnia ostatniego grudnia, 1685 roku.

Serafin Głębocki łowczy inowrocławski, marszałek koła rycerskiego brzeskiego kujawskiego i inowrocławskiego województw. Locus sigilli.

21.

1686. *Julius*, 3. *Radziej. grodzka Relation. 6 f. 438v.*

121. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis].

Actum in castro Radziejoviensi feria secunda post festum sanctae Margarithae virginis et martiris proxima (Julius 15), anno Domini 1686. Obtulit nobilis Mathias Kossowski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowrocławskiego województwa ex mente limitationis sejmiku za uniwersałem jkr. m., p. n. m. pro die 29 Decembris in anno 1685 złożonego i ekspedyowanego, stosując się ad præfixionem z téjto limitacyi pleno in robore ejusdem actus zostawionéj pro die 3-a Julii na miejscu zwyczajném do Radziejowa zgromadzeni. Tę najpierszą jako in anterioribus congressibus tak et in praesenti tractu obrad naszych biorąc przedsię i zakładając maksymę, jakoby emerita ichm. pp. wojskowym w województwach naszych płacę biorącym jak najskuteczniéj mogły być wypłacone stipendia et cursus egzakcyéj ad eum finem uchwalonéj kontrybucyi mógł być niezawiedziony, anteriora lauda tak relationis jako i powtórnego za uniwersałem jkr. m., p. n. m., vigore którego præsenti convenimus termino, sejmików in toto reassumimus.

A ponieważ fundamentum actus præsentis, relacya ichm. pp. komisarzów trybunału radomskiego in præsenti termino odebrana była być powinna, która że dla kombinacyéj asygnacyéj na decesa ichm. pp. deputatów wojskowych subsequi nie mogła, tudzież ichm. pp. poborców ex occasione tak wiele retentów dostateczne patere et elici non valuere rationes: tedy præsentem actum do niżéj wyrażonego czasu jako z tych tak i z inszych niżéj wyrażonych racyj z powinném tymże ichm. pp. komisarzom przy relacyi podziękowaniem i wdzięcznością odłożyć przyszło. Biorąc zaś w konsyderacyą znaczną ex occasione pozwolonych (respektem poborów juxta tarifam 1629 uchwalonych) rewizyj diminutionem ad complementum pozostałych trzech ćwierci partiti 1683 pro anno 1684 winnych, tak żeby in supplementum tego uchwalać i obmyślać przyszło kontrybucyą: tedy cokolwiek ad præsentem actum et terminum sejmiku teraźniejszego ekspedyowanych było rewizyj, tych wszytkich non infringimus, eo præcauto et præcustodito, że już nad czas teraźniejszy od kogokolwiek sprowadzone, ponieważ to ultro ich-

moście do tych rewizyj uproszoni deposuerunt i te funkcye w konsyderacyą wziąwszy, tak znaczne detrimentum województwu renuntiarunt, też rewizye nikomu ad incidentiam limitationis actus præsentis suffragari nie powinne, tak żeby cursus podatku tego w niczém i przez nikogo nie był zatamowany, to ostrzegając et omni jako dawniejszych uchwał naszych tak i teraźniejszéj warując cautione.

A że i szelężne na wypłacenie tychże wyżéj wspomnionych trzech ćwierci, tedy żeby toż szelężne subsequenter ab actu præsenti dalszy czas, którego præfixio do przyszłego ex limitatione sejmiku rejicitur, prorogujemy i prolongujemy, tak żeby to szelężne juxta mentem przyszłych uchwał po groszy trzych od złotego, które pomieniony wzwyż złoty superabunt, ani w tenże złoty includentur, ducta proportione ceny piwa, jaka gdzie exstabit, podług cyrkumskrypcyéj anterioris laudi za atestacyami pańskiemi, mediantibus lub przez kaczmarzów lub pisarzów, albo dozorców dóbr pro libitu posesorom sposobem na przeszłym sejmiku wyrażonym juramentis, za toż, które ad præsentem actum ekspirowało pół roka wydane i rzetelnie wypłacone było stanowiemy, non obstante ulteriori tegoż szelężnego podług laudum przeszłego, jako się wyżéj wyraziło, w dalszy czas kursu. Którego szelężnego quantitatis, że za to, które ekspirowało pół roka, perspecta województwom constare nie mogła ratio, a to częścią, że ad expedienda juramenta podług opisania laudum przeszłego, w który tenebantur, non comparuerunt, częścią ob absentiam ichmościów ad eam provinciam uproszonych, liquide constare nie może: tedy aby te juramenta commodius i niezawiedzione ekspedyowane być mogły, jmp. starostę radziejowskiego i ichm. pp. sędziów grodzkich radziejowskich upraszamy, aby tygodniem przed sejmikiem deputackim wcześnie inante przywołać kazawszy sądy i te juramenta na tychże sądach in præsentia sui i przy tych ichmościach wszytkich na przeszłym sejmiku uproszonych, unius pluriumve absentia non obstante i te juramenta conspecta omni meliori modo rota excipere raczyli.

Także i od owczarzów podług laudum przeszłego i innych wszystkich osób plebejæ conditionis, którzy owce mają, wyjąwszy tych tylko samych owczarzów, którzy mere w dobrach tylko ślacheckich poddani są, ani żadnych (w zalęc któreby insingulariter nad wymówione do stada pańskiego owce fruktifikowały) owiec nie mają, eo præcustodito, aby ci wszyscy, którzy w zalęc owce mają, laudi anterioris præscripto tak w dobrach ziemskich, duchownych, królewskich subsint et subjaceant. Które to

juramenta za atestacyami także pańskiemi, z miast zaś i miasteczek, jako się w laudum przeszłém opisało, województwa brzeskiego w Radziejowie, inowrocławskiego zaś podług tychże, jako się wyraziło, prefiksyj czasu w Inowrocławiu ekspedyowane być powinne. Chcąc zaś aby niezawiedziona ea occasione retentów w województwach naszych jako uchwalonych ad præsens tak dawniejszych et ad praesens currentium contributionum subsequi mogła exsolutio, a zatém emerito militi stipendiorum satisfactio: tedy stosując się w tém do prawa et ad præscriptum trybunału radomskiego, aby fortes et irremissibiles ichm. pp. starostowie super retentoribus zsyłali i czynili executiones, o to przy instancyi naszéj ichm. pp. poborcy instare powinni, w czém gdyby suffragari ichm. pp. starostowie nie chcieli, tedy pomienionego dekretu subjacere tenebuntur, tudzież ichm. pp. egzaktorowie vigori et securitati, to jest, juxta tenorem tego dekretu officia castrensia solutioni de suo, ichm. pp. egzaktorowie zaś pœnæ peculatus; reassumendo w tém wszystkiém in renitentiam retentorum sejmiku relationis 1685 uchwałę naszę, do któréj eo in puncto totaliter ichm. pp. egzaktorowie referować i stosować się powinni. Na tém większy diligentiæ suæ in commisso sibi munere dowód, aby ciż ichm. pp. egzaktorowie delaty porzą̨nnie skorygowane i spisane ante omnia na tym tu ex limitatione sejmiku produkowali, to serio ichmościom injungimus. Niemniéj także wszytkich tych wsiów i osiadłości, których w taryfie 1661 nie masz i nie znajdują się, diligentem tymże ichm. pp. egzaktorom in resignationem zlecamy, aby oneż podług tego relationis laudum, exactis od nich contributionibus, w taryfę teraźniejszéj egzakcyéj wprowadzili, co serio tymże ichm. pp. egzaktorom injungimus i w tém fidem i conscientiam ichże obstringimus.

Exsolvendo zaś obiecaną jmp. Franciszkowi Jaranowskiemu, w. jmp. wojewody płockiego roty usarskiéj towarzyszowi, kosztów i strat jego, a niemniéj odniesionych na usłudze w blisko przeszłéj kampaniéj szwanków gratitudinem et ad tam fortia na daléj zachęcając, na złotych pięćset, to jest, do ww. ichm. pp. komisarzów czopowego województwa brzeskiego na złotych 250, do ichm. pp. komisarzów województwa inowrocławskiego na drugie złotych 250, z tegoż czopowego województw obudwu wydać asygnacye jmp. marszałkowi naszemu zleciliśmy. Więc i super casum, który przez ogień jmp. Rokoszewski odniósł nietylko całéj wsi swojéj, ale też i pomieszkania dworskiego z płomieniem, mając osobliwy respekt, circa concessum ex lege beneficium o konflagratach jegomości i te dobra Suchorzewo nazwane, które flamma absumpsit, ob onera

teraźniejszych kontrybucyj wszytkich uwalniając, mediante juxta nexum legis na tę pogorzel Brzeźny poddanego juramento zachowujemy.

Insze zaś wszytkie desideria, instancye, a mianowicie jm. ks. proboszcza strzelińskiego, także względem browaru pogorzeli jmp. Bąndowskiego desiderium, tudzież zaniesione od miast, miasteczek niektórych supliki do przyszłego ex limitatione sejmiku odkładamy. Którego to determinacyą vigore praedictae limitationis sejmiku naszego nazajutrz po sejmiku deputackim præfigimus, zachowując sobie pleno in robore et valore, tak jako praesens jest w sobie, actus modernus, wszytkie concludendi negotia et consilia pro omni meliori modo absolutam facilitatem i dlatego teraźniejszą uchwałę dla większéj wagi i pewności jako jednostajnych województw obudwu zgodzie conformem ręką jmp. marszałka koła naszego podpisać zlecamy. Działo się w Radziejowie die 3 Julii, 1686 roku.

Serafin Głębocki, łowczy inowrocławski, marszałek sejmiku radziejowskiego brzeskiego kujawskiego i inowrocławskiego województwa.

22.

1686. *September* 11. *Radziej. grodzka Relation. 6 f. 470v.*

[Laudum conventus particularis Radziejoviensis].

Actum in castro Radziejoviensi feria quinta post festum Exaltationis sanctae Crucis proxima (September, 19), anno Domini 1686. Obtulit nobilis Mathias Kossowski.

My rady, dygnitarze, urzennicy i wszytko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw ex præscripto legis z sejmu przeszłego konstytucyi obraniu ichm. pp. komisarzów na trybunał radomski nazajutrz po sejmiku deputackim designato, tudzież vigore limitationis za uniwersałem jkr. m., p. n. m. złożonego sejmiku na tenże dzień incidentis na miejsce zwyczajne do Radziejowa zgromadzeni. Stosując się ad mentem legis, jakośmy na tymże za uniwersałem jkr. m., p. n. m. sejmiku ichm. pp. Serafina Głębockiego łowczego inowłocławskiego z brzeskiego i w. jmp. Wojciecha Jarnowskiego z inowłocławskiego województw jako na przeszły tak i na teraźniejszy, który następuje, trybunał radomski, uprosili za komisarzów województw obudwu,

tak przy powinném za podjęte prace i fatygi pro bono publico ichmościom obiema podziękowaniu, aby consequenter tęż województw usługę continuare na tenże, który następuje trybunał radomski, raczyli, uprosiliśmy; tudzież na każdego z ichmościów osobę distinctim z czopowego tak brzeskiego jako i inowłocławskiego województw po złotych tysiącu ex mente téjże konstytucyi, która salariatos miéć chce, naznaczamy, non alio bowiem, vel maxime motivo dotąd obrady nasze protraximus, tylko jakobyśmy naprzód przyszłych kontrybucyj uchwalonych jako najlepiéj mogli discutere rationes, tak niemniéj one ad effectum jkr. m., p. n. m. i całéj rzeczyp. intentionem, to jest, in satifactionem stipendiorum ichm. pp. wojskowych z repartycyi w województwach naszych płacą biorących et assignatariis mogli aplikować.

Więc tedy aby miejscem publicznéj całéj rzeczyp. ad proportionem jednéj taryfy zgodzie nie było derogatum, jako w przeszłym roku trzydzieści pięć podymnego juxta tarifam 1661 et 1662 annorum na wypłacenie repartycyéj z sejmu 1685 do województw naszych podanéj podług laudum sejmiku relationis postkomicyalnego, a to ex occasione téjże repartycyi preagrawacyi przyjęliśmy i akceptowali: tak consequenter i na drugie ćwierci, to jest, a prima Februarii 1686 poczynające się a w roku 1687 ultima Januarii kończące się, podług deklaracyéj ichm. pp. posłów podymnych trzydzieści pięć ad tarifam 1661 et 1662 annorum przejmujemy i aby podług téjże taryfy i regestrów, stosując się we wszytkiém do laudum sejmiku relationis postkomicyalnego ichm. pp. egzaktorowie województw obudwu, ze wszytkich miast i miasteczek, wsiów jkr. m., duchownych i ziemskich jak najpilniéj wybierali, to serio laudo præsenti ichmościom injungimus et committimus. Wybranych zaś tychże trzydzieściu piąci podymnych jak najprędszą lub do dawnych z téjże repartycyi 1685, lub i do teraźniejszych 1686 ćwierci aplikując, zlecamy i egzolucyą, do czego aby ichm. pp. starostowie, tudzież officia ichmościów castrensia efficaci do nieodwłocznéj i jak najskuteczniejszéj ex retentoribus egzekucyi ichm. pp. egzaktorów być chcieli adminiculo sancitarum legum sub rigore exinde injuncto i deklaracyom trybunału radomskiego dosyć czyniąc, jako anterioribus laudis repetitur toties, tak i teraźniejszą uchwałą naszą, do czego sama lex et officium ichmościów stringit, obtestamur et obstringimus. A że jeszcze z repartycyi 1683 pozostałe pewne ćwierci rejmentowi jo. książęcia jm. kurlandzkiego, tedy do reszty poborów na tych resztach zostające ćwierci uchwalonych, których ćwierci chorągiew pancerna jmp. strażnika polnego z téjże repar-

tycyéj 1683 płacą w województwach naszych bierają, zupełną i dostateczną z tych poborów już odebrała satysfakcyą swoję szelężnego: pewną i niezawiedzioną bierzemy przed się certitudinem, to jest, aby podług juramentów 1681 ad annum 1682 currentem, podług regestrów, które powinny być ad acta podane, za egzakcyi jmp. Jana Umińskiego sędziego grodzkiego kowalskiego w województwie brzeskiém, w inowłocławskiém zaś podług regestrów (które ad acta mają być dane) jmp. Andrzeja Jarnowskiego stolnika brzeskiego, ten podatek przez ichm. pp. egzaktorów w obudwu województwach na przeszłym sejmiku za uniwersałem jkr. m. die 29 Decembris 1685 obranych był wybierany, teraźniejszą stanowiemy uchwałą.

Bierąc przed się raczéj eam podatku tego certitudinem, aniżeliby przez nowe juramenta laxatis conscientiis miała się otworzyć do obrazy boskiéj droga, non derogando, ani ubliżając miejscem do téj, która zaszła w przeszłych laudach, a mianowicie w roku teraźniejszym (?) 1686(5?) na sejmiku 29 Decembris ekspedyowanym, a potém ex limitatione 3-a Julii reasumowanym, gdy, da Bóg, subsequenter uchwalone miałoby być szelężne około egzakcyi jego cyrkumskrypcyi: którego to szelężnego cursus jako się a prima Januarii w roku teraźniejszym 1686 począł, tak ad ultimam Decembris roku tego powinien terminari, eo præcustodito, aby za cały rok zupełnie zaraz ichm. pp. egzaktorom najdaléj pro septima Octobris punctualiter, takową nic nie umniejszając kwotę, jako które dobra na on czas 1681 et 1682, jkr. m., duchowne i ziemskie wydawali i w regestrach znajdują się, także miasta i miasteczka wszytkie do rąk ichm. pp. egzaktorom instantanea in casu niewydania tak jako anterioribus laudis jest opisana executione. Żeby zaś od płacenia tegoż podatku nikt nie znikał, ani się uchroniał, wsie wszytkie, które w tychże regestrach 1681 et 1682 annorum, luboby naówczas super nonpropinationem abjurata zaszły i te wsie, które naówczas położoneby zostawały w regestrach, że carent taberna, a teraz propinacya w nich exerceretur: tedy nic się w tém nie uchroniając, do wydania tegoż szelężnego na czas wzwyż wyrażony punctualiter mediantibus (?) w grodach podług opisania anteriori instantaneae in casu renitentiae subesse executioni [1]).

Więc gdy i od owiec, jako jest opisana w przeszłych laudach kontrybucya, parte tychże ichm. pp. egzaktorów co i do szelężnego uproszonych, mediantibus w każdym grodzie pro eodem termino, to jest, pro septima albo octava Octobris incidenti coram officio castrensi, unius absentia non obstante, juramentis, jak najpilniéj wybierana być powinna;

in casu renitentiae tych wszytkich, którzy owce mają, rigorem przeszłych uchwał naszych super renitentibus, tudzież i porządek około tego wybierania podatku przy atestacyach pańskich, także, czego strzeż Boże, perjurii, in toto reasumując, podług któréj anterioribus laudis cyrkumskrypcyi ichm. pp. egzaktorowie we wszytkiém wybieraniu quam exactissime tego podatku sprawić się powinni. A ponieważ województwo brzeskie na sejmiku relationis postkomicyalnym od sądów komisarskich recessit et resiliit, wszytkie negotia jako contribuendi, disponendi, tak oraz excipiendi rationem od ichm. pp. poborców zupełnie i szczególnie pleno in robore do samego referendo sejmiku, aby niegdzieindziéj cuncta hæc tylko durante actu sejmiku per deputatos e medio, których pro quolibet actu ad libitum uprosić będzie wolno, non obstante każdemu z ichmościów braci, ktoby chciał, do tychże rachunków aditu, expediantur: tedy mutuo exemplo postępując sobie w tém województwo inowłocławskie, od tychże sądów komisarskich recedit i one teraźniejszą in posterum abroguje uchwałą. Respektem zaś czopowego żeby w swoim urzędzie i należytym dozorze pro publico commodo zostawało, jw. jmp. kasztelana inowłocławskiego i jmp. Wojciecha Jarnowskiego łowczego brzeskiego, jmp. Bałdowskiego wojskiego kruświckiego, w. jmp. Kazimirza Wolskiego podwojewodzego inowłocławskiego uprosiwszy, adjiciendo i do powagi ichmościów, że jako kalkulacyą od ichm. pp. poborców odbierać, tak téż szczególnie na wypłacenie tylko stipendiorum ichm. pp. wojskowym directe, cokolwiek uchwalonych będzie kontrybucyj, aplikować będzie być powinno. W czém aby zupełną, dostateczną sejmik mógł miéć zawsze informacyą, to sobie teraźniejszą po ichm. pp. poborcach teraz i napotém będących, intercedente od sejmiku requisitione ad dependentia praecustodimus uchwałą, oraz ichmościów uproszonych ad eam provinciam, aby do tegoż terminu probata zawsze pro bono publico (zkądby województwom quanto exactius wszystkie mogły constare rationes) conferant studia, afektami naszymi obtestamur.

Zostawujemy przytém ad expedienda wzwyż wyrażone negotia czasu i miejsca obrania liberum arbitrium za kompelacyą i zniesieniem się z drugimi ichmościami, unius absentia non obstante, przy dyspozycyi jw. jmp. kasztelana inowłocławskiego. Za odebraną niemniéj dostateczną od ichm. pp. komisarzów do czopowego województwa brzeskiego, to jest, jmp. Sebastyana Olszewskiego chorążego i jmp. Michała Zakrzewskiego podsędka brzeskiego od otrzymanego immediate, to jest, w roku przeszłym 1685 na sejmiku relationis postkomicyalnym kwitu za cały

rok 1686 aż ad ultimam Decembris ejusdem anni jako perceptorum tak distributorum za asygnacyami województw prowentu tego czopowego rationem i dostateczny rachunek w kole naszém uczyniony: tedy ichmościów obudwu ab effectu tegoż kwitu na tymże sejmiku relationis postkomicyalnym 1685 ichmościom danego aż ad ultimam Decembris anni praesentis (ponieważ nam do tegoż czasu wszytkie perceptorum, distributorum et distribuendorum za dyspozycyą sejmiku exposuerunt tegoż czopowego rationes) teraźniejszą do czasu wzwyż wyrażonego kwitujemy uchwałą i kwit dostateczny imieniem koła naszego dać ichmościom jmp. dyrektorowi sejmiku naszego zlecamy; to ichmościom powagą congressus præsentis singulariter insinuando, aby do miasteczek tych, które rok teraźniejszy ani kontraktowali, ani się względem tegoż czopowego juramentis rationibus fidelis administrationis likwidowali, aby zaraz nieodwłocznie ad eam, jako wydawali przedtém, proportionem in supplementum dawnych ćwierci, lub téż assignatoriis, którzyby sobie instantanea exigant executione, powydawali asygnacye.

A jako znacznéj przez szynki różnych osób, które pod jurysdykcyą miejską nie podpadają, ile z duchownych pomienionego czopowego dyminucyi, variis mediis zabieżyć, dawno contendimus: tak gdy te wszytkie media ad effectum nie przyprowadzone, reassumendo wszytkie anteriora o tém lauda ac rigorem w nich circumscriptum, przez ichmościów e medio z koła naszego, jakoto jmp. pisarza ziemskiego inowłocławskiego, jmp. Pawła Mniewskiego kasztelana brzezińskiego i jmp. Wojciecha Radojewskiego chorążyca inowrocławskiego uproszonych, do powagi jm. ks. biskupa kujawskiego, aby to jurysdykcyą swoją, wydaniem inhibicyi na takowe wszytkie miejsca, gdzie podobne (illegitime się in præjudicum miast a zatém województw ingerendo) szynki exercentur, compescere raczył, recurrimus. Niemniéj i w tém, że ratione dziesięcin et in causis terrestribus officium spirituale przeciwko wyraźnym prawom obywatelów województw naszych pociąga indebite do sądu duchownego, convellendo w tém jura regni, co wszytko osobliwym do jm. ks. biskupa jmp. marszałkowi wyrazić zlecamy kredensem.

A że w nieodebranéj jużto za lat dwie prędko[1]) należącéj od jmp. chorążego grabowieckiego starosty rzeczyckiego soli znaczną województwa odnoszą krzywdę, ile gdy już po ekspiracyi dzierżawy ichmościów tych, z których na województwa kujawskie należąca sól wydawana być zwykła, składów: tedy lub w témże imieniem województw jmp. żupnikowi do windykacyi prawem téj soli compendiosa zostawała via, jeszcze

jednak ad ea non recurrendo media, jako jmp. żupnika województw naszych tak jmp. Umińskiego sędziego kujawskiego, aby do jegomości dojechali i amicabiliter wprzód o wydanie i spuszczenie nam na skład należącéj téj za obydwa te roki, stante contractu jegomości soli, przy osobliwym kredensie od jmp. marszałka imieniem koła naszego ichmościom danym rekwirowali, upraszamy, beczek sto soli ichmościom obiema na tę designando drogę. W czém jeśliby nie odnieśli satysfakcyi, aby jmp. żupnik bez wszelkiéj odwłoki jako najpilniéj windykował tę sól w trybunale, to seryo jegomości pro munere jego committimus urzędu. Więc non repetendo recensita na sejmiku relationis postkomicyalnym, usłudze jmp. Andrzeja Jarnowskiego stolnika brzeskiego w egzakcyi podymnego województwa inowłocławskiego sejmiku relationis 1683 laudi uchwalonego exagerata encomia, ponieważ jako naówczas za wypłaceniem resztującéj 3729 złotych i groszy dziewiąciu na delatach pokazanéj sumy jednostajna na kwit jegomości zaszła całego koła zgoda: gdy już tedy i w téj reście satisfecit et exactissimum tak podymnych, które wybierali, jako egzakcyi od owiec i od lóżnych kontrybucyi præstitit calculum, tedy inhærendo w tém jako anteriori laudo tak i zgodzie, która in præsenti congressu nostro zaszła, zupełnie i dostatecznie z tychże egzakcyj wszytkich jegomości tak perceptarum jako i distributarum summarum kwitujemy et ab omni exinde do jegomości prætensione wolnym na zawsze czyniemy.

Mając oraz słuszny respekt na prace i koszty jmp. Michała Leskiego pisarza grodzkiego brzeskiego, które po dwakroć bytnością w trybunale radomskim poniósł i na tamtém miejscu ea, qua par est, dexteritate przy powadze ichm. pp. komisarzów województwu służeł, tudzież i na teraźniejszéj podymnych siedmdziesiąt przez lat dwie i poborów egzakcyi niemniejsze, które przynosi difficultates i na przyszłe do trybunału radomskiego drogi powinne dając baczenie: z tych wszytkich respektów debitam obmyślić jegomości należy gratitudinem. Do czego że natenczas defuerunt media, tedy, iż w tém na najbliższym non deerimus sejmiku, obiecujemy. Niepośledniejszą i na ichm. pp. egzaktorów województwa inowłocławskiego, to jest, jmp. Jana Kolczyńskiego i jmp. Adama Trzebuchowskiego burgrabiego bydgoskiego, dając z tych wszytkich respektów wyżéj wyrażonych konsideracyą: czemu że czas et media do obmyślenia protunc desunt, tedy do ichmościów, którecheśmy jako do czopowego tak i do kalkulacyi w województwie inowłocławskiém uprosili, aby w tém provideant ichm. pp. egzaktorom województwa inowłocławskiego, remittimus, ten to desideratum jmp. Moszczyńskiego

z Leszczyc w kole naszém zaniesione do tychże ichmościów in eo który casu poniósł, odsyłając. Zostawać musi w powinnym i zawdzięczeniu godnym respekcie ichm. pp. deputatów wojskowych tak od chorągwi usarskiéj jako i innych płacą w województwach naszych biorących ekspektatywa niegdy jmp. kapitana Linka, który i z dawniejszéj jeszcze 1683 repartycyi dotąd na téj zostawa ekspektatywie, variis probata ku województwom argumentis, propensi animi testificatio. Tedy gdy wprzód do wypłacenia należących stipendiorum procuramus media, w obmyśleniu z ukontentowaniem traktamentu do najbliższego ab actu præsenti cura[1]) omni efficatia[1]) zachowujemy sejmiku, non amovendo do tegoż województw respektu znaku lekkiego jmp. strażnika polnego tak dawnych jako i na oschłą asygnacyą deputatów. Compendio zaś biorąc doniesione różne ichmościom braci in sinum fraternum calamitates, że praesens angustia subvenire ichmościom nie pozwoliła, do fortunniejszego, osobliwie jmp. Niesczewskiego, który lubo znaczną dotkniony przygodą, nie folgując ojcowskiemu afektowi i substancyi trzech insimul na usługę ojczyzny devovit synów (non postremo i naszych kawalerów respectu) do dalszego zachowujemy i odkładamy czasu.

A jako successus obrad naszych stabilimus na chwale bożéj, tak gdy teraźniejsza przeciwko nieprzyjacielowi krzyża świętego tak nas constrinxit armorum, a zatém stipendiorum necessitas, że piis jm. ks. proboszcza strzelińskiego względem uwolnienia od teraźniejszych kontrybucyj, osób, kapelli strzelińskiéj zostających a budynki swoje i gospodarstwo na mieście mających, annuere ad praesens nie możemy: quantum uchwalona będzie, też osoby należéć nie będą, podymnego. Względem taryfy szelężnego żeby w tém niezawiedziona być mogła certitudo, którzy aby exinde — — casus żeby nie było derogatur, na insze ad compensandum jegomości (daj Boże in adversis) zachowujemy. Okazye pogorzelców tych siedmiu w Kowalu, którycheśmy od teraźniejszego odłożeli sejmiku względem spalenia stodół przez podłożenie ognia w roku przeszłym, tedy stosując się do prawa, że uwolnieni do poborów obojéj taryfy za wykonanymi juramentami na tę pogorzel być powinni, deklarujemy, także dziedzinę Boguszyce do taryfy 1681 et 1682 w obudwu podymnego ratach referując. Miasteczka na daną suplikę względem alienacyi od nich z dawności od lat dawnych należących do miasteczka Kempy na Wiśle przez jmp. Bajerskiego do dóbr swoich, zasię ztąd i ubliżenie w kontrybucyach województwu inowłocławskiemu staćby musiało: zaczém żeby wprzód powagą sejmiku województw naszych jw. jmp. ka-

sztelan inowłocławski compellere jmp. Bajerskiego raczył, o to jegomości upraszamy; tudzież aby i tam niektóra tymże mieszczaninom zabrana grabież powrócona była. W czém gdyby powaga ichmościów—persuasionis medium succedere nie miała, tedy ponieważ już w téj sprawie dekreta zaszły trybunalskie, one singulari ichmościom pp. deputatom in eo subselio zalecamy patrocinio, żeby jako ani privatum tak et publicum województwo nie odnosiło detrimentum. Którą to uchwałę naszę stosując się oddanie[1]) — począwszy od sejmiku relationis postkomicyalnego laudum, jako jednostajnéj zgodzie i konsensowi województw obudwu conformem, determinując i cale konkludując, wszytkie ex limitatione actus praecedentes, ani w dalszą praesentem actum protrahendo prolongacyą, kończemy i determinujemy, to præcavendo, żeby inviolabiliter in omnibus punctis, clausulis et articulis obserwowana zostawała, invicem sobie spondemus. Dla tém większéj wagi i pewności jako ex communi obudwu województw consensu postanowioną ręką własną z przyciśnieniem pieczęci podpisać et ad acta podać jmp. marszałkowi koła naszego zleciliśmy. Działo się w Radziejowie die 11 Septembris, 1686 anno.

Serafin Głębocki łowczy inowłocławski, brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województwa sejmiku radziejewskiego marszałek[1]).

23.

1688. *Majus*, 17. *Radziej. grodzka Relation. 7 f. 149.*

123. [Limitatio conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quarta post festum sanctae Luciae virginis et martiris proxima (Decemb., 15), anno Domini 1687.—Obtulit nobilis Alexander Moszyński.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo województw brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego, stosując się do wyraźnéj per literas universales jkr. mci woli, zjechawszy się juxta cadentiam na sejmik radziejowski przedsejmowy do Radziejowa i tam nemine contradicente, jmp. Karola Grudzińskiego kasztelanica sieradzkiego za dyrektora sejmiku naszego obrawszy, nie widząc przytém in medio koła naszego posła jkr. mci, jako prawo jkr. mci chce, cum sufficienti in-

[1]) Nieczytelność pierwotnego aktu obok zawiłéj redakcyi sprawiła, że przy braku interpunkcyi powstały w kopii niektóre błędy, których domyślność wydawcy usunąć nie potrafiła.

strumento ordynowanego, præsentem congressum nostrum i wszytkie insze następujące consiliorum nostrorum proposita i insze wszytkie privatorum desideria ad quintam Januarii anni proxime incidentis limitujemy.

Karol Grudziński marszałek koła rycerskiego, kasztelanic sieradzki, manu propria.

24.

1688. *Majus*, 17. *Radziej. grodzka Relation. 7 f. 256.*

124. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria secunda pridie festi sanctae Margarethae virginis et martiris (Julius, 12), anno Domini 1688. Obtulit nobilis Franciscus Mężyński.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo brzeskiego inowrocławskiego województw kujawskich za uniwersałem jkr. mci, p. n. m. z kancelaryi mniejszéj koronnéj wydanym i do grodu brzeskiego kujawskiego podanym i w tymże grodzie a potém per consequens po grodach województw kujawskich publikowanym, stosując się do naznaczonego przez tenże uniwersał sejmikowania naszego czasu na dzień 17 miesiąca maja do Radziejewa na miejsce zwyczajne zgromadzeni i po zgodném jmp. marszałka obraniu, w tém największy sejmikowania naszego składając [1]) fundament, aby podatki na przeszłym sejmie warszawskim na wypłacenie zasług ludziom rycerskim przez repartycyą na województwa kujawskie ordynowanym uchwalone, a potém na sejmiku relationis i dalszych sejmikach ex limitatione kończących się do wypłacenia laudis publicis przyjęte, do należytéj, do czego nas jkr. mość, p. n. m. tymże uniwersałem ojcowsko compellat, przynść mogły egzekucyi et emerita ichm. pp. wojskowych stipendia per indebitum executionis tychże podatków cursum jako najskuteczniejszy wziąć mogły skutek. W uspokojeniu zaś i wypłaceniu zasług ichm. pp. wojskowym należących ponieważ [2]) z trybunału radomskiego sejmem przeszłym warszawskim postanowionego, najdoskonalszą mamy miéć informacyą, na którą to funkcyą na przeszłym sejmiku naszym jmp. łowczego inowrocławskiego z województwa brzeskiego, z inowrocławskiego zaś

---

[1]) Będzie wyraźniéj, jeśli umieścimy tu wyraz „składamy.“

[2]) Dokończenie zdania zob. na str. następnéj w wierszu 15: że zaś i t. d.

województwa jmp. łowczego brzeskiego bratersko uprosiliśmy: po którym trybunału radomskiego skończeniu się i odprawieniu na tenże trybunał ichmościów funkcyi, lubo jmp. łowczy inowrocławski quo ad interesse województwa brzeskiego in gremio całego koła na teraźniejszym sejmiku doskonale muneris sui uczynił relacyą i na większy dowód likwidacye tegoż trybunału radomskiego, pierwszą chorągwi reimentu z repartycyi anni 1683, drugą także likwidacyą chorągwi i regimentu z repartycyi anni 1685, płacą w województwie brzeskiém kujawskiém i inowrocławskiém biorących, ręką jmp. marszałka trybunału radomskiego i inszych ichm. pp. deputatów podpisane, pokazał: które aby były circa laudum do ksiąg grodzkich radziejewskich per oblatam podane jmp. marszałkowi koła naszego zlecamy et sufficientissimum do dalszego sejmikowania naszego præbuit lumen; za którą to jegomości usługę w okurencyach wszelakich braterską votis jegomości winni jezdeśmy correspondere powolnością. Że zaś do takowych uczynienia relacyj jmp. łowczego brzeskiego, komisarza i deputata na tenże trybunał radomski z województwa inowrocławskiego uproszonego ad præsens in gremio nostri, obstante legali ipsius impedimento, nie mamy, bez którego bytności aby województwo inowrocławskie aliquam przez to non patiatur jacturam, tudzież, gdy od ichm. pp. poborców natenczas żadnych nie odbieramy rachunków, dalszych uchwał ad præsens stanowić nie możemy.

Nihilominus jednak lubo jmp. Leski pisarz grodzki brzeski i egzaktor województwa brzeskiego in medio congressus nostri exactionis suæ, w czém zawsze swoje pokazował facilitatem, chciał dać rationem, że jednak insi ichm. pp. egzaktorowie i sukkolektorowie województwa brzeskiego, occurente legalitate ipsemet ad præsens stanąć nie mogli, tedy też wszystkie z ichmościami rachunki do sądów przyszłych ziemskich brzeskich odkładamy. Przed którym to sądem ziemskim brzeskim i ichmościami do tego uproszonymi, to jest, z jmp. cześnikiem brzeskim, jmp. łowczym inowrocławskim, jmp. sędzim grodzkim kowalskim, jmp. Jakóbem Jarnowskim (żadnemu ichmościów braci do słuchania tegoż rachunku non præcludendo aditum) doskonały uczynić mają rachunek. Interea vero temporis cursum exactionum suarum continuare et irremissibiliter sejuncto quovis respectu, wyjąwszy tych, których samo prawo uwalnia, adhibita w każdym powiecie proprii districtus generosi burgrabii præsentia, o co ichm. pp. starostów naszych

wielce m. pp. i braci bratersko prosiemy, z ichm. pany wojskowymi egzekwować będą powinni.

Inquantum by zaś kto uchwalonym przez sejm podatkom przeciwnym się pokazał i onych temere płacić nie chciał, tedy takowych przed tenże sąd ziemski ichm. pp. egzaktorowie pociągnąć powinni i po otrzymanéj kondemnacie militari executioni subesse mają et juxta decretum Radomiense zatrzymany podatek cum triplici pensione et duplici solutione grossorum atque duplici pœna quatuordecem marcarum polonicalium zapłacić powinien będzie. Tenże sąd ziemski brzeski una cum generosis commissariis, unius pluriumve absentia non obstante, sufficientem z ichm. pp. egzaktorami calculum uczynią, perceptę podatkową i ekspensę connotabunt, defectus ex conflagratione revisione subsecutos et alios quosque advertent i w którym czasie i przed któréj raty wypłaceniem takowa tego tetigit calamitas, providebunt et cum sufficienti instrumento na przyszłym ex limitatione przypadającym sejmiku z ichm. pp. egzaktorami stanąwszy, we wszytkiém sufficienter nos informabunt.

A że ichm. pp. komisarze czopowego województwa brzeskiego po uczynionym in medio nostri za dawniejsze lata rachunku i po otrzymanym od nas kwicie za lat dwie, to jest, pro præterito 1686 et 1687 doskonały z tegoż czopowego dwuletniego in medio całego koła rachunek uczynili et quantitatem wybranego seorsim przez te dwie lecie czopowego regestrami, kontraktami z miastami pokazali, cokolwiek wybrali, za asygnacyami sejmikowemi, tegoż czopowego część wypłacali; resztę zaś tegoż dwuletniego czopowego na defekta z pogorzeli pochodzące przez ręce jmp. Leskiego pisarza grodzkiego brzeskiego, poborce województwa brzeskiego ichm. pp. wojskowym, to jest, jmp. Zbroszka pp. deputatom złotych 3,000, także i książęcia jmści kurlandzkiego regimentu pp. deputatom złotych cztery tysiące półtora sta złotych, przyłożywszy do tego część pewną tegorocznego czopowego, wypłacili: tedy tych ichm. pp. komisarzów præsenti laudo z tegoż dwuletniego czopowego kwitujemy i wolnymi cum eorum posteris, nic sobie do ichmościów nie pretendując, czyniemy.

Interes jw. jmp. wojewody brzeskiego i jmp. Trzebuchowskiego pułkownika jkr. mci, w trybunale radomskim przeszłym agitowanym tamże decydowany i do województw naszych kujawskich do wypłacenia odesłany et in medio koła naszego proponowany, ponieważ na teraźniejszym sejmiku żadnego jegomości nie odliczają efektu, na przy-

szłym ex limitatione sejmiku, takowe adinveniemus media, aby należyte ichmoście w tych interesach swoich wzięli ukontentowanie. Widząc przytém summam inopiam ichm. pp. deputatów wojskowych, którzy w tak długiéj zostając ekspektatywie, należytych czekając zasług, de proprio żyją: tedy in vim tractamenti ichm. pp. deputatom lekkiego znaku jmp. Zbroszka złotych dwieście z obudwu województw, ichm. pp. deputatom zaś regimentu książęcia jegomości złotych czterysta, to jest, z brzeskiego złotych trzysta, z inowrocławskiego także złotych trzysta naznaczamy i do ichm. pp. komisarzów czopowego obudwu województw asygnacye na też pieniądze wydać jmp. marszałkowi zlecamy.

Widząc przed oczyma magnum pietatis zelum jmści ks. proboszcza radziejewskiego, który penitus spustoszały kościół farski radziejowski ex radicibus reparuje i kosztów swoich własnych (ponieważ proventus kościelne nullatenus temu wystarczyć mogą) nie żałuje, tedy podatek podymnego ze czterech chałup, w mieście radziejewskiém leżących, należący w taryfie wyrażony, jmści ks. proboszczowi kondonujemy i od płacenia tegoż podatku na obydwie racie ad præsens wolnym czyniemy.

Subveniendo calamitati jmp. Stefana Grochowickiego sędziego ziemskiego brzeskiego, któremu zbiory jego wszytkie, ochędóstwa, inwentarze et supellectilia, quæque w roku przeszłym flamma ignis consumpsit, znając tam privatim quam publice życzliwą przeciwko nam wszystkim braci przysługę, soli beczek sto z tegoroczněj defluitacyi jegomości ofiarujemy i do jmp. żupnika naszego asygnacyą jmp. marszałkowi wydać rozkazaliśmy.

A że zachodzą kwerymonie, jakoby w niektórych miastach i miasteczkach województwa brzeskiego, którym na przeszłym relationis sejmiku respektem wielkiéj przez przechodzących żołnierzów ruiny i ubogich ludzi trudu i mizeryi, aby jakokolwiek ratować się mogli, za pół roka czopowe darowaliśmy. Pp. burmistrzowie i inni w administracyi tegoż (?) czopowego mający, siebie tylko uwalniając, przeciwko wyraźnéj sejmikowéj uchwale uboższym beneficium tego umykając, z wielkiém uciążeniem ubóstwa podatek czopowy za toż pół roka brali, na swoję potrzebę i wygodę przeciwko słuszności obracali: tedy sąd ziemski brzeski z pomienionymi ichmościami na to uproszonymi i przy wyżéj opisanych rachunkach takowych iniquos exactores ad cujusvis instantiam termino tacto do sądu attractos ad instantaneam restitutionem niesłusznie z ubogich ludzi podatku una cum pœnis sub militari executione stringent. Desideria ichmościów jako jmp. Nieszczewskiego, jmp. Ko-

ludzkiego. jmp. Falęckiego i inszych ichmościów, tudzież i zaniesione supliki do przyszłego ex limitatione sejmiku odkładamy. Którego determinacyą intuitu limitationis præsentis ze zgodném całego koła zdaniem pro die 14 Septembris, to jest, nazajutrz po przyszłym deputackim sejmiku w Radziejowie præfigimus, zachowując sobie wszelakie negotia et consistentia concludendi pro omni meliori modo, pleno in robore omnimodam potestatem i dla lepszéj wagi i pewności przy jednostajnéj obudwu województw zgodzie, ręką jmp. marszałka koła naszego podpisać zlecamy.—Działo się w Radziejowie die 17 Maii, roku 1688.

Michał Stanisław Zakrzewski podsędek ziemski brzeski kujawski, marszałek koła rycerskiego sejmiku radziejewskiego.

25.

1689. *Julius*, 11. *Radziej. grodzka Relation. 7 f. 481.*

125. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quarta in crastino festi sanctae Annae matris gloriosissimae virginis Mariae (Julius, 27), anno Domini 1689. Obtulit nobilis Franciscus Mężyński.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowrocławskiego kujawskiego województwa za uniwersałem jkr. mci, p. n. m. de data w Warszawie dnia 27 miesiąca maja w roku teraźniejszym, pod pieczęcią kancelaryi wielkiéj koronnéj do obudwu województw po rozerwanym pierszym sejmiku wydanym, po grodach publikowanym, do Radziejowa na miejsce zwyczajne tempore tymże uniwersałem præfixo, to jest, na dzień 11 miesiąca lipca w roku teraźniejszym zgromadzeni, ojcowską jkr. m., p. n. m. upadających obrad naszych znając alewiacyą, tę najpierwszą in congressu nostro zakładamy maksymę, abyśmy pars votorum nostrorum applausu, debitas majestatowi pańskiemu refundendarum gratiarum actiones i przy winném wierności poddaństwa naszego pod nogi pańskie oddaniu, prędkie sejmu przyszłego złożenie uprosić mogli. W czém aby kredens do najjaśniejszych rąk majestatu pańskiego z koła naszego, z instrukcyą oraz cum supplici libello za miastami hyberną obciążonemi był przesłany,

jmp. marszałkowi zlecamy i jmp. podkomorzego brzeskiego do uczynienia w tém doskonalszéj jkr. mci, p. n. m. relacyi, uprosiliśmy.

Stosując się przytém do wyraźnéj jkr. mci, p. n. m. przez list uniwersalny woli, aby emerita ludzi wojskowych stipendia uchwalonych podatków należytą wziąć mogły satysfakcyą, do kontynuacyi z pp. poborcami, obudwu województw rachunków przystąpiliśmy. Które to rachunki, ponieważ są przez ichm. pp. komisarzów z koła naszego uproszonych dobrze wysłuchane i odebrane, jako o tém konotacye tychże rachunków rękami ichm. pp. komisarzów podpisane (które do ksiąg grodzkich radziejowskich jmp. marszałkowi podać zleciliśmy) szerzéj świadczą, osobliwie jednak z jmp. Leskim pisarzem grodzkim brzeskim z brzeskiego i jmp. Janem Kolczyńskim z inowrocławskiego województwa egzaktorami: że tedy jmp. Leski pisarz grodzki egzaktor województwa brzeskiego przy tychże rachunkach deduxit te jako z podatku siedmdziesiąt podymnych na sejmie warszawskim in anno 1685 uchwalonych, podług regestrów anni 1661 i dziesiątka poborów piąci juxta regestra anni 1629, drugich zaś piąci juxta regestra an. 1661, wszystkie ośm ćwierci na sejmie an. 1685, wszytkie do zapłaty na dwie lecie deklarowanych, poczynające się a primis diebus Februarii anni ejusdem, kończące się zaś ultima Januarii in anno 1687 wypłacieł, co authenticis probavit documentis et quietationibus: tedy tegoż jegomości de exactione præinserta cum ejus posteris kwitujemy, hoc tamen adjecto, aby pro residuitate w kole naszém jmci pp. wojskowym dane asekuracye z pozostałych delat wypłacieł, jako jmp. deputatowi regimentu książęcia jmci kurlandzkiego i jmp. Danielowi Jarnowskiemu według asygnacyi trybunału radomskiego, delaty, cokolwiek jest na retentach, cum rigore prawa per militarem wyegzekwowawszy executionem.

Uważając przytém życzliwą przez tak wiele lat jmp. pisarza cum gloria województwa usługę, fatygi, koszty na trybunały radomskie, non sine dispendio fortuny swojéj, wyjazdy, tedy cokolwiekby się nad wypłacenie reszty pp. wojskowym z delat zostało, na których to różne pokazują się defekty i konflagraty, temuż jegomości in vim gratitudinis deklarujemy. — Więc jmp. Kolczyński, ponieważ i w trybunale radomskim z pierszéj raty podymnego województwa inowrocławskiego, a potém z powtórnéj przed ichm. pp. komisarzami sufficientissime wyrachował się et de integro stipendiariis wypłacieł: tedy takimże sposobem z poborstwa jegomości ejus cum successoribus kwitujemy, eo præcustodito, jeżeliby w wypłaceniu pp. wojskowym cokolwiek pozostał,

żeby de integro wypłacieł.—Wzajemnym także sposobem zawdzięczając jegomości koszty, fatygę et cum detrimento fortuny swojéj ekspensy, złotych polskich tysiąc z podatku szelężnego województwa inowrocławskiego naznaczamy, które jmp. egzaktor tegoż podatku prævia assignatione jmp. marszałka koła naszego wyliczyć będzie powinien, jegomści. Z ichm. zaś pp. egzaktorami podatku szelężnego obudwu województw in anno 1686 uchwalonego, to jest, z jmp. Sawickim burgrabią i z jmp. Adamem Grochowskim burgrabią bydgoskim z inowrocławskiego województwa egzaktorami, ponieważ znacznych sum jeszcze nie dobrali, do przyszłego sejmiku antekomicyalnego rachunki zachowujemy.— Interea vero temporis ciż ichm. pp. egzaktorowie delaty i retenta podatkowe sine intermissione et quovis respectu wyliczyć będą powinni sub pœnis contra exactores decretis tribunalis Radomiensis interpositis. A że ob variationem juramentorum z dóbr Modlibożyc jmp. Ludwika Zakrzewskiego dziedzicznych od kaczmarza jegomości podatku szelężnego nadebrano, tedy to nadebranie w przyszłym podatku wytrąciwszy, należytość według juramentu za atestacyą pańską uczynionego od ichm. pp. egzaktorów powrócone być ma.

A że po wypłaconych wyżéj spisanych podatkach stipendiarii milites, żadnéj nie bierąc satysfakcyi, w borgowéj dotąd zostają służbie, aby tedy pewniejszą odebrania in futurum zasług swoich miéć mogli nadzieję i województwa aby cięższéj potém na wypłacenie borgowych ćwierci unść mogły egzakcyi, podatek szelężnego w brzeskiém juxta regestra et tarifam przez jmp. Umińskiego sędziego grodzkiego kowalskiego, w inowrocławskiém zaś województwie ad tarifam jmp. stolnika brzeskiego wniesiony uchwalamy ze wsiów generaliter wszystkich jkr. mci, duchownych i świeckich. Którego podatku cursum a primis diebus Augusti anni nunc currentis ad ultimos dies Julii anni proxime incidentis naznaczamy. — Z miast zaś in genere wszytkich jkr. mci, duchownych i świeckich już non juxta regestra ale po złotemu od beczki, albo téż plus offerentia tegoż podatku currere powinna; do którego szelężnego wybierania z brzeskiego jmp. Kaszewskiego, z inowłocławskiego jmp. Adama Trzebuchowskiego burgrabiego bydgoskiego uprosieliśmy. Którzy to ichm. pp. egzaktorowie do szelężnego obrani na przyszłym sejmiku antekomicyalnym, lubo téż na sądach przyszłych ziemskich brzeskich solita juramenti rota super fidelem exactionem przysięgą, attendentiam zaś plus offerentiæ z miast i miasteczek tak szelężnego jako i czopowego z brzeskiego w. jmp. Jarnowskiemu podkomorzemu brze-

skiemu inowrocławskiemu województw, jmp. Kazimierzowi Wolskiemu podwojewodzemu inowrocławskiemu bratersko zdajemy. Za zaleceniem tedy pomienionych ichmościów plus offerentes o czopowe z ichm. pp. komisarzami, o szelężne zaś z pp. egzaktorami kontraktować będą. Do administracyi czopowego województwa brzeskiego po ześciu godnéj pamięci jmp. chorążego brzeskiego jmp. Michałowi Zakrzewskiemu podsędkowi ziemskiemu brzeskiemu, jmp. Kazimierza Trzebuchowskiego pułkownika jkr. mci za komisarza przydajemy i bratersko prosiemy, który jegomość według dawnego zwyczaju solita juramenti rota super officium commissoriatus na przyszłym sejmiku in facie całego koła, lub téż na sądach ziemskich brzeskich przyszłych przysięże. Względem remanentów solnych listowne od jmp. starosty rzeczyckiego do uspokojenia się z województwy obietnice i listy, tedy i to do przyszłego sejmiku, na którym jmść swoję, albo sufficientis plenipotentis ofiaruje bytność, zachowujemy i listy jegomości przy jmp. marszałku in archivo miéć zlecamy, salvis assignationibus, jeżeli które na téjże soli były wydane, pleno in robore manentibus; pieniądze jednak z remanencyi sobie postanowione na zapłatę wojsku borgowych ćwierci dać obiecujemy, porachowawszy się między sobą.

Mając częste querimonia od mieszczan różnych, a to względem zagęszczonych karczm w miastach i miasteczkach, którzy eorum privilegia civilia, do żadnych nie przykładając się ciężarów miejskich, z uszczerbkiem skarbu województw piwa warzą i gorzałki szynkują: ci wszyscy w miastach mieszkający i pożytek sobie z robienia piw i gorzałek przywodzący, jako podatek czopowy tak szelężny płacić będą powinni et in casu (non ?) solutionis militari executioni subesse mają.—Intuitu zaś postanowionego szelężnego po miastach, miasteczkach województw obudwu a prima Augusti anni currentis do roku stante cursu podatku szelężnego piwa garniec i kwaterkę gorzałki dwiema szelągami wyżéj podwyższamy.

Mając præ oculis w dopędzającym życia swego kresu jmp. Grochowickiego sędziego ziemskiego brzeskiego ciężką przez pożogę ogniową ruinę et vix non fatalem zdrowia i substancyi czasami znacznymi tegoż jegomości tam privatim quam publice z młodszych lat jegomości ad hanc usque diem cum discrimine vitæ et fortunæ podjętemi dla zaszczytu województw przysługami permitti (?), w podeszłym wieku jego jakąkolwiek de cineribus czyniąc mu alewiacyą, złotych polskich sześćset jegomości naznaczamy, to jest, z brzeskiego złotych trzysta, z inowło-

cławskiego województwa także złotych trzysta. Tenże manet braterski respectus i jmp. Franciszka Sokołowskiego ogniem świeżo funditus zrujnowanego, któremu złotych dwieście z brzeskiego, z inowłocławskiego także złotych dwieście naznaczamy.—Chcąc stimulare tém bardziéj ad operationes bellicas ludzie w służbie wojennéj zostających, mając niemniejszy respekt na jmp. Michała Kołudzkiego z więzów tureckich przez łaskę boską eliberowanego, przez które niemniéjsze straty i w rystonkach znaczne poniósł ruiny, tedy temuż jmci złotych sześćset, to jest, trzysta z brzeskiego, a drugie trzysta z inowrocławskiego województwa naznaczamy. Jmp. Piotrowi Nieszczeskiemu jmp. Pawła synowi, in opere belli zostającemu, calamitatibus belli afflicto i na rynsztonkach zrujnowanemu złotych polskich czterysta, to jest, dwieście z brzeskiego, a dwieście z inowrocławskiego województw wydać obiecujemy. — Mając wzgląd na znaczne jmp. żupnika województw naszych, tudzież i jmp. Jana Uniejewskiego sędziego grodzkiego kowalskiego, na windykacyą remanentów solnych przy jmp. staroście rzeczyckim zostających, koszty liczne i poselstwa w daleką drogę, contentando prace, koszty i fatygi ichmościów, złotych polskich czterysta tym ichmościom, to jest, dwieście z brzeskiego, a drugie dwieście z inowrocławskiego województw wyliczyć obiecujemy, tak aby się już ichmcie dawniejszych w kole braterskiém ofiarowanych za tę usługę nie upominali obietnic. Jmci ks. proboszczowi radziejowskiemu, patrząc na ruinę kościoła farskiego radziejowskiego dla niewygody wszelakiéj, które przy chwale boskiéj dla obrazy województw ponosi, złotych polskich dwieście, to jest, złotych sto z brzeskiego, a drugie sto złotych z inowrocławskiego województw in fabricam ecclesiæ naznaczamy. — Interes jmp. Trzebuchowskiego pułkownika jkr. mci jako słuszny i trybunałem radomskim decydowany i przez asygnacyą trybunalską do województw naszych na wypłacenie odesłany, z przyszłych prowentów uspokoić i wypłacić obiecujemy. Na które to wyżéj — — — ichmościom koszty pomienione asygnacyą do ichm. pp. komisarzów podatku czopowego obudwu województw jmp. marszałkowi wydać zleciliśmy.

A że w niektórych miastach i miasteczkach znajdują się tak refragarii, którzy wszystko prawo o podatku czopowym postanowione vilipendent, ale téż i powagę ichm. pp. komisarzów do administracyi tegoż podatku uproszonych contemnunt, asygnacyj pp. wojskowym wydanych nie podejmują, pieniędzy wybranych od inszych miejskich osób do siebie in tempore nie wypłacają i owszem one przy sobie przeciwko

prawu i przysiędze zatrzymują, onemi pożytek sobie przywodzą: aby się tedy takowy po miastach nie zagęszczał abusus, inquantum by za awizacyą pp. komisarzów należytych pieniędzy czopowych nie oddali, tedy sine quavis adcitatione rigorosæ ac militari powinni subesse executioni i żadnemi się nie zasłaniając subterfugiis, zatrzymane czopowe assignatariis wyliczyć mają. Ichm. pp. wojskowych należyte stipendia i kontentowanie wszelakie do przyszłego sejmiku zachowujemy—insze in postremum largicye, któreby tylko miały być, znosiemy i kasujemy ani na nie zezwalać mamy.—Teraźniejszą zaś uchwałę naszę dla lepszéj wagi i pewności, jako jednostajnéj obudwu województw zgodnie conformem, ręką jmp. marszałka koła naszego podpisać zlecamy. — Działo się w Radziejowie 11-go miesiąca lipca, roku pańskiego 1689.

Michał Stanisław Zakrzewski podsędek ziemski brzeski, marszałek koła rycerskiego sejmiku radziejewskiego województw brzeskiego i inowrocławskiego.

26.

1690. *Januar.*, 2. *Radziej. grodzka Relation. 7, f. 572.*

126. [Instructio conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi sabbatho in crastino festi sanctorum Trium Regum (Januar., 14), anno Domini 1690. Obtulit nobilis Andreas Krauz regens cancellariae castrensis Bidgostiensis.

Instrukcya ww. ichm. pp: jmp. Sebestyanowi z Wielkiego Jarnowa Jarnowskiemu podkomorzemu brzeskiemu kujawskiemu, jmp. Maciejowi z Miroszewic Gąsiorowskiemu staroście radziejowskiemu z brzeskiego kujawskiego, z inowrocławskiego zaś województw ww. ichm. pp. Franciszkowi Zygmuntowi Gałeckiemu kuchmistrzowi koronnemu, staroście bydgoskiemu, pułkownikowi jkr. mci i Jakóbowi Szczawińskiemu wojewodzicowi inowrocławskiemu, posłom na sejm walny warszawski ekstraordynaryjny pro die 16 Januarii anni præsentis przypadający z sejmiku przedsejmowego radziejowskiego, naprzód pro die 5-ta Decembris anni proxime prateriti uniwersałem jkr. mci naznaczonego, a potém przez nas pro die secunda Januarii anni nunc currentis limitowanego vigoreque ejusdem limitationis skończonego uproszonym dana.

Któż nie widzi curas et sollicitudines circa bonum publicum jkr. m., p. n. m., który nie folgując zdrowiu swemu pańskiemu, kosztów i substancyéj własnéj nie żałując, co wszytko jkr. mość liberaliter na zaszczyt rzeczyp. effundit et erogat, supremo numini pro conservatione zdrowia jego podziękowawszy, primario przy doniesieniu winnéj jkr. mci, p. n. m. poddaństwa naszego dewocyéj i powinszowaniu nowo zaczętego roku i innych wielu w potomne lata, ichm. pp. posłowie explicabunt corda nostra, że przy zdrowiu, dostojeństwie i honorze jkr. mci, krew, życie i substancye nasze tam benefico numini konsekrować gotowiśmy, upraszając, aby jkr. mość p. n. m. i daléj a curis reip. non demittat animum. Lubo te niepomyślne przeszłych sejmów rwania a ztąd i wojsk jkr. mci i rzeczyp. sine fructu odprawujące się kampanie angere cor jkr. mci i nas wszystkich muszą, naszym to raczéj nieprawościom przypisawszy, prospera et adversa, które ex alto proveniunt, przyjąć powinniśmy non desperando, upokorzywszy się majestatowi boskiemu, meliora. Podziękują za posiłek wojska ex gaza sua regia in defectu ærarii województw i że to województwa skarbowi jkr. mci według asekuracyéj wojska powrócą, opowiedzą.

Winne i należyte królowéj jéjm. p. n. m. należy od województw naszych podziękowanie, które ichm. pp. posłowie debito cum cultu ac observantia præstabunt przy podziękowaniu niskiém około zdrowia pańskiego konserwacyéj et comitatu na granice nieraz nieprzyjacielskie.

Prace i dzieła wojenne, których królewic jegomość vestigia heroica magni parentis sui imitatur, obligują województwa nasze do winnéj królewicowi jmści zasług i rekompens, za co debita veneratione królewica jmści województwa nasze prosequuntur i służyć królewicowi jmści, dum tempus et occasio postulabit, obiecują.

Manet debita zawsze gratitudo jw. ichm. pp. hetmanów obojga narodów za dzieła, zaszczyty i prace wojenne, które ichmość, nie opuszczając co rok kampanii, z ujmą zdrowia i substancyi swojéj przy borgowéj służbie odprawując, niosą ochotnie zdrowia swoje na zaszczyt rzeczyp. i konserwacyą nas wszytkich; ażeby należyte ichmościów podziękowanie przez jmp. marszałka izby poselskiéj było, domówią się i sami collegialiter debito affectu et cultu imieniem województw naszych dignabuntur.

Nie może nic bardziéj afficere remp., jako wojsko dobrze zasłużone w tak długim zostające borgu summo cum detrimento et damno reip.;

inibunt media ichm. pp. posłowie cum tota rep., jakoby należyta satysfakcya in deservita mercede dobrze zasłużonego żołnierza przez uchwałę sejmową dojść mogła.

Observabunt ichm. pp. posłowie prawo w przeczytaniu pactorum conventorum et reddendæ rationis senatus consultorum; wakansów upomnią się et incompatibilium, jeżeliby jakie były, starostwa pograniczne i zamki, które białogłowy przeciwko wyraźnemu prawu trzymają, pro vacanti poddadzą.

Nie bez żalu województw naszych być to musi, że na przeszłym sejmie nie mieliśmy posłów równo z innemi województwy, ażebyśmy byli læso dolori et honori jkr. mci i domui jego consulere mogli; co jkr. mość że nietylko na przeszłym sejmie propter bonum publicum in sinum reip. z przyrodzonéj swojéj ku niéj miłości złożył i składa, w teraźniejszéj instrukcyi swojéj obliterando wszystkie swoje żale, najniższe od nas pro tanto heroico amoris erga remp. aktu uczynią podziękowanie, reasumując prawo de non possidendis bonis, per non-indigenas Polonos et nobiles regni et magni ducatus Lithvaniæ.

Prowenta ekstraordynaryjne, jeżeli według prawa per plus offerentiam idą i to za emolumentum reip. z plus oferencyi i innych prowentów, examinabunt ichm. pp. posłowie i jeżeliby co jmp. podskarbi wielki koronny tak przeszły jako i teraźniejszy z tych prowentów oprócz likwidacyi erogował, na kwit nie pozwolą, póki to znowu przez skarb koronny non vindicabitur.

Sejmikowanie tak długie z ujmą zdrowia jkr. mci, enerwacyą civium per ingentes sumptus nietylko nam abominationi, ale też i u postronnych pośmiewiskiem i urąganiem być musi; przeto stosując się do instrukcyéj jkr. mci i konserwując zdrowie jego pańskie, obligujemy ichm. pp. posłów, ażeby na początek sejmu zjachawszy, dawnego trzymali się prawa i sprawy rzeczyp. w opisanym kończyli czasie, nie pozwalając na żadne post tempus præfixum; ale zaraz lub się feliciter skończy, lub by też (quod avertat Deus) nie skończył, do pożegnania jmp. marszałka poselskiego necessitabunt, uprosiwszy u jkr. mci sejmiki relacyjne, aby w województwach in tanto casu malitiæ consulere i posiłek wojsku na przyszłe kampanie obmyślić się mogło.

Obieranie posłów w województwach naszych per pluralitatem et nemine contradicente że mięsza województwa nasze, gdy jedni prawa pluralitatis odstąpić nie chcą, drudzy zaś circa vetera instituta, nemine contradicente, stawają: zlecamy ichm. pp. posłom, ażeby cum rep.

ineant modos, jakoby ta kontrowersya województw naszych więcéj nie trudniła.

Pacis stabiliendæ vel belli promovendi ulterioris ichm. pp. posłowie formabunt consilia cum tota rep. et ministris colligatorum, osobliwie cesarza jmści; inquantum do traktowania pokoju z nieprzyjacielem przyjdzie, ne injuriemur in provinciis, które zawsze feudales et fiduciales od dawnych czasów rzeczyp. były, od tych sąsiadów, dla których konserwacyéj tantorum bellorum et sumptuum ochotnie sumus aggressi opus et avelli tantas provincias od rzeczyp. permisimus.

A że to constat województwom naszym, że niektóre województwa contra usum et consuetudinem poprzyczyniali sobie posłów, tedy seryo ichm. pp. posłom zlecamy, aby tali abusui se opponant i supranumerariis nie dopuszczali activitatem; gdyżby to i województwa nasze uczynić mogły, ale contra veterem formam et numerum solitum posłów swoich nie chcą, lecz currunt do jkr. mci i całéj rzeczyp., ażeby na tak obszerne województwa, w których jest siedm wielkich powiatów i w subjekta zacne obfite, per constitutionem posłów numerus mógł augeri, żeby zawsze sześć posłów sejmiku naszego, a czterech deputatów na trybunał bywać mogło, o co gorąco ichm. pp. posłowie do jkr. mci et ad remp. instabunt.

In approbatione pactorum z Moskwą do zgodnéj i powszechnéj rzeczyp. umowy akomodować się będą et scrutabuntur, co za commoda téj koligacyi do tego czasu rzeczp. odebrała i że Moskwa na traktaty w granicach multum nos injuriavit i do tego czasu injuriat. Sumy moskiewskie per senatus consilia na wygodę wojska et in fidem województw niektórych rozpożyczone i erogowane, ażeby też województwa z zasług tym chorągwiom i regimentom, które u nich zasługi biorą, wytrąciwszy, comportent in unum na to miejsce, na które się rzeczp. zgodzi, ażeby też rzeczp., albo raczéj drugie województwa z tychże sum partycypowały na zapłatę wojsku i exsulibus też in parte konsolacya być mogła, seryo ichm. pp. posłowie domówią się tego.

Kollacye opactw i probostw wielkich że romana sedes et distributiva justitia antiqua praxi et forma królom panom naszym usitata teraz attribuit sibi, postponendo præsentationes regias hominibus minus idoneis et reip. immeritis confert: upraszać jkr. mci będą, aby się circa jura patronatus regii et reip. opponere raczył i nie dopuszczał Rzymowi convellere jura sua et reip i na takich, żeby był per legem rigor napisany, reasu-

mując prawo de cortisanis, którzyby się ważyli sine præsentationibus regiis takie beneficia upraszać.

Kollacye biskupstwa zaś, opactwa i prepozytury że dla sakry i dla aprobacyi onéj wielkie z Polski wynoszą sumy pieniężne cum enervatione dobréj monety, przeto zlecamy ichm. pp. posłom upraszać jkr. mci, ażeby do ojca świętego interponat suam autoritatem, aby te sakry tu na wojsko rzp. cedant i żeby każdy biskup, opat i proboszcz wielkiéj prepozytury intraty swoje wszytkie pierszoroczne na poparcie wojny tureckiéj i inne potrzeby rzeczyp., która jest antemurale christianitatis, obracały się; tedy fide et honore conscientiaque ichm. pp. posłów naszych obtestamur, ażeby w żadne sprawy i materye nie wkraczali ad tractandum osobliwie in cardinalibus juribus, które w instrukcyéj jkr. mci na sejmiki teraźniejsze, proponowane ani specyfikowane nie były.

Securitas interna rzeczyp. bono ordine ante omnia providi powinna; tedy zlecamy ichm. pp. posłom, ażeby ją z rzecząp. naradziwszy się, jako najgruntowniéj uwarowali tak ratione ordynacyi wojska i umniejszenia onego, ponieważ tantis sumptibus rzeczp. wystarczyć nie może, ani też wojsko według komputu w obozach bywa, satius go ad minorem reducere numerum et ordinem. Likwidacye tegoż wojska aby tu w województwach bywały, jako prawo miéć chce, cum comprobatione deputatów i oficerów, oraz o likwidacye hybernowe jmp. hetmana wielkiego koronnego upraszać będą, aby tak przeszłe jako i teraźniejsze do województw zawsze odsyłał, ażeby województwom patere mogło, jaki defekt i deces wojska, oraz żeby te decesa województwom cedant nie komu inszemu.

Należy i to ad securitatem internam, ażeby rzeczp. wynalazła sposób et ingentibus malis ac damnis suis obviet, które od miasta Gdańska i kupców tamecznych ponosi, kiedy pro libitu suo targi na zboża i towary polskie stanowią, sami zaś, jako chcą, na morze przedawają i ztąd ditantur. Nihil justius, tylko żeby z sekretarzami i ablegatami ich rzeczp. concludere mogła, ażebyśmy już im pro certo quanto pretii na targ zboża wystawowali, za wzdaniem się w to jkr. mci, p. n. m.; ichm. pp. posłom ten traktat zlecamy i miastu Toruniowi non præjudicet, ponieważ takie ma prawa jako i Gdańsk przedawać na morze a impeditur od Gdańska.

Dyshonor primarie boski z okazyéj tumultu toruńskiego a potém vilipendium i zelżenie magni sui antistitis i siła osób ślacheckich permovit corda nostra; przeto promovebunt ichm. pp. posłowie summo ze-

lo województw naszych, ażeby ta sprawa per judicium jkr. mci sine dilatione osądzona była.

Doniósł nam także tenże jmość ks. biskup chełmiński listem swoim oppressionem liberæ vocis, et tumultus excitati na charakter swój biskupi i senatorski a civibus; na co województwa nasze, vel maxime indolendo, zlecają ichm. pp. posłom naszym, aby winną jegomości uczynili kompasyą i medium cum rep. namówili, aby jegomość honori suo był restitus et ne talia in posterum fiant, resentyment imieniem województw naszych, pokażą, ne pupilla libertatis, vox libera opprimatur.

Komisyą taką, jaką sobie województwa wielgopolskie ad calculum z chorągwiami i regimentami swymi ordynowały i my ordynujemy i terminy i porządek onéj w laudum naszém opiszemy, któréj approbationem a rep. wzorem województw poznańskiego i kaliskiego ichm. pp. posłowie otrzymają.

A że się zagęściły takowe inconvenientia contra legem et jus publicum, że za reskryptami prywatnymi z kancelaryi jkr. mci dekreta i kontumacye inscio jkr. mci in principalibus extra forum stawają, przeto instabunt ichm. pp. posłowie do jkr. mci, ażeby talia similia rescripta in futurum nie wychodziły, a te które już in præjudicium wyszły, aby kasowane były.

Moneta deteriorata et adulterina tak srebrna jako i szelężna zagęściła się w rzeczyp., quibus obviando malis, komisyą na przeszłych sejmach ordinaverat resp. cum ministris cesarza jmści i kurfirsta jmści brandeburgskiego. Co na niéj stetit, requirent ichm. pp. posłowie od ichm. pp. komisarzów natenczas ordynowanych deklaracyj. A jeżeli non determinata dotychczas, ut determinentur cum ministris tychże panów na teraźniejszym sejmie per deputationem senatu i izby poselskiéj; upomną się oraz in autores falsæ monetæ, osobliwie klepaczów inquirent, w czém skarb koronny rzeczyp. informować powinien i jmp. instygator koronny, cujus est et erat muneris, agere o to.

Mennica bydgoska cum magno damno reip. zawarta, o otworzenie przeto onéj ichm. pp. posłowie rzeczyp. intimabunt i oraz jmp. podskarbiego obtestabuntur, ażeby contrahenta takiego przybierał, któryby juxta ligam cesarza jm. i kurfirsta jm. bił monetę i na to jmp. podskarbi wielki koronny, aby miał surową animadwersyą i cyrkumspekcyą, objurgabunt jegomości amore patriæ. Która to mennica bydgoska, że w wielką ruinę idzie magnis sumptibus reip wystawiona, reparationem onéj jmp. podskarbiemu wielkiemu koronnemu juxta senatus consultum

Grodnense zalecą, oraz pensya, która na niéj jest, do prowentu wójtostwa bydgoskiego trzysta złotych aby wydawana była juxta lustrationes antiquas et recentes, instabunt ichm. pp. posłowie. Ratione monety szelężnéj, jakoby ją wykorzenić, consulent cum rep. ichm. pp. posłowie, i ażeby talery, czerwone złote i insza moneta biała w większą cenę nie szła nad postanowienie na sejmie coronationis jkr. m. szczęśliwie nam panującego, modos a oraz et poenas przeciwko privata autoritate podnoszącym formabunt.

Ultima miseria et ruina pressi miasta w województwach naszych brzeskiém kujawskiém i inowrocławskiém, jakoto Brzeście, Kruświca z wójtostwem Województwo nazwaném, Kowal, Radziejów, Przedecz, Inowrocław, Bydgoszcz, Dybów, quondam receptacula regum et emporia regni per calamitates zniszczone i zrujnowane, wielkiéj komiseracyi od rzeczyp. potrzebują. Za któremi województwa nasze gorąco instant do jkr. m. i rzeczyp., ażeby do lat pewnych, póki do siebie nie przyjdą, w hybernie folgę i umniejszenie uznały, a stativis militaribus żeby uwolnione były. Także Gniewków i Noci medietas regalis wielkiéj ruinie podległe, specialiter jednak intimamus Radziejów ichm. pp. posłom, gdzie się consilia nasze odprawują.

A że sól suchedniową drożéj teraz płacić muszą, niżeli w prawie i konstytucyach płaca onéj postanowiona, suplikować będą ichm. pp. posłowie do jkr. m., ażeby skarb do ślachty pieniądze za sól juxta antiquum pretium odbierał i to doniosą cum summa querimonia do jkr. m., że na składach bydgoskim, dybowskim, nieszawskim i wrocławskim pp. superintendenci i pisarze pretium soli nadzwyczaj podnieśli i tém nietylko statum equestrem, ale i ubogich ludzi aggravant taką wielką karystyą soli, a co większa monetam currentem szelągową brać nie chcą tylko białą: uskarzą się ichm. pp. posłowie o tę opresyą i o surowy interdykt prosić jkr. m. będą, jako i odmianę superintendenta teraźniejszego multum exorbitantis i żeby według prawa tak superintendent jako i pisarze nietylko ślachta ale tych województw possessionati nobiles, w których województwach exstant składy, na nie podawani byli; toż się ma rozumiéć i o celnych.

Inhærendo novæ legi de plebeis et Judæis, aukcya szostakowa, którą rzeczp. ordynowała do każdego złotego in locum konsystencyi do królewskich, ażeby in confiniis regni wojska lokacya była: co że się secus dzieje, kiedy do województw naszych na konsystencyą do dóbr królewskich ordynowane chorągwie drugą prawie a bardziéj większą prze-

ciwko asygnacyom hetmańskim na ubogich ludziach wyciskają, urgebunt, ażeby kasowana była. Te zaś chorągwie ażeby severissimis pœnis w sądzie jmp. hetmana wielkiego koronnego za tę opresyą et refusione instantanea karani byli, u jmp. hetmana wielkiego koronnego domówią się et indilatam justitiam ubogim ludziom prosić będą.

Opowiedzą i to, jako immunitas terrestrium od tych to przechodzących chorągwi, osobliwie które do województwa sieradzkiego i tych tu naszych ordynowane, violata et remedium u jmp. hetmana oppressis quaerent. Egzorbitancya illiciti et indebiti ausus jmp. starosty ciechanowskiego. Commovit ad vindictam województwa nasze, kiedy zacnie urodzonego i starożytnego in medio nostri ślachcica jmp. Wichrowskiego, żupnika przeszłego województw naszych syna, ex mera malitia more inaudito więzi, przez lat dwie et media macerat, do żadnego nie stawając prawa, contemnit statuta et leges téj ojczyzny, ultimis już będąc gradibus juris convictus, tot infamiis bannitionibus et condemnationibus ludzkie honory aggrediendo, non respondet juri; uskarżą się ichm. pp. posłowie jkr. m. i rzeczyp. et conferent de mediis, ażeby ten kontemptor legum et æqualitatis przez sejm pro infami ex regno præscriptus ac declaratus, starostwo ciechanowskie żeby jkr. m. bene meritis oddać raczył, podadzą je pro vacanti.

Wszytka niemal rzeczp. ingemiscit, że wielką liczbę ma wojska na papirze a w polu mało ad operationes bellicas, a to dla szczupłości regimentów i podrobienia onych, kiedy na poczty i na porcye ślepe magnus numerus wychodzi. Któréj to rzeczyp. szkodzie subveniendo, obligamus konsciencye ichm. pp. posłów, ażeby te regimenty małe pozwijane et ad majorem numerum, to jest, do liczby ośmiuset a najmniéj sześciuset redukowane były i inaczéj na podatki nie pozwolą, póki się to nie stanie.

Wielkie w tém województwa nasze mają præjudicium, kiedy mając sądy swoje wiślne w miasteczku Podgórzu, na Dybowie i innych miejscach, spichlerzów propter suam commoditatem budować się im nie godzi, kiedy utramque rippam pp. Toruńczanie sobie usurpant; prosić będą jkr. m. i rzeczyp., ażeby w tém województwom naszym przez konstytucyą na wolne budowanie spiechlerzów na Dybowie subvenire raczył.

Res justitiæ plena, ażeby miara po całéj Polsce jednakowa była, gdyż tém wielka niesprawiedliwość ubogim ludziom przez te miary dzieje się, kiedy po tych województwach są jedne miary wielkie a potém małe, przezco et itinerantibus magna incommoda; upraszać będą

całéj rzeczyp., aby się na jednę miarę zgodzić mogła. Uskarżą się oraz na miarę w mieście Gdańsku i Toruniu, że przez mierników summopere nietylko te tu województwa ale całe królestwo injuriatur. Prosić będą jkr. m. o konstytucyą i rescripta regia do tych miast, ażeby vendentes ementibus sami mierzyli. Oraz referent i to, jako miasto Toruń także i Gdańsk wymyślnymi i długimi procesami justitiam ubogiéj ślachcie et aliis retardant, żeby tedy jure hospitum nie tak długim procesem sprawy te miasta sądziły, o prawo jkr. m. i rzeczyp. postarają się.

Wielką szkodę rzeczp. a miasta i miasteczka ruinę ostatnią ponoszą przez wywożenie towarów extra regnum, to jest, do Wrocławia śląskiego przeciwko tak wielu konstytucyom; przeto zlecamy ichm. pp. posłom naszym, aby zniosszy się z jw. jmp. generałem wielkopolskim i ww. ichm. pp. starostami wieluńskim i ostrzeszowskim, przejazdy do Wrocławia impediant, a do Gniezna, Torunia i innych miast nawracać suis assistentiis kazali; w czém evictionem et assistentiam inquantum by jéj potrzeba było, promittimus ichmościom. Ciż ichm. pp. starostowie bronić będą, żeby skór extra regnum, których tak wielka na obuwia poddanym naszym caristia nie wywożono i koni żeby nie wyprowadzano za granicę.

I to należy ad internam securitatem, ażeby się rozboje, które się tu były zagęściły, nie szerzyły, ażeby ichm. pp. starostowie według powinności swojéj sami przez się, albo per brachia sua rezydowali i taką swawolą coerceant.

Lustracye żeby według prawa w dobrach jkr. m. i rzeczyp. co pięć lat odnawiane były i żeby ciż pp. lustratorowie przysięgali i obierani byli na generałach, jakoto kolskim, korczyńskim, ruskim, albo też żeby na sejmikach dygnitarstwa, starostwa i dobra, że czasem impossessionati w województwach i z innych województw incolæ ważą się przeciwko prawu u jkr. m., p. n. m. per importunitatem upraszać, co zwykło mięszać i rwać sejmiki nietylko nasze ale i innych województw: upraszać będą ichm. pp. posłowie jkr. m., ażeby takich wakansów nie dawano tylko possessionatis et incolis województw prævia attestatione sejmików.

Lex sumptuaria, aby suum effectum sortiatur, zlecamy ichm. pp. posłom, aby onę do skutku przywiedli. Petent informationem od jmp. marszałka nadwornego, jeżeli nowa ślachta ab anno quinquagesimo octavo in subsidium rzeczyp. wszyscy oddali, którzy zaś nie oddali, aby ich in delatis jmp. instygatorowi koronnemu podał, a jmp. instygator we-

dług prawa na komisyi hybernowéj, albo w trybunale radomskim powinien będzie vindicare cum triplici od nich pensione.

Komisya hybernowa aby inaczéj od rzeczyp. ordinetur et circumscribatur, kiedy wojska dyminucya stanie, pro justitia nikomu nie folgując, gdzie teraz wielka folga niejednemu była, a województwom naszym i wszytkim tu królewszczyznom nieznośna agrawacya, na co medium, aby każdemu æqualiter hoc onus imponere, naradzą się cum rep. i do efektu hoc medium przywiodą.

O poddanych i innych lóżnych, także z wojska jkr. m. i rzeczyp. od regimentów i chorągwi uciekających ludzi, aby konstytucya podług skryptu w kole naszém uformowanego i ręką jmp. marszałka koła naszego podpisanego, ex consensu całéj rzeczyp. stanęła, ichm. pp. posłowie nasi promovebunt.

Rekomendowane rycerstwo na osobliwéj karcie obojga zaciągu tak do nobilitacyi jako i do indygenatu od jmp. wojewody ruskiego hetmana wielkiego koronnego, aby pro suis meritis tym klejnotem æqualitatis nostræ ukoronowani byli, pozwalamy, byle nie więcéj nad tych, których numerum in elencho ad nos misso jmp. hetman wielki koronny charactere manus suæ et sigillo suo solito munivit i nad tych numerum nie pozwolą, chyba że się kto odezwie cum gratitudine rzeczyp. in defectu ærarii reip. stawieniem chorągwi ad certum tempus usarskiéj, pancernéj, pieszéj albo dragańskiéj.

Vota votis pensant województwa nasze jw. jmp. wojewodzie, generałowi ziem ruskich, hetmanowi wielkiemu koronnemu wzajemną kongratulacyą, nowo zaczętego roku ichm. pp. posłowie circa omnia fausta et prospera uczynią i osobliwie za nim gorącą do jkr. m. zaniosą prośbę, ażeby jkr. m. tanti civis et optimi ducis straty zdrowia i substancyi swojéj własnéj pańską swoją w podających się wakansach nagrodził ex justo et æquo munificentia i łaską i rzeczyp. zalecą i dopomogą, ażeby od niéj prac, odwag i strat swoich condignam odebrał gratitudinem.

Przyznać to każdy musi, że skarbowi koronnemu wielka się dyminucya w cłach koronnych i innych prowentach dzieje przez protekcyą, którą magnates, zapomniawszy bojaźni bożéj i miłości erga publicum, dają; ażeby temu severissima lege obviare, proponent ichm. pp. posłowie. Oficyalistowie skarbowi, że wielką czynią in præjudicium ordini equestri krzywdę, expostulabunt z jmp. podskarbim wielkim koronnym, aby poskromieni byli i to brzegowe pod miastem Toruniem, które sobie wymyślono i inne genera szarpanin, które teraz za wymyślnemi i prze-

wrotnemi inwencyami powymyślali, ażeby zniesione były, ale żeby według dawnych istruktarzów cła wybierano.

Także juramenta żeby nie w Fordanie przed woźnym et plebeis personis ślachta przysięgała, ale w grodach, prout antea moris erat.

Uskarzą się ichm. pp. posłowie na licencyą miasta Torunia, którzy extra sphæram statutu toruńskiego nie na gruncie swoim aggresi sunt dwóch ślachty i onych ultra formam statutum toruńskiego na gardłach karali: prosić będą rzeczyp., aby severa animadversione pro hoc excessu luant pœnas et in posterum circumscriptia talis ausus stanęła.

Jeżeli które miasteczko w ojczyźnie naszéj większą agrawacyą cierpi jako Bydgoszcz od pisarzów fordańskich, kiedy contra privilegia illorum aggravantur cłami od piw, drzewa, garców do Gdańska prowadzonych, które miasto przezto penitus upadło i wielką w podatkach województwo inowrocławskie ma ujmę; upraszać będą jkr. m. i jmp. podskarbiego koronnego, aby ich (? ciż) circa iura sua et immunitates i ich aprobacyach zachowani byli.

Dostał się nam do czytania na sejmiku naszym artykuł sejmiku pruskiego, gdzie sobie mentaliter jmp. Bajerski, nescitur quo jure, uzurpuje Kępę pod miastem Fordanem do wójtostwa bydgoskiego należącą i będąc tych dóbr nullius juris possessor, za przeszłego jmp. starosty i wójta bydgoskiego onę zajeżdżał i różnemi wiolencyami agrawował, firmatam tot sæculorum et annorum nec unquam motam quæstionem et possessionem i teraz onę nullis documentis od województwa inowrocławskiego przez komisyą amovere intendit: opponent se ichm. pp. posłowie et enucleabit jmp. starosta bydgoski posesor pomienionéj Kępy falsam et mentalem jegomości præsumptionem.

Uprzykrzyła się województwom naszym spiritualis status opresya, kiedy contra jura, constitutiones et statuta evocant braci naszych ad consistorium indebite o dziesięciny i o inne sprawy i w onych sobie judicium formant et forum usurpant, ledwo że już braci naszych z domów gwałtem nie biorą i egzekucyi nie zsyłają; co że się nietylko u nas dzieje ale i w innych województwach, namówią się ichm. pp. posłowie cum rep. z ichm. ks. biskupami, ażeby status equestris od takowéj mógł być immunis opresyi, aby zaś do niecierpliwości nie przyszło.

Ciężkie substancyi swojéj læsiones w pewnych sprawach coram judicio civili Thorunensi z różnymi mieszczany i obywatelami toruńskimi agitowanych deduxit w. jmp. starosta radziejowski w kole naszém, kiedy contra omne fas et æquum sum pewnych jemu pro justitia należy-

tych jest osądzony: instabunt tedy ichm. pp. posłowie do jkr. m. i całéj rzeczyp., aby dekreta wszytkie w sprawach tych w. jmp. starosty radziejowskiego cum quibusvis personis per judicia civilia Thorunensia contra omnem justitiam ferowane, kasowane były i żeby za powagą jw. jm. ks. kanclerza koronnego w swojéj akwietowany był pretensyi.

Wiadomo dobrze województwom naszym, iż jw. niegdy jmp. Malcher Grudziński kasztelan sieradzki cum dispendio fortuny swojéj niemały czas w usłudze rzeczyp. chorągiew dragańską trzymał; tedy injungimus ichm. pp. posłom, aby na dostateczne zasług téj chorągwi odzyskanie do jkr. m. i całéj rzeczyp. wnieśli instancyą.

Kiedy częste querimonias deponunt ludzie diversi status, a osobliwie formani, którzy, kiedy ciężary prowadząc, na przeprawie między Nocią a Gopłem znaczne szkody w dobytkach i sprzętach ponoszą non sine discrimine zdrowia ich, dla czego consulendo utilitati publicæ, upraszamy ichm. pp. posłów naszych, aby (gdy jmp. Kościelski pisarz ziemski brzeski, posesor dóbr Noci niemałe impensas na erekcyą mostu i przepraw tamecznych erogował) procurent novam telonei institutionem et approbationem privilegii z łaski jkr. mci collati, a to in recompensam tychże kosztów jmp. Kościelskiego pisarza ziemskiego brzeskiego. Similem telonei institutionem ichm. pp. posłowie procurabunt we wsi Naramicach w ziemi wieluńskiéj jmp. Maciejowi Kazimierzowi z Morzyc Trzebuchowskiemu pułkownikowi jkr. mci, który dla pożytku formanów i wygody przez tę wieś przejeżdżających most na ćwierć mile długi z wielkim kosztem swoim wybudował.

Zachodzi intentowana actio od konwentu strzelińskiego względem dóbr jkr. mci Mątew jmp. Radojewskiemu chorążycowi inowrocławskiemu, posłowi natenczas jkr. mci przeciwko wyrażonéj anni 1613 konstytucyi z uszczerbkiem prowentów rzeczyp. kwarty; więc in convulsionem téj konstytucyi aby nic nie stawało i prowenta kwarty aby exinde non minuantur, providebunt indemnitati ichm. pp. posłowie i téj konstytucyi nie dopuszczą convellere.

Jeżeli gdzie, to w tych województwach dobra jkr. mci i rzeczyp. zniszczone i funditus zniesione, dotychczas naprawić się nie mogą, jako o tém komisye jkr. mci już wywiedzione testantur: które tedy dobra swoją już wywiedli przez komisarzów jkr. mci komisyą, ażeby przez zgodę rzeczyp. constitutione aprobowane były, które zaś jeszcze swoich nie wywiodły komisyj, a wielkie na nie włożono koszty, jako Murzyn i Krusin cum attinentiis w. jmp. Jakóba Szczawińskiego wojewo-

dzica inowrocławskiego, rotmistrza jkr. mci i posła naszego magnæ spei w ojczyznie naszéj kawalera et ad ardua Martis opera ochotnie się biorącego, o komisyą na uznanie pomienionych kosztów ichm. pp. posłowie jkr. mci z kancelaryi upraszać będą; także na Przypust i na Stare Brzeście jmp. pisarzowi grodzkiemu brzeskiemu kujawskiemu. Nie możemy deesse instancyą naszą jmp. Ludwikowi Zakrzewskiemu confratri nostro tych województw, który affidatus będąc fide publica, kontraktowi danemu mennicarzowi na mennicę bydgoską był mu wygodą ośmnastu tysięcy złotych; dla zawarcia mennicy przez tegoż mennicarza zawiedziony, w sumach swoich oszukany, aby w tak wielkiéj krzywdzie swojéj z łaski jkr. mci ex pane benemeritorum swoję mógł otrzymać jakąkolwiek recompensam.

Doszło nas i to wiedzieć z instrukcyi generała województw pruskich, że wieś Łąka w województwie chełmińskiém w posesyi jmp. kasztelanowéj brzeskiéj, za przywilejem jkr. mci i asekuracyą sumy per constitutionem jw. niegdy jmp. Spytkowi Pstrokońskiemu kasztelanowi brzeskiemu województw naszych asekurowanéj, pro vacanti dla wymyślnego przez też województwa indygenatu: opponent se ichm. pp. posłowie his inconvenientiis, in conservationem jéjm. pani kasztelanowéj brzeskiéj do jkr. mci promovebunt, a pro vacanti non vacantia bona podawać nie dopuszczą. In simili injuria illata sibi od jmp. miecznika ziem pruskich implorat succursum województw naszych, a to ratione wsi Luszkowa: jmp. Jan Konarski dziedzic majętności topolińskiéj dóbr swoich dziedzicznych do majętności topolińskiéj należącéj ad malam informationem jkr. mci uprosił et in possessionem sui odebrał, ażeby taż wieś indebite per fiscum regium usurpata za instancyą województw immunitati terrestri jak znowu przywrócona była.

Instabunt i za pannami zakonnemi bydgoskiemi, które ob nimiam tenuitatem proventus wyżywić się nie mogą, ażeby im wolno było za trzydzieści tysięcy złotych dobra jakie kupić, salvo jure terrestri et oneribus reip. Takąż instancyą uczynią i za oo. Dominikanami toruńskimi, aby im za takąż sumę w pruskich województwach albo też pobliższych Torunia dobra wolno było kupić.

Zaszła i od oo. Karmelitów nowéj reformy (prośba?) województwa nasze, którzy wszelkie cnoty i pobożności visibili exemplo przyniósszy, nietylko sanctam religionem et devotionem reformarunt, ale też auctionem in structuris i w ochędóstwie cum admiratione w krajach własnych fecerunt: osobliwemu respektowi, łasce i protekcyi jkr. mci i promocyi dal-

széj i konserwacyi ichm. pp. posłowie zalecą. Summe aggravatus jmp. Stefan Wolski heres bonorum Stanomina, w którym że się włóka roli królewskiéj znajduje, per ignorantiam cała wieś pro regia usurpatur i hyberną agrawowana od lat kilku, która przedtém ad nulla onera należała: supplicabunt do rzeczyp., ażeby dobra dziedziczne i ten ślachcic takiéj nie ponosiły agrawacyi i żeby ta hyberna jako indebite włożona, złożona była.

Merita jmp. podkomorzego brzeskiego tam publice quam privatim jkr. mci i rzeczyp. ichm. pp. posłowie zalecą. Godzi się przypomnieć odwagi, straty i prace od młodości lat swoich na usłudze rzeczyp. w okazyach wojennych nigdy nieomieszkanych jmp. Macieja Kazimirza z Morzyc Trzebuchowskiego pułkownika jkr. mci, który substancyi swojéj magnam partem na usłudze rzeczyp. straciwszy, żadnéj rekompensy i wdzięczności tak straconéj substancyi jako i honoru swego nie uznał, uniżoną za nim województwa nasze jako dobrze w tych tu województwach zasłużonym i wielkich w nim parentelatem wnoszą instancyą, aby jkr. mość ex primis vacantibus honoru i chleba debitam wyświadczył mu clementiam, a deserta villa Czarnocice, któréj tylko pola przyległe dziedzictwu jego żadnych budynków exstant, za zasługi jego tak znaczne i długie in hereditatem jemu była konferowana. Nie godzi się zapomnieć zasług i prac jmp. dyrektora sejmiku naszego jkr. mci i rzeczyp. dobrze wiadomych, za którym ichm. pp. posłowie do jkr. mci p. n. m. osobliwą wniosą instancyą, ażeby go w miłościwéj łasce i pańskim swoim chować raczył respekcie jako dawno sobie zasłużonego.

Approbationem laudorum nostrorum ichm. pp. posłowie procurare nie zapomną, osobliwie na to teraźniejsze; cætera dexteritati et probæ fidei ichm. pp. posłów committimus. Którą to instrukcyą podpisać jmp. marszałkowi koła naszego i żeby omnibus innotescat, do grodu radziejowskiego podać i publikować zleciliśmy.

Franciszek Zygmunt Gałecki kuchmistrz koronny, starosta bydgoski, marszałek koła rycerskiego.

27.

1690. *Januarius*, 5. *Radziej. grodzka Relation. 7 f. 581.*

127. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.] [1]).

Actum in castro Radziejoviensi sabbatho in crastino festi sanctorum Trium Regum (Januar., 14), anno Domini 1690. Obtulit nobilis Andreas Krauz regens cancellariae castrensis Bidgostiensis.

My, rady duchowne i świeckie, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw, do Radziejowa podług uniwersału jkr. mci, p. n. m. na sejmik przedsejmowy pro die 5-ta Decembris anni proximi præteriti naprzód naznaczony, a potém przez nas pro die 2-do Januarii anni nunc currentis limitowany zjachawszy się, imminentibus tam ab extra quam ab intra na całą rzeczp. periculis obviando, integritati tak całéj rzeczyp. jako województw tutecznych studendo, tako stanowiemy laudum.

Primarie, ażeby dobrze zasłużony żołnierz, któremu województwa nasze z repartycyi sejmowéj płacą i płacić będą i żeby poddani nasi uchwałą sejmu następującego non graventur, uchwalamy pogłówne jedno a personis plebeis tak w miastach jako i we wsiach królewskich ziemskich i duchownych, także od sług wszelakich, którzykolwiek służą tak panom po dworach jako i mieszczanom i po wsiach plebejæ conditionis, ktokolwiek lat dwanaście excedet (mendicis tamen exceptis), ażeby do płacenia tego podatku należał, miéć chcemy et injungimus, i taki porządek około onego wydawania namawiamy. W miastach ażeby wydawano od osoby juxta instructuarium anni 1661, po wsiach zaś po złotemu od każdéj osoby juxta nova abjurata, które burmistrz z mieszczaninem osiadłym z miast i miasteczek z dóbr jkr. mci i duchownych, ze wsiów zaś poddani prævia attestatione osiadłości i liczby, excluso duodecimo anno, in personis et prævia ichm. pp. dziedziców, posesorów i dzierżawców (których fide, honore et conscientia hoc in passu obligamus) in scripto declaratione super realitatem tychże atestacyj i skryptów poprzysięgać będą in eam rotam juramenti:

„Ja etc. przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy świętéj jedynemu (jakoto z miast i miasteczek), że ta konotacya przezemnie słusznie i bez ochrony żadnéj jest opisana i nie znajduje się w tém mie-

[1]) Trzymając się ściśle porządku chronologicznego, zmuszeni byliśmy laudum umieścić po instrukcyi, wbrew porządkowi wewnętrznemu.

ście albo miasteczku więcéj ludzi do płacenia podatku pogłównego według laudum sejmiku radziejowskiego nad te osoby ze wszytkimi obywatelami, żonami, sługami, parobkami, dziewkami i lóźnymi, nikogo nie ochraniając, wyjąwszy tylo tych, co tylko dwanaście lat mają i żebraków.“ Ze wsiów zaś i miasteczek ślacheckich prævia attestatione modo supra expresso, „że w tém miasteczku albo wsi, także we dworze czeladzi pańskiéj i na wsi poddanych z czeladzią obojéj płci, jakoto pachołkami, woźnicami i innymi plebejæ conditionis ludźmi i lóźnymi nie znajduje się więcéj, tylko tak jako w téj atestacyi jest napisano i że nikogo nie zatajono, we wsi ani uchroniono, ani ja nie wiem, ani zataiłem, tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka jego.“ Którą to przysięgę wykonywać będą w sądach ziemskich albo grodzkich podczas sądów in præsentia ichm. pp. sądowych ziemskich i grodzkich, na które kto commodius zjechać będzie mógł. Od juramentów zaś kancelarye z miast i miasteczek nad groszy dwanaście brać nie będą, ze wsiów zaś po groszy sześciu. Żydzi zaś w województwach naszych mieszkający tak po miastach, miasteczkach i wsiach, ponieważ contributionem rocznią capitalem płacą, zawsze do skarbu koronnego podymnych szesnaście pro tempore et termino infrascripto zapłacić będą powinni juxta nova abjurata, które w miastach i miasteczkach, burmistrze, we wsiach zaś chłopi przy atestacyach pańskich poprzysięgać będą osiadłość żydowską modo superius expresso in rota juramenti. A wydawanie tego podatku zaczynać się ma a data præsentis laudi i podania onego do grodu, a kończyć się ma na środopoście in anno præsenti. Do którego wybierania ichm. pp. poborców de medio nostri obraliśmy, jakoto z brzeskiego jmp. Stanisława Sokołowskiego, z inowłocławskiego zaś województw, jmp. Zygmunta Wolskiego, którzy super fidelem podatku tego exactionem modo practicato na sądach wyżéj opisanych także przysiądz będą powinni. Salarium zaś ichmościom po półgrosza od złotego juxta praxim skarbu koronnego od takiego podatku naznaczamy.

Szelężny zaś podatek anteriori laudo postanowiony injungimus, ażeby miasta i miasteczka i wsie wydawały do rąk ichm. pp. poborców do tego podatku naznaczonych sub pœnis contra retentores contributionum publicarum et refragarios, z którymi ut agant ichm. pp. poborcy na sądach powiatowych i oraz onych z delat jure victos exequi cum adminiculo ichm. pp. starostów, zlecamy. Od którego podatku szelężnego ichm. pp. poborcom także salarium po półgrosza od złote-

go assignamus. A że taki podatek najlżejszy nam być się widzi, tedy generalny, da Pan Bóg, na przyszłe czasy na sejmiku relacyjnym po sejmie namówiemy i porządek wydawania jego z miast, miasteczek i wsiów wszytkich, nemine excepto, opiszemy i postanowiemy.

Owczarze zaś, którzy swoje owce mają i młynarze ditioris fortunæ także do podatku tego in supplementum uboższych ludzi pro arbitrio et judicio panów swoich juxta conscientiam przykładać się będą powinni. A że per pluralitatem obieramy posłów i teraz obieraliśmy, inhærendo constitutioni o niéj napisanéj, ten sobie more innych województw præsenti laudo czyniemy porządek i alternatę obierania posłów, tak jako jest w województwach poznańskiém i kaliskiém na sejmiku srzedzkim warujemy, która się poczyna a præsenti electione ichm. pp. posłów naszych, tak że na przyszły, da Pan Bóg, po teraźniejszym sejm konkurować się na tę funkcyą nie będzie godziło, aż, da Pan Bóg, od tego teraźniejszego sejmu rachując na trzeci, przez jeden sejm zawsze wypoczywając sobie, aby przez to innym ichmościom godnym i zacnym był campus do przysługi województwom naszym i rzeczyp., w mianowaniu zaś talem ordinem observabimus. Sług i czeladź, którzykolwiek służą i stoją, posesyéj swojéj nie mając i z panami swymi obok nie siedząc, takich od przerzeczonéj nominacyi exclusos miéć chcemy et præsenti laudo excludimus, ale kto tylko kontrybucye płaci i possessio jego jest nota, taki tylko ad nominationem należéć będzie. Która to nominacya od siedzących przez jmp. marszałka akceptowana być ma, od stojących zaś i tumultuarie do niéj cisnących się, głosy przez jmp. marszałka akceptowane i konotowane być nie mają.

Bacząc w tém wielki uszczerbek i umniejszenie wojska, że ichm. pp. deputaci tak od polskich chorągwi jako i od regimentu, czekając zasług swoich, po lat kilka nie bywając w obozie, mieszkają i w okazyach wojennych retardantur przez niedojście sejmików: tedy zabiegając huic damno, postanawiamy komisyą w województwach naszych, która się będzie odprawowała dwa razy do roku, to jest, prima Maii et quarta Decembris w województwie brzeskiém w Brześciu, w województwie zaś inowrocławskiém w Inowłocławiu i żeby żołnierze tylko na te terminy tu do nas z likwidacyami i regestrami według prawa zjeżdżali i żeby tu przed ichm. pp. komisarzami likwidowali się, onych w tém uwiadamiamy; ichm. zaś pp. komisarzów do tych komisyj na relationis, da Pan Bóg, sejmiku uprosimy i naznaczemy. Kombinacye i rachun-

ki ichm. pp. poborców do przyszłego także relationis sejmiku odkładamy, na który ichm. pp. komisarzów prosimy, ichm. zaś pp. poborcom injungimus, ut compareant z rachunkami i delatami, ut nobis constet, czy też te podatki wszyscy æqualiter wydawamy i co u kogo in retentis zostawać będzie i siła wojsku z sejmowéj repartycyi od nas należéć będzie.

Mając w konsyderacyi zrujnowany zamek w Inowłocławiu, że acta substancyj naszych żadnego dobrego in castro nie mają schowania ob abominabilem desolationem sueticam, oraz zapatrując się in merita i prace w tych tu województwach jw. jmp. Zygmunta z Lubrańca Dąbskiego wojewody brzeskiego kujawskiego, starosty inowłocławskiego, (który zamek inowłocławski deklarował restaurować): sól zatrzymaną przez lat dwie u jmp. starosty rzeczyckiego, administratora naonczas ekonomii samborskiéj, dajemy i konferujemy, non obstantibus anteactis quibusvis laudis in contrarium przeciwko largicyom, dekreta i procesa ex nunc w kole naszém z rąk jmp. żupnika województw naszych oddajemy i jmp. marszałkowi pisać nomine nostro do jmp. starosty rzeczyckiego, aby jako najprędzéj bez dalszego procesu ekskwietował jmp. wojewodę, zleciliśmy. Suplikującemu do nas jmp. Czachowskiemu deputatowi chorągwi usarskiéj jw. jmści ks. biskupa płockiego subveniendo i szkodzie jego w stukilkudziesiąt złotych, jako to patet z relacyi jmp. łowczego brzeskiego, komisarza województwa inowłocławskiego, recompensamus tę stratę jego, naznaczywszy mu złotych dwieście z podatku szelężnego województwa inowłocławskiego i na nie do jmp. poborcy podatku tego asygnacyą dać zleciliśmy. Panu zaś regimenskwatermistrzowi regimentu książęcia jmści kurlandzkiego, ponieważ traktamentu na pierwszą asygnacyą nie wziął i onę województwom oddał, tedy złotych trzysta także traktamentu naznaczamy i jmp. marszałkowi asygnacyą do jmp. poborcy na pogłówne wydać consentimus; jmp. Franciszkowi Sadowskiemu z pod chorągwi lekkiéj jmp. strażnika polnego koronnego zasług złotych trzysta, a to reszty za ćwierć nowembrową anni 1684, traktamentu zaś złotych sto ichm. pp. Tomaszowi Sienkiewiczowi i Janowi Jaworskiemu z pod przerzeczonéj chorągwie, także deputatom złotych 657 groszy 26, a to resztę za ćwierci anni 1686, traktamentu zaś każdemu po złotych sto, złotych in summa dwieście deklarujemy i asygnacyą do ichm. pp: Wojciecha Jarnowskiego łowczego brzeskiego, Kazimierza Wolskiego podwojewodzego inowłocławskiego komisarzów województwa inowłocławskiego dać jmp. marszałkowi koła

naszego zlecamy. Tymże ichm. pp. deputatom obiema dawno zatrzymanego traktamentu złotych sto naznaczamy i u przerzeczonych ichm. pp. komisarzów województwa inowłocławskiego za asygnacyą jmp. marszałka koła naszego przekazujemy. Tymże ichm. pp. deputatom złotych p. 248 i groszy 14, a to resztę za ćwierć februaryuszową żorawińską anni 1677 należytą, in vim zaś traktamentu złotych sto u ichm. pp. Michała Stanisława Zakrzewskiego podsędka ziemskiego brzeskiego i jmp. Kazimierza na Morzycach Trzebuchowskiego pułkownika jkr. mci, komisarzów czopowego województwa brzeskiego, za asygnacyą także jmp. marszałka koła naszego do wypłacenia przekazujemy, ponieważ pomienioni ichm. pp. deputaci na sumy wyżéj opisane asygnacye swoje oschłe województwom powrócili.

Karczmy iż ichm. duchowni po miastach i miasteczkach jkr. mci duchownych i ślacheckich in præjudicium podatku czopowego województw naszych sobie pozakładali: tedy ww. ichm. pp. starostów naszych obtestamur, aby ichmość w powiatach swoich, mediante illegalium karczm, takowych posesorów do grodu proprii districtus adcitatione i przez urzędy grodzkie legalitatis necne cognitione et disjudicatione takowe karczmy poznosili. Karczm zaś jure quovis założonych possessores duchowni czopowe płacić obligabuntur, eo insuper adjecto, aby w sprawach cognitionis legalitatis necne karczm wyżéj opisanych, jeżeliby jakie w téj materyi dubia zachodziły, żadna na trybunał apelacya nie wychodziła, ale na sejmiki radziejowskie pro ultimaria in præmissis cognitione et decisione remissa stawała.

W Solcu także, ponieważ tameczny dzierżawca in præjudicium miasta tamecznego, sam piwo robiąc i na statki wystawiając, piwa wolne robienia mieszczankom tamecznym odjął i prowent czopowego województwa inowłocławskiego przez to zgubił: aby ad castrum proprii districtus, ad instantiam generosi exactoris palatinatus Junivladislaviensis vel cujusvis competentis actoris citatus judicatum patiatur sine quavis appellatione; co i miasteczku Podgórzowi, które præpedimentum także ab extraneis dla zwożenia piw postronnych do Torunia ponosi, służyć ma.

Passim się zagęściły w województwach naszych po miastach i miasteczkach jkr. mci i duchownych alienacye fundorum et bonorum civilium per incolas civiles personis spiritualibus z uszczerbkiem tak podatków województw jako i servitii militaris seu expeditionis bellicæ i przeciwko prawu pospolitemu uczynione: tedy ostatniéj w tém zabiega-

jąc województw i rzeczyp. zgubie, ichm. pp. starostów województw naszych obtestamur, aby się talibus opponant inconvenientiis mediantibusque officiorum suorum castrensium adminiculis, incolas civiles ab eis arceant i takowych gruntów alienationes vindicent. Które to laudum ażeby omnibus innotescat, ręką jmp. marszałka koła naszego podpisane do grodu radziejowskiego podać, publikować i ono po innych województw naszych grodach rozsyłać zlecieliśmy. — Działo się w Radziejowie na sejmiku przedsejmowym dnia 5 stycznia, roku pańkiego 1690.

Franciszek Zygmunt Gałecki kuchmistrz koronny, starosta bydgoski, marszałek koła rycerskiego.

28.

1690. *Junius*, 12. *Radziej. grodz. Relation. 7 f. 652.*

128. Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quinta post festum sancti Antonii de Padva confessoris proxima (Jun., 14), anno Domini 1690. Obtulit nobilis Mathias Skotnicki.

My rady, dygnitarze, urzędnicy duchowne i świeckie i wszystko rycerstwo brzeskiego i inowrocławskiego województw na sejmik relationis po sejmie blisko przeszłym, pro die 12 Junii w deklaracyi ichm. pp. posłów naszych od jmp. n. m. naznaczony, po odebranéj i uczynionéj przez tychże ichm. pp. posłów na sejm od nas wyprawionych relacyi, takowe stanowiemy laudum. Dosyć czyniąc uchwale sejmowéj w deklaracyach województw naszych względem podatków tak za przeszłe dwanaście ćwierci jako i pro futuro za ośm eo modo, jako w deklaracyach napisano, na egzolucyą dobrze zasłużonemu wojsku z repartycyi u nas, chcąc według tychże deklaracyj chorągwie tak pro præterito jako i in futurum ukontentować, wydawanie tymczasem podymnego suspendimus do sejmiku nazajutrz po deputackim, który nastąpi. Obierania ichm pp. komisarzów na trybunał skarbowy do Lwowa i ten nasz sejmik teraźniejszy ex rationibus niewydania przeszłych podatków pogłównego i szelężnego, które się kończyć ma ultimis diebus Junii, odkładamy.

A teraz injungimus ichm. pp. poborcom do pogłównego na przeszłym sejmiku przedsejmowym tak w województwie brzeskiém kujawskiém i inowrocławskiém obranym, ażeby ten podatek pogłównego jako najpierwéj wybierali i egzekwowali quam exactissime. A że siła takich znajduje się renitentes, którzy do tego czasu nietylko tego podatku nie oddali, ale ani poprzysięgli, tedy na takich rigorem decernimus, trzydzieści poborów sine abjuratis 1629, ktobykolwiek a data præsentis laudi za niedziel cztery nie poprzysiągł, a nie wniósł tegoż podatku do rąk ichm. pp. poborców. Toż się regulari powinno i do podatków szelężnego, który się kończyć będzie modo superius specificato, który ichm. pp. poborcy wybierać powinni także quam exactissime i on egzekwować przez egzekucye ichm. pp. starostów, abo in defectu officiorum ichże. — A że drugi podatek tego szelężnego per legem publicam in declaratione województw naszych expressa jest, generaliter nemine excepto, in supplementum podatków województw naszych jest postanowiony i uchwalony i poczynać się będzie a die prima Augusti in anno 1690 na zasługi przyszłe tym chorągwiom i regimentom, którym z sejmu teraźniejszego dostały się na repartycyą nową i jego cursus trwać będzie przez lat dwie, usque similiter ad diem primam Augusti in anno millesimo sexcentesimo nonagesimo secundo kończący się juxta fusiorem obloquentiam deklaracyi sejmowéj. Do którego podatku tychże ichm. pp. poborców przeszłego szelężnego aprobujemy, to jest, z województwa brzeskiego jmp. Kaszewskiego, z województwa zaś inowrocławskiego jmp. Adama Trzebuchowskiego burgrabiego bydgowskiego. Którzy to ichm. pp. poborcy juxta declarationem na sejmie daną przez ichm. pp. posłów naszych quam exactissime et fidelissime, non parcendo antiquæ et novæ locationis erectioni karczmów tak w dobrach ichm. pp. duchownych i ziemskich, præstito na sądach fiskalnych juramento, że nikogo w tych nie ochronią, ani utają i inquantum by jakie postrzegli z ochrony od kogokolwiek perjuria, fideliter ichm. pp. komisarzom od nas na sądy fiskalne obranym deferent i onych zaraz swoim sukkolektorom adcitare rozkażą.

A żeśmy do podatków podymnego na sejmie deklarowanych dla szczupłego teraz czasu dotychczas nie obrali poborców, tedy obieranie onych do tegoż sejmiku prolongationis odkładamy, na którym viros pares huic muneri et possessionatos in futurum obierzemy. A teraz dla uczynienia tém lepszego w województwach naszych porządku według deklaracyi sejmowéj sądy fiskalne sobie w obudwu województwach

namawiamy i deklarujemy, to jest, województwu brzeskiemu w Brześciu, województwu zaś inowrocławskiemu w Inowrocławiu. Na które to sądy uprosiliśmy ichm. pp. komisarzów de medio sui, jmp. Sebestyana Jaronowskiego podkomorzego brzeskiego dawno już przysięgłego komisarza, jmp. starostę radziejewskiego, ichm. pp. chorążych brzeskiego i inowrocławskiego, jmp. Skarbka miecznika brzeskiego, jmp. Jana Umińskiego sędziego kowalskiego, jmp. Chryzostoma Słubickiego komornika granicznego brzeskiego, jmp. Bronisza, jmp. Jakóba Jarnowskiego, jmp. Franciszka Sokołowskiego stolnika inowrocławskiego, marszałka koła naszego rycerskiego, jmp. Michała Leskiego pisarza grodzkiego brzeskiego, jmp. Jana Słubickiego. Z inowrocławskiego zaś przy starych ichm. pp. komisarzach jw. jmp. kuchmistrza koronnego, starostę bydgoskiego, jmp. Stanisława Jaronowskiego cześnika inowrocławskiego, jmp. Marcina Umińskiego skarbnika brzeskiego kujawskiego, jmp. Łakasza Orłowskiego sędziego brzeskiego, pisarza grodzkiego inowrocławskiego, jmp. Jakóba Sawickiego burgrabiego inowrocławskiego. Którzy to pp. komisarze eadem rota juramenti tak jako i prześli przysięgę swoję przed zasiedzeniem swojém wykonać będą powinni in præsentia ichm. pp. komisarzów przeszłych in actu zostających przysięgłych i przy urzędzie ziemskim, unius vel alterius absentia non obstante; absentia zaś ichm. pp. ziemskich urzędników, inquantum by nie zjachali na te sądy, nic derogare nie ma tym sądom. Którzy to ichm. pp. komisarze według deklaracyj naszych od województw na teraźniejszym sejmie we wszystkiém się quam exactissime sprawią tak z ichm. pp. poborcami jako i z miastami, którzybykolwiek czopowe albo szelężne zatrzymać mieli i onych decretis suis stringent ad solutionem et calculationem jako i wszystkich renitentes et refragarios tak teraźniejszemu jako i przeszłym laudom naszym.

Stosując się do suplik miast i miasteczek, zapatrując się na ostatnią onych ruinę i zniszczenie, przeszłe nasze elucidamus laudum, injungendo ichm. pp. poborcom, ażeby od nich pogłównego nie brali tylko po złotemu z głowy juxta nova abjurata na przeszłym sejmiku przedsejmowym postanowione. — Ratione zaś defalki i kontraktów szelężnego i czopowego odsełamy ich do ichm. pp. superintendentów in attendentia przydanych i do ichm. pp. komisarzów czopowego, fidei et honori ac conscientiæ committendo ichmościom, aby juxta justitiam z nimi sobie postąpili.

Pogorzelców in genere omnes według dawnego prawa juxta usum et consuetudines osobliwych praw zachowujemy. . .

(Brak końca laudum).

29.

1691. *September*, 11. *Radziej. grodzka Relation. 8 f. 201.*

129. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi sabbatho post festum sancti Francisci confessoris proximo (Octobre, 6), anno Domini 1691. Obtulit nobilis Joannes Cętkowski.

My rady duchowne i świeckie, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw do Radziejowa na miejsce zwyczajne i sejmik radziejowski na dzień dzisiejszy ex vi limitationis sejmiku przeszłego zagajonego przypadający zgromadzeni. Stosując się wprzód do prawa na sejmie przeszłym postanowionego i przeszłéj uchwały sejmiku naszego, do odebrania relacyi sądów skarbowych od ichm. pp. komisarzów obudwu województw przystąpiliśmy, którą ponieważ tak z brzeskiego jako i inowłocławskiego, województw od ichm. pp. komisarzów zjazdów swoich i słuchania pp. poborców rachunków doskonałą odebrali, bratersko tymże ichmościom dziękujemy za podjęte fatygi i aby in ulteriori téjż województw usługi tractu nieodmienną świadczyli nam życzliwość, upraszamy ac in gremium izby komisarskiéj województwa inowłocławskiego i wzajemnéj pracy ichm. pp. Domarackiego, Palęndzkiego w kole niniejszém uproszonych adjungimus; sądy, to jest, inowłocławskie i brzeskie kujawskie komisarskie, jako je miéć prawo chciało, przy wszelkiéj zachowując prerogatywie.

A że dotąd familia spiritualis pogłównego nie płaci, uprosieliśmy de medio nostri, reassumendo przeszłą uchwałę naszę, ichm. pp. deputatów na wczorajszym sejmiku na trybunał koronny obranych, aby ichmość, do Piotrkowa jadąc, cum debito venerationis cultu do jmci ks. biskupa kujawskiego naszego wielce m. p. wyboczeli i o wydanie procesu względem tegoż płacenia pogłównego a plebeis personis spiritualibus in præposituris parochisque existentibus; także aby wszelakich na

gruntach duchownych poprzestano szynków, upraszali, w czém ichm. pp. poborcy seriam mieć powinni animadversionem. I gdyby, aliquo interveniente casu, proces przerzeczony nie wyszedł, tedy tymże ichm. pp. poborcom, aby czém prędsza bene merito militi z województw naszych w krwawych zasługach jego satysfakcya stać się mogła, pomienione podatki pogłównego i insze zatrzymane przez osoby plebejæ conditionis duchowieństwu służące, eo quoque attento, że dwory ślacheckie, nemine ex plebeis excepto, ten podatek contribuunt, do egzekwowania jak najskuteczniejszego teraźniejszą zlecamy uchwałę. Także aby ciż ichm. pp. poborcy in decursu sex septimanarum ante inchoationem commissionis Radomiensis proxime elabendarum delaty wszystkie oraz i z retentami jmp. Leskiego (do któréj egzekucyi jmp. Leski przyłożyć się powinien) surowie egzekwowali, bratersko injungimus.

Podatki przeszłą uchwałą naszą opisane, jakoto pogłównego czworo, podymnego dziesięć, szelężne, młynne, także owcowe in ulteriorem cursum et solutionem reassumimus, które to sine ulla intermissione przed zaczęciem trybunału radomskiego wypłacone być mają. Do których podatków wybierania ichm. pp. poborców dawnych una cum solario onych, że przy podatkach spectant, aprobujemy, dając tymże ichm. pp. poborcom plenariam potestatem słuchania juramentów od owczarzów na owczarskie owce et cujusvis plebejæ conditionis hominis. Którego podatku cursus (adjecto tantum præsenti laudo quantitate, to jest, od staréj owce groszy dwanaście, od młodéj po groszy sześci biorąc) według dawnéj rozumieć się ma uchwały i płacenia jego w tymże durabit roku. Miasteczko jednak Radziejów od tego podatku owcowego niniejszą uchwałą postanowionego, mając wzgląd, iż przez częste zjazdów naszych kongresy niemniejsze w substancyach swoich ponoszą przeszkody, totaliter wolne czyniemy i ono ab onere contributionis prætactæ eximimus, exceptis jednak ovilionibus w témże miasteczku z owcami existentibus, których podatkowi temu omnino podległych mieć chcemy.

Insze zaś podatki aby secundum usitatum cursum et declarationes commissoriales wybierane były i egzekwowane, ichm. pp. poborcom serio prohibemus. Do wydawania podatku szelężnego karczmy także novæ erectionis należéć będą i pilnéj ichm. pp. poborców zalecają się egzekucyi i animadwersyi, względem których karczm tymże ichm. pp. poborcom w egzekwowaniu omnimodam cavemus evictionem.

Instancyą za ubogiemi miasteczkami już wcale upadającemi, hybernową egzakcyą wielce ścieśnionemi, jakoto: Brześciem, Radziejowem, Kruświcą i Gębicami do jw. jmp. hetmana wielkiego koronnego wnieść jmp. marszałkowi koła naszego zleciliśmy, upraszając jegomości, aby koekwacya prawem opisana swój należyty odniosła skutek i szóstaki na raz tylko przez prawo pozwolone aby były zniesione; o co także ichm. pp. komisarze na trybunał radomski obrani, ut quam firmiter do jw. jmp. hetmana instent, upraszamy. Ichm. pp. pogorzelców circa beneficium legis zachowujemy et desideria eorum do izby komisarskiéj albo przyszłego sejmiku odkładamy.

Na listy zaś do koła naszego pisane jmp. marszałkowi odpisać zlecamy.

A że dotąd w roku teraźniejszym juxta præscriptum legis suchedniowéj soli przy tak wielkich podatkach nie odbieramy, uprosiliśmy jmp. żupnika województw naszych, aby ichm. pp. superintendentom i administratorom pozwy wydał i terminu w trybunale koronnym z nimiż pilnował; na którą windykacyą i ekspensa prawne temuż jmp. żupnikowi złotych trzysta per medium z obudwu województw naznaczeliśmy i asygnacyą jmp. marszałkowi lub na szelężne, lub na czopowe wydać zlecieliśmy. Na komisarstwo do odebrania soli jmp. Głembockiego sędziego brzeskiego uprosieliśmy.

A że dobra Ciechocinek jmp. Niemojewskiego sędzica ziemskiego inowłocławskiego w szelężnym podatku przez pp. arendarzów tychże dóbr są ściśnione, tedy już nie według regestrów, ale według juramentu, który in facie izby komisarskiéj kaczmarze uczynić będą powinni, podatek szelężny płacić będzie.

Instancyą jmci ks. proboszcza strzelińskiego, naszego m. p. na tak wielu sejmikach naszych za muzyką strzelińską w służbie klasztornéj zostającą, względem pogłównego od osób tychże należącego wniesioną, tak resolvimus modo, ponieważ w juramencie nie są wyrażeni, tedy etiam præsenti laudo od tegoż podatku onych uwalniamy et consequenter i od inszych podatków (non præjudicando tamen legi publicæ i aby się pod też nie cisnęły insze osoby libertacyą) exemptibiles miéć chcemy.

Deputatowi chorągwi jmp. Frąnckiewicza in vim tractamenti złotych sześćdziesiąt zlecieliśmy.

Rzeczycę ogniem et aliis calamitatibus pressam od płacenia szelężnego przeszłego eximimus.

Zasługi na dwie ćwierci chorągwi jmp. wojewodzica inowłocławskiego należące z obudwu województw wypłacić i na nie asygnacye jmp. marszałkowi wydać zlecieliśmy. Towarzyszowi z więzów tatarskich uwolnionemu z pod znaku jmp. wojewodzica inowłocławskiego złotych dwieście deklarujemy, które za asygnacyą jmp. marszałka z obudwu województw jemuż wypłacone być mają.

Desideria zaś duchowne i radziejowskiego, także inowłocławskiego konwentów i też inne z podatków wynikające okazye do sądów komisarskich obudwu województw pro ulteriori decisione odkładamy.

Interes jmp. Jana Kolczyńskiego względem płacenia czterechset złotych p. in vim tractamenti od województwa inowłocławskiego ichm. pp: Łukaszowi Sokołowskiemu podstolemu ciechanowskiemu, Jakóbowi Kamińskiemu naówczas deputatom chorągwi usarskiéj jw. jmci ks. biskupa płockiego, n. m. pana naznaczonych, do sądów także komisarskich inowłocławskich remittimus; co że ex authenticis quietationibus liquide nam patuit, iż jmp. Kolczyński realiter de proprio wyliczył, dla tego aby in ea prætensione jegomość został ukontentowany, ichm. pp. komisarzom województwa inowłocławskiego naszym wielce miłościwym panom pilnie zalecamy. Prace i fatygi ichm. pp. komisarzów na trybunał radomski uproszonych oraz i koszty, ponieważ prawo solariatos miéć chciało, juxta mentem sejmiku naszego decisioni et respectui izby komisarskiéj oddajemy i do tegoż respektu w obmyśleniu im wiatyku na trybunał radomski popilnie zalecamy; rekomendujemy oraz téjże izbie komisarskiéj jmp. starosty kruświckiego, n. wielce m. pana desiderium względem kancelaryi kruświckiéj wniesione. Mając nie mniejszą na pożogę ogniową i tak częste calamitates teraźniejszego koła naszego jmp. marszałka refleksyą, onemu in aliquod maximæ substantiæ suæ jacture alleviamentum złotych trzysta polskich per medium z obudwu województw z któregokolwiek podatku na pierwszą jego rekwizycyą bratersko do wypłacenia zlecamy.

A że w wydawaniu podatków niektórych zagęściły się u nas perjuria, tedy o nie, gdzieby się pokazały i pokażą, prawnie czynić na sądy komisarskie ichm. pp. poborcom naszym województw obudwu, zabiegając oraz obrazie boskiéj, popilnie zalecamy, prout de facto niniejszą uchwałą zleciliśmy. — Teraźniejszą zaś uchwałę naszę dla tém lepszéj wiary i pewności jmp. marszałkowi koła naszego ręką własną pod-

pisać injungimus.—Działo się w Radziejowie we wtorek po święcie najświętszéj Panny Maryi narodzenia najbliższy 1691 roku.

Stanisław Wojciech Jarnowski cześnik i komisarz województwa inowłocławskiego, marszałek województw kujawskich na sejmiku radziejowskim, manu propria.

30.

1693. *Januar.*, 19. *Radziej. grodzka Relation. 8 f. 520.*

130. [Laudum conventus particularis radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quinta in crastino festi sanctae Agnetis virginis et martiris (Januar., 22), anno Domini 1693. Obtulit nobilis Michalski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa brzeskiego i inowłocławskiego tu do Radziejowa pro die decima nona Januarii za powtórnym uniwersałem jkr. mci, p. n. m. na sejmik zgromadzeni, supplendo fatalem rupturam przeszłego sejmiku, winne dzięki naprzód mejestatowi boskiemu pro conservatione in hocusque tempus oddajemy, potém jkr. m., p. n. m. fidam mentem wdzięczności aperire pro immarcescibili studio et cura paterna około dobra pospolitego ichm. pp. posłom naszym zgodnie suffragiis nostris obranym, jakoto jww. ichm. pp: Franciszkowi Gałeckiemu kuchmistrzowi koronnemu, staroście bydgoskiemu, Stanisławowi Wojciechowi Podleskiemu podstolemu inowłocławskiemu z brzeskiego, Augustynowi Kołudzkiemu sędziemu ziemskiemu inowłocławskiemu, także Stanisławowi Jarnowskiemu cześnikowi inowłocławskiemu z inowłocławskiego województw zlecilismy.

Uważając zaś summam calamitatem czasów teraźniejszych, która vel maxime afflixit miasta i miasteczka naszych województw nietylko przeładowaniem hyberny ale téż i konsystencyą przeszłoroczną ichm. pp. żołnierzów immiti animo nad prawa koronne zniszczonych, do tego malum malo adesse, gdy ludzie ubodzy inaudita extorsione militari ad summam inopiam redacti przed podatkiem pogłównego głowy swoje z województw unosić, drudzy universa carnis via do grobów głowy swoje ukryli, a zatém superstites ludzie ubodzy tot gabellis exagitati, injuste præsentes aliena onera ferre absentium coguntur; więc

consulendo justitiæ szelężne a prima Augusti anni 1692 proxime et immediate elapsi po wszystkich miastach i miasteczkach w województwach naszych aż do przyszłego, da Pan Bóg, sejmiku relationis tymże miastom kondonujemy, obligując pp. burmistrzów, aby tego szelężnego nie na swój własny pożytek, ale szczególnie na założenie podatku pogłównego za ludzie zbiegłe i zmarłe obracali.

A że ichm. pp. duchowni wioski et prædia swoje mający fovent ludzi wiele w folwarkach swoich uchylających się od podatków rzeczyp.: tedy upraszamy de medio nostri ichm. pp. posłów naszych, quos ad hocce præcise negotium zażyliśmy prośbami naszemi, jakoto w. jmp. Macieja z Mieroszewic Gąsiorowskiego starosty radziejowskiego i jmp. Franciszka z Warzymowa Sokołowskiego stolnika inowłocławskiego aby ichmcie przy kredensie jmp. marszałka koła naszego rycerskiego adire chcieli venerabundi imieniem województw naszych jw. jmci ks. Stanisława z Lubrańca Dąmbskiego biskupa kujawskiego et felicem ascensum sedis Vladislaviensis powinszowali jmci n. m. panu. Oraz fundent vota, aby superi annuere raczyli długoletniém zdrowiem in hoc præsulatu, oraz exorabunt pastoralem benedictionem jmści n. m. pana, subjungendo prośbę, aby jegomość nasz wielce miłościwy pan edyktem albo procesem swoim stringere raczył, też famulatum et subditatem commorantem ichm. pp. duchownych ad æque contribuendum z poddanymi jkr. mci i dóbr ziemskich, oprócz czeladzi i domków wielebnych oo. Franciszkanów radziejewskich, którzy na częstych zjazdach województw naszych summas incommoditates, a podczas et damna pati ac ferre muszą; których to ex unanimi consensu nostro ab hisce oneribus liberos mieć chcemy.

A że tak u jmp. Trzaskowskiego w Maszenicach jako i po wielu innych miejscach znaczny deces personarum w podatku pogłównego powtórnego częścią z rzemieśników ablegowanych albo ludzi zbiegłych, częścią lege mortalitatis sublatorum: tedy tak dobrom pomienionym, Maszenicom, jako i Redzcowi Krukowemu, Wilkostowu i Zdonom, Broniewu, Skolsku, Skolskiéj Wsi, Morzycom, Zagorzycom, Czołowku i części w Janocinie hoc beneficium pro hac sola vice conceditur, że te dobra wzwyż mianowane przez poddanych z dóbr w grodzie juramenta præstare będą powinni super qualitatem et quantitatem personarum, począwszy od lat dziesiąciu ludzi młodych i według tych nowych juramentów ichm. pp. poborcy podatki pogłównego odebrać tenebuntur et ad thesaurum inferrent.

Więc mając wzgląd na opodalną podróż ichm. pp. posłów ichmościom trzema, ponieważ jmp. kuchmistrz koronny portionem suam obiema województwom condonavit, to jest, jmp. sędziemu, jmp. podstolemu, jmp. cześnikowi, każdemu z ichmościów po tysiącu złotych, to jest, po piąciuset z brzeskiego po piąciuset z inowłocławskiego wydać naznaczamy i asygnacye jmp. marszałkowi do ichm. pp. egzaktorów bądź to czopowego podatku albo inszego, choć i pogłównego ordynować zlecamy, cum eadem assecuratione, że jeżeliby się sejm dłużéj nad sześć niedziel i świeże prawo miał pociągnąć, natenczas, da Pan Bóg, to jest, na sejmiku relationis ichmościom honorarium meliorować przyrzekamy i obiecujemy. Działo się w Radziejewie dnia 19 miesiąca stycznia, roku pańskiego 1693.

Augustyn Kołudzki sędzia ziemski inowłocławski, marszałek koła rycerskiego brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw, manu propria.

31.

1693. *Januarius*, 19. *Radziej. grodzka Relation. 8 f. 517.*

131. [Instructio].

Actum in castro Radziejoviensi feria quinta in crastino festi sanctae Agnetis virginis et martiris (Januar. 22), anno Domini 1693. Obtulit nobilis Joannes Michalski

Instrukcya ichm. pp. jw.: jmp. Franciszkowi Gałeckiemu kuchmistrzowi koronnemu, staroście bydgoskiemu, Stanisławowi Wojciechowi Podleskiemu podstolemu inowłocławskiemu z brzeskiego, Augustynowi Kołudzkiemu sędziemu ziemskiemu, Stanisławowi Jarnowskiemu cześnikowi inowłocławskiemu z inowłocławskiego województw posłom na sejm walny grodzieński za powtórnym jkr. m., p. n. m. uniwersałem uproszonym i wysłanym.

1. Naprzód ichm. pp. posłowie, lubo to ob fatalem quandam sortem z okazyéj zerwania pierwszego sejmiku præpostere accurrent cum debito censu filialis gratitudinis majestatowi najjaśniejszemu jkr. m., p. n. m. pro impendio curarum et immensae sollicitudinis, które indefessis studiis fertilissimum paterni cordis germen na pomnożenie chwały majestatu boskiego i konserwacyą extreme tot procellis armorum crude-

lissimi belli z nieprzyjacielem krzyża świętego znuznionéj rzeczyp. naszéj inexstinguibili dobra pospolitego amoris ardore producit mole consiliorum, nietylko adversa quæque aperta et occulta hostium tela, perspicacissimo oculo sustinendo, ale też indagatione præscientiæ avertendo: więc lubo to perfectæ virtuti non sit condignus honor, przecież ichm. pp. posłowie województw naszych vindicando ab ingrata sterilitate, wdzięczność naszę testabuntur, szczęśliwość rzeczyp., gdy principatus sensati stabilis est, suplikować będą majestatowi boskiemu o dobre i długoletne zdrowie jkr. m., p. n. m., oraz precabuntur sine fine imperium, quod nec temporum cursus, nec ullæ rerum metae concluserint przy poddańskiém podziękowaniu naszém.

2. Więc gdy pax exoptata cum belli pertæsum est, nie należałoby indagacissimæ prudentiae majestatu pańskiego, potrzebę pokoju świętego innuere, którą jkr. m. nietylko ex specula prealta, ale etiam ex sensu calamitatis czasów teraźniejszych upatrywać raczy, a ta vel maxime województwa nasze praemit, occultis quibusdam fatorum ictibus contra illud, qui procul ab Jove, procul a fulmine: więc gdy się zdamy procul agere ab ardore belli, interna vis mali dissoluti militis na konsystencyą excussit vigorem nostrum tak dalece, że nie jesteśmy pares oneri suppetendarum contributionum, dla czego ichm. pp. posłowie ad sensum reip. do pokoju świętego zdanie swoje collineabunt.

3. Secundo loco należy debita gratitudo ichm. pp. hetmanom et militiæ eorum indisciplinatæ pro actionibus martialibus, życząc rzeczyp. meliorem fructum ex laboribus ichmościów; przy podziękowaniu tedy ichm. pp. posłowie upraszać będą jkr. m. i całéj rzeczyp., aby tantæ dissolutioni militiæ provido consilio zabieżał, bo quos ensis hostilis non attigit, licentia militaris enervavit tak dalece, że w województwach naszych major depopulatio aniżeli w krajach pod bokiem nieprzyjacielskim zostających. Kiedy miasta, miasteczka i wsi jkr. m. i poddaństwo desertis coloniis modo alendæ vitæ destituti, gravamine niezmiernéj hyberny extra coaequationem z innemi województwami exanimati, podłużywszy się po różnych miejscach u sąsiadów na hybernę, a rok po roku w większy labirent idąc i postrzegłszy, że nietylko in vita solvendorum debitorum, ale ad secundam et tertiam usque generationem nie byli pares, jedni pouciekali, drudzy poumierali per inopiam: a za tém po miasteczkach i wsiach abominabilis desolatio horret aspectum, a barzéj metuit vindictam Dei, kiedy nietylko wszystkie prawie miasteczka, ale i reclinatorium kiedyś wielkich królów polskich Piastorum Kruświca, Skulsk, transit in

terram siccam et aridam, monstrum tylko ruderum murów zamkowych zostawiwszy: zaczém ichm. pp. posłowie tam ratione transformationis militiae aby żołnierz comitiori numero mógł być płatny et obsequens reip. ac gloriosis actionibus proferat sławę polską, vel ultra metus regni przywiodszy komput regimentów do dwunastu set ludzi, a interea per diminutionem szarzy ichm. pp. oficerów cudzoziemskich liberabitur resp. a supervacanea expensa płacenia tymże ichm. pp. oficerom, na których jako mamy relacyą z komisyi skarbowéj stipendium inane z sześciu tysięcy wojska dilabitur, oraz konstytucyą przeszłego sejmu coaequationis hyberny przywieść ad executionem curabunt ichm. pp. posłowie etiam cum exitio et ruptura sejmu. Injurias zaś, damna passis vel maxime przez przeszłoroczną konsystencyą in liquidationem deservitæ mercedis przywieść ichm. pp. żołnierzom injuriantibus a injuriatis pro soluto w przyszłych podatkach computari, curabunt ichm. pp posłowie.

4. Informando novo nervo bellico, gdy się egestas cum necessitate pasować będzie, takie sposoby ichm. pp. posłowie przedsiębrać będą, któreby non in solis contributionibus bonum publicum fallentibus ex causa inopiae ubogich ludzi subsisterent, ale takowe z którychby zawsze był certus numerus wojska in robore certitudinis stipendiorum zawsze currentium, quo facto multis inconvenientiis byłaby rzeczp. soluta. Jeżeliby zaś in supplementum do jakichkolwiek podatków przyszło, tedy według taryfy regestrów anni 1661 et 1662 do województw wezmą cum modo contributionis ichm. pp. posłowie.

5. Prawa de incompatibilibus będą mieć ichm. pp. posłowie na pamięci, aby ichm. ks. biskupi przy biskupstwach opactw nie trzymali, a uproszone zaś contra vim legis aby jkr. mci dispositioni pro vacanti oddane były.

Wakanse aby terrigenis possessionatis secundum honorem dawnych praw rozdawane były, supplicabunt ichm. pp. posłowie jkr. m., wydane zaś privilegia przeciwko wyraźnemu prawu robur amittere powinny et inter vacantias computari.

6. A lubo to dawne prawa ichm. pp. senatorom, posłom et aliis personis in publicis functionibus existentibus providerunt abunde securitati, przecież reassument prawa ichm. pp. posłowie, aby ichm. pp. senatorom na rezydencyéj przy boku jkr. m. zostającym integritas honorum et fortunarum conservetur, a decreta quævis et in quovis subsellio regni prolata tempore functionis ichmościów nullitati subjaceant; toż beneficium ma służyć ichm. pp. posłom na sejm i deputatom na trybunał.

Evocationes z Małéj Polski do Wielkiéj et econverso rozumiéć się nie powinne o osobach in publicis functionibus existentibus; decreta in contrarium prolata ad executionem deduci nie mają się i pœnæ, quæcunque erant sancitæ, być mają irrepunibiles.

7. A że de immunitate bonorum terrestrium et securitate eorum dość surowo circumscripsit prawo konstytucyi anni 1636, przecież znajdują się takowe inwenta i koncepty, które dobra ziemskie ab antiquissimis temporibus terrestri jurisdictioni adscripta, lubo to censibus ecclesiasticis onerata trahunt sub onus hyberny, jakoto Łabiszynek cum attinentiis dziedziczne ichm. pp. Kołudzkich dobra w województwie kaliskiém zostające: curabunt ichm pp. posłowie, aby per constitutionem wolne perpetuo zostawały ab onere contributionis hyberny et aggravationibus cujusvis processus spiritualis.

8. A że niektóre osoby znajdują się, które jedni ad invicem carpunt honory swoje dissentiuntque animis et cordibus, a zatém vulnus letale dobru pospolitemu per dissonantiam animorum infingunt, a co największa drudzy etiam sacro honori non parcunt, zapomniawszy ingentia merita et spectabiles triumphos, miasto wdzięczności verbis scommaticis perstringunt serce pańskie: curabunt ichm. pp. posłowie, aby cultus debitus majestati exhibeatur, insi zaś ichmośc. cessent od zawziętości swoich et cedant bono publico cum suis odiis.

9. Jeżeli który naród tedy nasz polski o honor zelżonego majestatu boskiego osobliwie zelare powinien, bo conservatio ojczyzny naszéj non consistit in legibus et moribus antiquis, które już procul exsulant od nas, tylko na szczególnéj opatrzności boskiéj; tę tedy zawdzięczając, ante omnia serio injungimus ichm. pp. posłom, aby obrazobóstwa niewiernego Bekala cum tota rep. vindicent i do żadnéj przystępować nie będą materyi, pókiby judicialiter na tego bezecnego Żyda animadwersya nie nastąpiła, który imaginem crucifixi Domini Salvatoris nostri et nomen virginis Matris ejus bluźnierskiemi toties affecit ustami et alia execranda ausus est facinora; które, gdyby debitae pœnae nie miały sequi, niepochybnie subtraheret divina bonitas benedictionem consiliis reip., sine qua neque reges, neque leges in suo robore exstant i owszem per neglectum despectum ukrzyżowanego znaku zbawienia naszego plurima regna et provinciae pereunt.

10. Wiedząc, że praeclare gestorum zawsze miranda et immitanda sunt vestigia, aby similibus facinoribus accensi heroes altam apud posteritatem petant famam publicam, in facie rzeczyp. gratitudinem exhiberi

jmp. kuchmistrzowi koronnemu zlecamy ichm. pp. posłom za te czyny, które sat gloriose przeszłéj zimowéj kampanii tak w sprowadzeniu armaty jako i uprowiantowaniu Soroki impendio odwag i zdrowia swojego præstitit jkr. m. i całéj rzeczyp.

11. Ordynacye rzeczyp. wszytkie in executione pro bono reip. inquirent ichm. pp. posłowie.

12. O korekturze trybunału koronnego quam laboriosa od lat kilkunastu sint studia rzeczyp., najpierwsza grodzińskiego sejmu konstytucya edisserit, experientia zaś læsionis praw koronnych jako identidem necessitatem ingerit poprawy tegoż trybunału, tak zlecamy ichm. pp. posłom, aby omnia media practicabilia przedsięwzięli cum tota rep., jakoby thronus regius et firmamentum reip. justitia roboretur. Wszelkie tedy inconvenientia tollere w trybunale curabunt.

13 P. Arsztal oberlejtnant książęcia jm. kurlandzkiego jakie incovenientia porobił na komendzie socawskiéj, constat rzeczyp., osobliwie też i oppressio ichm. pp. oficerów pod jego komendą zostających, a osobliwie jmp. Mikołajowi Sokołowskiemu porucznikowi jkr. m.: zaczém curabunt ichm. pp. posłowie tam publice u rzeczyp. quam privatim u księcia jm. kurlandzkiego, jakoby omnis satisfactio temu kawalerowi stać się mogła.

14. Pogłównego żydowskiego aukcya necessitate congruente ma być w konsyderacyi u rzeczyp.

15. Więc że virtutem præmia sequuntur et pro bene merito milite quam externis za największe zakłada resp. præmium klejnot ślachecki, do którego przypuszczać zwykła optime meritos: tedy ichm. pp. posłowie na tym sejmie na żadne indygenaty ślachectwa nie pozwolą, zachowując to do zupełnego i pożądanego téj rzeczyp. pokoju, aby tém ochotniéj et efficacius odwagą i strenuitate sua miles ad hoc clenodium concurrat i obsequentior był, pacata rep., præmium ab ea sperando.

16. A że ordo anima rerum, przezco inne państwa tak waleczne prowadzą wojny, sola resp. nostra suis destituitur viribus, iż żadnego ab intra nie ma rządu, gdy miasto portowe Gdańsk, de totius reip. fructibus participando, ad libitum suum prætia rerum statuit, suos proventus augendo remp. depauperat et in dies debiliorem facit, aby resp. designet commissarios, ut adinveniant modum, jakoby in suis defluitationibus non defraudetur przez kupców gdańskich, fortiter instabunt ichm. pp. posłowie.

17. Accedit do tego niemniéjsza opresya przez pp. Gdańszczanów, gdy pp. Toruńczanom in summum reip. præjudicium wyraźne prawo, którego inclusive do wojny szwedzkiéj in continuo usu et possessione byli, teraz im abrogarunt, iż nie wolno onym na morze i okręty zboża zaprzedawać: quo tedy ausu et temeritate czynią to pp. Gdańszczanie, że aliarum civitatum abrogant privilegia et libertates, boby pp. Toruńczanie lepiéj ślacheckie zboża płacili, gdyby tę wolność co przedtém do zaprzedawania na okręty zbóż mieli, co restitui pp. Toruńczanom per constitutionem ichm. pp. posłowie omnino curabunt.

18. Podadzą i to do refleksyi stanom rzeczyp. ichm. pp. posłowie, aby ichm. pp. wojskowi, z których potior pars posłami się na sejm obiera, raczéj in excubiis reip. zostawali quam in istis functionibus publicis: bo jako errores militiæ mają coërceri et emendari, kiedy iidem defensores errorum et exorbitantiarum suarum, qui conditores poenarum być mają, a osobliwie według praw ichm. pp. senatorowie i starostowie sądowi chorągwi żeby nie mieli juxta leges regni.

19. Posłów cudzoziemskich magis privato quam publico praetextu bawiących się długą rezydencyą upraszać będą ichm. pp. posłowie jkr. m., aby po odprawionych audiencyach swoich monarchów cum satisfactione byli ekspedyowani, ne morentur in visceribus reip., durantibus hisce bellis et collisionibus inter principes christianos.

Caeterum dexteritati ichm. pp. posłów naszych, cokolwiek ex re et bono reip. sentient, to promovere committimus i zalecamy, in reliquo referując się do instrukcyéj na przeszły sejm. Datum w Radziejowie die 19 Januarii, anno Domini 1693, na sejmiku radziejowskim.

Augustyn Kołudzki sędzia ziemski inowłocławski, marszałek koła rycerskiego brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw, manu propria.

32.

1693. *November*, 13. *Radziej. grodzka Relation. 8 f. 619.*

132. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria sexta post festum sancti Martini pontifici proxima (November. 13) anno Domini 1693. Obtulit generosus Jacobus Jasieński.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw za uniwersałem jkr. mci. p. n. m. na sejmik przedsejmowy warszawski do Radziejewa pro die 10 Novembris w roku 1693 zgromadzeni. Naprzód oddajemy majestatowi boskiemu indignas gratiarum acclamationes pro conservatione jako zdrowia najjaśniejszego jkr. mci, p. n. m. tak i całości państw jego, które in hac wszytkiego prawie świata bellorum tempestate w wszechmocnéj prowidencyi swojéj ab ultimo zachowuje naufragio; jkr. mości zaś p. n. m. uprosiliśmy ichm. pp. posłów naszych, aby in facie totius reip. pro omnibus curis et impendiis zdrowia et regiæ munificentiæ na blisko następującym sejmie in ampliori forma wdzięczności naszéj oddali homagium.

Ustawiczne jako na przeszłych sejmikach tak i na teraźniejszym zachodziły nas supliki od miasteczek jkr. mci, w województwach tutecznych vix nomine exstantium, jako pod nieznośną (przy innych a ustawicznych podatkach) hyberną totaliter succubuere, którym że ad præsens województwa subveniendi modum in communi calamitate non inveniunt, tylko usilnie ichm. pp. posłom zlecieliśmy, aby ante omnia koekwacya hyberny na przyszłym sejmie warszawskim postanowiona, skutek swój wzięna, przez co najpewniejszą podźwignienia się supplicantibus czyniemy otuchę.

A że nulla calamitas sola, accedunt częstokroć w województwach naszych ad gemitum pod ciężkiemi egzakcyami pauperum varii casus et infortunia, jakoto zaniesione w kole naszém instancye za jmp. Janem Trzebuchowskim adversa procesów prawnych sorte afflictum testantur: więc przy braterskiéj naszéj kompasyéj, gdy protunc ichm. pp. komisarze sądów fiskalnych de exhausto ærario prekaucyą uczynili, tedy na przyszłym relationis sejmiku deklarujemy jegomości in vim levaminis certum quantum obmyślić; toż solatium meretur u nas jmp. Adam Palęcki

za turecką, w któréj zostawał, niewolę. W tymże respekcie ichm. pp. pogorzelcy, jakoto jmp. Leski pisarz ziemski inowłocławski, jmp. Dzierzawski, jmp Sulkowski, także i ichm. pp. deputaci wojskowi na tymże przyszłym relationis sejmiku zostawać będą.

A ponieważ fatis intervenientibus jmp. Zygmunta Wolskiego poborcy województwa inowłocławskiego cursus podatku wybierania zatamowany, tedy ichm. pp. komisarze sądów fiskalnych tamecznego województwa, convocatis retentoribus, inotescencyami swemi na sądy fiskalne ex productis quietationibus per figuram judicii discernent perceptas et retentas summas, które aby de integro wypłacone były, ciż ichm. pp. komisarze modos adinvenient. Taż izba komisarska województwa inowłocławskiego jmp. sędziemu grodzkiemu brzeskiemu według jemu służącéj asygnacyi satisfactionem obmyśli. Regimentowi jo. książęcia jm. kurlandzkiego Ferdynanda z komisyi radomskiéj anni 1686, tu do województw kujawskich brzeskiego i inowłocławskiego asygnacya na 2,765 złotych że dotąd nie wypłacona, tedy laudo præsenti tęż asygnacyą wypłacić ichm. pp. poborcom obudwu województw tak z podatku pogłównego jako i szelężnego ad proportionem sympli taryfy podymnego anni 1661, jako którego województwa wynosi, zlecamy. Tę zaś uchwałę naszę jmp. marszałek koła naszego podpisawszy, do ksiąg grodzkich radziejowskich per oblatam podać każe. — Działo się w Radziejowie dnia 13 miesiąca listopada, roku pańskiego 1693.

Maciéj Gąsiorowski radziejowski starosta, marszałek koła rycerskiego brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw, manu propria.

33.

1693 *November*, 13. *Radziej. grodzka Relation. 8 f. 615-o.*

133. [Instructio.]

Actum in castro Radziejoviensi feria sexta post festum sancti Martini pontificis proxima (November, 13), anno Domini 1693. — Obtulit generosus Jacobus Jasieński.

Instrukcya ichm. pp. posłom ww.: jmp. Sebestyanowi Jarnowskiemu podkomorzemu, Serafinowi Głębockiemu chorążemu brzeskim ku-

jawskim z województwa brzeskiego, z inowrocławskiego zaś ww.: jmp. Maciejowi z Mieroszewic Gąsiorowskiemu staroście radziejowskiemu, Maciejowi Gembickiemu kasztelanicowi łęczyckiemu, na sejm walny warszawski uproszonym na sejmiku przedsejmowym die 10 Novembris w roku teraźniejszym 1693, uniwersałem jkr. mci, p. n. m. złożonym. Lubo samo doświadczenie tanquam amplissima rerum magistra na widok ludzi wystawuje regna interrire ut homines nihilque tutum quod divina basi non nitatur, dlaczego majestatowi boskiemu supplices vovere winniśmy i jemu recognoscere incolumitatem nostram, przecież jawnie jkr. mości, p. n. m. instructa manus clava domitrixque ferarum, pondus upadającego już już dobra pospolitego supportat et quasi ab interitu vindicat: zaczém acz par gratitudo majestatowi jkr. mci refundi nie może, jednak ichm. pp. posłowie jako najdawniejsze podziękowania i wdzięczności oddadzą jkr. mci, p. n. m. testimonium, zacnemu rycerstwu i ichm. pp. hetmanom pro effusis conatibus in tutandam patriam referent grati animi testificationem. Więc gdy fatalna jactura przeszłych rad grodzińskich ad desideratam tranquillitatis malaciam skołatanéj bellorum procellis rzeczyp., gementem et miserrimam plebem sub mole vastitatis nie przywiodły i owszem tak rzeczp. nudata præsidio et subsellio, impar longioribus belli oneribus, pożądanego od Pana Boga pokoju exoptat: omnibus viribus ichm. pp. posłowie konformować się będą ad totius reip. sensum, tak jakoby rzeczp. z implikacyj teraźniejszéj wojny egzonerować się mogła i lud ubogi squalore variarum calamitatum uciśniony jakiekolwiek mógł capere respirium.

Do którego to znużenia rzeczyp. non sufficiebat miles indisciplinatus, ale też inæqualitas supportandorum onerum najbarzéj w hybernie, do któréj jedne dobrze nic, drugie mało co, a trzecie improportionata immensitate tak znużeły dobra prekludowane, że ubodzy ludzie impares tak wielkim ciężarom desertis coloniis ad mendicandum dilapsi, terram siccam et aridam w delatach obtulerunt; która to krzywda cœlum penetrans przed Bogiem vindictam requirit et desiderata ac felicia trophæa tamuje przed majestatem boskim: więc abyśmy immunes byli od boskiéj kary, od ustawicznych suplik gementis populi, fide et honore obtestamur ichm. pp. posłów, aby expletis sejmu præliminariis do żadnéj materyi nie przystępowali, pókiby rzeczp. w nakazanych przysięgach frustra naonczas wykonanych i w rzetelnéj koekwacyi hyberny ardentissimis desideriis et summæ necessitati nie responderet.

A że w województwach naszych major depopulatio, aniżeli w krajach pod bokiem nieprzyjacielskim zostających i abominabilis desolatio horret aspectum, a barzéj metuit vindictam Dei, kiedy nietylko wszytkie prawie miasteczka, ale i reclinatorium kiedyś wielkich królów Piastorum Kruświca, Skolsk, monstrum tylko ruderum murów zamkowych exstat, tedy ichm. pp. posłowie osobliwe staranie mieć będą, aby per constitutionem te nomina tylko oppidorum a contributionibus in genere omnibus libertowane były. Tęż komizeracyą merentur wszytkie miasteczka w województwach naszych, jakoto: Brzeście, Inowłocław, Bydgoszcz i inne a vel maxime Radziejów, kędy sejmiki obudwu województw naszych cum summa incommoditate odprawować się dla zrujnowania konsystencyami hyberny, przeładowaniem ludzi, wymarciem, innych, ob egestatem, odeściem, puste kąty, a barzéj już place porzuciwszy, ustawiczną województwom naszym czyni abominationem, tak dalece że województwo inowłocławskie dla tak wielkiéj tego miasteczka ruiny subsystencyi nie mając, ale pod niebem tylko samym cum summo discrimine zdrowia spoczywając, ob hanc calamitatem u kilku już tylko mieszczanków pożywienia wielki defekt znajdując: injungit ichm. pp. posłom i onych fide, honore et conscientia obowiązuje, ażeby per constitutionem swoje consilia sejmików wszytkich tegoż wojewodztwa inowłocławskiego transportare mogli do Inowłocławia, co być może sine ullo rzeczyp. præjudicio, przezco prędsze in pauciori one animorum stawać mogą sejmiki. Co gdy otrzymają ichm. pp. posłowie, præcavebunt, aby in posterum z województwa inowłocławskiego, także i brzeskiego augeat resp. et decernat numerum posłów i deputatów.

A że in capite sani consilii et conservationis dobra pospolitego nervus bellicus być powinien, dla którego się inordinato tractu (ob ejus defectum wojna toczyć musi), gdy nadeszła iniquitas temporum, że na rwanie sejmików tota effusa licentia, a zatém rzeczp. w zawodzie, żołnierz niepłatny, nieporządny, consequenter nieochotny, zatém denudatur resp. suo præsidio, exponitur ultimis periculis: satius tedy ducimus, aby się płaca żołnierzowi do skarbu koronnego wracała, gdyż skarb in casu zerwanego sejmiku poborcy podać może et sancita rzeczyp. tak na poborcy jako i na retentorach jure mediante ad executionem przyprowadzi (præcisis tamen w skarbie erroribus superiore aetate practicatis, dla których żołnierze długo zasług czekać, asygnacye okupować i inne inkonweniencye ponosić musieli), w czém cyrkumskrypcya aby najosobliwsza była, upraszamy ichm. pp. posłów.

Słuszny respekt meretur od tak wielu lat w koło nasze wnoszona i na sejmie proponowana jmp. Radojewskiego chorążyca inowłocławskiego injuriatio w gruncie królewskim Mątwach, jeszcze od domowych obozów ad ultimum statum (gdzie tylko incultus exstat ager) redukowanym, znaczną hyberną w niedawnym czasie onerowanym; aby tedy ab hoc onere, który de proprio za pusty grunt posesor ponosi, uwolnienie było, procurabunt ichm. pp. posłowie. — Łabiszynek cum attinentiis i Rzeczyca mere bona terrestria et nobilitaria solummodo censu ecclesiastico onerata per fundatorem piæ memoriæ jmści ks. Szymona Kołudzkiego proboszcza gnieźnieńskiego insita fundatione, aby aprobowana była i pod hybernę nie podpadały et immunitate naturali bonorum terrestrium gaudeant vigore constitutionis anni 1635, jako dobra ziemskie, curabunt ichm. pp. posłowie.

Konformując się przytém do instrukcyi jkr. mci, p. n. m. o wybrańcach, zlecamy ichm. pp. posłom, aby deferant jmp. instygatorowi koronnemu, iż rewizye vigore constitutionum annorum 1662 et 1663, przez rewizorów e medio nostri deputowanych przysięgłych, to jest, niegdy jmp. Andrzeja Głembockiego pisarza ziemskiego inowłocławskiego i jmp. Augustyna Kołudzkiego naonczas komornika ziemskiego brzeskiego, a teraz sędziego ziemskiego inowłocławskiego, rewizye do grodów brzeskiego i inowłocławskiego podane i inkwizycye in occluso rotulo tamże zostawione przyszły in apertionem sądu zadwornego kr. j. mci., z których to inkwizycyj patebit, zkąd wybrańców wyprawiać było powinno ab antiquis temporibus w województwach naszych.

Trybunał koronny, robur et fundamentum swobód naszych, ab originali instituto nieco aberrat, wielkiéj animadwersyi rzeczyp. potrzebuje i depactatio niezwyczajna w kancelaryi tamtecznéj, ordynacya tego trybunału adinstar lubelskiéj potrzebna być videtur. Więc gdy rzeczp. exinanita et supervacaneis expensis non sufficiens, zlecamy ichm. pp. posłom, aby de transformatione militiæ cum tota rep. ineant modum, aby wojsko uwinione było, to jest, aby regiment pod jednym obersterem tysiąc ludzi complecteretur, oprócz oficerów, których że jest ingens numerus, impendium, jako nam constat, na sześć tysięcy wojska dilabitur.

Novitates extra instructionem jkr. mci, które nie bywały na sejmiku, advertent ichm. pp. posłowie, ne promoveantur na sejmie.

A że hyberna wielkie inconvenientia za sobą przywodzi et deprimit remp., kiedy ichm. pp. wojskowi wziąwszy hybernę, pozwalają sobie

częstokroć i konsystencyi ad privatum uniuscujusque arbitrium mimo bojaźń bożą asygnacyi, ichm. pp. hetmanów nie słuchają, remp. exviscerant i niszczą się tego na rzeczyp., co im decedit w hybernach per occultas adinventiones: więc aby præciderentur pomienione incovenientia, curabunt ichm. pp. posłowie, aby post factam coæquationem hyberny de omnibus in genere bonis regalibus, nullis exceptis etiam juri emphiteutico podległych, wyprawa pieszego żołnierza lubo konnego łanowego była.

O Żydach wszelkie prawa starodawne przyszły in convulsionem: trzymają cła przeciwko prawu, roty juramentorum chrześcianom wydają, jako Szlamka na Dybowie, prout id patuit ex relatione kilkunastu ichm. pp. braci naszych przytém będących, w czém derogatur honorowi boskiemu; suplikować będą ichm. pp. posłowie jkr. mci, aby tych Żydów vigore pactorum conventorum removeant od wszytkich publicznych egzakcyj. Ciż Żydzi, nie wiedzieć qua ratione, w pogłównem swojém odnieśli levamen et diminutionem, gdy powinni byli dawać według starych praw 105,000 dobréj monety pruskiéj, to jest, pięć szóstaków bitych w złoty rachując, teraz in currentem im obrócona: zaczém że to contra omne fas et æquum, dabunt operam ichm. pp. posłowie, aby według dawnych taryf pogłówne płacili i dociągnęli spełna dwuchkroć sto tysięcy currenti moneta. Ciż Żydzi wielkie beneficia w przeszłych konstytucyach otrzymali, to jest, aby in criminalibus a judicio palatinati contra vetus juris præscriptum curreret im appellatio post curiam, a stan ślachecki aby był sine appellatione irremissibiliter karany: więc że prærogativa nobilitatis infra Żydów położona, providebunt ichm. pp. posłowie, aby się Żydzi według starych praw terminative w sądach wojewódzkich sądzili.

Cła rzeczyp. novis et novis adinventionibus augentur, jakoto przy czwartym groszu nazwanym donativum kupieckiego, ewekcie i aukcyi dawnéj aukcya hybernowa wniesiona, przezco i handle kupieckie ustają, i pretia rerum in immensum wyniesione, dlaczego my sami ultimi consumentes one płacić musiemy: tedy curabunt ichm. pp. posłowie nasi, aby te obiedwie aukcye zniesione były, zachowując in integro cła jkr. mci. — Dopomną się także ichm. pp. posłowie, aby plus offerentia nie ginęła rzeczyp.

Dekret na osobach ekscesu poznańskiego in contumaciam ferowany, aby executioni demandetur, osoby zaś ślacheckie w tę sprawę

wchodzące, aby competens officium sądziło, zalecą ichm. pp. posłowie sądom sejmowym.

Wakanse ad præsens w województwach naszych, jakoto inowłocławska i kruświcka kasztelanie, aby terrigenis et possessionatis konferowane były, upraszać będą jkr. mci ichm. pp. posłowie.

A że na trybunałach skarbowych radomskich plurima perjuria przez ichm. pp. deputatów wojskowych committuntur, przezco żadne się decesa nie znajdują, lubo tak wielka na kompaniach paucitas wojska bywa, tedy, do dawnych praw się wracając, promovebunt ichm. pp. posłowie, aby sam jmp. pisarz polny koronny non per substitutos wojsko popisował.

Więc gdy województwo inowrocławskie z brzeskiém w niemałą kontrowersyą około granic zaszło, upraszać będą ichm. pp. posłowie jkr. mci i rzeczyp. o naznaczenie komisyi do rozgraniczenia cum plenaria decidendi facultate.

Tak wielą praw okazywania przypominają sejmy województwom, więc aby do skutku przywiedzione były, ichm. pp. posłowie adinvenient modum cum tota rep. Pacta conventa aby były suo ordine czytane, dopomną się ichm. pp. posłowie.

Mennicę bydgoską aby rzeczp. otworzyła i monety valor ut ad pristinum cursum revocetur, jkr. mci i rzeczyp proponent ichm. pp. posłowie. Pluralitatis approbationem ad normam województw wielkopolskich procurabunt ichm. pp. posłowie.

Soli zatrzymanéj dopomną się ichm. pp. posłowie, żeby in tempore zawsze wydawana była.

Zagęszczonym na sejmach i sejmikach, także komisyach lwowskich i radomskich largicyom aby rzeczp. lege publica zabiegła, instabunt ichm. pp. posłowie.

A że anima rerum ordo, przezco insze państwa tak waleczne prowadzą wojny, sola resp. nostra suis destituitur viribus, iż żadnego ab intra nie masz rządu, gdy miasto portowe Gdańsk, de totius reip. fructibus participando, ad libitum suum pretia rerum statuit i miary zbóż cum summa injuria vendentium auget, suos proventus augendo, remp. depauperat et in dies debiliorem facit: aby resp. designet commissarios, ut adinveniant modum, jakoby in suis defluctuationibus non defraudetur przez kupców gdańskich, fortiter instabunt ichm. pp. posłowie.

Więc i damnifikacye, które niedotrzymaniem kontraktów o zboża inferunt nobilitati, aby refundant, upomnią się ichm. pp. posłowie.

Nobilitas od tychże pp. Gdańszczanów jakotéż i Toruńczanów, ne opprimatur in suis prærogativis et juribus, prohibeat resp. W wielkiéj u nas zostają refleksyi merita jmści ks. Jana Bogumiła Grzembskiego łęczyckiego, strzelińskiego proboszcza, komisarza generalnego ordinis Præmonstratensium, viri in ecclesia Dei et reip. clarissimi, który probostwo strzelińskie a vastissima desolatione vindicavit et magna præmia i respektów pro captu dignitatis suæ u majestatu pańskiego meretur: tedy ichm. pp. posłowie pańskiemu respektowi osobę jego recommendabunt; oraz i konwent wielebnych panien także strzelińskich munificentiæ regiæ zalecą ichm. pp. posłowie, aby ten konwent solą miłościwie opatrzyć raczył.

A jako instrukcya jkr. mci, p. n. m. do przeszłéj się referuje, tak i naszych województw instrukcya na sejm przeszły nieszczęśliwie zerwany w pamięci ichm. pp. posłów zostawać będzie; w któréj, że jmp. kuchmistrz koronny za osobliwe odwagi w wyprowadzeniu armaty rzeczyp. i uprowiantowaniu Soroki grati animi odebrał testificationem, tęż i ad præsens ichm. pp. posłowie producent przed jkr. m., p. n. m., aby odważne czyny jmści miłościwie præmiare raczył.

A że wielka się krzywda dzieje stanowi ślacheckiemu przez stawanie w swoich grodach ichm. pp. regentów, którzy ślachtę kondemnatami często agrawują, tedy upraszamy ichm. pp. posłów, aby prawo dawne o stawaniu ichm. pp. regentów w grodach swoich do egzekucyi przyprowadzone było i per constitutionem reasumowane.

Przyznana nobilitacya p. Stanisława Michała Segnicza rajcy krakowskiego w trybunale lubelskim, który produxit copias indygenatu non ipso originali nova methodo et inventione i otrzymał prærogativam ślachectwa: aby tedy żadnego nie miał waloru, urgebunt ichm. pp. posłowie na przyszłym sejmie, których lege publica stringimus, aby in tam vilipendio nie była prærogativa et titulus equestris ordinis etc.

Reliqua activitati et dexteritati ichm. pp. posłów committimus, co ex re et bono reip. promovendum ichmościom videbitur. A tę instrukcyą ręką swoją jmp. marszałek koła naszego podpisaną in acta grodu tutecznego ingrosować każe. — Działo się w Radziejewie dnia 13 listopada, roku pańskiego 1693.

Maciéj Gąsiorowski radziejewski, marszałek koła rycerskiego województw brzeskiego i inowłocławskiego kujawskich, mp.

34.

1695. *Januar.*, 15. *Radziej. grodzka Relation. 8, f. 790.*

134. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria secunda post festum sancti Pauli primi eremitae proxima (Januar., 17), anno Domini 1695. Obtulit nobilis Paulus Krusiński.

My rady, duchowne i świeckie i wszytko rycerstwo województw brzeskiego i inowłocławskiego do Radziejowa na sejmik powtórny przedsejmowy z uniwersału jkr. mci, p. n. m. nam ex pura clementia wydanego pro die 15 Januarii anni præsentis 1695 zgromadzeni, eam sollicitudinem curarum wzieniśmy przed się, aby jako monita ojcowskie jkr. mci, p. n. m. tak i rekwizycye ichm. pp. hetmanów około satysfakcyéj deservitæ mercedis dobrze zasłużonego wojska suam reportent satisfactionem. Dla czego chcieliśmy wszelkie rationes ichm. pp. komisarzów na sądach komisarskich od ichm. pp. poborców odebrane perpendere, ale że w tychże samych rachunkach różne exortæ difficultates, a osobliwie inkarceracya pana Sznurowskiego regimenskwatermagistra regimentu jo. książęcia jmci kurlandzkiego, bez którego stawienia żadne u nas rachunki finalem nie mogą odebrać determinationem: tedy zlecieliśmy ichm. pp. posłom naszym na przyszły sejm, aby urgentissime dimissionem ex carceribus et statuitionem tegoż p. Sznurowskiego ad confrontationem rachunków z pp. poborcami u książęcia jegomości per autoritatem jw. jmp. kasztelana krakowskiego efficiant; interea wszelkie rachunki do przyszłego, da Pan Bóg, sejmiku relationis in suspenso zostawać mają. Nihilominus ichm. pp. poborcy ex retentoribus indilatam urgeant executionem et præstent satisfactionem asygnatami.

Więc uważając infractos labores, desudationes et sumptus niemałe w. jmp. podkomorzego brzeskiego kujawskiego, które tak na sądach komisarskich, przez lat niemal dziesięć pracując i marszałkując, ponosi, oraz i sumpty wydane na przeszły niedoszły sejm jegomości kompensując, computatis computandis, tysiąc złotych jegomości z czopowego naznaczamy i jmp. marszałkowi asygnacyą wydać do jmp. sędziego ziemskiego brzeskiego zlecamy. Do tego mając respekt na srogą pogorzel jmp. Stanisława Dzierżawskiego, adhærendo anterioribus laudis, naznaczamy jegomości pięćset złotych i asygnacyą jmp. marszałkowi wydać zlecamy.

A że trudniła dotąd u nas materya juramentu ichm. pp. marszałków koła naszego, tedy, sopiendo eam controversiam, aby in posterum ichm. pp. marszałkowie sine omni disceptatione przysięgali, za spólną zgodą koła naszego, tak in posterum to uchwalamy i postanawiamy, jako i ad præsens tenże jurament od jmp. Łukasza z Warzymowa Sokołowskiego podstolego ciechanowskiego, marszałka koła naszego in eam juramenti rotam: że suffragia ichm. pp. braci fideliter connotavi, odebraliśmy. Który to jurament zawsze post expeditum actum powinien być wykonany.—Datum et actum, ut supra.

Łukasz Sokołowski podstoli ciechanowski, marszałek koła rycerskiego województw brzeskiego inowłocławskiego kujawskich, manu propria.

35.

1695. *Januar.*, 15. *Radziej. grodzka Relation. 8 f. 790.*

135. [Instructio.]

Actum in castro Radziejoviensi feria secunda post festum sancti Pauli primi eremitae proxima (Januar., 17), anno Domini 1695. Obtulit nobilis Paulus Krupiński.

Instrukcya jw. ichm. jmp.: Maciejowi z Mieroszowic Gąsiorowskiemu staroście radziejowskiemu, Serafinowi Głębockiemu chorążemu brzeskiemu kujawskiemu i jmp. Augustynowi Kołudzkiemu sędziemu ziemskiemu inowłocławskiemu, Łukaszowi z Warzymowa Sokołowskiemu podstolemu ciechanowskiemu, dyrektorowi koła naszego posłom na sejm walny warszawski z powtórnego uniwersału ex pura clementia jkr. mci, p. n. m. wydanego na sejmiku w Radziejowie die 15 Januarii anni præsentis agitującego się z brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw uproszonym.

Nie może tam ingratum znaleść się pectus, któregoby intima penetrare nie miały ad stuporem orbis wysokie dzieła et actiones jkr. mci, p. n. m. dirigente superna dextera, która principum manus ad prœlium ducit, a oraz afflatu assistentiæ suæ aspera in prospera convertit: we wszelkiém około całości dobra pospolitego jkr. mci pieczołowaniu, etiam in discrimine tam ingentis belli omnia molimina hostilia facit inania, a przecież infractæ vires jkr. mci inter externas belli curas

i domowych przepominać dobroć jego nie raczy, gdy i powtórnym uniwersałem, dilapsis rebus nostris et animis, ojcowsko subvenire dignatus województwom naszym: za co najniższe testabuntur majestatowi pańskiemu podziękowanie ichm. pp. posłowie cum apprecatione jako najdłuższego zdrowia i szczęśliwego panowania.

Mają się czém zaszczycić województwa nasze, że illustrissimis jw. jmści ks. biskupa kujawskiego tych województw terrigenæ insigniuntur decoribus et meritis; który aby ojcowskim i pasterskim afektem jako całéj ojczyzny tak i województw naszych integritati saluberrimis zawsze consiliis providere raczył, upraszać zalecamy. — Exigunt niemniejszą wdzięczność jw. jmp. kasztelana krakowskiego, hetmana w. koronnego, niemniéj jw. jmp. wojewody krakowskiego hetmana polnego koronnego świadczone in bonum publicum conatus nietylko zatrzymaniem in obsequio reip. w borgu tak długiém zostającego wojska, ale téż fracto kilkakroć orientis robore, że dotąd salus ojczyzny zatrzymana. Któż non advertit, jako województwom naszym nietylko summum decus, ale téż ingens subsidium ex illustrissimo nomine jw. jmp. wojewody brzeskiego, ztąd wielą ozdób wielkich zasług w całéj ojczyznie et novissime dyrekcyą prześwietnego trybunału koronnego jaśniejącego: niemniéj gdy i teraz województw naszych integritati uproszeniem uniwersału u kr. jmci, p. n. m. na powtórny sejmik przez jmści provisum: za co winne referimus podziękowanie i aby et pane benemerentium szczodrobliwość pańska provideat jegomości, pokornie majestatowi jkr. mci suplikujemy. — Niemniéj profundæ apprehensioni całéj rzeczyp. inhærere muszą clarissima in rep. merita magni civis, jw. jmp wojewody ziem ruskich, który impendio totius vitæ, qua sago qua toga indesinenter præstat rzeczyp,. vel summo specimine innatæ virtutis, gdy in administratione funkcyi podskarbstwa koronnego aukcyi prowentu rzeczyp. na półtorakroć stotysięcy przywiódł et in subsequens pokazał: za co ichm. pp. posłowie nasi qua publice qua privatim należyte wdzięczności naszéj reddent testimonium jegomości. Ichm. pp. pieczętarzom pro omni vigilantia ichm. pp. posłowie także należyte dzięki referent.

Więc justa compassione affligimur et adversa valitudine veterani civis et principis nobilitatis nostræ jmp. podkomorzego brzeskiego kujawskiego, któremu aby majestat boski pristinam sanitatis integritatem przywrócić raczył, intimo precamur affectu, oraz winną wdzięczność

testamur, że sociali cura z jw. jmp. wojewodą brzeskim naszym m. panem powtórny uniwersał u majestatu pańskiego obtinere desudavit.

W wielkiéj u nas zostają refleksyi merita j. przewielebnego jmści ks. Grzembskiego strzelińskiego, łęczyckiego proboszcza, viri in ecclesia Dei et rep. perspicui, który probostwo strzelińskie a vastissima desolatione vindicavit et magna præmia i respekty pro captu dignitatis suæ u majestatu pańskiego meretur: tedy ichm. pp. posłowie pańskiemu respektowi osobę jegomości recommendabunt; oraz i konwent wielebnych panien strzelińskich munificentiæ regiæ zalecą, aby ten konwent solą opatrzyć raczył. Temuż respektowi pańskiemu zalecą ichm. pp. posłowie magnam indolem et ad res agendas optime extera peregrinatione instructam osobę jmści ks. Aleksandra z Kołudy Kołudzkiego kanonika gnieznieńskiego, który trita via wielkich predecesorów swoich maximis quibusque negotiis summam exhibet capacitatem. Oraz około agrawacyi hyberną dobra ziemskie ichm. pp. Kołudzkich, lubo to pewną sumą abo funduszem do kaplicy gnieznieńskiéj inonerowanych, instabunt do jkr. mci i rzeczyp. ichm. pp. posłowie, aby te dobra tanquam terrestria per omnia sæcula ab hoc onere hyberny relevari mogły, w czém dawne instrukcye reasumujemy.

Jeżeli co bardziéj exhaustam reddit remp. jako od zaczęcia wojny, tak wielki komput wojska, którego nigdy nie było kompletu, a w tak niewypłacone prawie zaprowadziło rzeczp. zadłużenie, co ani trybunały skarbowe i na nich likwidacye resarciri nie mogły; widząc zaś, że nie tak licznością na papierze, co nam i vetera antecesorów naszych præbent exempla, jako robore constat exercitus: aby do dawnego 12,000 et ad summum cum præsidiis 15,000 na teraźniejszym sejmie redukowane wojsko było kompletu, serio injungimus i cokolwiek nad tę kwotę wynosićby miało, więcéj jako podatków deklarowania tak i płacy præcludimus viam.

Dług króla jmści od wojska winny aby de integro resarciatur podług dekretów trybunałów i komisyi lwowskiéj z zasług wojskowych, na które już województwa obmyśliły satysfakcyą, serio injungimus.

Monety jednostajne per legem ustanowienie podług konstytucyi coronationis 1676, aby na teraźniejszym sejmie sub rigidissimis pœnis stanęło, zlecamy, aby to ad executionem omnino deducatur.

Zachodzą częste kwerymonie ichm. pp. braci naszych, iż sól, która z Dobiegniewa na potrzeby domowe vehitur, od strażników zabieraną bywa, zkąd częste rapinae a prawie rabunki i ledwie nie rozboje committuntur: zaczém aby wolna ewekta téjże soli na domową ślachecką potrzebę każdemu ślachcicowi, ponieważ to do jednego skarbu kr. jmci ta vendititia convertitur, była, procurabunt ichm. pp. posłowie, aby to præjudicium napotém stanowi ślacheckiemu nie zachodziło, non præjudicando quidquam cłom, ktoby takową sól z stanu ślacheckiego na przekup sprowadzać miał.

Już to rzecz każdemu jasna, jako æqualitas inter cives est anima et cardo libertatis w rzeczyp. naszéj, dla czego to przezornie zważywszy, majorum nostrorum circumscriptio wszelkich niezwykłych tytułów choćby też ultro sobie od postronnego którego monarchy ofiarowanych akceptować civibus reip. zakazała. Dlatego ducales ruskich i litewskich książąt familias in membra corporis reip. cooptare antecesorowie nasi nie chcieli, pókiby się ad aequalitatem non demisissent, za co im rzeczp. indulsit, aby in memoriam vetusti splendoris imie tylko książęce gerant, samą zaś rzeczą zarówno cum civibus computentur. Teraz zaś in detrimentum aequalitatis znajdują się e corpore rzeczyp. cives, którzy się supra mensuram wszytkich erigunt, jakoto w wielkiém księstwie litewskiém znalazł się tam temerarius civis, który świeżo od wojska tegoż księstwa za dyrektora seditiose obrać się dopuściwszy, teraz już tytułuje się supremus gubernator magni ducatus Lithvaniae, co już w druku per exteras nationes z rąk do rąk idzie: a że sparguntur voces, jakoby quartus ordo, to jest, triumviratus miał się wznawiać in rep., który triumviratus ominosum był niegdy nomen rzeczyp. rzymskiéj, który ją wprzód civilibus armis divexavit, a naostatek wszytkę civium wolność in excidium puścił: co jeżeli się in rei veritate pokazało rzeczyp., providebit indemnitati suae, aby takowe abusus wolności szkodliwe non exoriantur.

A jako każda dissensio inter cives szkodliwa rzeczyp. tak i dyferencye, które między w. jm. ks. biskupem wileńskim i jmp. wojewodą wileńskim, hetmanem w. ks. litewskiego, mając w konsyderacyi województwa nasze, zlecają ichm. pp. posłom, aby upraszali jkr. m., p. n. m., żeby z prześwietnym senatem componere raczyli te dissidia, ut in unionem redacta resp. de bono publico lepiéj consulere mogła.

Nie potrzeba praeterire i krzywd, które rzeczp. od Gdańska emporiali urbe ponosi, kiedy magistrat i kupcy tamteczni tak dalece wbili się w potęgę i ambicyą, że pro libitu et arbitrio suo exhauriunt remp.,

nasze zboża i insze ewekty według zdania swego deprimendo, cudzoziemskie zaś towary, bez których obejść się nie możemy, in immensum extollendo: przeto ichm. pp. posłowie ekspostulować cum rep. będą, aby jako domina sui ineat modos postanowienia ceny i taksy tak téj, którą my im przedajemy, ewekty, jako i którą oni do siebie przyjmują cudzoziemskiéj inwekty. Którym to Gdańszczanom, że jm. ks. biskup kujawski jako czuły pasterz dyecezyi swojéj dał mandat względem niektórych dyferencyj contra catholicam romanam ecclesiam, instabunt ichm. pp. posłowie do jkr. m., aby on, jako supremus w państwie swojém ecclesiarum tutor, sprawę tę et injurias religioni illatas osądzić raczył et zelum jm. ks. biskupa obtentu majestatis tueri. Ciż kupcy gdańscy, ponieważ antiquas libertates od najjaśniejszych królów ichm. polskich miastom i kupcom toruńskim concessas per absolutam potentiam zabronili, że im contra privilegia principum teraz nie dopuszczają zbóż spuszczonych prosto na okręty sprzedawać: urgebunt ichm. pp. posłowie, aby miastu Toruniowi insolidum dawne wszystkie privilegia przywrócone były, jako tym, do których jak niemal województwa kujawskie suos reditus deponunt.

Więc że już tak gęste zaszły konstytucye, ne incompatibilia admittantur; jeżeliby tedy takowy wakans trafił się podczas sejmu, curabunt ichm. pp. posłowie et nullatenus dopuścić mają, stawając circa legem, aby urzędy et officia reip. cum incompatibili dignitate nie chodziły, osobliwie pieczęci i opactwa. Także cokolwiek non terrigenis, nec indigenis collatum est, pro vacanti podawać będę tak senatorstwa jako i starostwa w województwach i ziemiach swoich, ani tego ichmość ustępować będą powinni, co jest contra legem, abo fieri ma. Ratione jurium patronatus ichm. pp. posłowie instabunt, aby cała rzeczp. z sejmu zaniosła instancyą do ojca świętego, ut conservet serenissimum circa jus patronatus abbatiarum.

Lubo wielkie pondus meretur u każdego z nas zalecenie województwom naszym do nobilitacyi i indygenatu osób rycerskich od jw. jmp. kasztelana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, za co powinne referimus podziękowanie; że jednak per constitutionem 1685 sub titulo: subsidium usarskiéj milicyi z nowéj ślachty, ab omnibus scartabellis ab anno 1653 na wojnę świętą injunctum, więc że non constat, jeżeli latae legi satisfactum: zaczém i teraźniejsi recommendati, aby in suspenso do doskonalszéj województwom informacyi zostali, innuimus, aby eo ipso

interstitio ad martia acrius accendantur opera do zakończenia szczęśliwie téj wojny i pożądanego pozyskania pokoju.

Każdemu ex afflictis braterskie koło nasze zwykło zawsze bywać łaskawe asylum, dopieroż zasłużonemu wojsku jkr. m. i rzeczyp. oficerowi p. Adamowi Sznurowskiemu, któremu in sequalidissimo carcere słuszna rzecz podać rękę, do którego, że non convictus wtrącony, nec exauditus in reatu, tanquam innocens pereat; aby restituatur libertati, instabunt ichm. pp. posłowie u jw. jmp. kasztelana krakowskiego, aby on jako supremus militaris justitiae arbiter decidat causam jego: ponieważ województwom wiele na tém należy, ad calculationem z ichm. pany poborcami aby dał rationem de certo quanto zasług regimentowych wybrania: a że non convictus będąc, injuriose tę inkarceracyą et injustam labem odniósł, aby mu to rependatur justa lance et in posterum aby tyle sobie bez konwikcyi sądu generalnego hetmańskiego privata autoritas colonellorum nie pozwalała, providebunt.

A że z niektórych sejmików znajdują się takowe instrukcye, aby o jm. ks. nuncyusza relacyą instent, tedy ichm. pp. posłowie nasi firmiter przytém stawać będą, aby takowa propositio supprimatur, mając w tém pro ratione honore summi pontificis, reip. nostrae faventissimi patris, jako et persona jm. ks. nuncyusza ex proavis suis et persona sua de hoc regno emeritissima.

Ponieważ się zagęszczają takoweż litigia, które nic nie mają w sobie słuszności tylko samę weksę, tedy stosując się do praw dawnych, aby dekreta trybunalskie ex seris partium controversiis lata nie bywały wzruszane, przestrzegą; a osobliwie w których sprawach i juramenta pozachodziły, excepto gdyby kto perjurium commisisset, o to nie do trybunału, ale ad forum competens przez stronę pozwany być ma, committimus ichm. pp. posłom, aby o tém było napisane prawo, bo dla litigantów niewinne sæpissime koszty i kłótnie prawne przez długie lata patiuntur ludzie.

Upomnią się przytém ichm. pp. posłowie kwarty i hyberny strictam rationem, aby calculus utriusque na teraźniejszym sejmie quam exactissimus reddatur; tudzież i artyleryéj koronnéj odbierą rationem i czemu dotąd juxta pacta conventa starostwem 30 tysięcy intraty wynoszącém na artyleryą, ochraniając ex publico aerario tak wielkich ekspens, nie jest provisum, requirent. Koekwacya hyberny aby ad executionem z tego sejmu deducatur, serio instabunt, ani tego etiam cum jactura sejmu nie odstąpią, ponieważ tak wiele województw i nasze juramentis podług

prawa evicerunt tę koekwacyą. Instabunt ichm. pp. posłowie nasi, aby in toto reasumowana była konstytucya anni 1678 w Grodnie uchwalona titulo: skrócenie procesu o chłopy ziemskie w województwie krakowskiém; także konstytucya 1667 titulo: skrócenie procesu o chłopy ziemie halickiéj, a to aby też konstytucye służeły województwom prowincyi wielkopolskiéj i podług tych konstytucyj swych dochodzili obywatele poddanych.

Cło dawne Łagiewnikom i Lubstowku służące vigore jurium, które ab antiquo tym dobrom competunt, aby prawem na przyszłym sejmie było zatwierdzone i reasumowane. Także i jarmarki wsi Piotrkowu privilegio nostro pozwolone i cło tamże na przeprawie aby otrzymane było, ichm. pp. posłom zalecamy.

Wydana komisya na reparacyą dóbr Boguszyc aby aprobowana była; także i przywileju do dóbr Piotrkowa i Szwiec super incisionem liberam lignorum aby aprobacya stanęła, insinuatur ichm. pp. posłom; takowéjż komisyi na dobra Mątwy na dezolacyą wyjednanie i per legem aprobacyą i od hyberny uwolnienie zalecamy. W uciążonéj hybernie na królewczyznach w. jmp. podkomorzego inowłocławskiego aby ufolgowanie nastąpiło, subvenient ichm. pp. posłowie, to jest, Sarnowy i inszych. Niemniéj tegoż jmp. podkomorzego inowłocławskiego clarissima in sago przeciwko nieprzyjacielowi krzyża świętego, sub auspiciis jkr. m. chorągiew trzymając, recommendantur merita et in oppressione jegomości per abusum executionis przez jmp. burgrabiego kaliskiego commissum interpositione do jw. jmp. wojewody łęczyckiego i generała wielgopolskiego, aby removeatur tenże burgrabia ab officio, jmp. marszałkowi koła naszego listownie subvenire zlecamy. Ponieważ inusitato exemplo na przeszłym sejmie jmp. marszałka poselskiego irrepsit w konstytucyą gratitudo: tedy aby in posterum marszałkowie izby poselskiéj nie byli nigdy solariati, praecavemus, ale aby veteri praxi ex sola munificentia panis bene meritorum od najjaśniejszego majestatu pensetur ta praca, zalecamy i aby na najmniejszą donatywę ex aerario publico nie pozwalać, serio inhibemus.

A że lubo wszytkie a wszytkie królewczyzny, osobliwie starostwo kruświckie i województwo kruświckie, także starostwo radziejowskie in summam poszły desolationem przez przeładowanie hyberny i nieznośne konsystencye żołnierskie, tedy hoc in puncto jako tych królewczyzn wszytkich pomienionych tak i niepomienionych przeszłe artykuły reasumujemy. Więc że solerti ingenio et labore jmp. sędzia ziem-

ski inowłocławski skoncypował compendium praw koronnych, tedy jako opus niemniéj operosum tak et utilitati communi et publicae proficuum zalecą ichm. pp. posłowie jkr. m. i rzeczyp., ut dignoscat et approbet.

O sumach moskiewskich przez nieboszczyka jmp. Grzymałtowskiego wojewodę poznańskiego od stolicy moskiewskiéj wziętych inquirent ichm. pp. posłowie, gdzie się obróciły.

Na komisye i trybunały żadne nie pozwalać zlecamy ichm. pp. posłom i owszem injungimus tymże ichmościom, aby pp. pułkownicy cudzoziemscy cudzoziemskich regimentów z oficerami swymi starszymi aby po województwach role swoje i regestra ludu przy odbieraniu zasług, lubo po województwach na sejmiku poprzysięgali, czego teraz nullatenus czynić nie chcieli.

A że difficultas exorta w Stanomskiéj Woli inter sortes regales et terrestres ac hereditarias, podobno druga między dobrami ślacheckiemi ziemskiemi różnemi, a królewskiemi wsi Płowkami do starostwa radziejowskiego należącemi, zgoła między dobrami województwa brzeskiego a inowłocławskiego: tedy ichm. pp. posłowie commissionem seu commissiones per constitutiones impetrabunt u kr. jm. i rzeczyp. cum destinatione commissariorum. A że jéjmp. Zawadzka, non servato gradu juris, jest criminaliter condemnata, tedy aby poenae criminales in civiles były obrócone, procurabunt ichm. pp. posłowie.

Którą to instrukcyą referującą się do pierwszéj i w niéj wyrażone artykuły i punkta jakośmy zalecili ichm. pp. posłom naszym, aby fide, conscientia et honore obstricti traktowali i promowowali, tak na większy oblig juramento na teraźniejszym sejmiku unanimi consensu condito ichmościów obowiązaliśmy. Który to jurament in eam rotam na większy dokument teraźniejszéj adjungimus instrukcyi. „Ja N. przysięgam Panu Bogu wszechmogącemu, iż na funkcyéj mojéj poselskiéj niczyich prywatnych interesów, ani swoich szkodzących wolnościom i prawom promowować nie będę tylko dobro pospolite. Jura cardinalia w niczém łamać nie pozwolę, ani wolności o żadnéj materyi statum concernentem, która na sejmiku nie była proponowana, traktować nie pozwolę, z żadnymi pany cudzoziemskimi, ani ministris ich kointeligencyi mieć nie będę, tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna męka syna Jego."

Łukasz Sokołowski podstoli ciechanowski, marszałek koła rycerskiego województw brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego, m. p.

36.

1695. *Majus,* 26. *Radziej. grodzka Relation. 10 f. 34.*

136. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis].

Actum in castro Radziejoviensi sabbatho post octavas festi sacratissimi Corporis Christi proximo, (Junius, 4) anno Domini 1695. Obtulit nobilis Petrus Kuberski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo województw brzeskiego i inowłocławskiego do Radziejowa ex vi uniwersału jkr. m., p. n. m., de data z Warszawy dnia 28 miesiąca kwietnia wydanego i do grodu radziejowskiego de actu feria quarta post dominicam Rogationum podanego i publikowanego, na sejmik teraźniejszy zgromadzeni. Biorąc przed się proposita jkr. m., p. n. m. nietylko uniwersałem wyrażone, ale i listem prywatnym do koła naszego intymowane, aby ichm. pp. wojskowi w borgu zostający dla dalszego ad opera belli zachęcenia, jakąkolwiek odebrania od województw zasług mieć mogli nadzieję, w czém i od jmp. kasztelana krakowskiego do koła naszego instantiales zaszły: tedy podatek pogłównego dawny przedtém uchwalony (jako w sobie taż uchwała szerzéj opiewa) na delatach majori in parte u pp. retentorów zostający, aby czémprędzéj przez ichm. pp. egzaktorów na to dawno obranych more usitato et executione militari, nemini parcendo, sub poenis z trybunału radomskiego interpositis, cum adminiculo ichm. pp. wojskowych deputatów wybierali i one praevia z tymiż ichm. pany wojskowymi liquidatione i poprzysiężonych rol reproductione za kwitami grodzkimi wypłacali, na dawniejsze borgowe ćwierci postanawiamy. Cursum przytém szelężnego juxta regestra anni 1681 et 1682, według taryfy jmp. Umieńskiego sędziego grodzkiego kowalskiego, na następujące po uchwale przeszłéj naszéj sejmikowéj ćwierci borgowe a primis diebus Julii zaczynającego się et ultimis diebus Decembris kończącego się przed się bierzemy. Którego currentiam i postanowienie rzetelniejsze i na siła ćwierci panom wojskowym ma być płacone, do dalszego sejmiku ex limitatione przypadającego zachowujemy i ktokolwiekby na przyszłym sejmiku arendować go chciał, de communi naówczas consensu opcyą dajemy.

Na listy jako jkr. m., p. n. m. tak i jm. panu kasztelanowi krakowskiemu, pewne województw desideria exprimendo, tak względem jmp.

Sznurowskiego aby był do województw dla porachowania się przysłany jako i jmp. Strzałkowskiego aby z więzów tatarskich mógł być eliberowany, aby quam condignissime jmp. marszałek odpisał, injungimus.

A że sądów komisarskich ichm. bracia w kole teraźniejszém tak względem czopowego jako i podatków wybierania i wypłacania żadnéj nie mają informacyi, tedy ciż ichm. pp. komisarze, tak prawem jako i uchwałą sejmikową naznaczeni, tu do Radziejowa z obudwu województw dniem przed sejmikiem ex limitatione przypadającym zjadą się i z ichm. pany egzaktorami i pp. wojskowymi, doskonałe uczyniwszy rachunki, na sejmiku tymże limitationis tak z czopowego jako i z sądów fiskalnych obudwu województw uczynią rationem i jako percepty tak i ekspensy doskonałą pokażą konotacyą i pp. wojskowych likwidacyą.

A że kasztelanie przeciwko prawu pewni ichmośc. w województwach naszych żadnéj realnéj, jako ją prawo opisało, nie mając posesyi, cum praejudicio ludzi godnych w tychże województwach dobrze osiadłych u rzeczyp. godnie zasłużonych uprosieli i one przeciwko prawu trzymają: tedy obviando huic malo ad jure vindicandas easdem dignitates instygatorow dwóch, to jest, z brzeskiego jmp. Jasieńskiego pisarza grodzkiego kruświckiego, z inowłocławskiego województw jmp. Dłuskiego młodszego naznaczamy i bratersko upraszamy, aby ichmośc. tych to ichmościów pro poenis lege discriptis in foro tamże determinato conveniant; na co ichm. pp. komisarze obudwu województw sumpt obmyślić mają.

Compensando prace i usługi nieboszczyka jmp. Leskiego pisarza ziemskiego inowłocławskiego, któremu respektem pogorzeli deklarowano było złotych sześćset z obudwu województw: że tedy dla rozerwanych sejmików to nie doszło, tedy sukcesorów nieboszczykowskich do ichm. pp. komisarzów obudwu województw, aby w tym realną odebrali satysfakcyą, odsyłamy. Tenże afekt braterski świadczemy jm. ks. Kołudzkiemu kanonikowi i proboszczowi gnieźnieńskiemu, także jmp. Franciszkowi Sokołowskiemu, aby cokolwiek ichmośc. mają per lauda declaratum, ichm. pp. komisarze obudwu województw przy asygnacyach ichm. samą rzeczą wykonali.

Więc że takaż sors nieszczęśliwości ogniowéj cecidit na jmp. Sulkowskiego, jmp. Słubickiego, jmp. Wojciecha Sokołowskiego, jmp. Samuela Ossowskiego, jmp. Dzierżaskiego, jmp. Sławińskiego, jmp. Zagórskiego, jmp. Czamańskiego, jmp. Rokoszewskiego, jmp. Góreckiego,

jmp. Jerzmanowskiego, jmp. Trzaskowskiego, jmp. Sawickiego burgrabiego inowłocławskiego, którym dwory, stodoły pogorzały: tedy aliqua in parte subveniendo tantæ ichmościów calamitati, sumę półtora tysiąca tymże ichmościom z obudwu województw naznaczamy; którą kwotę ichm. pp. komisarze tymże ichmościom przy asygnacyach jmp. marszałka, za pokazaniem juramentów super conflagrata uczynionych, wydanych wypłacą. Inszych zaś ichmościów, którym browary, chałupy pogorzały circa beneficium legis zachowujemy, prævio de tempore pogorzeli et existentia budynku juramento.

Ponieważ ichm. pp. egzaktorowie vindicando zatrzymane podatki, w różnych sądach województw obudwu sprawy mają, na to zaś województwa żadnéj nie naznaczyły spezy, ta zaś vindicatio in rem województw idzie: tedy jako w sądach tak i w kancelaryach w skarbowych okazyach juxta antiquum morem żadnych podejmować nie mają kosztów et a juribus cancellariae wolni być powinni.

Interes jmp. podkomorzego inowłocławskiego około podatków z dóbr Sierakowa, Grochowisk i Koziejat, także miasteczek Skolska, Kowala i Gębic do ichm. pp. komisarzów odsyłamy, w czém ichmośc. justam uczynią decisionem i przy rachunkach należytą w tém dadzą relacyą.

Delata z podatku szelężnego za egzakcyi godnéj pamięci jmp. Karszewskiego że się znajdują, tedy przy rachunkach ichm. pp. komisarze dobrze je skonotowawszy, na wybieranie tychże delat idoneum kogo będą być baczyli, constituent, tak aby sukkolektor nieboszczykowski (a to dla doskonalszego wyrachowania) do tegoż należał wybierania i egzekucyi.

Wiedząc, że jmp. Lipink major księcia jm. kurlandzkiego należy do borgowych regimentowych ćwierci, a przez zabranie do więzienia Sznurowskiego żadnéj nie bierze satysfakcyi: tedy ad rationem tychże zasług asygnacyą na złotych tysiąc temuż jmp. Lipinkowi aby była wydana do jmp. poborcy, jmp. marszałkowi koła naszego zlecamy, tak jednak aby jako z tego tysiąca tak i zdawniejszych dwóch już odebranych jmp. poborcę authentice kwitował.

Subveniendo summæ miseriæ jmp. Sznurowskiego, który w ciężkim więzieniu mendicatis tylko żyje suffragiis, tedy temuż panu Sznurowskiemu złotych sto naznaczamy i asygnacye do ichm. pp. komisarzów obudwu województw wydać jmp. marszałkowi zlecamy. Jmp. Wasilkowskiemu chorążemu znaku jmp. wojewodzica in vim tractamenti

złotych trzysta z województwa brzeskiego (ponieważ już z inowłocławskiego odebrał), naznaczamy i asygnacyą jako najpewniejszą wydać jmp. marszałkowi zlecamy.

Ponieważ po niedawném zejściu świętéj pamięci jmp. Sebestyana Jarnowskiego podkomorzego brzeskiego, księgę podkomorską za nieboszczyka dobrze wypisaną i aktykowaną, jéjmość pani podkomorzyna brzeska w dzisiejszym sejmiku naszego koła oddała: tedy z oddania téjże księgi, jako samę jéjmość tak i sukcesorów nieboszczykowskich wolnymi czyniemy i żeby taż księga przy księgach ziemskich brzeskich do dalszego, daj Boże, szczęśliwego jmp. podkomorzego obrania zostawała, jmp. pisarzowi ziemskiemu brzeskiemu do ręku swoich odebrać my onę zlecieli. Którą to księgę tenże jmp. pisarz zregestrować będzie powinien et affectantibus ekstrakty z niéj juxta tenorem ipsius, jako actus ma w sobie opisane, pod pieczęcią ziemską, z podpisem jmp. pisarza wydawać postanawiamy.

Chcąc przytém wiedzieć, ile po tak często zerwanych sejmach, intencye województw górniejszych i dla postanowienia doskonałych (jako się wyżéj napisało) rachunków, sejmik nasz teraźniejszy do dnia 11 lipca limitujemy, eundem jako i teraz naówczas w nim zachowując sobie rigorem.—Działo się w Radziejowie dnia 26 maja, roku pańskiego 1695.

Michał Stanisław Zakrzewski sędzia ziemski brzeski, marszałek koła rycerskiego województw brzeskiego i inowłocławskiego, manu propria.

37.

1695. *Julius*, 11. *Radziej. grodzka Relation. 9 f. 377.*

137. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quinta pridie festi sanctae Mariae Magdalenae (Julius, 21), anno Domini 1695.—Obtulit nobilis Petrus Kuberski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województw brzeskiego i inowłocławskiego na sejmik radziejewski ex vi limitationis sejmiku przeszłego na dzień dzisiejszy determinowanego zgromadzeni, stosując się ad mentem sejmiku przeszłego, aby pp. wojskowi w bor-

gowych ćwierciach jako najskuteczniejszą, jeżeli non in toto przynajmniéj in parte mieć mogli satysfakcyą w borgowych ćwierciach, do rachunków tak z ichm. pp. komisarzami podatku czopowego obudwu województw jako i odebrania informacyi z sądów fiskalnych, wybierania przez pp. poborców wypłacenia podatków względem płacy wojskowéj przystąpiliśmy. Ponieważ tedy ichm. pp. komisarze podatku czopowego województwa brzeskiego ab ultima quietatione pro anno 1688, 89, 90 et 91, dostateczny rachunek percepty i ekspensy uczynieli, nadto zatrzymaną w województwie brzeskiém z dawniejszych lat kwotę przez niegdy jmp. chorążego brzeskiego konotowaną i podpisaną ciż ichm. pp. komisarze brzescy na zapłatę wojskową, jakoto documentis pokazali, wnieśli, województwa zaś inowłocławskiego ichm. pp. komisarze ab ultima itidem quietatione za wszystkie lata do roku teraźniejszego i za rok teraźniejszy 1695 doskonałą z tegoż podatku czopowego perceptę i ekspensę pokazali: tedy pomienionych ichm. pp. komisarzów, to jest, brzeskich za lata wyżéj wyrażone, inowłocławskich zaś za wszystkie lata i za rok teraźniejszy, nic sobie do brzeskich za też wyrażone lata, do inowłocławskich zaś ichm. pp. komisarzów za wszystkie nie pretendując, cum eorum successoribus zupełnie kwitujemy, eo præcustodito, aby także ichm. pp. komisarze województwa brzeskiego ad normam ichm. pp. komisarzów inowłocławskich za też jako i oni lata w kole braterskiém na przyszłym, da Bóg, sejmiku, doskonały uczynili rachunek.

Więc że ichm. pp. poborcy propter summam egestatem ubogich ludzi delat dawniejszych nie wyegzekwowali i dlatego rachunków zupełnych i doskonałych czynić nie mogli i nie mogą, tedy præsenti laudo tymże ichmościom injugimus, aby też delaty już w izbach komisarskich rewidowane i podpisane indilate cum adminiculo ichm. pp. wojskowych, nemini parcendo, executione militari egzekwowali i z rachunkami gotowymi, na żadne się nie odwołując retenta, nazajutrz po sejmiku deputackim przyszłym cum reparata (na sądach fiskalnych wprzód się porachowawszy) tu w Radziejowie stawali. Które to rachunki gdy należycie wykonają i odprawią, lubo na sejmiku per laudum kwit otrzymają, lubo ich też ichm. pp. komisarze, albo dyrektorowie sądów fiskalnych tychże pp. egzaktorów de exactione plenarie kwitować będą. Na który to czas, jako się wyżéj namieniło, do rachunków tu w Radziejewie determinowany, panowie plenipotentowie książęcia jmści kurlandzkiego, albo raczéj deputaci do odebrania zasług jmp. Sznurowskie-

go dla porachowania się z nim z dawniejszych percept, konfrontowania kwitów, asygnacyj i pokazania likwidacyi rol z trybunału koronnego per portiones w województwach do odbierania zasług należących stawać będą powinni; w czém ichm. pp. komisarze obudwu województw seriam uczynią animadversionem. Bez którego to pana Sznurowskiego jako podatku i płacy regimentowéj deputata tykającego się, izby komisarskie cum novis plenipotentibus seu deputatis książęcia jmści regimentu w żadne kalkulacye i likwidacye dawniejsze wdawać się nie będą powinni.

Ażeby ciż pp. wojskowi w borgowych ćwierciach nie osychali i do operacyj wojennych chętniejsi byli, tedy na zapłatę borgowych ćwierci podatek szelężny dwojaki, dwie taryfy juxta regestra anni 1681 et 1682 wynoszący z miast, miasteczek, wsiów in genere wszystkich jkr. mci, duchownych i świeckich uchwalamy i cursum tegoż szelężnego, to jest, pierwszéj taryfy a primis diebus Julii ad ultimos dies Decembris anni nunc currentis, drugiéj zaś taryfy a primis diebus Januarii ad ultimos dies Junii anni proxime imminentis, to jest, na cały rok dwie taryfie sobie równe i równą sumę wynoszące naznaczamy.

Do którego to podatku szelężnego wszyscy in genere ludzie w miastach i miasteczkach i Żydzi szynki prowadzący i na poświątnych piwa, gorzałki szynkujący, nie zasłaniając się immunitate ecclesiastica, także i ślachta w miastach mieszkający piwa robiący i gorzałki palący, do taryfy miejskiéj przykładać się i należéć powinni. Więc i karczmy novæ erectionis tak po gościńcach jako i przy klasztorach, kościołach, młynach, szpitalach, dworcach w miastach, w domach ślacheckich i duchownych powymyślane, albo też juxta jura et privilegia erygowane, prævio za przypozwem w sądach komisarskich przez karczmarzów przy atestacyach pańskich, miejskich, klasztornych ex juramento do płacenia tegoż podatku szelężnego należéć będą powinny et in casu contraventionis tak jako i insze w regestrach wyrażone executioni militari subesse mają. Albo inquantum by zarówno ciężaru znosić też karczmy, osobliwie in præjudicium miastom i miasteczkom wymyślone, nie chciały, od tychże szynkowania arceri powinny, żeby się ubogim ludziom w miastach podatki znoszącym przeszkoda nie działa; w czém izby komisarskie seriam uczynią animadversionem i prawem takowych rebelles do sądów swoich fiskalnych convenient i to, co proveniet z karczm novæ erectionis, osobnym wyrażą regestrem.

Więc i podymnych dwanaście juxta regestra anni 1661 na zapłatę tychże borgowych ćwierci postanawiamy, którego płacenie albo raczéj wydawanie po skończonych in crastino sejmiku deputackiego rachunkach poczynać się ma tak z miast, miasteczek jako i wsiów in genere wszystkich. A że podatki wyżéj wyrażone gotowe w sobie wynoszą taryfy i od płacenia onych (prócz samych podług prawa pogorzelców) nikt się uchronić nie może: tedy też podatki pp. wojskowym w zasługi pro persoluto dajemy, które ciż pp. wojskowi z ichm. pp. burgrabiami, to jest, w województwie brzeskiém z jmp. Sokołowskim burgrabią brzeskim, albo ejus plenipotente, w inowłocławskiém z jmp. Adamem Trzebuchowskim burgrabią bydgoskim, vel ejus mandatario egzekwować i sami a contribuentibus podatki wybierać mają. Do którego odbierania podatków ciż pp. burgrabiowie, ani plenipotentowie ich mięszać się nie powinni, kwity tylko persolventibus wydawać i perceptę konotować powinni będą, usitato od kwitów kontentując się solario.

Na które to tak szelężnego jak podymnego podatki izby komisarskie obydwu województw pp. wojskowym, albo raczéj na sumy z podatków staryfowane asygnacyą wyraźną wydadzą, otrzymawszy od pp. wojskowych z sum pomienionych podatkowych kwit zupełny, salvis tamen conflagratis, które pp. wojskowi z pp. burgrabiami, przy egzekucyach od pogorzelców odebrawszy, w sądach komisarskich ad dignoscendum realitatis pogorzeli produkować mają, aby się z nich judicium informowało, jeżeli im beneficium juris nie wyszło. Które konflagraty, inquantum by je ex beneficio prawo wolne miéć chciało, izby komisarskie czopowym podatkiem założyć powinny będą; inquantum by zaś do pomienionéj egzekucyi ichm. pp. burgrabiowie byli tardiores, tedy sądy komisarskie kogo idoneum et aptum probatæ fidei et virtutis substituere mogli, a to dla prędszego pp. wojskowym zasług wybierania.

A że sukcesorowie niegdy godnéj pamięci jmp. Zygmunta Wolskiego poborcy województwa inowłocławskiego o remanenta podatkowe po rodzicu swoim tak w sądach fiskalnych jako i tu na sejmiku są adstricti, z czego mediis juris, to jest, abrenunacyą de bonis paternis wychodzić zabierają się, tedy onych do izby komisarskiéj województwa inowłocławskiego do wykonania téjże abrenuncyacyi odsyłamy. Których to sukcesorów, gdy abrenuncyacyą medio corporali juramento według roty przez sąd komisarski wydanéj na pierwszych sądach komisarskich explebunt, ab onere quorum contributionali pœnisque fiscalibus

et impetitione quavis tenże sąd komisarski liberos pronuntiabit, co wszystko præsenti laudo ratificamus, nic sobie in posterum do tychże sukcesorów pretensyj podatkowych nie zostawując.

A że jw. jmp. kasztelan poznański podatek czopowego województwa inowłocławskiego ad rationem borgowéj płacy regimentowi jegomości od województw należącéj pro persoluto wziąć chce, na co jest communis ichm. braci consensus: tedy ichm. pp. komisarze podatku czopowego województwa inowłocławskiego na przyszły rok o przyszłe czopowe kontrakt, certum quantum w nim wyraziwszy, z jegomością napiszą et per ejusmodi contractum plenariam potestatem do odbierania z miast i miasteczek tegoż podatku jegomości dadzą. Które to czopowe nietylko mieszczanie, ale i insi cujuscunque status et conditionis ludzie, którzy w miastach, miasteczkach mieszkają, piwa robią, gorzałki palą i szynki cum præjudicio ubogich ludzi prowadzą, żadnemi się nie zasłaniając immunitatibus, płacić będą powinni, z czego in posterum niemniejsze województwom być może augmentum. W którym to podatku simili norma, jeżeli w tém pp. wojskowi afektować będą, województwu brzeskiemu, albo raczéj ichm. pp. komisarzom brzeskim postąpić sobie wolno będzie; co wszystko o témże czopowém in fundamento dawnych uchwał, na których tenże podatek na zapłatę wojskową zawsze ordynowany bywał, postanawiamy.

Interes oo. Jezuitów bydgoskich, także desiderium jmp. Markoskiego do izby komisarskiéj województwa inowłocławskiego odsyłamy.

Subveniendo summæ egestati ac ultimæ miseriæ et ruinæ miast, miasteczek województw, które przez hyberny insze do tego podatki niemniejsze ponoszą ciężary, osoby zaś w miastach prywatne, także klasztory, probostwa cum præjudicio ubogich mieszczanów et detrimento skarbu województw karczmy sobie pozakładali i szynki prowadzą: tedy ichm. pp. starostów bratersko upraszamy, aby takowe karczmy, któreby szelężnego, czopowego i innych podatków płacić nie chciały, aby je rujnować i znosić kazali, bo przez takowe karczmy skarb województw umniejsza się, mieszczankowie niszczeją, miasta upadają, a co większa jura et privilegia s. r. mtis. convelluntur.—Działo się w Radziejewie in loco solito die 11 Julii, roku pańskiego 1695.

Michał Stanisław Zakrzewski sędzia ziemski brzeski, marszałek koła rycerskiego województw brzeskiego i inowrocławskiego, manu propria.

38.

1696. *November*, 22. *Radziej. grodzka Relation. 10 f. 304.*

138. [Confœderatio palatinatuum Cujaviæ tum et laudum.]

Actum in castro Radziejoviensi sabbatho pridie festi sanctae Catharinae virginis et martiris (November, 24), anno Domini 1696. Obtulit generosus Franciscus Modzelewski.

My rady, dygnitarze duchowne i świeckie, urzędnicy i wszytko rycerstwo województw brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego, zjechawszy się na sejmik do Radziejowa pro die 22 Novembris, in anno præsenti za obwieszczeniem i uniwersałem jo. książęcia jmci Michała Radziejowskiego kardynała presbitera ś-go kościoła rzymskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego, prymasa Korony polskiéj i w. ks. litewskiego z konfederacyi generalnéj warszawskiéj wszystkich stanów rzeczyp. wydanym. Ponieważ malo tych województw eventu et infelici fato sejmik antekonwokacyalny denuntiationis de obitu n. jkr. mci Jana trzeciego, p. n. m. nam zerwany, na którym more majorum nostrorum do konfederacyi województw naszych spisania nie przyszło, ani obrania sędziów kapturowych, ani sądów postanowienia juxta veterem formam et usum dla niedojścia tego sejmiku: tedy obawiając się, ażeby malitia zawziętości nam znowu sejmiku nie zerwała, nie zostawiła nas in tali disordine jako i pierwéj do tego czasu, wchodzimy w tę naszę konfederacyą, zwłaszcza, gdy w generalną konfederacyą warszawską województwa nasze nie weszły, ob carentiam posłów na konwokacyi warszawskiéj, cum omnibus statibus et ordinibus regni, pod dyrekcyą w-go jmp. Jakóba Szczawińskiego wojewodzica inowłocławskiego, dyrektora i marszałka koła naszego rycerskiego téj konfederacyi naszéj, wiążąc i spisując, obowięzujemy fide, honore et conscientia, podciwością, staropolską cnotą, iż przy zaszczycie i obronie kościoła rzymskiego, świątnic bożych, praw i swobód naszych ojczystych, według statutów i konstytucyj krwią przez przodków naszych nabytych a przez najjaśniejszych królów nadanych i przysięgami stwierdzonych, stawać i bronić do ostatniéj krwi będziemy i przeciwko każdemu takiemu, któryby nam ich w czém nam rwać ważył się mocą, siłą, lub fakcyami, przeciwko wolnéj elekcyi, osobami naszemi według praw dawnych pospolitém ruszeniem jako przeciw nieprzyjacielowi consurgemus, tuendo et defendendo też prawa i wolną elekcyą, omnibus viribus przez tę naszę konfederacyą sub

nexu juramenti spondemus. Konfederacyą generalną warszawską, uti necessariam rzeczyp. neque libertates cædentem, in toto przyjmujemy i do niéj się konformujemy.

Franciszek Zygmunt Gałecki kasztelan poznański, starosta bydgoski, Maciéj Gąsiorowski starosta radziejowski mp., Serafin Głębocki chorąży brzeski kujawski mp., Jan Trzebuchowski chorąży inowłocławski, salvo jure immunitatis vetandi, Michał Stanisław Zakrzewski sędzia ziemski brzeski salvo jure ecclesiæ romanæ et libertatis, Andrzéj z Wielkiego Jarnowa Jarnowski stolnik brzeski kujawski mp., Franciszek Sokołowski stolnik inowłocławski mp., Augustinus Kołudzki judex terrestris Junivladislaviensis, Krzysztof Jarnowski podczaszy nowogrodzki, Wojciech Ruszkowski podstoli brzeski, Łukasz Sokołowski podstoli ciechanowski mp., S. W. Jarnowski cześnik inowłocławski mp., Wojciech Jarnowski łowczy brzeski, Jan Skarbek miecznik brzeski kujawski, Marcin Umiński skarbnik brzeski, Jakób Jarnowski z. w. k., [1]) Chryzostom Słubicki k. g. p. s., Andrzéj Głębocki s. g. b. mp., A. Trzebuchowski s. g. k., Sebestyan Stanisław Michałowski s. g. r. mp., Jakób Orłowski p. g. b., Kazimirz Sokołowski komornik ziemski inowł., p. g. k., Kazimirz Osiński p. g. r. mp., Stanisław Zagórski k. z. g. i. b. g. k. mp., Wojciech Jasieński p. k. r. r. g. mp., Aleksander Wolski notarius castren. Bidgostien., Stanisław Chociszewski mp., Walenty Kołudzki mp., Jan Kolczyński, salvo jure vetandi, Mikołaj Trzebuchowski, Marcin Przyłubski, Łukasz Umiński, Maciéj Palędzki mp., Jan Nieszczewski mp., Franciszek Michał Moszczeński, Łukasz Słucki, Andrzéj Jan Domaradzki mp., Adam Palęcki mp., Andrzéj Palęcki mp., Martinus Trzebuchowski, Jacobus Waganiecki, salvo jure vetandi, Piotr Dadzibóg Moszczeński mp., Jan Trzebuchowski, salvo in perpetuum jure vetandi mp., Franciszek Markowski mp., Hiacynt Borucki mp., Jan Słubicki mp., Sebestyan Wolski mp., Jan Umiński, Mikołaj Bątkowski, Jarosz Cieński z Cieni, Ludwik Głembocki mp., Józef Bartul mp., Marcin Uwieliński, Mikołaj Mierosławski, Wojciech Umiński mp., Jakób Umiński mp., Jan Głębocki mp., Stefan Ostromęcki, Aleksander Ziemiecki r. z. i., Andrzéj Kazimirz Czerwiński, Michał Tolibowski, Wojciech Sulkowski, Wojciech Ciosnowski, Łukasz Ziemiecki, Andrzéj Suliński, Jan Pruski mp., Michał S. Głuski, Marcyan Chrząszczewski, Rafał Gomoliński, Szymon Mieszkowski, Maciéj Lubstowski, Kiełczewski Andrzéj, Michał Strzesz-

[1]) Znaczenie skróceń tytułów zob. pod koniec tom IV, w spisie nazwisk.

kowski, Jakób Ziemecki, Kazimirz Bąkowski, Franciscus Michałowski mp., Jakób Szczawiński wojew. i., marszałek koła rycerskiego województwa brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego i wyżéj napisanéj konfederacyi, manu propria.

Po spisaniu się tedy i napisaniu téj konfederacyi naszéj przystępujemy do laudum województw naszych i opisania porządku ratione obierania sędziów kapturowych, których elekcya że na teraźniejszéj konfederacyi nie stanęła, tedy na przyszłym sejmiku ex limitatione przypadającym, ante omnia, nie zagajając żadnéj inszéj materyi, ichm. pp. sędziów kapturowych obierzemy.

A że in hoc afflicto reip. statu non postrema lecz periculi plena in remp. derivavit afflictio, to jest, związek wojska kwarciannego koronnego, zwłaszcza podczas interregnum nigdy przedtém niesłychanego, nietylko całą ojczyznę ale i województw naszych nietylko animos, ale corda et viscera permovit, kiedy toż wojsko, nie dbając na prawa dawne i świeże, przeciwko konfederacyom i związkom postanowione, a osobliwie anni 1667 w konstytucyi wyrażone sub titulo; amnistio, ważyło się wiązać, w spiski wchodzić i konfederować contra remp.: tedy przy tém prawie stawać, manuteneri sacrosancte i oponować się etiam armis, pospolitém ruszeniem, według tegoż prawa równo z inszemi województwami, mianowicie z poznańskiém i kaliskiém, najbliższymi sąmsiadami naszymi, fide bona przyrzekamy.

Nie dając convellere jura reip. tak o hybernie jako i władzy hetmańskiéj postanowione, nie zezwalając za żadnemi inszemi asygnacyami temuż wojsku skonfederowanemu hyberny wydawać z dóbr królewskich i duchownych tylko za hetmańskiemi, tuendo prawa o postanowieniu hyberny, potestatem, autoritatem w osobach ichm. pp. hetmanów, całéj rzeczyp., injungendo wszystkim dobrom królewskim i duchownym do wydawania hyberny należącym, ażeby za żadnemi inszemi asygnacyami hyberny possessores dóbr jkr. mci ichm. pp. duchowni z dyecezyj swoich nie ważyli się wydawać (boby to approbaretur et daretur jus sceleri) tylko samych ichm. pp. hetmanów sub pœnis in legibus præscriptis. Jeżeliby zaś violenter toż wojsko chciało hyberny za asygnacyami marszałka swego związkowego wybierać, tedy się przeciwko nim jako contra violatores województwa nasze opponere deklarują.

Interim wszystkich braci i obywatelów województw naszych, którzykolwiek sub signis reip. militant i w związku zostają, który excusit

obedientiam reip. i jw. ichm. pp. hetmanów, ażeby desertis vexillis wracali do województw naszych, nie dufając w żadną amnistyą, któréj być nie może tylko conculcata lege sub confiscatione bonorum et pœnis in legibus przeciwko takim descriptis i pod utratą zasług swoich, których abjudicatio non competit związkowi tylko jedynéj rzeczyp.; ci zaś, którzy nie są emancipati od rodziców swoich, sub amissione portionis hereditatis i całéj substancyi swojéj, która go (?) concernet.

Wzruszył corda et viscera nostra manifest przysłany autentyczny województwom naszym od jo. jmp. kasztelana krakowskiego hetmana wielkiego koronnego i jww. ichm. pp. komisarzów rzeczyp. do rozwiązania wojska skonfederowanego z konfederacyi generalnéj warszawskiéj posłany, w którym doczytaliśmy się, jako toż wojsko skonfederowane, postposito amore, przeciwko Bogu i ojczyznie, abrupta contumacia nulla media a rep. sibi oblata nietylko non acceptavit, ale owszem sprevit, deklarując non tantum verbis ale et minis remp. aggredi; łatwo konjekturować możemy, że się nie o zasługi skonfederowało ale raczéj eos absconditi intra musi miéć w sobie contra jura et cardines libertatum nostrarum. Zabiegając tedy malis futuris, według prawa pospolite ruszenie sobie namawiamy i postanawiamy præsenti confoederatione, stosując się do wici już wydanych dwojga za jedne od jo. książęcia jmści prymasa, którego popis według praw dawnych tychtu województw i zwyczajów i postanowienia w nim porządku i naznaczenie popisu do limitacyi sejmiku z téj konfederacyi naszéj naznaczonego odkładamy.

Korespondencyą województw wielgopolskich poznańskiego i kaliskiego sejmiku szredzkiego gratissimo przyjąwszy animo, injungimus nietylko consilia nasze z ichmościami, ale téż sociamus nietylko corda et animos, ale téż et arma, inquantum tego necessitas exiget i zlecamy jmp. marszałkowi koła naszego rycerskiego, ażeby reciproco affectu za tę konfidencyą podziękował ichmościom i upewnił, że unum velle et nolle contra omnes impetus et insultus i przeciwko wszelkim województw ichmościom i naszym agresorom trzymać zechcemy, dalszéj od ichmościów z sejmiku, da Bóg, przyszłego szredzkiego oczekiwając korespondencyi.

Uchwałę podatków repartycyi naszéj, ponieważ jeszcze dawne przez ichm. pp. poborców nie są wybrane, tedy onych stringimus do tego, ażeby ich intra hoc spatium do sejmiku limitationis wybierali, osobliwie szelężny podatek; mając na przyszły sejmik retentorum delaty, ut constet województwom naszym, siła in retentis zostaną, ichm. pp. po-

borcy i kto jest renitens uchwale naszéj, ażeby ich na kapturowe sądy blisko przyszłe pro retentia pozwali i peny na nich triplicis pensionis według prawa skazane były. Dla dostateczniejszéj zaś informacyi województw naszych przed tymże przyszłym sejmikiem reasumujemy sądy fiskalne tak w województwie brzeskiém jako i inowłocławskiém in locis solitis die 18 mensis Decembris anno præsenti; na które ażeby tak ichm. pp. poborcy jako i ichm. pp. deputaci wojskowi, którzy tu są præsentes a nie są w związku, zjechali się ad præstandum calculum tak de perceptis jako i restantibus, ażeby ichm. pp. komisarze nasi informowali nas na tymże sejmiku, quæ et quanta portio manet ich jeszcze, prævia liquidatione u województw naszych.

Stosując się do konfederacyi generalnéj warszawskiéj, która liquidationem z wojskiem naznaczyła we Lwowie, na ten tedy trybunał skarbowy lwowski obieramy z pojsrzodka siebie deputatów, uprosiwszy do téj funkcyi województwa brzeskiego jmp. Andrzeja Głębockiego sędziego brzeskiego grodzkiego, a z inowłocławskiego jmp. Walentego Kołuckiego, którzy wziąwszy instrukcyą od jmp. marszałka koła naszego, ażeby z repartycyą i z całym związkiem o rozwiązanie traktowali i likwidacyi jako najlepiéj in rem rzeczyp. dojrzeli; którym na drogę po dwunastuset złotych każdemu naznaczamy, oraz laudum dawne in rem jmp. Jana Trzebuchowskiego jmp. marszałkowi do skutku przywieść injungimus.

Należy od województw naszych debita gratitudo jo. książęciu jmci prymasowi naszemu pro cura et sollicitudine, które circa negotia reip. podtenczas podejmuje i na konwokacyi podjął; zlecamy tedy jmp. marszałkowi naszemu, ażeby przez list księciu jegomości podziękował, deferendo od nas winną księciu jegomości wdzięczność za prace i starania podjęte, do dalszéj go zagrzewając ochoty.

Wdzięczne będąc województwa nasze incessantium curarum i prac około dobra pospolitego, tak na kampaniach jako i sejmach jo. jmp. kasztelana krakowskiego, tudzież i afektu województwom nieraz wyświadczonego, osobliwie teraz za przysłanie urodzonego p. Sznurowskiego in fidem województw naszych przez jw. jmp. kasztelana poznańskiego, starostę naszego bydgoskiego, który go województwom naszym ad præstandum calculum między województwy a regimentem księcia jmści kurlandzkiego oddał województwom naszym: grato ten afekt przyjąwszy animo, debito affectu prosequuntur jegomości i zlecają jmp. marszał-

kowi przez list winne pro præstitis podziękowanie z prośbą, ut eo magis curet rozwiązanie związku et investiget in autores.

Mając komizeracyą nad urodzonym p. Sznurowskim, którego województwa nasze ex carcere eliberowały, jemu na wikt, póki nie skończy rachunków na sądach fiskalnych teraźniejszych z deputatami księcia jmści kurlandzkiego i ichm. pp. poborcami, naznaczamy po dwieście złotych z województwa brzeskiego, similiter złotych dwieście z inowłocławskiego, na które jmp. marszałek exnunc wydać mu powinien asygnacyą, którego województwa nasze in ulteriorem biorą protectionem.

Permovit nas w kole płaczliwa suplika poruczniczki księcia jegomości kurlandzkiego i regimentu, która straciwszy męża, zasług swoich odebrać nie może, które jéj po mężu competunt; tedy stosując się do deklaracyi ichm. pp. komisarzów fiskalnych województwa brzeskiego, którzy jéj byli nakazali dać złotych trzysta ad rationem zasług, tedy tę deklaracyą approbamus i zlecamy wypłacenie ich jmp. Sokołowskiemu burgrabiemu i poborcy województwa brzeskiego, tenże da kwit jmp. sędziemu ziemskiemu inowłocławskiemu na złotych sto dwadzieścia, które oddane kancelaryi radziejowskiéj, zginęły za okradzeniem depozytu tejże kancelaryi, które mu od komisyi przyjęte być mają.

Supliki z miast i miasteczek do przyszłéj, da Bóg, odkładamy limitacyi, limitując teraz tę konfederacyą naszę pod tymże jmp. marszałkiem naszym ad diem 7 Januarii, anni, da Bóg, futuri, na który czas zjechać się sub nexu confœderationis præsentis przyrzekamy sobie, zlecając temuż jmp. marszałkowi ad præsens uniwersały do grodów województw naszych i do wojska, aby jegomoście bracia nasi w wojsku zostający, do téj naszéj konfederacyi powracali, zamierzywszy im czas ad 21 Januarii futuri, da Bóg, anni 1697.

Jakób Szczawiński wojewodzic inowrocławski, marszałek województwa brzeskiego i inowłocławskiego koła rycerskiego.

39.

1697. *Januarius*, 7. *Radziej. grodzka Relation. 10 f. 323v.*

139. [Confirmatio confoederationis et laudi palatinatuum Cujaviæ].

Actum in castro Radziejoviensi sabbatho ante festum sancti Pauli primi eremitae proximo (Januar., 12), anno Domini 1697. Obtulit gen. Albertus Rechnicz.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszystko rycerstwo województw brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego ex vi limitationis konfederacyi na sejmiku przeszłym vigore literarum universalium jo. jm. książęcia prymasa na dzień 22 miesiąca Novembra w roku blisko przeszłym naznaczonym, za spólną obudwu województw zgodą namówionéj, pod dyrekcyą jw. jmp. Jakóba Szczawińskiego wojewodzica inowrocławskiego, marszałka koła rycerskiego servatis omnibus solennitatibus de præscripto juris observari solitis ex libertatibus zagajony, na dzień dzisiejszy, to jest siódmy miesiąca stycznia w roku teraźniejszym, accedente unanimi consensu determinowanéj na miejsce zwyczajne do Radziejewa zgromadzeni. Przeszłą konfederacyą naszę bratersko namówioną i spisaną, podpisami braterskimi utwierdzoną przedsiębiorąc, pro antemurali kościoła świętego, praw, swobód i wolności naszych zakładając, internae et externae securitati omni meliori modo cum tota rep. providendo, more et instituto przodków naszych i przykładem województw inszych idąc, fide, honore et conscientiis nostris stwierdzamy i do ostatniego krwi wylania onę trzymać, bronić i zastawiać się, gdy tego potrzeba będzie, ad invicem obowiązujemy się. Przeszłą konfederacyą warszawską, quo ad securitatem internam et externam spectat et ordinem firmissime trzymając, przeciwko wszelkim nieprzyjaciołom wolną przyszłego pana elekcyą psującym, wszystkiemi siłami wespół z inszemi województwy powstać i onych tanquam hostes patriæ znosić, żadnéj między sobą nie czyniąc dysmembracyi, przyrzekamy et omnes antecedentes et subsequentes confœderationis actus in omnibus punctis ratificando, dla pewniejszego utrzymania in vim ad præsens juramenti nexus podpisami rąk naszych stwierdzamy.

Stefan Jaronowski cześnik podolski, Wojciech Sokołowski, Jakób z R. Kaczkowski, Aleksander Czaplicki, Zygmunt Jarnowski, Stefan Kołudzki mp., Kazimierz Kiełczewski pro fide, honore et libertate, Jan

Sokołowski mp., Stanisław Jarnowski, Wojciech Jankowski mp., Kazimierz Obrębski mp., Andrzej Milewski, Jan Kołudzki, Andrzéj Trzebiński, Franciszek Kołudzki, Stanisław Ostroski, Andrzéj Kossowski, Adam Jerzmanowski, Stanisław Gądecki, Maciej Brzeziński, Marcin Jarnowski, Maciej Wolski mp., Maciej Karwowski, Maciej Jarnowski, Wojciech Rudnicki, Adam Lubstowski, kruświcki starosta mp., Kaźmierz Wolski, Jędrzéj Lubstowski mp., Piotr Wolski, Stefan Słubicki mp., Maciej Rokoszewski, Paweł Wolski, Szymon Kołudzki, Jan Winnicki, Michał Olszewski mp., Mikołaj Trzebuchowski mp., Adam Wilkostowski, Karol Bielicki, Jan Rudnicki, Wojciech Grodzki, Wojciech Umiński, Adam Pławiński, Kazimierz Umiński mp., Franciszek Wolski, Ludwik Gądecki, Stanisław Wolski, Jan Pławiński, Dadzibóg Pławiński, Franciszek Żabiński, Seweryn Trzebuchowski, Paweł Pławiński, Maciej Mirosławski, Stanisław Piniński, Jan Wałdowski, Franciszek z Słupów Wałdowski, Piotr, Marcin Chociszewski imieniem braci moich czterech, Maciej Franciszek Palędzski salvis prætensionibus ad domum regiam meliori more pierwszą subskrypcyą, Stanisław Skarbek, Ludwik Borucki, Franciszek Kościelski ręką trzymaną, Jan Psciński, Andrzej Paczenski, Adam Dubski, Franciszek Piniński, Franciszek Ziemięcki, Józef Ostaszewski, Jacek Wiśniewski, Michał Nieszczewski, Jakób Wysocki z Budzisławia podstoli gostyński mp., Bartłomiej Wolski, Piotr Pomorski ręką trzymaną, Andrzej Powołowski ręką trzymaną, Jan Słonczewski ręką trzymaną, Jan Brzozowski mp., Stanisław Pogorzelewski ręką trzymaną, Franciszek Sokołowski, Mikołaj Sokołowski, Andrzej Zagajewski, Aleksander Jarnowski mp., Paweł Paprocki r. g. k. mp., Wojciech Gorecki, Kaźmierz z Rojewa Kaczkowski mp., Andrzej Ponętowski, Andrzej Chrząszczewski, Joannes Rakowski mp., Stanisław Sokołowski burgrabia brzeski, Michał Poniński, Jan Rudnicki, Jan Kołudzki, Mikołaj Kołudzki, Stanisław Przykucki, Mikołaj Breza ręką trzymaną, Wojciech Breza, Maciej Liszewski, Mikołaj Rosowski, Fabian Kąkoleski, Jakób Szczawiński wojewodzic inowłocławski, marszałek koła rycerskiego sejmiku radziejowskiego województwa brzeskiego i inowłocławskiego.

A że sprawiedliwości świętéj cursus swobodom i wolnościom naszym firmissimum przydaje robur, tedy sądy kapturowe sub hac orbitate reip. prawem opisane postanawiamy i czas zagajenia onych na miejscach zwyczajnych, to jest, w Brześciu od dnia dzisiejszego za niedziel cztery, to jest, die 5-ta Februarii w Inowrocławiu w tydzień po brzeskich naznaczamy.

Za sądowych zaś kapturowych województwa brzeskiego: ichm. w. jmp. Macieja z Mieroszewic Gąsiorowskiego starostę radziejowskiego, jmp. Serafina Głębockiego chorążego brzeskiego, jmp. Jana Trzebuchowskiego chorążego inowłocławskiego, jmp. Wojciecha Ruszkowskiego podstolego brzeskiego, jmp. Andrzeja Jarnowskiego stolnika brzeskiego, jmp. Stefana Jarnowskiego cześnika podolskiego, jmp. Michała Zakrzewskiego sędziego ziem. brzeskiego, jmp. Franciszka Sokołowskiego stolnika inowłocławskiego, jmp. Łukasza Sokołowskiego podstolego ciechanowskiego, jmp. Chryzostoma Słubickiego sędziego grodzkiego przedeckiego, jmp. Jakóba Wysockiego podstolego ziemi gostyńskiéj, jmp. Kazimierza Osińskiego komornika ziemskiego brzeskiego, pisarza grodzkiego radziejewskiego, jmp. Kazimierza Sokołowskiego komornika ziemskiego inowłocławskiego kowalskiego, jmp. Wojciecha Jasieńskiego kruświckiego pisarzów, jmp. Stanisława Sokołowskiego burgrabiego brzeskiego kujawskiego, jmp. Marcina Trzebuchowskiego starościca brzeskiego, jmp. Franciszka Sokołowskiego, jmp. Jana Umińskiego, jmp. Aleksandra Jarnowskiego, jmp. Jędrzeja Chrząszczewskiego, jmp. Mikołaja Sokołowskiego, jmp. Franciszka Tarnowskiego, jmp. Jana Głębockiego, jmp. Marcyana Chrząszczewskiego, jmp. Mikołaja Trzebuchowskiego, jmp. Jana Sokołowskiego, jmp. Adama Wilkostowskiego, jmp. Marcina Przyłuskiego, jmp. Wojciecha Jankowskiego, jmp. Jana Nieszczewskiego, jmp. Łukasza Ziemięckiego, jmp. Fabiana Kościelskiego. Z województwa zaś inowłocławskiego: jw. jmp. Jakóba Szczawińskiego wojewodzica inowłocławskiego, marszałka koła rycerskiego województw kujawskich, w. jmp. Adama Lubstowskiego starostę kruświckiego, jmp. Augustyna Kołudzkiego sędziego ziemskiego inowłocławskiego województwa, jmp. Wojciecha Jarnowskiego łowczego brzeskiego, jmp. Marcina Umińskiego skarbnika brzeskiego, jmp. Jarnowskiego cześnika inowłocławskiego, jmp. Adama Trzebuchowskiego burgrabiego bydgowskiego, jmp. Sebestyana Michałowskiego sędziego grodzkiego radziejowskiego, jmp. Kaźmierza Wolskiego podwojewodzego inowłocławskiego, jmp. Aleksandra Wolskiego pisarza grodzkiego bydgoskiego, jmp. Stanisława Zagórskiego burgrabiego grodzkiego kruświckiego, jmp. Andrzeja Lubstowskiego starościca kruświckiego, jmp. Jana Kolczyńskiego, jmp. Macieja Palędzkiego, jmp. Andrzeja Domaradzkiego, jmp. Jarosza Cieńskiego, jmp. Dadziboga Moszczeńskiego, jmp. Jana Pławińskiego, jmp. Kazimierza Kiełczewskiego, jmp. Łukasza Umińskiego, jmp. Kaźmierza Obrębskiego, jmp. Jana Trzebuchowskie-

go, jmp. Sebestyana Wolskiego, jmp. Andrzeja Falęckiego, jmp. Andrzeja Milewskiego, jmp. Jakóba Waganieckiego, jmp. Marcina Chociszewskiego, jmp. Jana Słubickiego, jmp. Andrzeja Zagajewskiego, jmp. Dadźboga Pławińskiego, jmp. Wojciecha Kościelskiego uprosiliśmy. Z których to ichm. pp. deputatów, jeżeliby który nie bywszy przez podpis w konfederacyi, wszedł w kandydacyą, albo też bywszy w konfederacyi i kandydacyi, a potém afektów braterskich per aliquod instrumentum pokazałby się być niewdzięcznym, tedy takowy jmp. deputat a juramenti rota arceri powinien i zasiadać w sądach kapturowych nie ma.

Które to sądy na miejscach prawem opisanych odprawować się powinny i nad sprawy sądowi kapturowemu przez prawo naznaczone (do którego sądu et causae fisci cum retentoribus et aliis fiscum tangentibus należéć będą), involvere się in causis juris sąd kapturowy nie powinien. Do koła braterskiego województw wielkopolskich, z któremi już animos, affectus et consilia nostra junximus, quam condignissime responsorias przy wzajemnéj naszéj braterskiéj propensyi, także list do jo. książęcia jm. kardynała, aby ablegaci externorum principum w Warszawie rezydujący relegowani byli, przesłać jmp. marszałkowi zlecamy.

Przysięgę tychże województw wielgopolskich uchwałą postanowioną przedsiębierzemy i przy generalném, da Bóg, popisie do podobnéj, jeżeli tego potrzeba będzie, przystąpić obiecujemy.

Ichm. pp. komisarzom przeszłą konfederacyą na komisyą lwowską uproszonym bratersko injungimus, aby likwidacyj z ichm. pany wojskowymi quam attentissime dojrzeli. Które likwidacye, aby przez ichm. pp. poruczników z pierwszymi towarzyszami i chorążymi, z regimentów zaś przez majorów, kapitanów i poruczników insimul poprzysiężone były i decesa wszystkie (na żadne prywatne i zmyślone, oschłe chorągwie nie obracając ich) do województw in levamen contributionum żeby się wróciły. Ciż ichm. pp. komisarze tak ciężkie na tenuty i starostwa kujawskie hyberny przeładowanie, niektórych zaś dóbr uwolnienie na komisyi lwowskiéj pokażą i żeby jako umniéjszenie hyberny tak zniesienie szostaków na raz tylko pozwolonych, (ponieważ in præsenti statu resp. sui juris domina est) promovebunt i supliki miast ręką jmp. marszałka podpisane na dowód ostatniéj w miastach ruiny exponent i żeby taż komisya prawo in anno 1690 na sejmie napisane, przedsiewziąwszy przysięgi, in fundamento tegoż prawa na ulżenie hyberny należycie odprawione ad executionem przywiedli i o decesach, które

w zasługach bywają z hybernowych kontrybucyj wychodzące, kędy się i na co obracały, seryo domówią.

Starostwo kruświckie, osobliwie miasto także Skolsk penitus zdezelowane, w których dusze człowieczéj nie masz, authentico instrumento deducent et impossibilitatem płacenia hyberny probabunt, to promowując, aby te quantitates hyberny gdzieindziéj były przeniesione; także i Radziejewa summam desolationem, dla któréj na publiczne obrady ichm. bracia zjeżdżającéj stancyi nie mają, pokażą i o ulżenie w hybernie wielce przeładowanéj prosić będą.

Ciż ichm. pp. komisarze o papiery zabrane p. Sznurowskiemu do wyrachowania się potrzebne, u kogo należéć będzie, domówią się.

A lubo po hybernę ichm. pp. porucznicy deputowani z asygnacyami jw. jmp. krakowskiego, hetmana w. koronnego, imieniem komisyi hybernowéj wydanemi do dóbr królewskich województw kujawskich zjechali, którą tymże ichmościom przeszłą konfederacyą namieniliśmy, habita jednak ratione ubogich ludzi, zapatrując się na wojsko skonfederowane, od którego o tęż hibernę żeby drugą agrawowani nie byli, do dalszéj komisyi lwowskiéj decyzyi zatrzymaliśmy. Aby przecię vacui ciż ichm. deputowani od nas nie odjeżdżali, miasta królewskie i tenuty kujawskie, do których się asygnacya ściąga, po groszy trzy od złotego tymże ichm. pp. deputatom, co ad rationem rozumiéć się powinno hiberny, mediante quietationibus w województwie inowrocławskiém do Inowłocławia pro die 15 præsenti zwozić powinny, które to płacenie w summy kapitalne hybernowe potrącone być powinno.

A że pani Stryjewska poruczniczka regimentu księcia jm. kurlandzkiego według likwidacyi z księciem jegomością, resztę zasług mężowi swemu należącą prætendit, tedy asygnacyą do deputatów tegoż regimentu jmp. marszałkowi téjże ubogiéj sierocie wydać rozkazaliśmy.

Ponieważ jmp. Sznurowski (jako izba komisarska brzeska w kole naszém doniosła) na sądach komisarskich brzeskich, czyniąc dosyć przeszłéj konfederacyi naszéj, doskonały według kosztów autentycznych z wybranych na regiment księcia jm. kurlandzkiego zasług i przez pp. poborców z podatków sobie wypłaconych uczynił rachunek: tedy tegoż p. Sznurowskiego dla doskonalszego z księciem jegomością uspokojenia na komisyą lwowską odsyłamy, do którego uspokojenia cura et studio ichm. pp. komisarze dopomogą, tę sprawę, jak dekret hetmański ma w sobie, die 21 præsentis ad decidendum incidendam jmp. hetmanowi wielkiemu koronnemu zalecą.

Wszystkie inne materye jako: odebrania rachunków podatkowych z sądów komisarskich i czopowych, obranie ichm. pp. rotmistrzów, determinacyą miejsca i czasu popisowi odebrania relacyi ichm. pp. kamisarzów na komisyą lwowską wysłanych i namówienie podatków na wypłacenie ćwierci likwidowanych lwowskich i dalszą z województwy wielkopolskiemi consiliorum komunikacyą, do przyszłéj tejże konfederacyi ex limitatione kadencyi i insze wszystkie jako całéj rzeczyp. tak i województw obkurencye odkładamy. Którą to konfederacyą niniejszą ad diem 27 Martii pod dyrekcyą tegoż jmp. marszałka limitujemy i onę dla lepszéj wiary jmp. marszałkowi podpisać zlecamy.

Jakób Szczawiński wojewodzic inowłocławski, marszałek konfederacyi brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw.

40.

1697. *Martius*, 27. *Radziej. grodz. Relation. 10 f. 354.*

140. Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quinta Magna (Aprilis, 4), anno Domini 1697. Obtulit generosus Frunciscus Kruszecki.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo województw brzeskiego i inowłocławskiego według przeszłéj uchwały naszéj na dzień dzisiejszy, to jest, pro die 27 Martii do obrady sejmikowéj ex limitatione przypadającéj zgromadzeni. Wszystkie nasze postanowienia sejmikowe in antecessum per lauda publica in fundamento praw koronnych sub præsenti mestissimo interregno tot confœderationibus regni stwierdzonych opisane przedsię biorąc i one in omnibus et singulis punctis quo ad securitatem internam et externam należy aprobując: in conservationem praw i wolności naszych, przeciwko każdemu takiemu, któryby chciał tranquillitatem publicam interturbare, powstać sobie adinvicem przyrzekamy i ktoby się pratykantem dissensionum, także zerwania konwokacyi przeszłéj i konfederacyi wojska koronnego autorem pokazał, takiego każdego pro hoste patriæ deklarujemy. Concurrentiam Piasta do Korony in exclusione miéć chcemy i żebyśmy sancita nostra sanctius et strictius obserwowali i one trzymali, na generalnym popisie

przysięgą stwierdzić omnes adinvicem obowiązujemy się sobie. Więc że się in hoc turbulento wolności naszych fato nietylko wolna przyszłego pana elekcya, ale i wszytkie prawa, swobody i wolności nasze bez pospolitego ruszenia bezpieczniéj trzymać się nie mogą, ażebyśmy nie byli degeneres od przodków naszych, ktokolwiek prærogativa nobilitatis szczyci się, jako konstytucya 1687 et 1621 ma w sobie, onus pospolitego ruszenia wzajemnie z inszemi województwy przedsiębierzemy i popis pro die 24 Aprilis, tu pod Radziejowem obiema województwom naznaczamy. Na który to czas i miejsce sub pœnis de expeditione bellica sancitis zjachawszy, ichm. pp. wojewodowie według opisanego prawa ichm. pp. rotmistrzów podać i powiaty między nich podzielić z powinności swéj senatorskiéj powinni będą. Ktoby zaś publicæ praw i wolności naszych przez pospolite ruszenie defensioni i téj naszéj uchwale z inszemi województwy i z prawem koronném zgadzającéj się był contrarius et renitens, takowy każdy pœnis privationis æqualitatis, infamiæ et confiscationis bonorum ad cujuscunque nobilis instantiam podlegać będzie.

Lubo jako mamy wiadomość, traktat z wojskiem skonfederowaném rozszedł się, aby jednak skonfederowane wojsko do województw naszych jakiego nie urościło sobie nieukontentowania, chcąc aby z rzecząp., jako właśni synowie ojczyzny et ossa de ossibus nostris nierozerwanie jedno trzymali i na przyszłéj kampanii na pogranicze in oppositum nieprzyjacielowi et ad tutandos fines patriæ poszli: hybernę z dóbr duchownych i królewskich województw naszych należącą ichm. pp. deputatom znaku jmp. starosty grabowieckiego i inszym ichmościom, jako komu z dóbr których hyberna należy, symple wydać deklarujemy, ea præcustodita conditione, aby wojsko skonfederowane in viscera województw naszych nie przychodziło i jako do publicznych obrad, tak i do elekcyi przyszłego pana nie mięszało się. Inquantum by zaś aliquid contrarii od wojska skonfederowanego stać się miało, tedy inparitatem status et activitatis, inhærendo tak wielom konstytucyom koronnym, ichmościom wypowiadamy, et excedentium bona confiscationi podlegać będą.

A że książę jmość prymas de imminentibus periculis listownie nas ostrzega, tedy pro omni sollicitudine et cura, którą jo. książe jegomość dla dobra pospolitego podejmuje, quam dignissime przez list podziękować jmp. marszałkowi zlecamy. Którym to listem jmp. marszałek upraszać będzie książęcia jegomości, aby posłów cudzoziemskich inusitata

praxi na pół roka przed elekcyą do Warszawy zgromadzonych, z Warszawy rugować się kazał. Więc i drugi list do jmp. kasztelana krakowskiego jmp. marszałek nasz napisze, aby jegomość rekruty po miastach województw naszych rozłożone wcześnie przed popisem i wyściem naszém na pospolite ruszenie, aby agrawacye ubogich ludzi nie bywały, na granice koronne in oppositum jeich sprowadził.

Rachunki z pp. poborcami, które się teraz per relationem ichm. pp. komisarzów obudwu województw odprawować miały, do przyszłego sejmiku odkładamy; na którym ichm. pp. egzaktorowie retentorów tak dawnych jako i pośledniejszych podatków in medio koła zaraz po zagajeniu czytać będą powinni i którzyby się ex retentoribus renitentes podatkowania znajdowali, omni activitate, dokąd podatku nie zapłacą, carere mają, non obstante quavis protestatione, która nullitatis vitio podlegać powinna.

A iż dotąd pan Sznurowski, nie słuchając uchwał naszych, ani dekretu jmp. kasztelana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego, kalkulacyi w izbach komisarskich województw naszych, osobliwie inowłocławskiego województwa, nie uczynił: aby potém w likwidacyach z regimentem księcia jmści kurlandzkiego jaka nie była perplexitas, także w porachowaniu się z regimentem trudność, ichm. pp. komisarzów obudwu województw upraszamy, aby tego pana Sznurowskiego ad faciendum calculum przez sąd kapturowy ad instantiam instigatoris fisci przyciągnęli i tamże in primo termino, semotis quibusvis dilationibus, z nim się na sądach porachowali i z gotowymi rachunkami do jmp. hetmana w. koronnego odesłali; inquantum by zaś w téj mierze był renitens, post obtentam in regestro causarum fisci condemnationem, executioni militari subesse ma.

A że niektórym ichmościom przy postanowieniu sądów kapturowych na sejmiku przeszłym na deputacye do sądów kapturowych uproszonym propter legalia impedimenta na pierwszém zagajeniu sądów kapturowych zasiadać nie przyszło, a w konotacyi ręką jmp. marszałka koła naszego pisanéj są wyrażeni: tedy ciż ichmośc. do sądów kapturawych obudwu województw, tam kędy który juxta connotationem był mianowany, przy atestacyi jmp. marszałka, prævio juramento, admitti powinni.

Mając zalecone wszelkiego respektu godne zasługi jmp. Politowskiego, przez niemały czas usługę rzeczyp. w różnych ekspedycyach wo-

jennych traktującego, a teraz na komorze nieszawskiéj zostającego, gdy się inszego nie mógł dosłużyć respektu, zlecamy jmp. marszałkowi naszemu, aby tegoż jegomości osobliwym listem w łaskę jmp. podskarbiego w. koronnego zalecił.

Insze wszytkie do sejmiku należące okurencye do przyszłego sejmiku odkładamy, który na dzień 22 miesiąca kwietnia, popis poprzedzając, limitujemy, pod tąż jmp. marszałka koła naszego dyrekcyą. Którą uchwałę naszę ręką jmp. marszałka podpisać zlecamy. Działo się w Radziejowie dnia 27 Martii, roku pańskiego 1697.

Jakób Szczawiński wojewodzic inowłocławski, marszałek koła rycerskiego województwa brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego.

41.

1697. *Aprilis*, 24. *Radziej. grodz. Relation. 10 f. 368.*

142. [Laudum conventus Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quarta post dominicam Misericordiae proxima (Aprilis, 24), anno Domini 1697. Obtulit generosus Antonius Zabłocki.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego województw według przeszłéj uchwały naszéj na dzień dzisieszy, to jest, pro die 22 mensis Aprilis do obrady sejmikowéj ex limitatione przypadającéj zgromadzeni. Lubo na każdych zjazdach naszych z wszelką do obrady publicznéj i przyszłéj nowego pana elekcyi in fundamento konfederacyi generalnéj warszawskiéj odzywamy się gotowością et junctis viribus zarówno z innemi województwy pospolitém ruszeniem iść gotowiśmy: że jednak ichm. pp. senatorów naszych, od których jako primitivis w osierociałéj ojczyznie capitibus jako popisów tak i ruszenia się według prawa ordo dependet, præsentes nie mamy: chcąc jako najskuteczniéj, non deviando od dawnych przodków naszych zwyczajów, przyszłą, da Pan Bóg, szczęśliwą nowego pana elekcyą, uti pupillam wolności naszych, sacrosancte trzymając, wszytkie prywatne na stronę rzuciwszy dysensye, nienawiści odłożywszy, ad diem 4-am Maii kontynuowanie sejmiku tego ex limita-

tionibus dotąd ciągnącego się præsentem congressum nostrum limitujemy. Dalsze zaś elekcyi nowego pana utrzymanie, także porządek ruszenia się pospolitego, obranie ichm. pp. rotmistrzów, oraz i popis dzisiejszy, także relacyą ichm. pp. komisarzów lwowskiéj komisyi i ichm. pp. wojskowych na odebranie hyberny cum diversis assignationibus do województw naszych przysłanych i dotąd cum summa ludzi ubogich oppressione bawiących się i insze zachodzące ad præsens boni publici okurencye, pod tąż jmp. marszałka dyrekcyą traktować i konkludować deklarujemy i tę naszę uchwałę przy opozycyi rąk ichm. braci pro præsenti actu noviter accessorum et præcedentium actuum konfederacyi naszéj przez nichże aprobacyi, jmp. marszałkowi koła naszego rycerskiego podpisać zlecamy. — Działo się w Radziejowie dnia 24 miesiąca kwietnia, roku pańskiego 1697.

Jakób Szczawiński wojewodzic inowłocławski, marszałek koła rycerskiego województwa brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego, mp., Samuel Nahorecki, Adam Wilczewski, Michał Wysocki, Jan Dzierbinski, Remian Mroczyński mp., Gasper Ludwik Mroczyński, Paweł Garkoski, Stanisław Koziobrocki całego domu, Swiętosław Cielusciński, Ludwik Kamieński, Andrzéj Grabski, Piotr Osowski, Mikołaj Grabski, Wojciech Małachowski, Walenty Mieszkowski, Stanisław Michałowski, Paweł Ossowski podpisuje się imieniem czterech braci, Franciszek Racięski, Wojciech Winnicki mp., Maciéj Kołucki, Kazimierz Morzycki, Walenty Osiński, Wojciech Korytkowski, Andrzéj Witowski, Michał Witowski, Sebestyan Rybiński, Kazimierz Sokołowski pisarz grodzki kowalski, komornik ziemski inowłocławski, mp.

42.

1697. *Majus*, 7. *Radziej. grodzka Relation. 10 f. 369v.*

143. [Laudum conventus Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria tertia post dominicam Cantate proxima (Majus, 7), anno Domini 1697. Obtulit generosus Antonius Piniński.

My rady duchowne i świeckie, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo województw kujawskich, brzeskiego i inowłocławskiego in

fundamento konfederacyi generalnéj warszawskiéj in conservationem internæ et externæ securitatis i wolnéj przyszłego pana elekcyi per ordines regni postanowionéj, aktami publicznymi całego królestwa naszego ogłoszonéj, in sincera charitate et indubitata animorum unione, do któréj pożądane jw. jmci ks. biskupa kujawskiego, naszego wielce miłościwego pana w oczach całego świata pro conservatione boni publici etiam cum detrimento zdrowia swojego dignissime pracującego, oraz i jww. ichm pp. senatorów naszych wojewody i kasztelanów præsentia wszelkiéj nam braci dodała ochoty, zgromadzeni—jura, privilegia orthodoxae romanæ ecclesiæ robur et stabilimentum królestwa naszego præseferentis, wszytkiemi siłami trzymać będziemy i przy obronie kościoła świętego przykładem przodków naszych zdrowia i substancye nasze łożyć przyrzekamy i obieranie przyszłego pana bez żadnéj dysmembracyi, żadnego między sobą nie czyniąc rozerwania, jednostajném przyrzeczeniem et vinculo sacrosancto obowiązujemy się. Niniejszą konfederacyą naszę, fide, honore et conscientiis nostris, firmissime zapisując, nierozdzielnie onę trzymać obowiązujemy się i ktoby wolną przyszłego pana elekcyą per conspirationes et cointelligentias z postronnymi monarchami psować usiłował, tanquam contra hostem patriæ powstać i onego totis viribus znosić, gdy tego potrzeba będzie, sacrosante sobie przyrzekamy. Ulterioris confœderationis tractum dyrekcyi marszałkowskiéj w. jmp. Jakóba Szczawińskiego wojewodzica inowrocławskiego pro gloria województw naszych desudanti, per fraterna vota in congressu nostro unanimi consensu commissum, dexteritati, intaminatæ fidei, indefesso labori summæque pruduntiæ zdajemy.

A że przy zagajeniu konfederacyi od niektórych ichmościów per acta publica zaszła protestacya, która dismembrationem województw naszych præseferebat et e converso reprotestacya, te wszytkie, habita ratione boni publici et reintegrationis affectuum, ultimaria confœderatione generaliter determinata, adinvicem umarzamy, znosiemy et bono publico zobopólnie darujemy. Nihilominus tamen omnes antecedentes actus confœderationis sub interregno sancitos województw naszych præsenti ultimaria confœderatione generaliter determinata stwierdzamy, eo præcustodito, aby in posterum takowa in depressionem liberæ vocis nociva nie zachodziła sequela et hoc præcavendo, aby ktokolwiek w sądach kapturowych województw naszych decreto in contumaciam obtento baczył się być aggravatus, termino cassandæ seu alio quovis juris remedio tam actores quam citati w tychże sądach kaptu-

rowych sine irrogatione pœnarum respectu loci standi rozsądzali się. Pod którą prekaucyą decreta per controversias lata (choćby się komu per decretum juxta præscriptum legis prolatum nie wypowiedziało), podpadać nie mają.

Do których to sądów kapturowych województw obudwu, ponieważ jww. ichm. pp. senatorowie przy nominacyi ichm. pp. deputatów nie byli, ad subsellia utraque po sześciu deputatów z senatorskiéj powagi swojéj, accedente unanimi consensu, przydają. Więc i ichm. pp. oficyalistowie ziemscy w sądach tychże jeszcze niezasiadający i ichm. pp. oficyalistowie grodzcy principaliorum castrorum, których prawo w tych sądach præsentes miéć chciało, prævііs præstandis juramentis, także i ci którzy libere od funkcyi na się włożonéj recesserunt, a potém się do swoich funkcyj wrócić zechcą, albo jeszcze nie zasiadali, servatis iisdem solennitatibus, zasiadać będą. Którą konfederacyą naszę dla lepszego utwierdzenia rękami własnemi podpisujemy.

Stanisław Dąbski biskup kujawski mp., Zygmunt Dąbski wojewoda brzeski star. inowr., Kazimierz Grudziński k. b. k[1]) .mp., Andrzéj Niemojewski kasztelan bydgoski, Jan Kadzidłowski podkomorzy inowłocławski, Jan Nepomucen Zakrzewski, podcz. brzeski mp., Zygmunt Niemojewski, Jakób z Budzisławia Wysocki podstoli ziemi gostyńskiéj, Władysław Niemojewski mp., Mikołaj Niemojewski, Wojciech Podlewski podstoli inowłocławski, Jan Jaronowski generaliter, Andrzéj Kołudzki mp., Michał Głuchowski, Jan Umiński, Franciszek Jan Dąbski, Walenty Grabski, Michał Madaliński mp., Maciéj Gąsiorowski radz. star. ratificando et continuando cœptam confœderationem in loco præsenti die 22 Novembris 1696 mp., Jakób Działyński w. r., Marcin Umiński skarbnik brzeski, S. Sokołowski p. g. p., Łukasz Umiński p. k. g., Felicyan Winnicki, Konstanty Wittan, Jakób Sawicki b. inowł. mp., Ludwik Wdorzewski, Wojciech Radzyński, Stanisław Leszczyński, Swiętosław Chrząszczewski, Szczęsny Michał Moszczeński komornik ziemski brzeski, Władysław Długołęski, Franciszek Grodzicki, Ludwik Grabski, Paweł Sulkowski mp., Wojciech Ostrowski, Wawrzyniec Mokrski, Jan Kakowski, Władysław Czarliński, Michał Racięcki, Stanisław Witowski, Franciszek Wygnański, ręką trzymaną, Jan Piotrkowski ręką trzymaną, Jan Dzierżawski, Aleksander Dziewczopolski, Antoni Zboży Zakrzewski mp., Piotr Bagiński, Wojciech Godziemba Wysocki, Ka-

[1]) Znaczenie skrócéń tytułów zob. pod koniec tomu IV, w spisie nazwisk.

zimierz Polichnowski, Seweryn Galicki, Remian Tarchalski, Aleksander Tulski, Maciéj Włostowski ręką trzymaną, Walenty Kołudzki, ratificando et continuando cœptam confœderationem in loco præsenti 1696, Jan Trzebuchowski, salvo jure vetandi et prætensionem ad domum regiam ratificando in omnibus punctis incœptam confœderationem 22 Novembris 1696, Jakób Wyganiecki, salvo jure vetandi et prætensionem ad domum regiam ratificando in omnibus punctis incœptam confœderationem 22 Novembris 1696, Jan Władysław Nieszczewski ratificando et continuando cœptam confœderationem in loco præsenti die 22 Novembris 1696, salvo jure vetandi et prætensione ad domum regiam, Wojciech Jasieński p. s. k. s. k. b. r. r. g. nihil præjudicando priori subscriptioni, quinimo quosvis antecedentes et sese in diem hodiernam continuantes et expedientes cœptæ confœderationis palatinatuum Cujaviæ in anno immediate præterito et currenti nunc actus per omnia approbando et ratificando mp., Aleksander Ziemięcki r. z. inowłocławski nihil præjudicando priori subscriptioni, quinimo quosvis antecedentes et sese in diem hodiernam continuantes et expedientes cœptæ confœderationis palatinatuum Cujaviæ, in anno immediate præterito et nunc currenti, actus per omnia approbando et ratificando mp., Wojciech Trzaskowski, Franciszek Michałowski mp., Swiętosław Osiński, stosując się do pierwszego podpisu mego, ręką własną, Aleksander Winnicki, Jan Osiński własną swoją ręką, Fabian Sebastyan Kościelski, Jakób Szczawiński wojewodzic inowłocł., marszałek koła rycerskiego województw kujawskich b. i inowł. ratificando et continuando cœptam confœderationem in loco præsenti die 22 Novembris an. D. 1696.

Stosując się do konfederacyi generalnéj warszawskiéj o pospolitém ruszeniu wyrażonéj et pro firmissimo wolności naszéj i wolnéj elekcyi przyszłego pana robore opisanéj, zarówno z inszemi województwy jako amantes patriæ cives toż pospolite ruszenie przedsiębierzemy et junctis viribus, według porządku o pospolitém ruszeniu konstytucyą anni 1621 opisanego, sub rigore lege expresso i uchwałami naszemi reassumpto iść sine divisione belli sobie adinvicem przyrzekamy i popis pro die vigesima Maii pod Przedczem pro hac sola vice, a potém pod Kowalem sobie naznaczamy. Na który to dzień i miejsce, nemine excepto, viritim nikogo z tego nie ekscypując, tylko tych których samo prawo uwalnia, stanąć fide et honore obowiązujemy. Dla lepszego zaś w pospolitém ruszeniu porządku, abyśmy pewnych według prawa mieli rotmistrzów,

o naznaczenie onychże z podzieleniem powiatów między ichm., jww. ichm. pp. wojewodów i kasztelanów upraszamy.

Którzy to ichm. w województwie brzeskiém do powiatu brzeskiego jw. jmp. kasztelana brzeskiego, jako już samo prawo constituit jegomości, do kowalskiego i przedeckiego jw. jmp. Szczawińskiego wojewodzica inowłocławskiego, marszałka koła naszego, do radziejewskiego i kruświckiego w. jmp. starostę radziejewskiego, do inowłocławskiego zaś województwa i powiatu bydgoskiego w. jmp. podkomorzego inowłocławskiego, który powiat bydgoski pro hac sola vice prowadzić będzie z województwem inowrocławskiém, adhærendo wyraźnemu prawu, bratersko upraszają. Na który to czas i miejsce ichm. pp. rotmistrze, albo ich substituti z bracią pod znakami na popis generalny stawić się będą powinni.

A lubo prawo dość obszernie opisało, jako kto tę usługę rzeczyp. odprawić powinien, dla lepszéj jednak każdego wiadomości tak się wyprawa usługi téj opisuje. — Wszyscy dziedzicy dóbr ziemskich, także wyderkarze, arendarze sumy na prowizyach, na dobrach i miastach mający, ichmoście duchowni dobra ziemskie trzymający przez ustawienie pocztów, patres familias przez osoby swoje albo syny, także dóbr królewskich posesorowie, wójtowie, lemanowie i inni tym podobni od posług prywatnych wolni; miasta, miasteczka, jako je już konstytucya opisała, tę usługę odprawić mają; ślachta nieosiadła titulo nobilitatis et æqualitatis ciesząca się do téj usługi należéć będą. Wdowy, minorennes et plebei bonorum regalium tenutarii, także ślachta ex decretis w wieżach siedząca tę usługę odprawić mają; chorzy zaś przy juramencie, także starzy do téj usługi należéć nie mają, poczty należyte wyprawiwszy. Pogorzelcy zaś, którym dwory pogorzały, od téj usługi excipiuntur, ci jednak tylko, którzy w teraźniejszym roku pogorzeli i których samo prawo uwalnia. Po którym to takowym popisie, nie rozjeżdżając się, pod znakami ad campum electoralem jako i insze województwa iść powinni będziemy i tam, dokąd szczęśliwie przyszłego nie obierzemy pana, nierozerwanie stawać powinniśmy.

A że na sam czas elekcyi naznaczony stanąć nie możemy, pokazując ochotę naszę, de medio nostri tu na tymże sejmiku ichm. pp. posłów z obudwu województw naszych naznaczamy i bratersko prosiemy.

Naprzód ww.: jmp. podkomorzego inowłocławskiego, jmp. starostę radziejewskiego, jmp. Jakóba Szczawińskiego marszałka koła rycerskiego, inowłocławskiego, jmp. Jakóba Działyńskiego kaliskiego woje-

wodzica, jmp. Serafina Głębockiego brzeskiego, Trzebuchowskiego inowłocławskiego chorążych, jmp. Michała Zakrzeskiego brzeskiego, jmp. Augustyna Kołudzkiego inowłocławskiego województw sędziów ziemskich, jmp. Stanisława Jarnowskiego cześnika inowłocławskiego, jmp. Łukasza Orłowskiego podsędka ziemskiego inowłocławskiego, jmp. Andrzeja Dąbskiego kasztelanica konarskiego, jmp. Jana Zakrzeskiego podczaszego brzeskiego, jmp. Wojciecha Ruszkowskiego brzeskiego, jmp. Podleskiego inowłocławskiego podstolich, jmp. Domaradzkiego sędziego kowalskiego, jmp. Wojciecha Jasieńskiego kruświckiego, jmp. Aleksandra Wolskiego bydgoskiego pisarzów, jmp. Stanisława Sokołowskiego brzeskiego, jmp. Stanisława Zagórskiego komornika ziemskiego inowłocławskiego, kruświckiego burgrabiech, jmp. Wolskiego podwojewodzego inowłocławskiego, jmp. Kościelskiego pisarza ziemskiego brzeskiego, jmp. Zygmunta stryja, Władysława, Mikołaja synowców Niemojewskich, Walentego Kołudzkiego, Macieja Palędzkiego, jmp. Jarosza Cieńskiego, jmp. Morawskiego, jmp. Andrzeja Ponętowskiego, jmp. Jana Trzebuchowskiego, jmp. Franciszka Jarnowskiego, jmp. Jana Jarnowskiego, jmp. Piotra Mosczyńskiego, ichm. pp. Łukasza Umińskiego, Jana Słubickiego, Wojciecha Umińskiego, jmp. Tomasza Moszczyńskiego, jmp. Jana Kolczyńskiego, jmp. Ludwika Boruckiego.

Którzy to ichmośc., absentia unius, duorum pluriumve non obstante, na dzień elekcyi naznaczonéj zjachać się ad campum electoralem będą powinni i tę usługę, dokąd pod Warszawę nie pomkniemy się, odprawić mają; któryby zaś z tychże ichm. pp posłów funkcyi nie odprawował, na popis, non obstante functione, stawić się ma et insimul iść z nami powinien; zbliżywszy się zaś pod Warszawę, każdy z braci do téj funkcyi należéć będzie, chyba żeby się kto z niéj libere wymawiał. Więc aby quanto meliori modo to nasze ruszenie się pospolite i podług zwyczajów dawnych odprawić się mogło, za oboźnych ichm. pp. Jana Słubickiego i Wojciecha Umińskiego bratersko uprosiliśmy, których uznaną łatwość winnymi natenczas zawdzięczamy afektami, upraszając, aby ichmoście niemieszkanie pod Warszawę i pole obierania i tam miejsce województwom sposobne upatrzyli i naznaczyli; ichmościów ochotę i fatygę przy popisie przyszłym wszelkim sposobem remunerować deklarujemy. A że hyberna z dóbr królewskich w województwach naszych leżących in suspenso dotąd zostawała, tedy onę tak rezolwujemy: aby medietas hyberny simple wojsku posłusznemu, to jest, rajtaryi i ichm. pp. porucznikom z asygnacyami jmp. hetmana w. koronnego tu do woje-

wództw przysłanemi, druga medietas skonfederowanemu wojsku a tenutariis dóbr królewskich przed wyjściem na pospolite ruszenie, potrąciwszy to, co kto ad rationem wziął, była wyliczoną. Przy któréj to hyberny wyliczeniu kontentacyą, inquantum by pomienioni ichm. pp. asygnataryuszowie taler bity po sześciu tynfach żadnéj się upominać nie powinni, juxta zaś currentiam modernam, jakoto po złotych sześciu groszy dwudziestu rachując, wezmą, takową kontentować się mają, jaką pro possibilitate dać będzie mógł.

Ponieważ podczas wyprawy naszéj wojennéj, jmp. Bełdowskiego wojskiego kruświckiego, dla utrzymania pokoju domowego i rozsądzenia spraw po wyjściu na pospolite ruszenie zachodzących præsentem nie mamy, tedy na miejsce jegomości pro hac sola vice, non derogando autoritati jegomości, ad obeundum hoc munus jmp. Marcina Umińskiego skarbnika brzeskiego z ichm. pany sędziami principaliorum castrorum upraszamy.

Chcąc mieć numerosiorem w sądach kapturowych województw naszych congressum, ponieważ niektórzy ex deputatis judicii capturalis różnemi legalitatibus są impediti, po sześciu do sądu obudwu województw kapturowego, to jest, do brzeskiego: jmp. Jana Zakrzewskiego podczaszego brzeskiego, jmp. Podleskiego podstolego inowłocławskiego, jmp. Andrzeja Dąbskiego kasztelanica konarskiego, jmp. Konstantego Wittona, jmp. Ambrożego Moszczyńskiego, jmp. Wilkostowskiego podwojewodzego brzeskiego; do inowłocławskiego: jmp. Krzysztofa Jarnowskiego podczaszego nowogrodzkiego, jmp. Zygmunta Niemojewskiego, jmp. Wacława Kiełczewskiego, jmp. Władysława Niemojewskiego, jmp. Morawskiego, jmp. Walentego Kołudzkiego przydajemy; którzy to ichmość. post præstitam juramentorum rotam zarówno z inszymi ichmościami zasiadać mają. Sprawę jmp. Walentego Kołudzkiego na generalny kaptur intentowaną sądowi ziemi wieluńskiéj seu cui, quo competierit, w generalnym kapturze agitandam przez ichm. pp. posłów ichm. pp. marszałkom obojga narodów i deputatom na tym sądzie zasiadającym, aby tém prędzéj vindicatio mogła subsequi, zaleconą mieć chcemy.

A że jmość ks. Kałuski pleban pakowski jmp. Umińskiego skarbnika brzeskiego nie bez znacznego fortuny jego uszczerbku in levissima causa ad curiam romanam pociągnął, że evocatorie in litis damna induxit, na aktorat zaś w sądzie jmści ks. nuncyusza jeszcze nieosądzony per subterfugia sądzić się z jmp. skarbnikiem nie chce: instabunt ichm.

pp. posłowie nasi do jm. ks. nuncyusza, aby sine intermissione et amputatis diffugiis juris ad sopiendum in curia romana litem ta sprawa rozsądzona była, list do księcia jmści prymasa jmp. marszałek quam dignissime napisze i desideriorum województw w tymże liście przez osobę w. jmści ks. Kołudzkiego proboszcza i kanonika gnieznieńskiego exponendorum mentionem uczyni. Także list do jw. jmp. krakowskiego, hetmana w. koronnego, imieniem województw naszych upraszając, (aby?) rekruty w województwach naszych będące, przez wydanie ordynansów swoich jeszcze przed ruszeniem się rewokować chciał i onym się amovere z województw naszych kazał. Tenże jmp. marszałek koła naszego do jo. księcia jmści de Conti za mieszczanem gdańskim primo actu congressus nostri et confœderationis wyrażonym napisze, upraszając, aby w ukrzywdzeniu przerzeczonego kupca autoritate tenże jo. książę jegomość intervenire et passum suffulcire dignetur.

A że na komisyi inowłocławskiéj przez sejmik naznaczonéj przed lat kilkunastą ex occasione niedokończonéj pod znakiem aukcyalnym służby wojennéj na jmp. Andrzeju Chrząszczewskim, naonczas towarzyszu znaku aukcyalnego, stanęła kondemnata, tedy też kondemnatę habita ratione zasług, które jegomości przepadły, kasujemy i znosiemy et totaliter z niéj jegomości kwitujemy. — Wiadome domu zacnego ichm. pp. Wieszczyckich w rzeczyp. zasługi wszelkie za sobą pociągają respectus, zlecamy to ichm. pp. posłom, aby jegomości ks. Stanisława Wieszczyckiego kanonika włocławskiego, od jmści ks. Ozyusza in vexa o też kanonią zostającego, instancyami swojemi do jmści ks. prymasa i nuncyusza zalecili, żeby tenże jmość ks. Wieszczycki, jako legitime institutus et installatus ab indebita wolny był vexa.

Więc że nie chcąc w litigia żadne zachodzić z jw. jmp. podskarbim koronnym, tedy upraszamy ichm. pp. posłów, aby cura et opera sua chcieli u jw. jmp. podskarbiego efficere, aby mieszczankowie tak gniewkowscy, jako też podgórscy przez pożar ogniowy od chorągwi rajtarskiéj pomienionego jegomości zapuszczony zniesioni, należytą wzięli satysfakcyą za ich zrujnowanie.

A że in summa miseria syn jmp. Trzaskowskiego, jako nam rodzic jego retulit, w regimencie książęcia jmści kurlandzkiego służbę wojenną odprawujący zostaje, tedy ichm. pp. posłowie z księciem jegomością conferrent, aby był indilate do rodzica wrócony.

A że propriis expensis jmp. Kołudzki komisarz województwa inowłocławskiego funkcyą swoję na komisyi lwowskiéj odprawił, compen-

sando znaczną jegomości stratę, dwanaścieset złotych z województwa inowłocławskiego do zapłacenia naznaczamy i asygnacyą do izby komisarskiéj jmp. marszałkowi koła naszego rycerskiego wydać zlecamy. — Także p. Aleksandrowi Łokuciewskiemu od wojska skonfederowanego posłowi do województw naszych przysłanemu, aby vacuus nie odjeżdżał, onemu sześćset złotych z braterskiéj naszéj propensyi deklarujemy i asygnacyą jmp. marszałkowi do ichm. pp. egzaktorów obudwu województw wydać zlecamy. I tę naszę uchwałę teraźniejszą podpisać jmp. marszałkowi koła naszego rycerskiego zlecamy. — Działo się w Radziejowie dnia 7 mensis Maii, anno Domini 1697.

Jakob Szczawiński wojewodzic inowłocławski, marszałek koła rycerskiego skonfederowanego województwa brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego, mp.

43

1697. *Majus, 7.* *Radziej. grodzka Relation. 10, f. 375.*

144. [Instructio].

Actum in castro Radziejoviensi feria tercia post dominicam Cantate proxima (Majus 7), anno Domini 1697. Obtulit generosus Antonius Piniński.

Instrukcya ichmościom pp. posłom z województw brzeskiego i inowłocławskiego kujawskich na, daj Boże, szczęśliwą przyszłego pana elekcyą z sejmiku radziejowskiego septima Maii ekspedyowanego dana, anno 1697.

A kiedyż in majori æstu fluctuum internorum et ab extra concussa navis ojczyźnie naszéj zostawała, jako gdy orbata principe, sæculis dignissima w ręce i ster tak wielkiego prymasa prowidencya boska onę oddała: bacząc się tedy województwa nasze, zlecają primario ichm. pp. posłom powinne książęciu jm. prymasowi pro omnibus curis et sollicitudinibus circa bonum publicum ab inchoato interregno podziękowanie, upraszając, aby omnibus prævaricationibus i praktykom tam ab extra quam ab intra liberæ electioni szkodliwym zabiegać raczył i remp. wcześnie przestrzegł, quidquid nocivum sciverit liberae electioni. Zlecamy przytém ichm. pp. posłom naszym, aby się dobrze wprzód przejrzeli i informowali w konkurencyach do laski na teraźniejszą elekcyą,

jeżeli kto z ichmościów suffultus postronnego kandydata pieniędzmi i instructus praktykami chce per corruptelas adipisci eum honorem laski per obligationem alicui ex candidatis, tego takowego nullatenus admittent ad capessendum id munus. Singulari jednak voto intimamus to ichmościom, że ponieważ in hac orbitate reip. nic barzéj nie zmięszało afflictam remp. et depauperavit jako confoederati militis licentia, tedy zaraz ad initium po obraniu szczęśliwém marszałka poselskiego do żadnéj materyi ichm. pp. posłowie przystąpić nie dopuszczą, póki wprzód de autore związku (jako fonte omnis mali) investigationem nie przystąpią; quo comperto, jeżeli z kandydatów, ipso facto a concurrentia excludatur et declaretur incapax et inhabilis, jeżeli zaś ex civibus tam nefarius et impius reperiretur, processu summario judicetur pœnis sceleri condignis, czego ichm. pp. posłowie nie odstąpią. A że constat toto et latet całą rzeczp., że jmp. Horodyński nexum konwokacyi infregit: tedy ichm. pp. posłom incumbit to, ut instent o to in facie reip., aby tenże jmp. Horodyński reddat rationem zerwania i intentum swego, gdyż videtur to być patheticum non proprio motu id od niego effectuatum, ale musi być inszy motor et fomentator, którego propalare powinien i stringatur. Jeżeliby zaś non comparuerit na elekcyi, tedy urgeant ichm. pp. posłowie super personam ejus pœnam infamiæ perpetuæ, super bonis confiscationem eorundem juxta præscriptum legis super turbatoribus consiliorum latum.

Tu też oraz innuitur ichm. pp. posłom, że się zagęściły z postronnymi monarchami przed wolną elekcyą tak ichm. pp. niektórych senatorów jako i różnych stanów civium praktyki i za granicę do nich wyjeżdżania, a nawet że fama fert, jakoby w domach niektórych ciż kandydaci præsentes być mieli: tedy, na kogo by się to pokazało, takowy a nominatione futuri regnantis arceri powinien; co się dzieje cum gravi præjudicio legum et libera electionis periculo, że już i sumy znaczne niektórzy ichmość od konkurentów pozabierać mieli; na kogoby się to pokazało evidentibus documentis, ut instent ichm. pp. posłowie, aby był sądzony.

W obieraniu zaś, daj Boże, szczęśliwém przyszłego pana (excluso Piasto eum paritati juris et pœnæ subjacente) do spólnéj z całą rzecząp. zgody ichm. pp. posłowie nasi accedent i konformować się będą i jako najczęściéj z ichm. pp. senatorami województw naszych, a oraz i z samemi województwy naszemi w téj materyi conferrent, żeby takowego unanimi voto przybierać pana, któryby i exoptatam pacem tot bellis et

adversis reip. languenti ac depressæ secum adferat et libertatis nostræ był amans.

Tudzież gdy niemałe zachodzą pretensye tak rzeczyp. jakoteż i privatorum ad domum regiam, tedy aby to dalszych obrad reip. nie tamowało, instabunt ichm. pp posłowie nasi, aby ante omnia jmp. marszałek poselski z każdych województw i ziem, od ichm. pp. posłów wybrawszy ex laudis excerpta prætensionum jungendo i te, które jeszcze in campo electorali podane będą i z nich compendium uczyniwszy, onych quam efficatissimam satisfactionem et executionem promowował, oraz variorum prætendentium urazy. Osobliwie pretensye ad domum regiam jww. jmp. wojewody i kasztelana brzeskich kujawskich, jako sago et toga toti reip. i województwom naszym optime meritorum, zalecamy et satisfactionem ichm. pp. posłowie nasi urgebunt ac instabunt o nię, firmissime przy tym promowując wszelkie egzorbitancye, które się jako in majestate tak in ministris, jakoteż in variorum subselliorum dygnitarzach reip. znajdowały. Domawiać się i o to, że królowa jéjmość starostwa swoje oprawie podległe według wyraźnych praw non bene possessionatis w administracyą imo plebeis personis puszczała, aby abhinc ciż tenutarii per pœnas arceantur od dalszego trzymania sub confiscatione bonorum et ut damna causata refundunt. Podadzą i to ichm. pp. posłowie stanom rzeczyp. ad trutinam et considerationem, jeżeli subsistere mogą in valore suo, in æqualitate status uczynione dożywocia na starostwach i ekonomiach kr. jm., subsequuta mutatione status æqualis in statum regium. Commovent też viscera nostra ae gemunt oppressorum vota, to jest łzy ubogich starostw i królewszczyzn w województwach naszych tak nieznośną hyberną onerowanych, gdzie in abominationem desolationis poszły et in ruinam; tedy ichm. pp. posłowie serio circa legem coæquationis et satisfactionem onéj przez wykonane in majori numero województw juramenta opponent się et in posterum u rzeczyp. evincent, ażeby podług tych juramentów nowa taryfa formowana była przy deputatach tam ex senatorio quam equestri ordine każdego województwa.

Dla czego to ichm. pp. posłowie porządek i ordynacye tak od służby wojennéj jako i repartycyéj po województwach w wojsku tak konnym jako i pieszym rzeczyp. aby był per ordines regni jako najlepiéj postanowiony, nie drobiąc regimentów po różnych województwach, ale aby w jedném, jeżeli sufficere może, albo też in defectu i w drugiém swoje odbierały stipendia, in campo electorali promovebunt et ad effectum deducent. Ciż pp. wojskowi tak konni jako i piesi na sejmikach

województw naszych likwidować się mają et cum re parata na trybunałach skarbowych stawać powinni będą; rekruty, tam kędy który regiment bierze zasługi, sine aggravatione inszych województw w swojém województwie odprawiać mają, decesami tychże pp. wojskowych wychodzącymi województwa dysponować powinni będą, według prawa, nie referując się do trybunału.

Z dóbr zaś rzeczyp., które oneri reip. subiacent, a za różnymi przywilejami jkr. m. variorum tak sæcularium jako spiritualium possessorum są obnoxia, tedy i z tych, more solito et antiquo recepto, hyberny aby płacone były, ichm. pp. posłowie promovebunt.

Więc że panis bene merentium videbatur vacillare po czasy przeszłe, kiedy synowie koronni, wielkie dyspendya zdrowia i substancyi in obsequium rzeczyp. niosąc i substancye swoje tracąc, refuzyi damnorum ex pane benemerentium nie mieli, a zatém w ochocie do usługi rzeczyp. stygli i owszem fortuny swoje ad exteros wynosili i per viam perigrinationis remp., a na ostatek i samych siebie deferverant: tedy curabunt ichm. pp. posłowie, aby resp. bene merentium pane tak obmyśliła, żeby nie za pieniądze, ale gratuito bene merentes jako fructu laboris potiri mogli.

A że pacta conventa cum regnantibus inita passim non adimplentur i justitiam distributivam non secundum præscriptas leges reges observant, tedy ante omnia instabunt ichm. pp. posłowie nasi, żeby futuro regnanti pacta conventa z jak najlepszą ostrożnością praw dawnych reasumpcyą ante nominationem futuri regnantis status umówili i opisali, nie dopiero po obraniu, gdzie ob reverentiam majestatis wszystko per conniventiam tractatur satius, że do gotowego prawa przystępować i one poprzysięgać będzie. Więc że in humanis non datur scientia de futuris, kogo nam Bóg miéć za pana przeznaczył, tedy in omnem eventum futurae electionis ex circumstantiis personæ præmeditatio punctorum być powinna circacircum servationem domus futuri regnantis. Wielkie się i w tém præjudicium nietylko prawom, ale i bene meritis dzieje, kiedy per importunas concurrentias et instantias (lubo i samymi paktami, konwentami principibus to zawsze præcautum zostawa) z obcych województw do honorów senatorskich, starostw sądowych, dygnitarstw cisną się, mimo zasłużonych et terrigenis z swoich województw additum præcludunt impossessionati: tedy takowe wszystkie in posterum podane będą być powinne bene meritis indigenis et possessionatis według prawa et in futurum każdy odbierający przywiléj osobliwie na godności

senatorskie i starostwa sądowe i dygnitarstwa na to przysiądz będzie powinien, jako veram nec fictam ma w tém województwie possessionem, z którą wprzód przed majestatem jkr. m., potém na sejmiku prezentować się ma; gdyby zaś takowego juramentu nie wykonał, ipso facto nullitatis otrzymane privilegia być powinny i akceptowany być nie powinien.

Requirent też ichm. pp. posłowie z jmp. podskarbiem koronnym o wakujące sub tempus interregni starostwa, których quo jure interrapti proventus i administracya ich przez niektórych ichmościów privata autoritate occupata, in restitutionem tychże starostw intrat u jmp. podskarbiego dopominać się będą sub solutione de suo i eo ipso incapaces ad obtinendos eosdem capitaneatus a futuro regnante reddantur iidem interceptores.

Ichm. pp. posłowie ablegati od rzeczyp., którzy denuntiabant inszym monarchom fatis cessisse króla i pana naszego, juramentum præstent na to, że sam tylko ten punkt legationis a nie inszy mieli i żadnéj nowéj praktyki in damnum patriæ nie wnieśli z sobą. Które też, stante generaliter interregno et confoederatione, stanęły kondemnaty ad meram vexam ludzi i senatorów znamienitych, z którymi, jeżeliby kto komu activitatem vocis liberae sub tempus modernum electionis objectione sua tamował, takowa objekcya nie ma miéć locum i onéj ichm. pp. posłowie non admittent, imo acriter defendent et validabunt.

To téż non permittendum, jako potkała læsio, która redundat i na całe województwa kujawskie, in fuctione zostającego jmp. Kołudzkiego na komisyéj we Lwowie z województw naszych, a to w sądach kapturowych ziemie wieluńskiéj ex præcipiti justitia, non admissis omnibus defensis de jure competentibus et servientibus, którego honoru vindicatio inculcatur ichm. pp. posłom.

Injuriam jmp. kasztelanica łęczyckiego ratione starostwa nowodworskiego zalecamy ichm. pp. posłom; aby taż pretensya insinuatur ichmościom ratione starostw puckiego i lipińskiego ichm. pp. Zawadzkim, jakoteż jw. jéjm. pani wojewodziné brzeskiéj i jéjm. p. kasztelanowéj gnieźnińskiéj. Mając in pondere wniesioną do województw naszych querimoniam jmp. Walentego Ernesta Tessyna in centurio vi-quatier-magistri et civis antiqui Gedanensis, jako zawsze każdemu ex injuriatis et oppressis braterskie koło nasze clementem zwykło præstare tutelam (któremu armatorowie alias kaprowie francuscy na morzu jużto drugi okręt wolny kupiecki pszenicą i żytem naładowany i do żadnéj nazi-

machyéj nienależący, fortuna aurea dantiscana nazwany, do Holandyéj wyprawiony, zabrali et ad portum Dunquerquensem in Galliam zaprowadzili), interponendum est et omninode takowéj obviandum angariéj, a to ex singulari consideratione jakie ztąd incommoda nas i braci naszych z Gdańskiem negotia in re frumenteria mających na własnych tępią krescencyach: ponieważ tedy województwom naszym wielce na tém należy et ne amplius jus gentium per ejusmodi licentiam lædatur nostri periculo commodi i kupców gdańskieh naszych, instabunt ichm. pp. posłowie nasi i upomnią się tego seryo, aby ten okręt zabrany cum frumentis pomienionemu jmp. Tessynowi in toto restituatur, lubo in valore paratis zapłacono, na żadne jmp. posłowi francuzkiemu principalis jego nie pozwalając interesa, desideria, intimationes neque conferentias, zaraz in præliminariis, inchoandae electionis, eo usque póki zatrzymanéj nie uczyni satysfakcyéj, providebunt ichm. pp. posłowie województw naszych cum tota rep.

Ceł żadnych tak jkr. m. jako i rzeczyp. koronnych i ruskich, aby plebei et scartabelli, ani Żydzi, ani cudzoziemcy trzymać i arendować nie ważyli się sub poena capitis, o co ad cujusvis instantiam in quovis foro sprawić się powinni peremptorie. O umniejszeniu ceł rzeczyp. conferrent ichm. pp. posłowie z jmp. podskarbim koronnym, aby in immensum pretia towarów nie wchodziły. I to mocno tueri ichm. pp. posłowie powinni, aby w tenutach ceł koronnych i rzeczyp. cale eliminowana była plus offerentia, bo przez to opprimitur omnis status æque duchowny i świecki.

Cokolwiekby się tu w téj instrukcyi nie dołożyło a przy podanych egzorbitancyach tak ad majestatem regiam jakoteż ad ministros status ac variorum subselliorum dignitarios i cokolwiek ex orbita legum wypadło: tedy też podane egzorbitancye ręką ichm. pp. senatorów podpisane pari activitate ichm. pp. posłowie promovebunt. Która to tych egzorbitancyéj podana konotacya równy walor jako i instrukcya teraźniejsza miéć powinna, a cokolwiekby insze województwa i ziemie in laudis wyraziły, co się z prawem zgadzać będzie, albo przyszłém prawem obwarowane być ma, jakoto buławy circumscriptio, aby ichm. pp. senatorom konferowana nie była, gdyż onych consilio fulciri ma resp., a ichm. pp. hetmani wojskowi invigilare powinni, przez których praesentiam przez wojsko nie stałyby się takie konfederacye i nexus wojska; także regimenty aby nie senatorom i cudzoziemcom, ale indigenis konferowane a nie inter colligatos domus regiæ rozdawane były.

Evincent i to, aby ichm. pp. hetmani tak teraz jako na zawsze in posterum juxta præscriptum legis anno 1587 latæ fol. 416 propositae juramentum praestent.

Jeszcze instabunt i to ichm. pp. posłowie u jm. ks. nuncyusza, aby sprawy inter statum nobilitarem, saecularem et spiritualem per appellationem do nuncyatury wytoczone, sine remora ekspedyowane i decydowane były, osobliwie jednakże, które dawno już cum detrimento status saecularis nobilitaris pendent w sądzie nuncyatury i przez kilka lat protrabuntur indecisae.

Vindicabunt też ichm. pp. posłowie jmp. Stefana Trzaskowskiego, którego per temerarium ausum ludzie jm. księcia kurlandzkiego przed lat czterema vi et violenter in via publica pod Nieszawą, wzięni pod rajtarską chorągiew i detinent go dotychczas w Soczawie i amicabiliter requisiti wrócić nie chcą, przez co violatur securitas podróżéj i dróg wolnych i opprimitur status nobilitaris: zaczém upraszamy ichm. pp. posłów, aby indilatam restitutionem onegoż zaraz podczas elekcyi urgeant. Tych tedy inszych, których patebunt przy podaniu egzorbitancyj in campo electorali punktów jako i inszych znajdujących się w inszych laudach szczerze ichm. pp. posłowie nasi jako sami effectuare tak inszym kolegom województw innych i ziem seryo, apposito conatu, dopomagać będą.

Jakób Szczawiński wojewodzic inowłocławski, marszałek koła rycerskiego województw brzeskiego kujawskiego i inowłocławskiego i konfederacyj onychże, mp.

44.

1697. *Augustus*, 13. *Brzeska grodzka Relation. 24 f. 136v.*

141. [Manifestatio ex parte magnificorum ac generosorum dignitariorum officialium terrestrium et castrensium Brestensis Cujaviæ et Junivladislaviensis palatinatuum plurimæque nobilitatis eorundem palatinatuum.]

Actum in castro Brestensi feria sexta in crastino festi Assumptionis in coelum gloriosissimae virginis Mariae (Augustus, 16), anno Domini 1697. Obtulerunt generosi Martinus Przyłubski, Andreas Skrobocki et Paulus Kargowski.

Manifestum Deo, regnorum ac regum conditori, qui inscrutabilis sapientiæ suæ nutu diversis maximis cunctas nationes ac gentes regit ac

universo orbi et seræ posteritati (insitendo gloriosisimis majorum nostrorum institutis) facimus, quod cum cardinalissimi juris, religionis avitæ orthodoxæ catholicæ romanæ, fidei nostræ liberæque electionis per præsentem in rep. scissionem videamus convulsionem, ideo ut evidentius constet, nulli parti nos adhæsisse, imo nunquam satis deplorando imminenti forsan reip. et libertatis fato, summe indolere, orbi et seræ posteritati, quo magis sacrum juris vetandi decus circa oppositas statui nostro modernas dissensiones exinde eniteat; præsentem manifestationem subscribimus, Varsaviæ feria sexta in vigilia festi sanctorum Petri et Pauli apostolorum, anno Domini 1697. Infrascripti deklarujemy się i zapisujemy, iż neutralitatem, nulli parti adhærendo, trzymać będziemy i to sobie sub fide, honore et conscientiis libertatem tuendo, wypełnić submitujemy się, a to circa scissionem całéj rzeczyp., która się przy teraźniejszéj nowego pana stała elekcyi.

Maciéj Gąsiorowski radziejowski starosta, rotmistrz kruświckiego i radziejowskiego powiatów, ręką własną, Serafin Głębocki chorąży brzeski kujawski, Augustyn Kołudzki sędzia ziemski inowłocławski, Andrzéj Osiecki łowczy inowłocławski, Jan Kościelski pisarz ziemski brzeski kujawski mp., Mikołaj Grodzicki chorąży znaku w. jmp. starosty radziejowskiego, Andrzéj na Głębokiém Głębocki sędzia grodzki brzeski kujawski mp., Jan Kolczyński, Andrzéj Ponętowski mp., Wojciech Jasiński pisarz grodzki kruświcki, Fabian Kościelski s. k. b. ręką własną, Kazimierz z Rojewa Kaczkowski chorąży pułkowy województwa brzeskiego, Stefan Kołudzki, Nikodem Morzycki ręką trzymaną, Łukasz Słucki, salva per omnia libertate, Jan na Głębokiém Głembocki, Bartłomiéj na Głębokiém Głembocki, Kazimierz Michał Leski mp., Ludwik Głembocki mp., Sebastyan Głembocki, Franciszek Urbanowski mp., Michał Kołudzki, Zygmunt Mochelski, Jan Kołudzki, Ignacy Broniewski, Wojciech Gorecki, Swiętosław Osiński, Jan Pscinski, Paweł Broniewski, Maciéj Siemiński, Seweryn Golicki, Wawrzyniec Jan Gościński, Kazimierz Polichnowski, Franciszek Osiński, Jan Dzierzbiński, Aleksander Trzebuchowski, Zygmunt Pawłowski mp., Kazimierz Kierżsnowski ręką trzymaną, Jan Miączyński ręką trzymaną, Maciéj Starucki ręką trzymaną, Maciéj Rokoszewski, Andrzéj Grabski, Karol Bielicki swém i swego rodzica imieniem, Andrzéj Głembocki, Jan z Głębokiego Głębocki ręką trzymaną, Andrzéj Kazimierz Czerwiński mp. indifferenter trzymając, Andrzéj Kosowski, Franciscus Antonius Michałowski i. b. k. imieniem swojém i stryja swego, Jan Trzciński, Piotr Szczkow-

ski, Władysław Winnicki własną ręką, Stanisław Dzierżawski ręką trzymaną, Ludwik Borucki mp., Wojciech Sulkowski, Łukasz Kazimierz Radoński, Wawrzeniec Barski, Wojciech Adam Raciborski, Andrzéj Podczaski, M. Czenowski, Aleksander Oreński, Stanisław Mieszkowski, Franciszek Krasowski, Konstanty Osowski ręką trzymaną, Jan Pomorski ręką trzymaną, Wojciech Roznieckí, Mikołaj Raciborski, Krysztof Roznieckí, Ludwik Roznieckí, Przemysław Roznieckí, Paweł Dziewczopolski, Stanisław Zakrzewski, Jakób Winnicki ręką trzymaną, Swiętosław Pruszczyński, Tomasz Radziński, Andrzéj Pomorski, Marcin Roznieckí, Andrzéj Szczkowski, Jan Koszkoski, Stanisław Koziobrodzki, Paweł Korkowski, Wojciech Błędzewski, Jan Liniecki z pocztu jmp. Zygmunta Tolibowskiego, Jan Kretkowski, Michał Tolibowski, Łukasz Sokołowski podstoli ciechanowski, Kazimierz Sokołowski pisarz grodzki kowalski, Stanisław Zakrzewski, Konstanty Winnicki z pocztu jmp. Jana Raczkowskiego, Stanisław Rakowski, Aleksander Winnicki, Wojciech Winnicki, Stefan Moraczewski ręką trzymaną, Grzegorz Bonkowski, Szczęsny Michał Moszczeński komornik ziemski, regent grodzki brzeski, Tomasz Ciepliński, Tomasz Klamborowski, Stefan Zglenicki, Franciszek Kołudzki, Jan Maliszewski z pocztu jmp. Wojciecha Głembockiego, Chryzostom Stawski, Jan Leski ręką trzymaną, Szymon Zaborowski, Andrzéj Więckowski z pocztu jmp. Jana Kołudzkiego, Stanisław Mieczkowski, ręką trzymaną, Tomasz Ciepliński, Franciszek Zaremba, Stanisław Ossowski.

Manifestacyą przez jww. ichm. pp. marszałków rzeczyp. naszéj obojga narodów zaniesioną i przez ichm. braci naszych województwa brzeskiego tamże w Warszawie zapisaną i wszytkie insze na zatrzymanie wolności naszych per acta publica zeznane, nulli parti adhærendo, aprobujemy, z tymi ichmościami circa cardinalia jura stawamy i na to się rękami własnemi podpisujemy. W Brześciu na sądach kapturowych die 13 Augusti, anno Domini 1697.

Jan Trzebuchowski chorąży województwa inowrocławskiego, Michał Stanisław Zakrzewski sędzia ziemski brzeski mp., Kazimierz Sokołowski pisarz grodzki kowalski, komornik ziemski sędzia kapturowy mp., Jan Umiński, Kazimierz Osiński p. g. r. mp., Walenty Mieszkowski mp., Władysław Długołęski na wolną elekcyą, Stefan Słubicki podpisuje się na poparcie wolnéj elekcyi, Antoni Bądkowski takim sposobem jako i ten wyżéj mp., Jan Miecznikowski, Wojciech Bryszewski, Jan Winnicki, Jan Leniecki, Stanisław Michałowski swém i braci swoich imie-

niem, Kazimierz Chrząszczewski, tuendo libertatem, Kaźmierz Klamboroski, Karol Bielicki iterum atque iterum, Adam Muchowski swojém i swego rodzica imieniem, Chryzostom Stawski, Franciscus Michałowski, tuendo libertatem et jura cardinalia, Andrzéj Skrobocki, Marcin Przyłubski.

45.

1699. *Majus,* 5. *Radziej. grodzka Relation. 10 f. 685.*

145. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis].

Actum in castro Radziejoviensi feria quarta post dominicam Misericordiae proxima, (Majus 6) anno Domini 1699. Obtulit nobilis Albertus Solerzycki.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i całe koło rycerskie województw brzeskiego i inowrocławskiego kujawskich, zgromadzeni do Radziejowa na sejmik przedsejmowy pro die 5 Maii anni præsentis 1699 za uniwersałem jkr. m., p. n. m. Oddawszy naprzód majestatowi boskiemu winne dzięki, że nas z prowidencyi swojéj świętéj pokojem ab extra od Porty Otomańskiéj udarować raczył, ab intra zaś, non sine metu zostając, od wojsk cudzoziemskich, osobliwie saskich jkr. m., p. n. m., które jkr. m. ad tutandam patriam nostram et ampliandam gloriam wielkiego imienia swego tu do Korony sprowadził, które ob intervenientiam pokoju z Portą Otomańską minus ad præsens necessaria videntur: tedy, nie wkraczając w dalsze obrady nasze, ad famam tych wojsk pod Warszawę ruszania się sejmik ten teraźniejszy ad 1 Junii (Julii ?) limitujemy.

Interea uprosiliśmy ichm. pp. posłów: jmp. Andrzeja Osieckiego łowczego inowrocławskiego i jmp. Chryzostoma Słubickiego sędziego grodzkiego przedeckiego do jkr. m., p. n. m., suplikując majestatowi boskiemu, aby te wojska jako ad præsens mniéj potrzebne do państw swoich dziedzicznych ablegować raczył. Insze zaś materye wszytkie a wszytkie bez konsultacyj naszych, nie wkraczając w żadne tak w te, które są w instrukcyi jmp. posła jkr. m. wyrażone jako i inne, którebykolwiek ex re et commodo boni publici znajdować się mogły, do czasu naznaczonego ex limitatione nostra przypadającego, to jest, ad primam Junii anni præsentis, oraz do powrotu od jkr. m. ichm. posłów naszych odkładamy i suspendujemy. Na który czas ichm. pp. poborcy wszelkich

a wszelkich podatków cujuscunque generis et speciei, także ichm. pp. komisarze czopowego cum regestris et documentis, ut compareant, upraszamy, a to ad dandas villicationis suæ rationes, eo maxime impulsu, abyśmy lumen wziąć mogli de quantitate et qualitate ciężaru województw naszych i do dania rzetelnéj ichm. pp. posłom naszym na przyszły, da Pan Bóg, sejm na ten tam czas uproszonym i wyprawionym informacyéj.

A ponieważ ichm. pp. wojskowi, nie słuchając ordynansów jmp. krakowskiego, wymyślnemi egzakcyami zniszczony lud opprimunt, dobytki po królewskich dobrach zabierają, przezco agricultura plane cessare musi: przeto zlecamy jmp. marszałkowi koła naszego, aby do jmp. krakowskiego serias napisał literas, prosząc na sąd na ichmościów i o ichm, pp. komisarzów tu w województwach naszych.

A że praesidium externæ et internæ securitatis insze być nie może najpewniejsze tylko ex pectoribus nostris, przyrzekamy sobie, że na przyszłym, da Pan Bóg, ex limitatione przypadającym sejmiku prima Junii et diebus sequentibus immediate okazowanie prawami naszemi obwarowane i opisane osobliwie konstytucyą 1620 i innych uczyniemy, na co się stawić sub poenis in legibus modo militari powinni będziemy. Do którego aktu ichm. pp. senatorów i oficyalistów, którzy de lege ad præmissam actionem tenentur, zapraszamy.

Więc kiedy necessitas coëgit nas do limitowania sejmiku i wysłania ichm. pp. posłów wyżéj wyrażonych do jkr. m., p. n. m., tymże ichmościom viales po trzysta złotych unicuique ichmościów naznaczamy i asygnacyą wydać do ichm. pp. komisarzów czopowego obudwu województw jmp. marszałkowi koła naszego zlecamy.

Augustyn Kołudzki sędzia ziemski inowłocławski, marszałek koła rycerskiego, manu propria.

46.

1699. *Majus*, 6. *Radziej. grodzka Relation. 10 f. 686v.*

146. [Instructio magnificis nuntiis ad sacram regiam majestatem data].

Actum in castro Radziejoviensi feria quarta post dominicam Misericordiae proxima (Majus 6), anno Domini 1699. Obtulit nobilis Albertus Solerzycki.

Instrukcya ichmościom: jmp. Andrzejowi Osieckiemu łowczemu inowrocławskiemu i jmp. Chryzostomowi Słubickiemu sędziemu grodzkiemu przedeckiemu, posłom z województw brzeskiego i inowrocławskiego kujawskich do jkr. m., p. n. m. uproszonym na sejmiku przedsejmowym die 5 Maii anno praesenti 1699 z uniwersału tegoż jkr. m., p. n. m. agitującym się.

1. Iść powinien non tepida mente supremo numini (cujus natu cuncta reguntur) tributarius dziękczynienia census ex praecordiis humilitatis nostrae, że więcéj niż po piąciudziesiątnoletnich krwawych wojen fluktuacyach w ojczyźnie naszéj pozwolić raczył desideratam ab oriente cernere pacem sub auspiciis szczęśliwego panowania jkr. m., p. n. m. która że nieco innego jest tylko serenitas mentis, simplicitas cordis, vinculum amoris, consortium charitatis. Nim jkr. m., p. n. m. unito ore całéj rzeczyp. na przyszłym, da Pan Bóg, sejmie celsissimas odniesie congratulationes; do tego gdy honor regis in pace subditorum consistit, aby wzwyż namienione pacis generalis fructus uberius za szczęśliwego panowania jkr. m., p. n. m. zakwitnąć w ojczyźnie naszéj mogły, gdy ab extra pacis fulcimur primordiis, ab intra omni solvamur metu: zapatrując się na ciężkie wojska jkr. m., p. n. m., które auditas gloriae jkr. m. z bisurmańskich barków, vasto corde demetiri zamyślała i dotąd jeszcze też wojska in visceribus ojczyzny naszéj degent, non varia pacificorum consiliorum perturbatione perculimur: uprosiliśmy ichm. pp. posłów naszych antekomicyalnych, ekstraordynaryjnych, aby e vestigio obrad naszych sejmikowych wybiegali do tronu pańskiego cum eadem congratulatione jkr. m., p. n. m. téj szczęśliwości, która in diebus jkr. m. exorta, nieomylnie summarum felicitatum praesefert augurium. Ad famam tedy ciągnienia tychże wojsk za ordynansami jkr. m. pod Warszawę pro securitate et magnificentia majestatis naprzód ichm. pp. po-

słowie affirmabunt, że województwa nasze kujawskie data semel fide immutabili et submissis collis szczęśliwemu panowaniu jkr. mci, constanti perseverantia in obsequio jkr. mci perdurabunt. Suplikować oraz będą majestatowi pańskiemu, aby przez województwa nasze, przez które już też wojska kilka razy trakt swój non sine magna jactura fortun naszych odprawiły, nie raczył tych wojsk prowadzić kazać i owszem, one affidatus et circumductus muro aheneo fidelitatis nostræ ad ditiones państw swoich dziedzicznych obrócić zechciał wcześnie przed sejmem, sistendo dalszą ruinę rzeczyp. et egestatem populi przez wielkość wojska.

2. A że retulerunt aliquoties województwa nasze, imo cała rzeczp. kompromis pański jkr. mci, że ma naznaczyć ichm. pp. komisarzów na uznanie i sądzenie krzywd przez też wojska jkr. mci cudzoziemskie w traktach przez województwa nasze poczynionych: tedy upraszać będą ichm. pp. posłowie nasi jkr. mci, p. n. m., aby id ipsum peragere na przyszłym sejmie w Warszawie demandet. Ciż ichm. pp. posłowie supplicabunt jkr. mci, aby jkr. mość de larga manu z żup solnych udzielić raczył soli na województwa nasze na rok teraźniejszy przychodzącą według kwoty w prawach naszych opisanéj. — Datum et actum feria 4-ta post dominicam Misericordiæ proxima, (Majus 6) anno Domini 1699.

Augustyn Kołudzki sędzia ziemski inowłocławski, marszałek koła rycerskiego, manu propria.

47.

1699. *Junius*, 1. *Radziej. grodzka Relation. 10, f. 707v.*

147. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis una cum limitatione.]

Actum in castro Radziejoviensi sabbatho post dominicam Exaudi proxima (Junius, 6), anno Domini 1699. Obtulit generosus Franciscus Kolczyński.

My rady, dygnitarze i urzędnicy i całe koło rycerskie województw brzeskiego i inowrocławskiego kujawskich, na sejmik do Radziejowa pro die 1-a Junii ex vi limitationis przeszłego sejmiku die 5-ta Maii z uniwersału jkr. mci agitowanego zgromadzeni. Summa oraz profusi gratitudine jkr. mci, p. n. m. res componendo non tantum ad externam sed

etiam internam tranquillitatem wojska swoje zaciągu cudzoziemskiego ex visceribus regni wyprowadzić gratiosissime przyobiecać raczył, my zatém soluti quopiam metu do elekcyi ichm. pp. posłów na przyszły sejm walny przystąpiliśmy et per pluralitatem uprosiliśmy ichm. pp. posłów, z brzeskiego ww-ch ichm. pp.: jmp. Macieja z Mieroszewic Gąsiorowskiego starostę radziejowskiego i jmp. Andrzeja z Lubrańca Dąmbskiego kasztelanica konarskiego kruświckiego—i inowrocławskiego województw, jmp. Augustyna Kołudzkiego sędziego ziemskiego inowrocławskiego i jmp. Jana z Roszk Trzebuchowskiego i pewne artykuły na sejm postanowiliśmy i w osobnéj wyrazili instrukcyi.

A żeśmy na teraźniejszym sejmiku rachunki w województwach naszych mieli byli ekspedyować, jednakże dla przechodzących wojsk kr. jmci przez nasze województwa podczas teraźniejszych konsultacyj naszych przyszło nam tenże sejmik dla pomienionych rachunków i z nich wzięcia iluminacyi, coby za quantitas długów i retentów w województwach naszych zostawała, iterum tenże sejmik ad diem 14 Julii limitować, jakoż de facto limitujemy. Na którym to sejmiku wszyscy ichmoście, co się skarbu quomodocunque tykali, w brzeskiém województwie tum do Radziejowa zjechać tenebuntur i przed ichm. pp. komisarzami de medio nostri uproszonymi insimul i z dawnymi ichm. pp. komisarzami rationes et sufficientem calculum reddent. Których to ichm. pp. komisarzów uprosiliśmy w brzeskiém województwie ww. ichm: jmp. Jana z Morzyc Trzebuchowskiego chorążego inowrocławskiego, jmp. Wojciecha Ruszkowskiego podstolego brzeskiego kujawskiego, jmp. Jakóba Wysockiego podstolego gostyńskiego, jmp. Wojciecha Sokołowskiego; do inowrocławskiego zaś województwa do dawnych także ichm. pp. komisarzów uprosiliśmy ww. ichm: jmp. Adama Lubstowskiego starostę kruświckiego, jmp. Zygmunta Niemojewskiego, jmp. Hieronima Cieńskiego, jmp. Ludwika Boruckiego. Którzy to ichmośc. zjachać się będą powinni na tydzień przed sejmikiem do Inowrocławia i tam pomienione rachunki z wszelkich podatków tak pogłównego jako i czopowego szelężnego dwojakiego odebrać, executionem seriam et indilatam in administratores earundem contributionum vivido et solutione de proprio nakazać; przed którymi to także ichm. pany komisarzami wszyscy ichmośc., co się skarbu quomodocunque tykali, comparere będą powinni sub pœnis gravissimis.

A że jmp. Augustyn Kołudzki sędzia ziemski inowrocławski, marszałek koła naszego fungitur ad præsens functione poselstwa na sejm:

tedy uprosił na swe miejsce pro illo tempore do téjże dyrekcyi koła naszego jmp. Chryzostoma Słubickiego sędziego grodzkiego przedeckiego.

Stosując się przytém nietylko do prawa o elekcyach ziemskich, ale też ad normam innych województw, præsenti laudo cavemus sobie, aby uniwersały tak na podkomorskie jako i ziemskie wszytkie urzędy, które per electiones stawają, eodem more jako i na sejmiki nie do jednego grodu, ale do wszytkich, to jest, kiedy w województwie brzeskiém do wszytkich piąciu grodów, a w inowrocławskiém do obudwóch przez ichm. pp. wojewodów wydane były, in tempore w témże prawie præfixo publikacye tychże uniwersałów actus téjże elekcyi precedere powinny: co gdyby się secus stać miało, takowy każdy actus pro nullo censeri powinien i de novo powinna institui electio, chociażby privilegium zaszło; co że in absentia ichm. pp. wojewodów stanowi się, upraszamy jmp. marszałka sejmiku naszego, aby to nietylko listem swoim ichmościów denunciare raczył, ale też i ten punkt per excerptum posłał.

Ichm. pp. oboźni nasi, to jest, jmp. Słubicki i jmp. Umiński sędzic kowalski, że niemałe koszty w usłudze województw podczas pospolitego ruszenia na elekcyą ponieśli, tedy ichmościom po trzysta złotych naznaczamy. A że jmp. Walenty Kołudzki przeszły komisarz województw naszych naznaczone w laudum otrzymał od województwa inowrocławskiego honorarium, tedy nie odmieniamy raz danego jegomości słowa i zlecamy ichm. pp. komisarzom województwa inowrocławskiego, ut satisfaciant assignationi. Jmp. sędziemu zaś grodzkiemu brzeskiemu o podobnyż afekt do województwa brzeskiego konkurować będzie wolno. A że ad præsens ichm. pp. posłom naszym żadnego nie ordynujemy honorarium, nihilominus mając refleksyą na teraźniejszą karystyą, spondemus fide publica et irrevocabili, że ichmośc. należyte honoraria in vim refusionis impensarum za powrotem, da Pan Bóg, ichmościów obmyślemy.—Datum et actum, ut supra.

Augustyn Kołudzki sędzia ziemski inowrocławski, manu propria.

48.

1699. *Junius*, 1. *Radziej. grodzka Relation. 10 f. 709v.*

148. [Instructio magnificis nuntiis ad sacram regiam majestatem data.]

Actum in castro Radziejoviensi sabbatho post dominicam Exaudi proxime (Junius, 6), anno Domini 1699.

Instrukcya ww. ichm: jmp. Maciejowi z Mieroszewic Gąsiorowskiemu staroście radziejowskiemu, jmp. Andrzejowi z Lubrańca Dąmbskiemu kasztelanicowi konarskiemu kujawskiemu z brzeskiego, jmp. Augustynowi Kołudzkiemu sędziemu ziemskiemu inowrocławskiemu, jmp. Janowi z Roszk Trzebuchowskiemu z inowrocławskiego województw posłom na sejm walny do Warszawy uproszonym, na sejmiku radziejowskim 1-a Junii ex limitatione z uniwersału jkr. mci in antecessum danego przypadającym, anno Domini 1699 postanowiona. Przyzna każdy, że beatitudo est status omnium bonorum aggregatione perfectus, kiedy pax diu desiderata exuberans externe et interne refluit w ojczyznie naszéj, powinszują ichm. pp. posłowie jkr. mci, p. n. m. eam beatitudinem, qua dies regni ejus replentur. Więc że fides est omnino vehemens, te to są quietus religionis sanctæ catholicæ romanæ ecclesiæ, któremi altitudo cœlestis poczyna beare panowanie jkr. mości, p. n. m. 1-a; 2-da zaś fides politica seu dictorum conventorumque constantia et veritas.

Ponieważ początki panowania jkr. mci, p. n. m. in pactis conventis titubabant, bo naprzód w Krakowie conventorum pactorum oryginał deerat, a i ten scissa rep. exindeque defectuose był skoncypowany: zaczém ichm. pp. posłowie inibunt rationes cum tota rep., aby pacta conventa na tym sejmie sensu conformi totius reip. napisane i poprzysiężone przez jkr. mość, p. n. m., a zaś od prymasa jegomości et in volumen legum inserowane były. A że hisce pactis conventis sex millium wojska jkr. mość, p. n. m. na każdą potrzebę rzeczyp. stawić ære proprio obiecać raczył, więc pro sola tantum necessitate ma ta łaska conservari jkr. mci, których generał aby był natione Polonus, na sejmie juratus i insi ichm. pp. oficyerowie Polacy ślachta; teraz zaś aby wszytkie wojska swoje cu-

dzoziemskie według deklaracyj danych ablegować zechciał, upraszać będą.

2. Zatém dyplomata, osobliwie scissa rep. confecta, aby powrócone i anihilowane, a diploma novum et generale przez w. jmp. — — Bilińskiego podkomorzego koronnego, marszałka sejmu electionis uni (?) fide clarissimi norma et forma antiqua napisane jkr. mci wydane było; reciproce aby jkr. mość, p. n. m. diploma reversale intuitu tuitionis sacræ sanctæ romanæ catholicæ religionis non minuendæ, imo augendæ, necnon millionum quorumvis quomodocunque in scissa rep. erogatorum non repetendorum, tum denique respectu non usurpationis juris successivi ad regnum, quod est liberum et electivum: które to dyplomata aby takie in volumen regni wprowadzone były, ciż ichm. pp. posłowie curabunt. A że tu enituit probitas justi et tenacis propositi viri wzwyż namienionego jmp. podkomorzego koronnego, marszałka sejmu electionis w dotrzymaniu diplomatis, że nec terrore, nec precibus victus, ichm. pp. posłowie qua publice qua privatim należyte oddadzą podziękowanie i upraszać będą majestatu pańskiego, aby ex primis vacantiis, tum quoque ex pane bene meritorum virtutis præmia reponere raczył.

3. Dawne zwyczaje i prawa koronne arcebant zawsze exteros ab intimis et arcanis consiliis, jako się tego łacno in codice legum doczytać; zaczém instabunt ichm. pp. posłowie, aby exteri ichm. pp. consiliarii relegentur.

4. Przyjazd najjaśniejszéj królowéj jéjm. ma admitti sine præjudicio fidei circumsriptione dworu præcedente.

5. Rezydentów ad latus kr. jmci juxta resonantiam legum aby szesnaście bywało od sejmu do sejmu: a że na rygor dość ostry w prawach koronnych położony ichmośc. nic nie dbają, dołożyć sub amissione dignitatis (excepta vera infirmitate).

6. Więc że in præterita scissione nakłonił się był status reip. per eversionem dawnych praw i zwyczajów ad absolutum dominium, zkąd ex senatus consilio poselstwa ad exteros sine tertio ordine wyprawiono, lege cavebitur, ne ejusmodi inconvenientia in posterum fiant; nihilominus ciż ichm. pp. posłowie reddant rationes poselstw swoich.

7. Pax vel bellum z książęciem jmścią brandeburskim, jeżeli post tot læsiones vulneribus vix sanabilibus afflictis susceptas ma sanari, judicio reip. relinquitur; jeżeliby zaś traktat miał intervenire, nie pierwéj do niego przystępować, ażby książę jegomość restituat honorem reip. powróceniem Elbląga, a potém media suscipiat, jakie rzeczp. obmyśli.

Coby zaś za media miały być i to arbitrio reip. traditur, gdyżby najlepiéj per deputationem ex ordinibus regni deliberować de præmissis mediis, jakoto ex summis spiritualibus, które wychodzą extra regnum, datarii summi pontificis, a to eo considerato, (że strzeż P. Boże) gdyby wojna wzniecić i zająć się miała, że najpierwsze periculum catholicissimæ ditioni w Warmii imminet, gdyż in casu hostilitatis pewnieby prima jemu była officia muto sanguine potém recuperanda: zaczém sedi apostolicæ supplicandum, że jeżeli dziesięciny z Neapolu i Hiszpanii cesarzowi jegomości na wojnę turecką applicabat, in tanto periculo teraz fidei catholicæ aby te wszytkie sumy, które za ekspedycye duchowne do Rzymu z Polski wychodzą i wychodzić będą, nam applicare raczył z oddaniem do rąk nuntii apostolici, dokądby de integro per ratas ta suma wypłacona nie była, choćby i rzeczp. ekstraordynaryjny jaki złożywszy podatek, aliquam notabilem partem do tego przyłożyła; także z sum za indygenacye (byle praecise od Polaków, seclusis extraneis). Na które to indygenaty osobliwie cudzoziemcom nie pozwolą ichm. pp. posłowie oprócz rekomendowanych od jmp. hetmana; tum quoque salvo calculo z książęciem jmścią brandeburskim et defalcationibus przez rodzica książęcia jegomości oblatis; do czego potrzeba aby się i pruskie miasta przyłożyły.

8. Domus regiæ circumscriptio i prætensiones, tam reip. quam privatorum videtur, aby tres ordines cognoscant, to jest, majestas cum senatu et deputatis z izby poselskiéj; inter quas prætensiones, osobliwie zagarnione starostwo lipińskie juri emphyteseos jww. ichm: jéjm. pani wojewodziny brzeskiéj kujawskiéj i jéjm. pani Apolinaryi ze Smogulca Tuczeńskiéj kasztelanowéj gnieźnieńskiej podległe i na starostwo puckie i przez świętéj pamięci kr. jmci jmp. Zawadzkiemu kasztelanowi chełmińskiemu dane, seriæ promotioni ichm. pp. posłów recommendantur. Ciż królewiczowie ichmośc. juramentum fidelitatis præstabunt jkr. mci i reip. legis præcedentis vigore.

9. Dignitas primatialis, basis et firmamentum religionis w Koronie polskiéj, swobód jéjże tridinium, aby pristinæ restituatur autoritati, providebit resp.

10. Około elekcyi praw in immensum, coby jednak resp. potrzebnego cerneret i w tém admovebunt manum ichm. pp. posłowie.

11. Senatus consilia aby czytane były juxta rhytmum legum et rationes ich reddantur, przy których dispensationem naj. królowéj jéjm. wdowy extra regnum wyjazdu excipient ichm. pp. posłowie et ne

quid inde resp. capiat detrimenti, providebunt; oraz kancelarya koronna aby mandatów in oppressionem liberæ vocis nie wydawała, præcustodient ichm. pp. posłowie et serio advertent, że jeżeliby wydała, na żadne dysputacye do sądów nie pozwolą.

12. A że milites sæculi militibus cæli æquiparantur, dla czego eximius labor mercedem non recipit; słusznie tedy in determinio belli Turcici naprzód jww. ichm. pp. hetmani należytą od rzeczyp. merentur wdzięczność za pracę, których numerus non capit, zaczém ichm. pp. posłowie qua publice qua privatim bene merentibus jako ichm. pp. wodzom tak i całemu rycerstwu debitas ferrent gratias. Że zaś disciplina militaris czy ex memoria, czy ex codice legum wypadła, upraszać będą ichm. pp. posłowie, aby seriam na insolencye wojskowe ichm. pp. hetmani dali animadvertentiam.

13. Ponieważ tedy wojsko omnia sibi licere putavit nad uchwały rzeczyp., nad ordynanse hetmańskie æque veterani et bene meriti ac tirones, jedni scelerato prætextu ad Petrumque dirigi debebatur, ad Paulum zasług, drudzy vel exigua, vel nulla merita habentes ad consumendas reip. ditiones dyspensowali się, tak dalece że Koronę polską osobliwie ad occidentes non ensis, nec flamma hostilis sed licentia absorpsit militaris. Zostają w województwach naszych verae imagines dzikich pól, jak na ancarysie (?): Kruświca quondam principium regni, niebo tylko a ziemia absque quovis colono a pusty zamek, miasteczko Skulsk sam tylko kościół a buda w ziemi, w któréj dziad przy kościele mieszka in loco miraculis claro, Radziejów locus consiliorum ab ævo województw naszych od dwunastuset osady przyszedł do dwudziestu chałupek, więcéj długów niż snopków na poszyciu mających, Brzeście stolica województw, Kruświcy i Skulsku się akomodujące, zamki tylko puste a kościoły, coś chałupek także niezmiernymi dociążone długami, Inowrocławowi communes calamitates non suffecerunt, ale i ten flamma exussit, Kowale sub uno eodemque oppressionis militaris gemit jugo, Koronowowi communes non solæ calamitates, ale i inundatio aquarum truserunt do ostatniéj ruiny, tenże pożar ogniowy oppressit Strzelno i Pakość: zaczém ichm. pp. posłowie seriam adhibebunt curam, aby naprzód w sądzie wojskowym, który potrzeba aby był ad latus jw. jmp. krakowskiego w Warszawie ekspedyowany lub też in loco excessus po województwach przeszłorocznych dawniejszych i latosich ekscesów była realis cognitio et decisio et injuriatis satisfactio. Singulariter ichm. pp. posłowie doniosą jw. jmp. krakowskiemu ka-

sztelanowi summum ausum chorągwi w. jmp. starosty grabowieckiego, teraźniejszego kasztelana bełzkiego, iż nie mając w ordynansie na konsystencyą naznaczonéj dzierżawy bytońskiéj, w niéj sobie konsystencyą lokując, invaserunt: tym tedy miasteczkom partim sevitus, partim humanitus zrujnowanym, subvenient ichm. pp. posłowie z folgowaniem podatków ad certos annos, w Inowrocławiu i z Żydami pogorzałymi, aby byli wolni od pogłównego na jaki czas, gdyż wielce zrujnowani a do tego wielom ichm. dłużnymi są.

14. Wojsko, aby wcześnie przed zimą zwinione było, curabunt ichm. pp. posłowie, zapłaciwszy zasługi (salva refusione damnorum injuriatis) i podatki aby uchwalone były cursu indubitato, non obstantibus sejmików dissolutionibus,modum contribuendi do braci wezmą.

15. Injuriatis zaś od wojska cudzoziemskiego jkr. mci, aby się komisya odprawowała na początku sejmu według deklaracyi jkr. mci; curabunt ichm. pp. posłowie oraz recommendabunt specialiter injuriatis, jakoto Czerniewice majętność dziedziczną w. jmp. starosty radziejowskiego, w których półtory niedzieli stały wojska, w Ciechocinku ichm. pp. Niemojewskich także dziedzicznéj pięć chorągwi niedziel dwie, jmp. Aleksandra Jaranowskiego w Lekarzewicach. Przytém exposuit w kole naszém jmp. Stanisław Kretkowski znaczną dóbr swoich dziedzicznych w prowincyi pruskiéj leżących przez prześcia wojska króla jegomości w Prussy jacturam, nietylko poddanych zrujnowaniem ale też i w dworach majętności jegomości eam calamitatem doznać dostało się: więc upraszamy ichm. pp. posłów, żeby nietylko instancyą wnieśli, aby król jegomość damnorum refusionem demandare raczył, ale godność i qualitates jegomości osobliwą swoją łaską complectatur et aliis quoque injuriatis od tychże wojsk, jako jmp. Sokołowskiemu burgrabiemu brzeskiemu, debita suffragia ferrent ichm. pp. posłowie.

16. Tenże conatus requiritur ichm. pp. posłów w sprawie względem starostwa ujskiego, aby quam aequissimo judicio kr. jm. rozsądzona była meritissimae w téj ojczyźnie domui ichm. pp. Gębickich, praestabunt officium ichm. pp. posłowie.

17. A że rachunki skarbowe ab anno 1690 nie odprawowały się, tedy ichm. pp. posłowie curabunt excipi rationes skarbu; który to skarb koronny ad requisitionem ichm. pp. posłów naszych et antiquiores rationes repetere powinien, non obstantibus ichm. pp. podskarbich koronnych antiquioribus quietationibus, osobliwie z sum w skarbie zależałych na zasługi jw. niegdy jmp. Mikołaja Smoguleckiego kasztelana gdań-

skiego, obersterlejtnanta jkr. mci przychodzących, których adire successores tegoż jmp. gdańskiego nie mogli, obstantibus fatis jego et aliis intervenientiis ciężarów tegoż jmp. gdańskiego magna ex parte na regiment zaciągnionych.

18. Na którą to zapłatę wojsku deklaracye aby tota rzeczp. uniformiter tak wielka jako i mała prowincya postanowiła, osobliwie juxta tarifam anni 1661 podymnego, non obstantibus quibusvis libertationibus, cum ea adjunctione et cautela, jeżeliby które województwo albo ziemia podymném nie wystarczyła taryfie, suppleat sumą.

19. Koekwacyą ichm. pp. posłowie promovebunt, non obstante anteriori, która in contumaciam stawała.

20. In futurum zaś uwinąwszy wojska ad proportionem antiquarum wojska kwarcianego, kwota aby stanęła i z kwarty wojsku solucya, która to kwarta allegatur, jakoby wystarczyć nie mogła proportioni et quotae dawnéj kwarty: tedy satius, aby resp. hunc defectum między się rozebrała et eum suppleat per repartitionem; do któréj repartycyi po skończonym sejmie do ichm. pp. hetmanów upraszamy, aby z każdego województwa po jednym pośle zostawało ad tendentiam téjże taryfy.

21. W hybernie że województwa nasze przeładowane, urgebunt ichm. pp. posłowie omnino coæquationem secundum expedita juramenta in anno 1690 vigore constitutionis; która jeżeliby propter aliquod obstaculum suum sortiri nie miała effectum, województwa nasze ją sobie postanowią na sejmiku; których to hybern sub interregnum calculationes urgebunt ichm. pp. posłowie.

22. Około konjektaryjnéj monety aby rzeczp. instituat commissionem una cum civitatibus ad id pertinentibus, oraz aby i miednica (!) była otwarta i moneta według ligi dawnéj bita była, curabunt ichm. pp. posłowie.

23. Rwania sejmów jakie nocumenta rzeczyp. przynoszą, palpamus manibus, sentit resp. exitu suo; jakoby jednak abusui zabieżéć, ne pupile libertatis lædatur, proponitur modus, aby, interveniente legalitate, nie jeden poseł, ale wszyscy jednego województwa z protestacyą wychodzili.

24. Cła podwyższone minuantur, bo podniesienie ich infert oppressionem statui nobilitari, gdyż kupcy ekspensa swoje in venditione kompensują sobie cum gravamine nobilitatis; na tychże cłach według ekscept mazowieckich Żydzi aby nie byli, ale ślachta possessionati.

25. Aukcya pogłównego żydowskiego aby była (exceptis conflagratis).

26. Korektura trybunału koronnego i regestrów recommendatur reip., gdyż propter multitudinem regestrów srogie dzieją się w trybunałach inconvenientia.

27. Więc że po województwach naszych retentów różnych podatków jest niemało, których jedni ichmość absolute nie płacą, drudzy oscitanter oglądają się na tych, co nie płacą, do tego niektórzy ichm. pp. poborcy poumierali, sukkolektorowie ich varie dispersi, combinatio tego wszystkiego ferme nulla, nec executiones retentarum contributionum rite, legitime et exquisite peraguntur, vel peragi negliguntur vel irritantur: zaczém lubośmy rachunki po województwach naszych namówili, nihilominus zlecamy ichm. pp. posłom, aby nam sądy fiskalne strictioris juris per constitutionem na osoby tych ichmościów, którzy dawnymi są komisarzami adminiculo tychże ichmościów, których recenter na teraźniejszym sejmiku uprosiliśmy, aby te sądy, niedłużéj nad dwie albo trzy kadencye protrahendo, ekspedyowali, retenta ad finalem deduci executionem demandent, contravenientes puniant, areszta różne, których się namnożyło, prætendentium i między samymi ichm. pp. żołnierzami dijudicent et rescindant; których to ichm. pp. komisarzów tak dawniejszych jako i świeżych po ekspedyowaniu wzwyż namienionéj jurysdykcyi per constitutionem abrogabitur potestas.

28. Więc cordi muszą być każdego vetustissimae et splendidissimae domus jw. ichm. pp. Lubstowskich amplissima in remp. merita et gravissimorum senatorum legum vigilantia: tedy tak intuitu meritorum antecessorum jako i samegoż w. jmp. Adama Lubstowskiego starosty kruświckiego dworek z placem, który sobie w Radziejowie propter commoditatem na sejmik zjeżdżania notabili sumptu postawił, aby ten plac ab oneribus reip. quibusvis mógł być liberowany et juri hereditario annectatur, curabunt ichm. pp. posłowie.

29. Drugi także z budynkiem plac, który sobie kupił jmp. Wojciech Jasieński pisarz kruświcki grodzki, także ab oneribus civilibus similiter aby był liberowany et juri hereditario adscribatur, committimus ichm. pp. posłom.

30. Niemniejsze merita prae oculis habemus jmp. Wojciecha Ruszkowskiego podstolego brzeskiego kujawskiego, militis veterani, który sub regimine wielkiego wodza niegdy jmp. Czarneckiego naonczas kasztelana kijowskiego, in exteris militando nationibus, wielkie specimina

odwag swoich pokazywał et perenni tradidit memoriae, a że syna, jmp. Michała Ruszkowskiego veri sequacis vestigiorum parentis nieszczęśliwy potkał casus w zabiciu circa defensionem vitae nieboszczyka jmp. towarzysza pod jednym znakiem wespół z sobą zostającego, w któréj sprawie judicio militari nakazana jest evasio juratoria w przyszłéj abo teraźniejszéj kampaniéj, jmp. podstoli zaś brzeski ma certas legalitates jako staruszek senio confectus mieć jegomości in promptu ad res magni momenti peragendas: tedy ichm. pp. posłowie upraszać będą jw. jmp. kasztelana krakowskiego, aby mógł tenże jmp. Ruszkowski hocce juramentum in facie tegoż jw. jmp. wodza swego tu w Warszawie na sejmie praestare et decreto eidem militari satisfacere.

31. Meretur także wielkie imie jw. przewielebnego jm. ks. Aleksandra na Kołudach Kołudzkiego gnieźnieńskiego, krakowskiego kanonika in votis nostris, aby tramite magnorum praedecessorum mógł w kościele bożym celsos honorum obtinere gradus; zaczém injungimus ichm. pp. posłom, aby w respekt jo. jm. ks. prymasa optata nostra et personarum ad quaevis munia obeunda capacissima osobliwéj łasce książęcia jm. kardynała zalecili.

32. Jus patronatus aby według praw dawnych circa dispositionem regiae majestatis zostawało, cavebunt executione legum et reassumptione ichm. pp. posłowie; przy któréj okazyi nie omieszkają zalecić respektowi pańskiemu jm. ks. Brzychwy proboszcza kłodawskiego in occurrentia wakującego opactwa trzemeszyńskiego nietylko z godnego urodzenia, ale insigni virtutum specimine nitentem. Tudzież i jm. ks. proboszcza strzelińskiego, którego jako wysokie qualitates conspicuum reddunt, tak tém łacniejsze per insinuationem ichm. pp. posłów w łasce pańskiéj pozyskać może favores.

33. Nietylko wielkiego domu jmp. starosty klonowskiego jawne są merita, które et dispendio straty rodzonego brata w wiedeńskiéj okazyi magis elucescunt, ale téż i samego jegomości tak in sago usługę rzeczyp. jakoteż et in toga traktując, godne zawsze zasłużył respekta; więc gdy nietylko ex divisione patrimonii wziął to starostwo ale też posesorowi, z którego rąk odbierał, za restauracye i zasługi w ciężkich hybernach i zastępowaniu praesentium calamitatum sumę kilkudziesiąt tysięcy wyliczył: tedy gdy się ucieka do województw naszych, aby mógł per interpositionem komisyą do uznania tego wszytkiego od jkr. m. otrzymać i potém autoritate publica per constitutionem mieć apro-

bowaną, tedy aby w tém ichm. pp. posłowie jak najskuteczniéj jegomości dopomogli, zalecają.

34. A że Koronów communi afflictione opresyj żołnierskich premitur i tak jako i drugie miasteczka do ostatniéj ruiny przyszedł, nadto supra humanam sortem inundationibus aquarum do wielkich i gęstych przychodzi szkód, osobliwie na reparacye mostów, które często rzeka znosi: zaczém instabunt ichm. pp. posłowie ad totam remp., aby mostowe od furmanów propter commoditatem i saméj celnéj komory, po całkiemu szelągu postanowienie mogło być.

35. Jmp. Sokołowski burgrabia brzeski kujawski kupił dobra Falborz jure hereditario, albo raczéj czasy juri hereditario subjectam między dobrami królewskiemi i rezygnacyą tych dóbr otrzymał: tedy, ne in dubium taż resignatio vocetur in posterum, obtinebunt ichm. pp. posłowie approbationem ejusdem resignationis per constitutionem.

36. Gdańszczanin Peterson miał lædere majestatem regiam, zaczém za wydaniem mandatu aby się sprawił.

37. A że Inowrocław multa mala tulit, jako wyżéj exaratum est: zaczém aby i oo. Franciszkanie libertates ab oneribus otrzymali, zlecamy ichm. pp. posłom.

38. Zaszła querimonia przez pisanie do koła naszego od jw. jmci ks. Krzysztofa Białozora kanclerza wilińskiego i sekretarza jkr. mci, o stracie rodzonego jegomości: inibunt ichm. pp. posłowie cum tota rep. de modo, którymby dolor jegomości aboleri mógł.

39. Jmp. Politowskiego recommendabunt ichm. pp. posłowie jmp. podskarbiemu koronnemu.—Datum et actum, ut supra.

Augustyn Kołudzki sędzia ziemski inowłocławski, marszałek koła rycerskiego, manu propria.

49.

1699. *Julius*, 14. *Radziej. grodzka Relation. 10 f. 764.*

149. [Laudum conventus particularis Radziejoviensis.]

Actum in castro Radziejoviensi feria quarta post festum sanctae Margarethae virginis et martiris proxima (Julius, 15), anno Domini 1699.—Obtulit nobilis Paulus Bykowski.

My rady, dygnitarze, urzędnicy i wszytko rycerstwo brzeskiego kujawskiego i inowrocławskiego województw, adhærendo limitacyi na

dzień dzisiejszy, to jest, 14 lipca postanowionéj, te niżéj in supplementum instrukcyi danéj ichm. pp. posłom na sejm teraźniejszy szczęśliwie odprawujący się uproszonym postanowiliśmy punkta.

Lubo to już serio cautum na przeszłym zjeździe naszym i w instrukcyi generalnéj ichm. pp. posłom naszym na sejmie teraźniejszym będącym injunctum, aby trzymać się taryfy 1662, jednak iterum obtestamur ichmościów, aby trzymając się téjże taryfy, nie sumy, ale podatki ad proportionem województw wielgopolskich, województwa małopolskie i ziemie deklarowały. Ciż ichm. pp. posłowie przy daniu deklaracyj imieniem województw naszych in materiis reip., cavebunt, w deklaracyach swych, aby decesa z dawnych uchwał do dyspozycyi województw in exolutionem dawnych podatków i następujących obrócone cum eo adjecto, aby tak chorągwie jak i regimenty nie gdzie indziéj tylko tam, gdzie i przedtém brały zasługi et in futurum dobierali.

Singularissime jednak to zlecamy, aby dyminucya wojsk jkr. mci i rzeczyp być mogła, w czém inibunt rationes cum rep. ichm. pp. posłowie et exponent, jako barzéj niż od nieprzyjaciela są zrujnowane dobra rzeczyp. i duchowne et sufficere zapłacie tak wielkiéj i trzymania wojsk nie mogą.

Na przeszłym sejmiku naszym postanowiliśmy, aby ichm. pp. komisarze województw podatku czopowego, także i insi wszyscy podatków in genere wszelkich tykający się w województwach naszych uchwalonych, dent rationem exsolutarum et perceptarum summarum et retentarum; więc że ob legalitates in gremio nostri illatas temu rachunkowi przy ichmościach do tego na przeszłym sejmiku deputowanych dosyć się nie stało: tedy præsentibus obowiązujemy ichmościów do tego należących, aby sub fide, honore et conscientia na przyszłym sejmiku compareant et sancito moderno satisfaciant; in casu temu postanowieniu contraventionis, tedy na windykacyą pomienionych renitentów delatorem obrać i jemu plenariam jure agendi do trybunału koronnego facultatem dać sobie bratersko przyrzekamy. Do których to ichmościów w przeszłém laudum wyrażonych, do ichm. pp. komisarzów uproszonych, którzy practicato more juramentum præstare powinni, uprosiliśmy jmp. stolnika brzeskiego kujawskiego do województwa inowrocławskiego.

A że niektóre osoby post criminales convictiones, nie mając innego remedium, do boku jkr. mci tulą się, jakoto jmp. Głuchowski, także i na cłach zostające osoby ani honoru, ani czci nie mające, o czém jkr. mość, p. n. m. nie ma notitiam: tedy upraszamy ichm. pp. posłów, aby

to deferant jkr. mci, aby takie osoby relegentur od boku pańskiego, upraszać będą.

Pupugit serca nasze gravis querela deposita od jmp. Andrzeja z Jarnowa Jarnowskiego stolnika brzeskiego, w którego dobrach Orchowie nazwanych, ludzie przechodzący kr. jmci nieznośne agrawacye porobiwszy, dwór, zawarcia, zamki poodbijawszy, sług ślachtę końmi pobiwszy, ludzi ubogich pokaleczywszy; lecz to mniejsza, ale blasphemando in Deum, obrazy z ścian poobrywawszy: quæque illicita in contumeliam porobiwszy, też obrazy pod konie słali, czego documentaliter przy poprzysiężonych szkodach probabit; taż i różnych ichmościów potkała zniewaga, jako i jmp. Jana Koludzkiego sędzica inowrocławskiego, także i w dobrach panien zakonnych strzelińskich, które także wielkie poniosły agrawacye i szkody: zaczém upraszamy ichm. pp. posłów naszych, wielce miłościwych panów, aby collegiatim upraszali jkr. mci, ut in delinquentes animadvertat et injuriatis aby była condigna satisfactio, za temiż pannami zakonnemi instabunt ichm. pp. posłowie do jkr. mci, aby de larga manu regia przykładem antecesorów swoich soli z ekonomij swych udzielić raczył. Więc i merita przewielebnego jmci ks. Jana z Kotlewa Grzebińskiego proboszcza strzelińskiego tychże panien i komisarza, viri in ecclesia Dei dignissimi, recommendabunt jkr. mości.

Na limitacyą sejmu, która novitatem indicat, a ztąd varias za sobą pociąga reflexiones, ultimis adductis rationibus, ichm. pp. posłowie nasi nie pozwolą i owszem, initis consiliis z całą rzecząp., jeżeli in tempore prawem opisanym nie skończy się sejm, na prolongacyą pozwolą.

Zatrzymane podatki z części pustej Wojcina quondam pp. Dzierżawskich dziedzicznéj, a teraz przez jmp. Czaplickiego okupionéj, jegomości kondonujemy. Także pani Stryjowskiéj zasługi męża swego w regimencie księcia kurlandzkiego mającéj dekretem przysądzone złotych trzysta jmp. poborcy województwa brzeskiego wyliczyć zlecamy.

List od koła naszego do jmp. krakowskiego kasztelana napisać upraszając, aby admonere raczył insolentiam pp. wojskowych, którzy obróciwszy w niwecz dobra królewskie i duchowne, teraz zboża w polach, a potém i snopków sprzątać pomoc wcale obiecują, w czém upraszamy ichm. pp. posłów, aby instare raczyli do jmp. krakowskiego, aby pomienione chorągwie sprowadzić z województw naszych kazał.

List także imieniem koła naszego do jmp. żupnika krakowskiego jmp. marszałek napisze, aby urgeat odebranie soli w skarbie.

Sejmik zaś ten dla domowego porządku i ekspedyowania rachunków po skończonym, da Pan Bóg, sejmie, lub też, czego uchowaj Boże i nie daj o tém słyszéć, zerwanym, za wzięciem wiadomości od ichm. pp. posłów, we dwie niedzieli, to jest, w pierwszy poniedziałek post conclusum vel dissolutum actum naznaczamy. — Działo się w Radziejowie dnia 14 lipca, roku pańskiego 1699.

Chryzostom z Słubic Słubicki sędzia grodzki przedecki, marszałek substitutus na miejsce jmp. sędziego ziemskiego inowrocławskiego sejmiku radziejowskiego, mp.

SPIS

LAUDÓW I INSTRUKCYJ SEJMIKOWYCH

1674 — 1700.

Rok	Miesiąc	Miejsce	Treść	Str.
1674	Mart. 15	Radz.	Laudum	1
„	„ 15	—	Insructio	9
„	Jun. 26	—	Laudum	22
„	Aug. 16	—	—	24
„	Sept. 11	—	—	25
1675	„ 9	—	—	30
„	Dec. 31	—	Instructio	32
1676	April 6	Cracov.	Liter. nunt.	44
„	Mai 5	Radz.	Laudum	46
„	„ 26	—	—	V 399
„	Sept. 15	—	—	47
1677	Jun. 10	—	—	50
1678	Mart. 21	—	—	57
1681	Jul. 15	—	—	61
1683	Febr. 5	—	Instructio	69
„	Jun. 16	—	Laudum	76
„	Sept 13	—	—	84
1685	Jan. 8	—	—	87
„	„ 8	—	Instructio	90
„	Jul. 14	—	Laudum	97
„	Dec. 31	—	—	107
1686	Jul. 3	—	—	117
„	Sept. 11	—	—	120
1688	Mai 17	—	—	127
„	„ 17	—	—	128
1689	Jul. 11	—	—	132
1690	Jan. 2	—	Instructio	137
„	„ 5	—	Laudum	151
„	Jun. 12	—	—	156
„	Dec. 18	—	—	V 408
1691	Sept. 11	—	—	159
1693	Jan. 19	—	—	163
„	„ 19	—	Instructio	165
„	Nov. 13	—	Laudum	171
„	„ 13	—	Instructio	172
1695	Jan. 15	—	Laudum	179
„	„ 15	—	Instructio	181
„	Mai 26	—	Laudum	188
„	Jul. 11	—	—	191
1696	Nov. 22	—	Confoederat.	196
1697	Jan. 7	—	Confirm. conf.	202
„	Mart. 27	—	Laudum	207
„	April 24	—	—	210
„	Mai 7	—	—	211
„	„ 7	—	Instructio	219
„	Aug. 13	Brest.	Manif. nobil.	225
1699	Mai 5	Radz.	Laudum	228
„	„ 6	—	Instructio	230
„	Jun. 1	—	Laudum	231
„	„ 1	—	Instructio	232
„	Jul. 14	—	Laudum	242

SPIS MIEJSCOWOŚCI.

Bąkowo, 5.
Bełdowo (z), zob. Marcin Bełdowski, wojski kruświcki.
Bełszew, 27.
Bieganowo, 93.
Boguszyce, 93, 95, 126, 186.
Brdów, 39.
Broniew, 164.
Brześć, 21, 51, 52, 75, 77, 79, 86, 88, 103, 153, 158, 203, 227.
Brzeście, 116, 143, 161, 174, 237.
Brzeście Stare, 149.
Brzeźna, 120.
Budzisław (z), zob. Jakób Wysocki, podstoli gostyński.
Bużenin (na), zob. Spytek Pstrokoński, podkomorzy brzeski.
Bydgoszcz, 8, 21, 43, 44, 67, 75, 95, 115, 143, 147, 174.

Chocim, 28, 42.
Chodecz, 57.
Ciechocinek, 161, 238.
Cień (z), zob. Jarosz Cieński.
Czarnocice, 150.
Czarnowice, 95.
Czerniejewice, 43.
Czerniewice, 16, 238.
Czołowek, 164.

Dąmno, 36.
Dobiegniew, 37, 183.
Drzewce (z), zob. Marcin Mikołajewski, pisarz ziem. inowłocławski.
Dybów, 143, 144.

Elbląg, 235.

Falbosz, 242.
Fordan, 21, 43, 147.
Francya (Gallia), 224.

Gdańsk, 21, 43, 141, 145, 147, 169, 177, 183.
Gembice, Gębice, 21, 116, 161, 190.
Głembokie (na), zob. Głembocki Wojciech, pisarz ziemski brzeski.
Gniewków, 103, 143.
Gniezno, 145.
Gopło, 28, 148.
Góra Królewska, 39.
Grabianowo, 16, 43.
Grochowiska, 190.
Grodno, 72, 186.

Hiszpania, 236.
Holandya, 224.

Inflanty, 18.
Inowłocław, Inowrocław, 28, 51, 52, 77, 79, 88, 109, 113, 119, 143, 153, 154, 158, 174, 203, 232, 237, 238, 242.
Izbica, 82.
Izbice, 75.

Jankowo, 43.
Janocin, 164.
Jarnowo Wielkie (z), zob. Jarnowski Sebastyan.

Kadzidłowa (na), zob. Jan Kadzidłowski.
Kazimierska puszcza, 39.
Kempa, Kępa, 126, 147.
Kłodawa, 18, 36.
Korabiec, 75.
Koronow, 237, 242.
Kotel, 115.
Kotlewo (z), zob. ks. Jan Grzebiński, proboszcz strzeliński.
Kowal, 126, 143.
Kowale, 66, 75, 116, 190, 214, 237.
Koziejaty, 190.
Kraków, 32, 38, 45, 234.
Krusin, 148.
Kruświca, 8, 21, 82, 103, 116, 143, 161, 166, 174, 237.

Lekarzewice, 238.
Leszczyce (z), zob. Moszczyński.
Lubieniec (z), zob. Andrzej Niemojewski, cześnik inowłocławski.
Lublin, 6, 12.
Lubrań, 75.
Lubraniec (z), zob. Dąbski Zygmunt, podkom. inowł., poseł brzeski.
Lubstowek, 186.
Lubstowo (z), zob. Lubstowski Mikołaj, starosta kruświcki.
Luszkowo, 149.
Lwów, 56, 91, 156, 200.

Łabiszynek, 168, 175.
Łagiewniki, 186.
Łąka, 149.

Maszenice, 164.
Mątowce, 36.

Mątwy, 13, 21, 28, 93, 175, 186.
Mieroszewice, Miroszewice (z), zob. Gąsiorowscy.
Modlibożyzna, 23.
Modlibożyce, 134.
Moszyce, 164.
Moszyce (z), zob. Trzebuchowski.
Murzyn (wieś), 15, 148.

Naramice, 148.
Neapol, 236.
Nieporęt, 39.
Nieszawa, 225.
Noć (wieś), 2, 95, 143, 148.
Noteć rz., 95.

Orchowie, 244.
Ostrów, 74.

Pakość, 103, 237.
Piołunowo, 93.
Piotrków, 12, 159.
Piotrków (wieś), 186.
Płowki, 187.
Podgórze, 87, 89, 144, 155.
Prusy, 36, 238.
Przedecz, 5, 36, 37, 143, 214.
Przypuść, 95.
Przypust, 149.
Psary, 7, 29, 56, 84, 100.
Pscininko, 93.

Radziejów, 1, 8, 22, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 44, 45, 46, 47, 50, 57, 61, 67, 69, 76, 82, 84, 87, 89, 97, 101, 103, 106, 107, 109, 116, 117, 119, 120, 127, 128, 132, 137, 143, 151, 156, 160, 161, 163, 165, 170, 171, 172, 174, 178, 179, 180, 188, 189, 191, 192, 195, 196, 202, 206, 208, 210, 211, 219, 228, 231, 232, 237, 240, 245.
Redziec Krukowy, 164.
Rogalino, 99.
Rojewo (z), zob. Kaczkowski Jan.
Roszki (z), zob. Jan Trzebuchowski.
Ruszkowo (z), zob. Ruszkowski Wojciech, podstoli brzeski.
Rzatka Wola, 83.
Rzeczyca, 67, 175.
Rzym, 34, 140, 236.

Sandomierz, 54.
Sarnowa, 186.
Sierakowo, 190.
Skolsk, 103, 116, 164, 174, 190, 206.
Skolska Wieś, 164.
Skulsk, 166, 237.
Słubice (z), zob. Słubicki Chryzostom.
Słupy (z), zob. Franciszek Wałdowski.
Smogulec (z), zob. Apolinarya Tuczeńska, kasztelanowa gnieźnieńska.
Soczawa, 225.
Sokołow, 95.
Solec, 155.
Soroka, 169, 178.
Stanomin, 150.
Stanowska Wola, 187.
Stawiec (na), zob. Jan-Sebastyan Osiecki, chorąży brzeski.
Strzelno, 28, 237.
Suchorzewo, 119.
Szczawin (na), zob. Szczawiński Paweł Ludwik, wojewoda inowłoc., starosta brzeski.
Szwiece, 186.

Tolibowo (z), zob. Tolibowscy.
Toruń, 20, 35, 43, 48, 49, 75, 92, 141, 145, 146, 147, 149, 155, 184.
Trzebiegoszcz, 43.
Tygenaff, 41, 42.

Warmia, 236.
Warszawa, 54, 90, 132, 188, 205, 209, 216, 226, 227, 228, 230, 231, 234, 237, 241.
Warzymowo (z), zob. Sokołowscy.
Wąsowo, 23.
Wilkostowo, 164.
Wisła, 126.
Włocławek, Wrocławek, 6, 82, 116.
Wojcin, 244.
Wołodrze, 74.
Wrocław, 145.

Zagorzyce, 164.
Zajączkowo, 36.
Zdony, 164.
Zgłowiączka, 84.
Złotowo, 93.

Żakowice, 17.
Żeliszczyzna, 23.
Żurawno, 60.

SPIS OSÓB.

Arsztal, oberlejtnant ks. kurlandzkiego, 1693 r., 169.

Bagiński Piotr, 1697 r., 213.
Bajerski, 1686 r., 126, 127; 1690 r., 147.
Barski Wawrzeniec, 1697 r., 227.
Bartul Józef, 1696 r., 197.
Bądkowski Antoni, 1697 r., 227.
Bątkowski Mikołaj, 1696 r., 197.
Bąkowski Kazimierz, 1696 r., 197.
Bąndowski, 1686 r., 120.
Bełdowski (Bałdowski) Marcin, wojski kruświcki, 1674 r., 5, 528.
z Bełdowa Marcin, wojski kruświcki, 1677 r., 52; 1681 r., 64, 65; 1686 r., 123; 1697 r., 217.
Białozor ks. Krzysztof, kanclerz wileński, sekretarz j. kr. mci, 1699 r. 242.
Bielicki Karol, 1697 r., 203, 226, 228.
Biernacki Stan., 1674 r., 1.
Biliński, podkomorzy koron., marszałek sej. elekcyjnego, 1699 r., 235.
Błędzewski Wojciech, 1697 r., 227.
Bniński Jan, 1677 r., 52.
Bonkowski Grzegorz, 1697 r., 227.
Borucki Hiac., 1696 r., 197.
Borucki Lud., 1697 r., 203, 227; poseł na sejm elekcyjny, 1697 r., 216; 1699 r., 232.
Breza Mikołaj, 1697 r., 203.
Breza Wojc., 1697 r., 203.
Brodzki, towarzysz roty usarskiéj chorążego koron., 1685 r., 89.
Broniewski Ignacy, 1697 r., 226.
Broniewski Paweł, 1697 r., 226.
Bronisz, 1690 r., 158.
Bryszewski Wojc., 1697 r., 227.
Brzeziński Maciej, 1697 r., 203.
Brzozowski Jan, 1697 r., 203.
Brzychwa ks., proboszcz kłodawski, 1699 r., 241.
Buszkowski Stef., 1674 r., 3.
Buszkowski Wojc., skarbnik brzeski, pisarz grodz. radziej., 1674 r., 6, 7, 29; 1677 r., 55; 1683 r., 83.
Bykowski Paweł, 1699 r., 242.

Cętkowski Jan, 1691 r., 159.
Chaliński Stefan, burgrabia grodz. radz., 1675 r., 43.
Chmielewski Jan, 1674 r., 24.
Chociszewski Marcin, 1697 r., 205.
Chociszewski Piotr Marcin, 1697 r., 203.
Chociszewski Stan., 1696 r., 197.
Chrząszczewski Andrzej, 1697 r., 203, 204, 218.
Chrząszczewski Jan, podwojew. brzeski, 1681 r., 64.
Chrząszczewski Kazimierz, 1697 r., 228.
Chrząszczewski Marcyan, 1696 r., 197; 1697 r., 204.
Chrząszczewski Świętosław, 1697 r., 213.
Chutkowski Matyasz, 1676 r., 44.
Cielusciński Święt., 1697 r., 211.
Cieński z Cieni Jarosz, 1696 r., 197; 1697 r., 204; poseł na sejm elek., 1697 r., 216.
Cieński Hier., 1699 r., 232.
Ciepliński Tom., 1697 r., 227.
Ciosnowski Wojciech, 1675 r., 31; 1696 r., 197.
Czachowski, deputat chorągwi usarskiej bisk. płockiego, 1690 r., 154.
Czamański, 1695 r., 189.
Czaplicki, 1699 r., 244.
Czaplicki Aleksan., 1697 r., 202.
Czarliński Wład., 1697 r., 213.
Czarnecki †, kaszt. kijowski, 1699 r., 240.
Czarnomski Wawrzeniec, regent ziem. inowłocław. i grodz. radz., 1677 r., 54.
Czartorysku (na) i Klewaniu ks. Kazimierz Floryan, arcybisk. gnieźn., prymas, 1674 r., 9.
Czechowski †, 1685 r., 99.
Czenowski M., 1697 r., 227.
Czerwiński Andrzej Kazimierz, 1696 r., 197; 1697 r., 226.

Dąbski Andrzej, kasztelanic konarski, poseł na sejm elek., 1697 r., 216, 217; 1699 r., 232, 234.
Dąbski Franciszek Jan, 1697 r., 213.
Dąbski z Lubrańca Jan, poseł inowłocławski, 1683 r., 69.

Dąbski z Lubrańca Stanisław, biskup płocki, 1683 r., 73; 1693 r., 164; 1697 r., 213.
Dąbski z Lubrańca Zygm., podkom. inowłocł., poseł brzeski, 1674 r., 9; 1677 r., 54; kaszt. inowł., 1683 r., 73; wojewoda brzesk., starosta inowł., 1690 r., 154; 1697 r., 213.
Dembiński Andrzej, 1683 r., 81.
Długołęski Wład., 1697 r., 213, 227.
Dłuski młodszy, 1695 r., 189.
Dobiecki Adam, miecznik kijowski, 1677 r., 51.
Domaracki, 1691 r., 159.
Domaradzki, sędzia kowalski, 1697 r., 216.
Domaradzki Andrzej Jan, 1696 r., 197; 1697 r., 204.
Drubliński Jan, 1676 r., 47.
Drwalski Jan, 1677 r., 50.
Dubski Adam, 1697 r., 203.
Działyński Jakób, wojewodzic kaliski, poseł na sejm elekc., 1697 r., 213, 215.
Diałyński Michał, miecznik ziem pruskich, starosta kiszowski 1674 r., 19.
Dzierbiński Jan, 1697 r., 211.
Dzierżaski, 1695 r., 189.
Dzierżawscy, 1699 r., 244.
Dzierzawski, 1693 r., 172.
Dzierżawski, burgr. grodzki inowłoc., 1674 r., 4; 1676 r., 49.
Dzierżawski Jan, 1685 r., 116; 1697 r., 213.
Dzierżawski Stan., 1695 r., 179; 1697 r., 227.
Dzierzbiński Jan, 1697 r., 226.
Dziewczopolski Aleksander, 1697 r., 213.
Dziewczopolski Paweł, 1697 r., 227.

Falęcki, 1688 r., 132.
Falęcki Andr., 1697 r., 205.
Frąnckiewicz, 1691 r., 161.

Galicki Sewer., 1697 r., 214.
Gałczyński, 1674 r., 4.
Gałczyński ks., proboszcz kłodawski, 1674 r., 18.
Gałecki, b. starosta bydgoski, 1681 r., 67.
Gałecki Franciszek-Zygm., kuchmistrz kor., starosta bydgoski, poseł inowrocł., pułkownik j. kr. mci, 1690 r., 137, 150, 156; 1693 r., 163, 165; kasztelan pozn., 1696 r., 197.
Gałecki Maciej, 1674 r., 21.
Garkoski Paweł, 1697 r., 211.
Gądecki Ludw., 1697 r., 203.
Gądecki Stan., 1697 r., 203.
Gąsiorowski Andrzej z Miroszewic, starosta radziej., 1674 r., 28; 1675 r., 32, 42; 1676 r., 45, 48, 49; 1677 r., 55; kaszt. bydg., starosta radziej., 1678 r., 60; 1681 r., 66; 1683 r., 74, 86.
Gąsiorowski z Mieroszewic Maciej, starosta radz., poseł brzeski, 1683 r., 69; 1690 r., 137; 1693 r., 164; marszałek sejm. radziej., 1693 r., 172, 178; poseł inowł., 1693 r., 173; 1695 r., 180; 1696 r., 197; 1697 r., 204, 213; rotmistrz kruświcki i radziej., 1697 r., 226; 1699 r., 232, 234.
Gembicki Andrzej, starosta nowodw., 1675 r., 41.
Gembicki Maciej, kasztelanic łęczycki, poseł inowł., 1693 r., 173.
Głębocki (Głembocki) Andrzej, pisarz ziem. inowł., 1693 r., 175.
Głębocki na Głębokiem Andrzej, sędzia grodzi brzeski, 1691 r., 161; 1696 r., 197, 200; 1697 r., 226.
Głębocki na Głembokiem Bartł., 1697 r., 226.
Głębocki Jan, 1696 r., 197; 1697 r., 204, 226.
Głębocki Ludwik, 1696 r., 197; 1697 r., 226.
Głębocki Seb., 1697 r., 226.
Głębocki Serafin, 1677 r., 53.
Głębocki Serafin, łowczy inowłocł., 1681 r., 64; poseł inowłocł., 1683 r., 69; marszałek sejm. radziej., 1683 r., 75; 1685 r., 106, 107, 116; 1686 r., 120, 127; chorąży brzes., poseł brz., 1693 r., 172; 1695 r., 180; chorąży brzeski kujawski, 1696 r., 197; 1697 r., 204; poseł na sejm elek., 1697 r., 215, 226.
Głębocki Wojciech, sędzia grodz. brzeski, 1674 r., 2; 1676 r., 49; pisarz ziemski brzeski, 1677 r., 51; sędzia ziem. brzeski, 1681 r., 64.
Głuchowski, 1699 r., 243.
Głuchowski Michał, 1697 r., 213.
Głuski Michał S., 1696 r., 197.
Gniński Jan, wojew. chełmiński, 1675 r., 41.
Gniński ks. Ign., opat koronowski, 1675 r., 34.
Golicki Sewer., 1697 r., 226.
Gomoliński Rafał, 1696 r., 197.
Górecki, 1695 r., 189.
Górecki Wojciech, 1697 r., 203, 226.
Gorelski Adam, 1683 r., 75.
Gościński Wawrzyniec Jan, 1697 r., 226.
Gostecki Kaz., 1683 r., 81.
Grabski, 1685 r., 106.
Grabski Andrzej, 1697 r., 211, 226.
Grabski Jakób, 1681 r., 61.
Grabski Lud., 1697 r., 213.
Grabski Mik., 1697 r., 211.
Grabski Walenty, 1697 r., 213.
Grembecki Stanisław, 1683 r., 69.
Grochowicki Stefan, pisarz ziemski brzeski, 1674 r., 2, 51; podsędek ziemski brzeski, 1683 r., 79; 1685 r., 108; sędzia ziem. brzeski, 1688 r., 131; 1689 r., 135.
Grochowski Adam, burgrabia bydg., 1689 r., 134.
Grodzicki Franc., 1697 r., 213.
Grodzicki Mikołaj, chorąży znaku starosty radziejow., 1697 r., 226.
Grodzki Wojciech, 1697 r., 203.
Grudziński Andrzej, wojewoda pozn., 1674 r., 14.
Grudziński Karol, kasztelanic sieradzki, marszałek sejmiku radziej., 1688 r., 127, 128.
Grudziński Kazimierz, k. b. k., 1697 r., 213.
Grudziński Melchior, kaszt. brzeski, 1675 r., 42; 1690 r., 148.

Grzebiński z Kotlewa ks. Jan, proboszcz strzelinski, 1699 r., 244.
Grzembski ks. Jan Bogumił, proboszcz łęczycki, strzeliński, 1693 r., 178; 1695 r., 182.
Grzybowski, 1674 r., 8.
Grzymułtowski †, wojewoda pozn., 1695 r., 187.

Horodyński, 1697 r., 220.

Jackowski, 1675 r., 31.
Jankowski Wojc., 1697 r., 203, 204.
Jaranowscy, 1674 r., 18.
Jaranowski, 1685 r., 106.
Jaranowski Aleksan., 1699 r., 238.
Jaranowski Andrzej, stolnik brzeski, 1685 r., 108.
Jaranowski Fran., towarzysz roty husarskiej woj. płoc., 1686 r., 119.
Jaranowski Krzysztof, 1685 r., 106.
Jaranowski Seb., podkomorzy brzeski, 1690 r., 158.
Jaranowski Stan., cześnik inowł., 1690 r., 158.
Jaranowski Stefan, cześnik podolski, 1697 r., 202.
Jaranowski Wojciech, łowczy brzeski, 1685 r., 107.
Jarnowscy, podkomorzyce, 1683 r., 74.
Jarnowski Aleksan., 1697 r., 203, 204.
Jarnowski Andrzej, kasztelanic kowalski, 1681 r., 62.
Jarnowski Andrzej, kasztelanic nowogrodz., 1683 r., 77, 86; 1685 r., 105.
Jarnowski z W. Jarnowa Andrzej, stolnik brz., 1686 r., 122, 125; 1696 r., 197; 1697 r., 204; 1699 r., 244.
Jarnowski Dan., 1689 r., 133.
Jarnowski Franc., miecznik inowr., 1685 r., 88; poseł na s. elek., 1697 r., 216.
Jarnowski Jakób, porucznik, 1674 r., 3.
Jarnowski Jakób, 1688 r., 129; 1690 r., 158.
Jarnowski Jakób, z. w. k., 1696 r., 197.
Jarnowski Jan, 1697 r., 213; poseł na sejm elekcyjny, 1697 r., 216.
Jarnowski Krz., podczaszy nowogrodzki, 1696 r., 197; 1697 r., 217.
Jarnowski Maciej, 1697 r., 203.
Jarnowski Marcin, 1697 r., 203.
Jarnowski z W. Jarnowa Sebastyan, podsędek ziem. brzeski, poseł inowłocł., 1674 r., 9; 1675 r., 32, 42; 1676 r., 45, 49; 1677 r., 51; podkomorzy brzeski, 1681 r., 64; podkomorzy brzeski, poseł brzeski, 1683 r., 69; 1685 r., 90; 1690 r., 137; 1693 r., 172.
Jarnowski Seb. †, podkomorzy brzeski, 1695 r., 191.
Jarnowski Stanisł., cześnik inowr., 1685 r., 113.
Jarnowski Stanisław Wojciech, cześnik inowrocł., marszałek sej. radziejow., 1691 r., 163; 1693 r., 163, 165; 1696 r., 197; 1697 r., 203, 216.
Jarnowski Stefan, kasztelan kowalski, 1674 r., 23, 27; 1675 r., 42.
Jarnowski Stefan, kasztelan nowogr., 1683 r., 74.
Jarnowski Stefan, cześnik podolski, 1697 r., 204.
Jarnowski Wojciech, łowczy brzeski, 1677 r., 52; 1681 r., 64; 1686 r., 120, 123; 1690 r., 154; 1696 r., 197; 1697 r., 204.
Jarnowski Zygm., 1697 r., 202.
Jasieński Jakób, 1693 r., 171, 172.
Jasieński, pisarz grodz. kruświcki, 1695 r., 189; 1696 r., 197; Wojciech, pisarz kruśw., 1697 r., 204, 216, 226; 1699 r., 240.
Jasieński Wojciech, p. s. k., s. k. b., r. r. g., 1697 r., 214.
Jaworski Jan, 1690 r., 154.
Jemielski Stan., kasztelanic kowal., poseł brzes., 1674 r., 9; wojski inowł., 1677 r., 54; 1678 r., 60.
Jemielski, kaszt. kowalski, 1681 r., 64; Stanisław, kasztelan kowalski, 1683 r., 74.
Jerzmanowski, 1695 r., 190.
Jerzmanowski Adam, 1697 r., 203.

Kaczkowski z R. Jakób, 1697 r., 202.
Kaczkowski Jan, rotmistrz j. kr. mci, 1674 r., 28; z Rojewa, 1675 r., 42; 1677 r., 51.
Kaczkowski Kazim. z Rojewa, 1697 r., 203; chorąży pułkowy woj. brzeskiego, 1697 r., 226.
Kadzidłowscy, 1683 r., 74.
Kadzidłowski na Kadzidłowéj Jan, podstoli inowł., 1677 r., 52; podkomorzy inowł., 1697 r., 213.
Kakowski Jan, 1697 r., 213.
Kałuski ks., pleban pakowski, 1697 r., 217.
Kamieński Ludw., 1697 r., 211.
Kamieński Stan., 1675 r., 32.
Kamieński Jakób, 1691 r., 162.
Karczewski †, 1695 r., 190.
Kargowski Paweł, 1697 r., 225.
Karwowski Maciej, 1697 r., 203.
Kaszewski, 1689 r., 134; 1690 r., 157.
Kąkoleski Fabian, 1697 r., 203.
Kiełczewski Andrzej, 1696 r., 197.
Kiełczewski Kazim., 1697 r., 202, 204.
Kiełczewski Piotr, 1683 r., 81.
Kiełczewski Wacław, 1697 r., 217.
Kierżnowski Kazim., 1697 r., 226.
Klamboroski Kaz., 1697 r., 228.
Klamborowski Tom., 1697 r., 227.
Kobierzycki, 1674 r., 3.
Kocanowski Jakób, 1677 r., 52.
Kolczyński Franc., 1699 r., 231.
Kolczyński Jan, 1683 r., 79; 1685 r., 99; 1686 r., 125; 1689 r., 133, 1691 r., 162, 1696 r., 197, 1697 r., 204, 226, poseł na sejm elekc., 1697 r., 216.
Kołucki Mac., 1697 r., 211.

Kołucki Walenty, 1696 r., 200.
Kołudzcy, 1693 r., 168; 1695 r., 182.
Kołudzki, 1688 r., 132; 1697 r., 218, 223.
Kołudzki z Kołudy ks. Aleksander, kanonik gnieźn., proboszcz gnieźn., 1695 r., 182, 189; 1697 r., 218; 1699 r., 241.
Kołudzki Andrzej, 1697 r., 213.
Kołudzki Augustyn, sędzia grodzki inowł., poseł inowłocł., 1674 r., 9; 1676 r., 47; pisarz ziem. inowłocł., marszałek sejm. radziej., 1683 r., 84, 87; sęd. ziem. inowł., poseł inowł., marszałek sej. radz., 1693 r., 163, 165, 170, 175; 1695 r., 180; 1696 r., 197; 1697 r., 204, 216, 226; 1699 r., 229, 231, 232, 233, 234, 242.
Kołudzki Francisz., 1697 r., 203, 227.
Kołudzki Jan, 1697 r., 203, 226, 227; sędzic inowrocł., 1699 r., 244.
Kołudzki Mich., 1689 r., 136; 1697 r., 226.
Kołudzki Mik., 1697 r., 203.
Kołudzki Stefan, 1697 r., 202, 226.
Kołudzki ks. Szymon, proboszcz gnieźn., † 1693 r., 175.
Kołudzki Szymon, 1697 r., 203.
Kołudzki Walenty, sędzia ziem. inowł., 1674 r., 28; 1677 r., 51; Walenty-Szymon, podkomorzy inowł., 1681 r., 65.
Kołudzki Walenty, 1696 r., 197; 1697 r., 214, 217; poseł na sejm elkc., 1697 r., 216; 1699 r., 233.
Konarski, 1674 r., 20.
Konarski Jan, 1690 r., 149.
Korkowski Paweł, 1697 r., 227.
Korycki Krzysztof, podkom. chełm., generał j. kr. mci, 1675 r., 43.
Korytkowski Wojc., 1697 r., 211.
Kościelski, 1685 r., 95, 113.
Kościelski Fabian, 1697 r., 204, 226.
Kościelski Fabian Sebast., 1697 r., 214.
Kościelski Franc., 1697 r., 203.
Kościelski Jan, marsz. sejm. radz., 1674 r., 2, 8, 9, 22; 1683 r., 79.
Kościelski Jan, pisarz ziem. brzeski, 1690 r., 148; 1697 r., 226.
Kościelski Wojciech, 1697 r., 205.
Kossowski Andrzej, 1697 r., 203, 226.
Kossowski Matyasz, 1685 r., 107; 1686 r., 117, 120.
Kossowski Wojciech, 1685 r., 93, 108, 113.
Koszkowski Jan, 1697 r., 227.
Koziobrocki Stan., 1697 r., 211, 227.
Krajewski, chorąży gostyński, 1685 r., 95.
Krajewski Paweł, wójt kruświcki, 1683 r., 76.
Krasowski Franciszek, 1697 r., 227.
Krauz Andrzej, regens kancelaryi grodz. bydgoskiej, 1690 r., 137, 151.
Kretkowski Jan, 1697 r., 227.
Kretkowski Stan., 1699 r., 238.
Krępski Wład., 1683 r., 81.
Krusiński Paweł, 1695 r., 179.
Kruszecki Franciszek, 1697 r., 207.
Kryski, kanclerz w. koron., 1675 r., 36.
Kryski, starosta przedecki, † 1674 r., 17.
Kuberski Piotr, 1695 r., 188, 191.

Lanckoroński, starosta stobnicki, 1685 r., 97.
Leniecki Jan, 1697 r., 227.
Leski, 1691 r., 160.
Leski Jan, 1697 r., 227.
Leski Kazimierz Michał, 1697 r., 226.
Leski Michał, komornik graniczny brzes., 1677 r., 51; pisarz grodz. brzeski, komornik gran. inowł., 1683 r., 86; 1685 r., 99, 100, 114; 1686 r., 125, 1688 r., 129, 130; 1689 r., 133; 1690 r., 158; pisarz ziem. inowł., 1693 r., 172.
Leski, pisarz ziem. inowłoc., † 1695 r., 189.
Leszczyński Stan., 1697 r., 213.
Liniecki Jan, 1697 r., 227.
Link, kapitan, 1685 r., 105; 1686 r., 126.
Link Kasper, 1685 r., 114.
Lipink, major ks. Kurlandyi, 1675 r., 190.
Liszewski Maciej, 1697 r., 203.
Lubstowski, 1699 r., 240.
Lubstowski Adam, starościc kruśw., 1677 r., 52, 1678 r., 60; 1697 r., 203, 204; 1699 r., 232, 240.
Lubstowski Andrzej, starościc kruświcki, 1697 r., 203, 204.
Lubstowski Maciej, 1696 r., 197.
Lubstowski z Lubstowa Mikołaj, starosta kruświcki, 1677 r., 51; 1681 r., 64, 65, 66; 1683 r., 86 r.
Lubstowski Stanisław, starościc kruśw., 1681 r., 64.
Łęski Michał Stanisław, komornik gran. inowł., 1681 r., 62.
Łokuciewski Alek., 1697 r., 219.
Łoski Michał, komor. gran. inowł., 1683 r., 83.

Madaliński Michał, 1697 r., 213.
Magnuski Kaz., 1683 r., 74.
Maliszewski Jan, 1697 r., 227.
Malski Andrzej, 1678 r., 57.
Małachowski Wojc., 1697 r., 211.
Markowski, 1695 r., 195.
Markowski Andrzej, marsz. sej. radz., 1683 r., 79, 84.
Markowski Andrzej, 1685 r., 108.
Markowski Franc., 1696 r., 197.
Mężyński Franc., 1688 r., 128, 132.
Miączyński Jan, 1697 r., 226.
Michalski, 1693 r., 163.
Michalski Jan, 1693 r., 165.
Michałowski Franciszek, 1696 r., 197; 1697 r., 214;

Franciszek Antoni, 1697 r., 226, 228.
Michałowski Stan., 1697 r., 211, 227.
Michałowski Sebastyan Stanisław, sędzia grodz. rad., 1697 r., 204, 197.
Mieczkowski Stan., 1697 r., 227.
Miecznikowski Jan, 1697 r., 227.
Mierzwiński, 1681 r., 68.
Mieszkowski Stan., 1697 r., 227.
Mieszkowski Szymon, 1696 r., 197.
Mieszkowski Walen., 1697 r., 211, 227.
Mikołajewski Marcin, pisarz ziem. inowłoc., 1674 r., 2, 5, 28; Marcin z Drzewiec, pisarz ziem. inowł., marszałek sej. radz., 1675 r., 44; 1676 r., 47, 52; 1678 r., 60, 61.
Milewski Andrzej, 1697 r., 203, 205.
Mirosławski (Mierosławski) Maciej, 1697 r., 203.
Mirosławski Mikołaj, 1696 r., 197.
Mniewski Paweł, kasztelan brzeziński, 1686 r., 124.
Mochelski Zygmunt, 1697 r., 226.
Modzelewski Franc., 1696 r., 196.
Mokrski Wawrzyn., 1697 r., 213.
Moraczewski Stefan, 1697 r., 227.
Morawski, 1697 r., 217.
Morawski, poseł na sejm el., 1697 r., 216.
Morsztyn, podskarbi koron., 1685 r., 94.
Morsztyn, starosta kowalski, 1675 r., 42.
Morzycki Kazimierz, 1697 r., 211.
Morzycki Nikodem, 1697 r., 226.
Moszczeński Dadzibóg, 1697 r., 204.
Moszczeński Franciszek Michał, 1696 r., 197.
Moszczeński Piotr Dadzibóg, 1696 r., 197.
Moszczeński Szczęsny Michał, komornik ziem. brzeski, 1697 r., 213, 227.
Moszczyński v. Moszczeński, 1681 r., 67.
Moszczyński Ambroży, 1697 r., 217.
Moszczyński Dadzib., 1681 r., 64.
Moszczyński z Leszczyc, 1686 r., 125.
Moszczyński Tomasz, poseł na sejm el., 1697 r., 216.
Moszczyński Piotr, poseł na sejm elek., 1697 r., 216.
Moszyński Aleks., 1688 r., 127.
Mroczyński Gasper Ludwik, 1697 r., 211.
Mroczyński Remian, 1697 r., 211.
Muchowski Adam, 1697 r., 228.
Mycielski Mikołaj, starosta kolski, podsęd. ziem. sieradz., 1675 r., 39.

Nahorecki Samuel, 1697 r., 211.
Niezabitowski, kasztel. sandecki, starosta lubelski, † 1675 r., 42.
Nieżaborowski, kaszt. bełz., 1685 r., 95.
Niemojewscy, 1699 r., 238.
Niemojewski, 1678 r., 58.
Niemojewski Andrzej, 1674 r., 19; poseł brzeski, 1674 r., 9; Andrzej z Lubieńca, cześnik inowł., 1676 r., 47; 1677 r., 52; 1681 r., 64, 65; 1683 r., 74, 80; marsz. sej. radz., 1685 r., 89, 90, 97; kaszt. bydg., 1697 r., 213.
Niemojewski Mik., 1697 r., 213; poseł na sejm elekc., 1697 r., 216.
Niemojewski Władysław, 1674 r., 19; 1697 r., 213, 217; poseł na sejm elekc., 1697 r., 216.
Niemojewski Zyg., 1674 r., 19, 213; 1699 r., 232; poseł na sejm elek., 1697 r., 216.
Niesczewski, 1686 r., 126; 1688 r., 131.
Nieszczewski Jan, 1696 r., 197; 1697 r., 204; Jan-Władysław, 1697 r., 214.
Nieszczewski Michał, 1697 r., 203.
Nieszczewski Piotr, syn Pawła, 1689 r., 136; towarzysz strażnika pol. kor., 1685 r., 89.

Obrębski Kazim., 1697 r., 203, 204.
Olszewski Michał, 1697 r., 203.
Olszewski Sebastyan, chorąży brzeski, 1686 r., 123.
Oreński Aleksan., 1697 r., 227.
Orłowski Jakób (p. g. b.), 1696 r., 197; regent grodz. inowł., 1683 r., 77.
Orłowski Łuk., 1677 r., 52; podsędek ziem. inowłocł., 1697 r., 216; sędzia grodz. brzeski, 1683 r., 86; sędzia brzeski, pisarz grodz. inowłocł., 1698 r., 158.
Osiecki Andrzej, łowczy inowłocł., 1697 r., 226; 1699 228, 230.
Osiecki Jan (Sebastyan), chorąży brzeski, 1675 r., 32, 42; 1676 r., 44, 45, 48; 1677 r., 51, 56; chorąży brzeski, poseł brzes., 1681 r., 64, 65, 67, 68.
Osiński Fran., 1697 r., 226.
Osiński Jan, 1697 r., 214.
Osiński Kazimierz, komornik ziem. brzeski, pisarz grodz. radz., 1696 r., 197; 1697 r., 204, 227.
Osiński Marcin, 1676 r., 46.
Osiński Świętosław, 1697 r., 214, 226.
Osiński Walenty, 1697 r., 211.
Ośmianiec, deputat chorągwi podkomorzego podolskiego, 1674 r., 28.
Osowski Konstanty, 1697 r., 227.
Osowski Piotr, 1697 r., 211.
Ossowski Paweł, 1697 r., 211.
Ossowski Samuel, 1695 r., 189.
Ossowski Stanisław, 1697 r., 227.
Ostaszewski Józef, 1697 r., 203.
Ostrogscy ks., 1675 r., 41.
Ostromęcki Stefan, 1696 r., 197.
Ostroski Stanisław, 1697 r., 203.
Ostrowski †, 1685 r., 113.

Ostrowski Aleks., komornik gr. woj. inowłocł., 1674 r., 2, 6, 7, 23, 29; 1675 r., 31, 55; 1678 r., 60, 63; komornik gr. brzeski, sędzia grodzki inowł., 1683 r., 78; sędzia grodzki inowłocł., † 1685 r., 101, 105 114.
Ostrowski Wojc., 1697 r., 213.
Orzeszewski Jan, 1675 r., 30.
Ozyusz ks., 1697 r., 218.

Paczeński Andrzej, 1697 r., 203.
Palęcki Adam, 1693 r., 171; 1696 r., 197.
Palęcki Andrz., 1696 r., 197.
Palędzki Maciej, 1697 r., 204; Maciej Franciszek, 1697 r., 203; poseł na s. elek., 1697 r., 216.
Palędzki Wojciech Władysław, marsz. sejm. radz., 1674 r., 25.
Paprocki Paweł (r. g. k.), 1697 r., 203.
Pawłowski Zygm., 1697 r., 226.
Piniński Antoni, 1697 r., 211, 219.
Piniński Franciszek, 1697 r., 203.
Piniński Stan., 1697 r., 203.
Piotrkowski Jan, 1697 r., 213.
Piotrowski Mikołaj Andrzej, podsędek inowłocł., 1674 r., 23; 1677 r., 51.
Pławiński Adam, 1697 r., 203.
Pławiński Dadzib., 1697 r., 203, 205.
Pławiński Jan, 1697 r., 203, 204.
Pławiński Paweł, 1697 r., 203.
Podczaski Andrzej, 1697 r., 227.
Podleski Stanisław Wojc., podstoli inowłocł., poseł brzeski, 1693 r., 163, 165.
Podleski, podstoli inowłocł., 1697 r., 216, 217.
Podlewski Wojciech, podstoli inowłocław., 1697 r., 213.
Pogorzelewski Stan., 1697 r., 203.
Polichnowski Kaz., 1697 r., 214, 226.
Politowski, 1697 r., 209; 1699 r., 242.
Pomorski Andrzej, 1697 r., 227.
Pomorski Jan, 1697 r., 227.
Pomorski Piotr, 1697 r., 203.
Ponętowski Andrzej, 1697 r., 203, 226; poseł na sejm elek., 1697 r., 216.
Poniński Michał, 1697 r., 203.
Powołowski Andrz., 1697 r., 203.
Prażmowscy, 1675 r., 39.
Prażmowski, 1683 r., 75.
Pruski Jan, 1696 r., 197.
Pruszczyński Świętosław, 1697 r., 227.
Przebędowski, chorąży regimentu dragoń., 1674 r., 7; oberszter jkr. mci, 1674 r., 4.
Przegietka Antoni, 1678 r., 61.
Przepedarski, oberszter jkr. mci, 1674 r., 27.
Przykucki Stanisł., 1697 r., 203.
Przyłubski Marcin, 1696 r., 197; 1697 r., 225, 228.
Psciński Jan, 1697 r., 203, 226.
Pstrokoński Jan z Bużenina, marszał. sej. radz., 1681 r., 69; kasztelanic brzes., 1683 r., 80; 1685 r., 98.
Pstrokoński Spytek na Bużeninie, podkom. brzeski, 1675 r., 32, 42; 1676 r., 44, 45; 1677 r., 51; kasztelan brzeski, 1681 r., 64; 1683 r., 73; 1690 r., 149.

Raciborski Mikołaj, 1697 r., 227.
Raciborski Wojciech Adam, 1697 r., 227.
Racięcki Michał, 1697 r., 213.
Racięski Bartł., 1681 r., 64.
Racięski Franciszek, 1697 r., 211.
Raczkowski Jan, 1697 r., 227.
Radojęwski Wojciech Zboży, chorąży inowłocł., † 1674 r., 21.
Radojewski Wojciech Zboży, chor. inowł., 1674 r., 21; 1685 r., 101; 1686 r., 124; 1690 r., 148; 1693 r., 175.
Radoński Łukasz Kazimierz, 1697 r., 227.
Radziejowski Michał, kardynał, prymas, arcybisk. gnieźn., 1696 r., 196.
Radziński Tomasz, 1697 r., 227.
Radziwiłł książę Bogusław koniuszy w. ks. lit., † 1685 r., 97.
Radzyński Wojc., 1697 r., 213.
Rakowski Jan, 1697 r., 203.
Rakowski Stanisław, 1697 r., 227.
Rechnicz Albert, 1697 r., 202.
Rokoszewski, 1686 r., 119; 1695 r., 189.
Rokoszewski Maciej, 1697 r., 203, 226.
Rościszewski, 1678 r., 58.
Rosowski Mikołaj, 1697 r., 203.
Rozen, komisarz, 1685 r., 91.
Rozentalski Stanisł., 1674 r., 25.
Roznieckí Krzysz., 1697 r., 227.
Roznieckí Ludwik, 1697 r., 227.
Roznieckí Marcin, 1697 r., 227.
Roznieckí Przemysław, 1697 r., 227.
Roznieckí Wojciech, 1697 r., 227.
Rudnicki Jan, 1697 r., 203.
Rudnicki Wojciech, 1697 r., 203.
Ruszkowscy, 1674 r., 5.
Ruszkowski Michał, 1699 r., 241.
Ruszkowski Wojciech z Ruszkowa, podstoli brzeski, 1674 r., 28; 1675 r., 42; 1677 r., 51; 1696 r., 197; 1697 r., 204, 216; 1699 r., 232, 240.
Rybiński Sebastyan, 1697 r., 211.

Sadowski Franciszek, 1690 r., 154.
Sawicki Jakób, burgrabia inowrocław., 1685 r., 100, 110; 1690 r., 158; 1697 r., 213.

Siemiński Mac., 1697 r., 226.
Sienkiewicz Tomasz, 1690 r., 154.
Skarbek Jan, miecznik brzeski, 1690 r., 158; 1696 r., 197.
Skarbek Stan., 1697 r., 203.
Skarszewski Stan., kasztelan wojnicki, 1676 r., 48.
Skotnicki Matyasz, 1690 r., 156.
Skrobocki Andrzej, 1697 r., 225, 228.
Sławiński, 1695 r., 189.
Słonczewski Jan, 1697 r., 203.
Słubicki, 1695 r., 189.
Słubicki Chryzostom, komornik gr. brzeski, 1690 r., 158; 1696 r., 197; sędzia grodzki przedecki, 1697 r., 204; 1699 r., 228, 230, 233; Chryzostom z Słubic, sędzia grodzki przedecki, marszałek substitutus sej. radz., 1699 r., 245.
Słubicki Jan, 1690 r., 158; 1696 r., 197; 1697 r., 205; poseł na sejm elek., 1697 r., 216.
Słubicki Stefan, 1697 r., 203, 227.
Słucki Łukasz, 1696 r., 197; 1697 r., 226.
Smogulecki Mikołaj, kasztelan gdański, obersztlejtnant jkr. mci, 1699 r., 238.
Sokołowski, 1685 r., 106.
Sokołowski, burgrabia brzeski, 1695 r., 194; 1696 r., 201; 1699 r., 238, 242.
Sokołowski Franc., 1689 r., 136; 1695 r., 189; 1697 r., 204; stolnik inowł., marszałek sej. radz., 1690 r., 158; stolnik inowł., 1693 r., 164; 1697 r., 204.
Sokołowski Jan, 1697 r., 203, 204.
Sokołowski Kazim., pisarz grodzki kowalski, komornik ziem. inowł., 1696 r., 197; 1697 r., 204, 211, 227.
Sokołowski Łukasz z Warzymowa, podstoli ciechanowski, marszałek sejmiku radziej., poseł inowłocław., 1691 r., 162; 1695 r., 180, 187; 1696 r., 197; 1697 r., 204, 227.
Sokołowski Mikołaj, porucznik jkr. mci, 1693 r., 169; 1697 r., 203, 204.
Sokołowski Stan., 1690 r., 152.
Sokołowski Stan., burgrabia brzeski, 1697 r., 203, 204, 216.
Sokołowski Stan., stolnik inowł., 1696 r., 197.
Sokołowski Wojc., 1695 r., 189; 1697 r., 202; 1699 r., 228, 232.
Suliński Andrzej, 1696 r., 197.
Starucki Maciej, 1697 r., 226.
Stawski Chryzost., 1697 r., 227, 228.
Stryjewski, porucznik regimentu ks. kurlandzkiego, 1697 r., 206.
Stryjowska, 1699 r., 244.
Strzałkowski, 1695 r., 189.
Strzałkowski Jan, 1683 r., 84.
Strzeszkowski Michał, 1696 r., 197.
Sulkowski, 1693 r., 172; 1695 r., 189.
Sulkowski Paweł, 1697 r., 213.
Sulkowski Wojc., 1696 r., 197; 1697 r., 227.
Szczawiński Jakób, wojewodzic inowł., poseł inowł., 1690 r., 137; rotmistrz jkr. mci, poseł, 1690 r., 148; marszałek sej. radz., 1696 r., 196, 198, 201; 1697 r., 202, 203, 204, 207, 210, 211, 212, 214, 215, 219, 225.
Szczawiński Jan, sędzia gr. radz., 1676 r., 49; 1677 r., 55; 1683 r., 83.
Szczawiński Paweł Ludwik na Szczawinie, wojewoda inowł., starosta brzeski, 1676 r., 48.
Szczawiński ks., proboszcz radziej., 1685 r., 88.
Szczawiński, b. sędzia radz., 1681 r., 63.
Szczkowski Andrzej, 1697 r., 227.
Szczkowski Piotr, 1697 r., 226.
Sznurowski, 1695 r., 189, 190, 192; 1696 r., 193, 200, 201, 206, 209.
Sznurowski Adam, 1695 r., 185.
Sznurowski, regimentkwatermagister regimentu ks. kurlandz., 1695 r., 179.

Tarchalski Remian, 1697 r., 214.
Tarnowscy, 1677 r., 53.
Tarnowski Franc., 1697 r., 204.
Tolibowski z Tolibowa Hiacynt, podkomorzyc brzeski, marsz. s. radz., 1674 r., 26, 29; 1676 r., 49.
Tolibowski Michał, 1696 r., 197; 1697 r., 227.
Tolibowski Mikołaj, kasztelan słoński, 1674 r., 16; 1675 r., 43; 1678 r., 60; 1681 r., 64.
Tolibowski Zygm., 1697 r., 227.
Tomisławski Wojc., podcz. bełzki, 1676 r., 48.
Trzaskowski, 1693 r., 164; 1695 r., 190; 1697 r., 218.
Trzaskowski Stefan, 1697 r., 225.
Trzaskowski Wojc., 1697 r., 214.
Trzciński Jan, 1697 r., 226.
Trzebiński Andrzej, 1697 r., 203.
Trzebuchowski Adam, 1677 r. 52.
Trzebuchowski Adam z Morzyc, cześnik brzeski, 1677 r., 52; 1678 r., 60, 1685 r., 95; sędzia grodzki kruśw., 1685 r., 108, 197; burgrabia bydg., 1685 r.; 110; 1686 r., 125; 1689 r., 134; 1690 r., 157; 1695 r., 194; 1697 r., 204.
Trzebuchowski Aleksander, 1697 r., 226.
Trzebuchowski Alek. z Morzyc, chorąży inowłocł., 1674, 23; poseł inowłocł., 1674 r., 9; 1677 r., 51; 1693 r., 171; 1696 r., 197, 200; 1697 r., 204, 214.
Trzebuchowski Jan z Roszk, 1677 r., 52, 53.
Trzebuchowski Jan, chorąży inowł., 1681 r., 64; 1685 r., 90; 1696 r., 197; 1697 r. 204; poseł na sejm elekcyjny, 1697 r., 216, 227; 1699 r., 232.

Trzebuchowski Kazimierz z Morzyc, oberstlejtnant jkr. mci, 1677 r., 51; 1678 r., 60; 1681 r., 66; pułkownik jkr. mci, 1683 r., 74, 81; 1688 r., 130, 1689 r., 135; 1690 r., 148, 150, 155.
Trzebuchowski Marcin, 1696 r., 197; starościc brzeski, 1697 r., 204.
Trzebuchowski Mik., 1696 r., 197; 1697 r., 203, 204.
Trzebuchowski Seweryn, 1697, 203.
Tuczeńska Apolinarya ze Smogulca, kasztelanowa gnieźn., 1699 r,, 236.
Tulski Aleks., 1697 r., 214.

Umiński, komornik ziemski inowł., 1681 r., 62; 1683 r., 86.
Umiński, sędzia grodzki kowalski, 1689 r., 134; 1695 r., 188; sędzia kujawski, 1686 r., 125; sędzic kowalski, 1699 r., 233.
Umiński Jakób, 1696 r., 197.
Umiński Jan, 1674 r,, 2, 4; 1696 r., 197, 204, 213; 1697 r., 227.
Umiński Jan, komor. ziem. inowł., 1683 r., 78; sędzia grodz. kowal., 1686 r. 122; 1690 r., 158.
Umiński Kazimierz, 1697 r., 203.
Umiński Łukasz, 1697 r., 204, 213; poseł na sejm elekcyjny, 1697 r., 216.
Umiński Marcin, skarb. brz., 1690 r., 158; 1696 r., 197; 1697, 204, 213, 217.
Umiński Wojciech, 1696 r., 197; 1697 r., 203; poseł na sejm elekcyjny, 1697 r., 216.
Uniejewski Jan, sędzia gr., kowal., 1689 r., 136.
Urbanowski Franc., 1697 r., 226.
Urbański, star. grabowski, 1675 r., 42.
Usakowski, rotm. jkr. mci, 1683 r., 85.
Uwieliński Marcin, 1696 r., 197.

Waganiewski Jakób, 1696 r., 197; 1697 r., 205.
Wałdowski Franc. z Słupów, 1697 r., 203.
Wałdowski Jan, 1697 r., 203.
Wasilkowski, chor. znaku wojewodzica, 1695 r., 190.
Wąsowski Karol, cześnik kijowski, 1674 r., 19.
Wdorzewski Ludwik, 1697 r., 213.
Wichrowski Andrzej, żupnik ww. kujawskich, 1677 r., 51; 1681 r., 67, 68; b. żupnik ww. kuj., 1690 r., 144.
Wieszczyccy, 1697 r., 218.
Wieszczycki, ks. Stanisław kanonik włocław., 1697 r., 218.
Więckowski Andrz., 1697 r., 227.
Wilczewski Adam, 1697 r., 211.
Wilkostowski Adam, 1697, r., 203, 204.
Wilkostowski, podwoj. brz., 1697, 217.
Winnicki Aleksan., 1697 r., 214, 227.
Winnicki Felicyan, 1697 r., 213.
Winnicki Jakób, 1697 r., 227.
Winnicki Jan, 1697 r., 203, 227.
Winnicki Konst., 1697 r., 227.
Winnicki Władysł. 1697 r., 227.
Winnicki Wojciech, 1697 r., 211, 227.
Wiśniewski Jacek, 1697 r., 203.
Witowski Andrzej, 1697 r., 211.
Witowski Michał, 1697 r., 211.
Witowski Stanisł., 1697 r., 213.
Wittan Konstanty, 1697 r., 213, 217.
Włostowski Maciej, 1697 r., 214.
Wnorowski Marcin, miecznik brz., 1677 r., 51, 56; † 1681, 65.
Wolinckiewicz (Wołynczkiewicz) Jan, 1685 r., 85, 87, 90.
Wolski Aleks., pisarz grodz. bydg., 1696 r., 197, 204, 216.
Wolski Bartłomiej, 1697 r., 203.
Wolski Franc., 1697 r., 203.
Wolski Jan, 1674 r., 2; 1677 r., 51; 1681 r., 62.
Wolski Kazimierz, 1685 r., 108, 113; podwojewodzy inowł., 1686 r., 123; 1689 r., 135; 1690 r., 154; 1697 r., 203, 204.
Wolski Maciej, 1697 r., 203.
Wolski Paweł, 1697 r., 203.
Wolski Piotr, 1697, 203.
Wolski Sebast., 1696 r., 197; 1697 r., 205.
Wolski Stan., 1697 r., 203.
Wolski Stefan, 1677 r., 52; 1683 r., 86; 1690 r., 150; poborca inowł., 1681 r., 66.
Wolski Zygm., 1690 r., 152; poborca woj. inowł., 1693 r., 172; 1695 r.; 194.
Wyganiecki Jakób, 1697 r., 214.
Wygnański Franc., 1697 r., 213.
Wysocki Jakób z Budzisławia, podstoli gostyński, 1697 r., 203, 204, 213; 1699 r., 232.
Wysocki Michał, 1697 r., 211.
Wysocki Stan., sędzic ziem. brzes., rotm. ww. kujaw., 1674 r., 2, 18; poseł brz., 1674, 9.
Wysocki Wojc., Godziemba 1697, 213.

Zabaski, † 1685 r., 96.
Zabłocki Antoni, 1697 r., 210.
Zaborowski Szymon, 1697 r., 227.
Zagajewski Andrzej, 1697 r., 203, 205.
Zagórski, 1695 r., 189.
Zagórski Stan., burgrabia grodzki kruświcki, 1696 r., 197; 1697 r., 204; komornik ziem. inowł., burgr. kruśw., 1697 r., 216.
Zakrzewski Antoni Zboży, 1697, 213.
Zakrzewski Jan Nepomucen, podczaszy brzes., 1697 r., 213, 216, 217.
Zakrzewski Ludw., 1674 r. 2; 28; 1690, 149.
Zakrzewski Marcin Zboży, podcz. brz., 1677 r., 51, 1683, 79.

Zakrzewski Michał, marsz. sejmiku radziej., 1677 r., 51.
Zakrzewski Michał Stanis. pisarz ziem. brz., 1681 r. 64, 65; 1685 r., 108; 1686 r., 123; podsędek ziemski brz., marsz. sejmiku radz., 1688 r., 132; 1689 r., 135, 137; 1690 r., 155; sędzia ziem., brz., marsz. sejmiku radziej., 1695, 191, 195; 1696, 197; 1697, 204, 216, 227.
Zakrzewski Stanisław, 1697 r., 227.
Załuski Hieronim, starosta brz. kujaw., poseł brzeski, 1685 r., 90.
Zamoyski, ordynat, 1675 r., 39.
Zaremba Franc. 1697 r., 227.
Zawadzcy, 1697, 223.
Zawadzka, 1695 r., 187.
Zawadzki, kaszt. chełmiński, 1699 r., 236.
Zbrożek, strażnik polny, 1681 r., 68.
Zglenicki Stef., 1697 r., 227.
Ziemięcki Aleks., 1696 r., 197; r. z. inowł., 1697 r., 214.
Ziemięcki Franc., 1697 r., 203.
Ziemecki Jakób, 1696 r., 197.
Ziemięcki Łukasz, 1696 r., 197; 1697 r., 204.

Żabiński Franciszek, 1697 r., 203.

URZĘDY WOJEW. BRZESKIEGO.

Wojewoda *brzeski*, Zygm. z Lubrańca Dąbski, star. inowł., 1690 r., 154; 1697 r., 213.
Kasztelan *brzeski*, Melchior Grudziński, 1675, 42.
Spytek na Bużeninie Pstrokoński, 1681 r., 64; 1683 r., 73; 1690, 149.
Kazim. Grudziński 1697, 213.
Kowalski, Stefan Jarnowski, 1674 r., 23, 27; 1675 r., 42.
Jemielski Stan., 1681 r., 64; 1683 r., 74.
Podkomorzy *brzeski*, Spytek na Bużeninie Pstrokoński, poseł brz., 1675 r., 32, 42; 1676 r., 44, 46; 1677 r., 51.
Sebastyan z W. Jarnowa Jarnowski, 1681 r., 64; 1683 r., 69; 1685 r., 90; 1689 r., 134; 1690 r., 137, 158; 1693 r., 172.
Sebast. Jarnowski, † 1695 r., 191.
Starosta *brzeski*, Paweł Ludwik na Szczawinie Szczawiński, 1676 r., 48.
Hier. Załuski, 1685 r., 90.
Kowalski, Morsztyn, 1675 r., 42.
Kruśw., Lubstowski Mikołaj, 1674 r., 5; 1677 r., 51; 1681 r., 64, 65, 66; 1683 r., 86.
Adam Lubstowski, 1697 r., 203, 204; 1699 r., 232, 240.
Przedecki, Kryski, 1674 r., 17.
Kryski, kanclerz w. koron., 1675, 36.
Radziej., Andrzej z Miroszewic Gąsiorowski, 1674 r., 28; 1675 r., 32, 42; 1676 r. 45, 48, 49; 1677 r., 55; 1678 r., 60; 1683 r., 69; 1690 r., 137; 1693 r., 164, 172, 178; 1695 r., 180; 1696 r., 197; 1697 r., 204, 213, 226; 1669 r., 232, 234.
Chorąży *brzeski*, Jan Sebastyan Osiecki, poseł brz., 1675 r., 32, 42; 1676 r., 44, 45, 48; 1677 r., 51, 56; 1681 r., 64, 65, 68.
Sebastyan Olszewski, 1686 r., 123.
Serafin Głębocki, 1693 r., 172; 1695 r., 180; 1696 r., 197; 1697 r., 204, 215, 226.
Sędzia *Ziem. brz.*, Stanisław Wysocki, 1674 r., 9.
Sebastyan z W. Jarnowa Jarnowski, 1676 r., 49; 1677 r., 51.
Wojc. Głębocki, 1681 r., 64.
Umiński, 125.
Stefan Grochowicki, 1688 r., 131; 1689, 135.
Łukasz Orłowski, 1690 r., 158.
Głembocki, 1691 r., 161.
Michał Stanisław Zakrzewski, 1695 r., 191, 195; 1696 r., 197, 204, 216, 227.
Grodz. brz., Wojc. Głębocki, 1674 r., 2; 1676 r., 49.
Łuk. Orłowski, 1683 r., 86.
Adam Trzebuchowski, 1685 r., 108.
Andrzej Głębocki, 1696 r., 200; 1697 r., 226.
Kowal., Jan Umiński, 1686 r., 122; 1689 r., 134, 136; 1690 r., 158; 1695 r., 188.
Domaradzki, 1697 r., 216.
Przedecki, Chryzostom Słubicki, 1697 r., 204; 1699 r., 228, 230, 233, 245.
Radziej., Jan Szczawiński, 1676 r., 49; 1677 r., 55; 1681 r., 63; 1683 r., 83.
Sebast. Michałowski, 1697 r., 204.
Stolnik *brzeski*, Andrzej Jaranowski, 1685 r., 108; 1686 r., 122, 125; 1696 r., 197; 1697 r., 204; 1699 r., 244.
Podczaszy *brzeski*, Marcin Zboży Zakrzewski, 1677 r., 51.
Marcin Zakrzewski, 1683 r., 79.
Jan Nepomucen Zakrzewski, 1697 r., 213, 216, 217.
Podsędek *ziem. brzeski*, Sebastyan z W. Jarnowa Jarnowski, poseł inowł., 1674 r., 9; 1675 r., 32, 42; 1676 r., 45.
Stefan Grochowicki, 1677 r., 51; 1683 r., 79; 1685 r., 108.

Michał Zakrzewski, 1686 r., 123; 1688 r., 132; 1689 r., 135, 137; 1690 r., 155.
Podstoli *brzeski*, Wojciech z Ruszkowa Ruszkowski, 1674 r., 28; 1675 r., 42; 1677 r., 51; 1696, 197; 1697 r., 204, 216; 1699 r., 232, 240.
Cześnik *brzes.*, Adam z Morzyc Trzebuchowski, 1677 r., 52; 1678, 60; 1683, 74; 1685 r., 95, 108.
Łowczy *brzeski*, Wojciech Jarnowski, 1677 r., 52, 1681 r., 64.
Serafin Głembocki, 1683 r., 69.
Wojc. Jaranowski, 1685 r., 107; 1686 r., 123; 1690 r., 154; 1696 r., 197; 1697 r., 204.
Wojski *kruświcki*, Marcin Bełdowski, 1674 r., 5, 28; 1677 r., 52; 1681 r., 64, 65; 1686 r., 123; 1697 r., 217.
Pisarz *ziemski brzeski*, Stefan Grochowicki, 1674 r., 2.
Wojc. na Głembokiem Głembocki, 1677 r., 51.
Michał Stan. Zakrzewski, 1681 r., 64, 65; 1685 r., 108.
Kościelski Jan, 1690 r., 148; 1697 r., 216, 226.
Miecznik *brzeski*, Marcin Wnorowski, 1677 r., 51, 56; † 1681 r., 65.
Skarbek Jan, 1690 r., 158; 1696 r., 197.
Skarbnik *brzeski*; Wojciech Buszkowski, 1674 r., 6, 29; 1683, 79, 83.
Marcin Umiński, 1690 r., 158; 1696 r., 197; 1697 r., 204, 213, 217.
Podwojewodzy *brzes.*, Jan Chrząszczewski, 1681 r., 64.
Wilkostowski, 1697 r., 217.
Komornik *ziemski brzeski*, Kazim. Osiński, 1697 r., 204.
Szczęsny Michał Moszczeński, 1697 r., 213, 227.
Gr. brzeski, Michał Leski, 1677 r., 51.
Ostrowski, 1681 r., 63.
Alek. Ostrowski, 1683 r., 78.
Chryzostom Słubicki, 1690, r., 158.
Burgrabia *brzeski*, Sokołowski Stan., 1695 r., 194; 1696 r., 201; 1697 r., 203, 204, 216; 1699 r., 238, 242.
Gr. kruświcki, Stan. Zagórski, 1697, 204, 216.
Radziejowski, Stefan Chaliński, 1675 r., 43.
Pisarz *gr. brzeski*, Michał Leski, 1683 r., 86; 1685 r., 99, 100, 105, 110, 114; 1686 r., 125; 1688 r., 129, 130; 1689 r., 133; 1690 r., 158.
Kowalski, Kazim. Sokołowski, 1697 r., 204, 211, 227.
Kruświcki, Jasieński, 1695 r. 189.
Wojciech Jasieński, 1697 r., 204, 216, 226, 240.
Radziej., Wojciech Buszkowski, 1674 r., 6; 1677 r., 55.
Kazimierz Osiński, 1697 r., 204.
Regent *gr. brzeski*, komornik ziemski, Szczęsny Michał Moszczeński, 1697 r., 227.
Radziej. i *ziem. inowł.*, Wawrzyniec Czarnomski 1677 r., 54.
Żupnik *ww. kujawskich*, Andrzej Wichrowski, 1677 r., 51; 1681 r., 67, 68.
b., Wichrowski, 1690 r., 144.
Wójt *kruświcki*, Paweł Krajewski, 1683 r., 76.

URZĘDY WOJ. INOWŁOCŁAWSKIEGO.

Wojewoda *inowłocławski*, Paweł Ludw. na Szczawinie Szczawiński, 1676 r. 48.
Kasztelan *bydgoski*, Andrzej z Miroszewic Gąsiorowski, 1678 r., 60; 1681 r., 66; 1683 r., 74, 86.
Andrzej Niemojewski, 1697 r., 213.
Inowrocł., Ludwik z Lubrańca Dąbski, 1683 r., 73.
Słoński Mikołaj Tolibowski, 1674 r., 16; 1675 r., 43, 1678 r., 60; 1681 r., 64.
Podkomorzy *inowrocław.*, Zygmunt z Lubrańca Dąbski, 1674, 9; 1677, 54.
Walenty Szymon Kołudzki, 1681 r., 64, 65.
Jan Kadzidłowski, 1697 r., 213.
Starosta *bydgoski*, b. Gałecki, 1681, 67.
Franc. Zygm. Gałecki, 1690 r., 137, 150, 156; 1693 r., 163, 165; 1696 r., 197.
Inowł., Zygmunt z Lubrańca Dąbski, 1690, 154; 1697 r., 213.
Chorąży *inowł.*, Aleksander Trzebuchowski, 1674 r., 9, 23; 1677 r., 51.
Jan Trzebuchowski, 1681 r., 64; 1685 r., 90; 1696 r., 197; 1697 r., 204, 216, 227; 1699, 232.
Sędzia *ziem. inowłocł.*, Wal. Kołudzki, 1674, 28; 1677 r., 51.
Augustyn Kołudzki, 1693 r., 163, 165, 170, 175; 1695 r., 180; 1696, 197; 1697 r., 204, 216, 226; 1699 r., 229, 231, 232, 233, 234, 242.
Gr. inowł., August Kołudzki, 1674 r., 9; 1676 r., 47.
Aleks. Ostrowski, 1683 r., 78; † 1685 r., 101, 105; 114.
Podsędek *inowłocł.*, Mikołaj Andrzej Piotrowski, 1674 r., 23; 1677 r., 51.
Łukasz Orłowski, 1697 r., 216.
Stolnik *inowł.*, Franc. Sokołowski, 1690 r., 158; 1693 r., 164; 1696 r., 197; 1697 r., 204

Podstoli *inowłocł.*, Jan na Kadzidłowej Kadzidłowski, 1677 r., 52.
Stanis. Wojciech Podleski, 1693 r., 163, 165.
Wojciech Podlewski, 1697 r., 213, 217.
Cześnik *inowłocł.*, Andrzej z Lubieńca Niemojewski, 1676 r., 47; 1677 r., 52; 1681 r., 64, 65; 1683 r., 74; 1685 r., 89, 90, 97.
Stanis. Jarnowski, 1685 r., 113; 1690 r., 158; 1691 r., 163; 1693 r., 163, 165; 1696 r., 197; 1697 r., 204, 216.
Łowczy *inwłocław.*, Serafin Głębocki, 1681 r., 64; 1683 75; 1685 r., 106, 107, 116; 1686 r., 120, 127.
Andrzej Osiecki, 1697 r., 226; 1699 r., 228, 230.
Wojski *inowł.*, Stanis. Jemielski, 1677 r., 54; 1678 r., 60.
Pisarz *ziemski inowł.*, Marcin Mikołajewski, 1674 r., 2, 5, 28; 1675 r., 44; 1676 r., 47; 1677 r., 52; 1678 r., 60, 61.
Augustyn Kołudzki, 1683 r., 84, 87.
Leski, 1693 r., 172.
Andrzej Głembocki, 1693 r., 175; † 1695 r., 189.
Gr. bydgoski, Aleksan. Wolski, 1696 r., 197; 1697 r., 204, 216.
Inowł., Łukasz Orłowski, sędzia brzeski, 1690 r., 158.
Miecznik *inowł.*, Fran. Jarnowski, 1685 r., 88.
Komornik *ziem. inowłocł.*, Jan Umiński, 1681 r., 62; 1683 r., 77, 86.
Kazimierz Sokołowski, 1697 204, 211.
Stanisław Zagórski, 1697 r., 216.
Gran. inowłocł., Aleks. Ostrowski, 1674 r., 2, 6, 7, 23, 28; 1675 r., 31; 1677 r., 55; 1678 r., 60.
Michał Stan. Łęski, 1681 r., 62; 1683 r., 83, 86; 1685 r., 99.
Podwojewodzy *inowłocł.*, Kazimierz Wolski, 1686 r., 123; 1689, 135; 1690 r., 154; 1697 r., 204, 216.
Burgrabia *bydgoski*, Adam Trzebuchowski, 1685 r., 110; 1686 r., 125; 1689 r., 134; 1690 r., 157; 1695 r., 194; 1697 r., 204.
Adam Grochowski, 1689 r., 134.
Gr. inowłocł., Dzierżawski, 1674 r., 4.
Jakób Sawicki, 1685 r., 100, 110; 1690 r., 158; 1695 r., 190.
Regens *kancelaryi grodzkiej bydgoskiej*, Andrzej Krauz, 1690 r., 137, 151.
Regent *ziem. inowł.* i *grodz. radziej.*, Wawrz. Czarnomski, 1677 r., 54.
Jakób Orłowski, 1683 r., 77.
Poborca *inowł.*, Stef. Wolski, 1681 r., 66.
Zygm. Wolski, 1693 r., 172; 1695 r., 194.

Marszałkowie sejmików radziejowskich.

Jan Kościelski, 1674 r., 2, 8, 9, 21, 22.
Wojciech Wład. Palędzki, 1674 r., 25.
Hiacynt z Tolibowa Tolibowski, podkomorzyc brzeski, 1674 r., 26, 29.
Marcin z Drzewiec Mikołajewski, pisarz ziem. inowłocł., 1675 r., 44; 1676 r., 47; 1678 r., 61.
Michał Zakrzewski, 1677 r., 51.
Jan z Bużenina Pstrokoński, 1681 r., 69.
Serafin Głembocki, łowczy inowł., 1683 r., 75; 1685 r., 106, 116; 1686 r., 120, 127.
Andrzej Markowski, 1683 r., 79, 84.
Augustyn Kołudzki, pisarz ziem. inowł., 1683 r., 84, 87.
Andrzej z Łubieńca Niemojewski, cześnik inowłocł., 1685 r., 89, 97.
Karol Grudziński, kasztelanic sieradzki, 1688 r., 127, 128.
Michał Stanisław Zakrzewski, podsędek ziem. brzeski, 1688 r., 132; 1689 r., 137.
Franciszek Zygmunt Gałecki, kuchmistrz koronny, starosta bydg., 1690 r., 150, 156.
Franciszek Sokołowski, stolnik inowł., 1690 r., 158.
Stanisław Wojciech Jarnowski, cześnik inowł., 1691 r., 163.
Maciej Gąsiorowski, starosta radziej., 1693 r., 172, 178.
Augustyn Kołudzki, sędzia ziem. inowł., 1693 r., 165, 170; 1699 r., 229, 231, 232, 242.
Łukasz z Warzymowa Sokołowski, podstoli ciechanowski, 1695 r., 180, 187.
Michał Stanisław Zakrzewski, sędzia ziems. brzeski, 1695 r., 191, 195.
Jakób Szczawiński, wojewodzic inowł., 1696 r., 196, 198, 201; 1697 r., 202, 203, 204, 207, 210, 211, 214, 215, 219, 225.
Chryzostom z Słubic Słubicki, sędzia grodzki przedecki, 1699 r., 245.

POSŁOWIE.

Brzeski, Zygmunt z Lubrańca Dąbski, 1674 r., 9.
Stan. Jemielski, 1674 r., 9.
Andrzej Niemojewski, 1674 r., 9.
Jan Sebast. Osiecki, 1675 r., 32.
Stan. Wysocki,1674 r., 9.
Spytek na Bużeninie Pstrokoński, podkomor. brzeski, 1675 r., 32.
Maciej z Miroszewic Gąsiorowski, starosta radziejowski.1683 r., 69.
Sebastyan z W. Jarnowa Jarnowski, podkom. brzeski, 1683 r., 69; 1685 r. 90.
Hieronim Załuski, starosta brzesko-kuj., 1685 r., 90.
Maciej z Miroszewic Gąsiorowski, starosta radziej., 1690 r., 137.
Sebastyan z W. Jarnowa Jarnowski, podkom. brzeski, 1690 r., 137.
Franciszek Gałecki, kuchmistrz koronny, starosta bydgoski, 1693 r., 163, 165.
Serafin Głębocki, chorąży brzeski. 1693 r., 172; 1695 180.
Sebastyan Jarnowski, podkomorzy brzeski, 1693 r., 172.
Stanisław Wojciech Podleski, podstoli inowł., 1693 r., 163, 165.
Augustyn Kołudzki, sędzia ziem. inowł., 1695 r., 180.
Andrzej z Lubrańca Dąmbski, kasztelanic konarski, kruświcki, 1699 r., 232, 234.
Maciej z Mieroszewic Gąsiorowski, starosta radz., 1699 r., 232, 234.
Andrzej Osiecki, łowczy inowłocł., 1699 r., 230.
Inowłocł., Sebastyan z W. Jarnowa Jarnowski, podsędek ziem. brzeski, 1674 r., 9. 1675 r., 32.
Augustyn Kołudzki, sędzia gr. inowł., 1674 r., 9.
Jan Kościelski, marsz. sej. radz., 1674 r., 9.
Aleksander Trzebuchowski, chorąży inowł., 1674 r., 9.
Andrzej z Miroszewic Gąsiorowski, starosta radz., 1675 r., 32.
Jan z Lubrańca Dąbski, 1683 r., 69.
Serafin Głembocki, łowczy brzeski, 1683 r., 69.
Andrzej z Lubieńca Niemojewski, cześnik inowłocł., 1685 r., 90.
Jan z Morzyc Trzebuchowski, chorąży inowł., 1685 r., 90.
Franciszek Zygmunt Gałecki, kuchmistrz kor., starosta bydgoski, pułkownik jkr. mci, 1690 r., 137.
Jakób Szczawiński, wojewodzic inowł., 1690 r., 137.
Maciej Gembicki, kasztelanic łęczycki, 1693 r., 173.
Stan. Jarnowski, cześnik inowłocł., 1693 r., 163, 165.
Maciej Gąsiorowski z Mieroszewic, starosta radz., 1693 r., 172; 1695 r., 180.
Augustyn Kołudzki, sędzia ziem. inowł., 1693 r., 163, 165, 232, 234.
Łukasz z Warzymowa Sokołowski, podstoli ciechanowski, 1695 r., 180.
Chryzostom Słubicki, sędzia gr. przedecki, 1699 r., 230.
Jan z Roszk Trzebuchowski, 1699 r., 232, 234.
Poseł na sejm elekc., Ludwik Borucki, 1697 r., 216.
Jarosz Cieński, 1697 r., 216.
Andrzej Dąbski, kasztelanic konarski, 1697 r., 216.
Domaradzki, sędzia kowalski, 1697 r., 216.
Jakób Działyński, wojewodzic kaliski, 1697 r., 214.
Maciej Gąsiorowski, starosta radziej., 1697 r., 214.
Serafin Głębocki, chorąży brzeski, 1697 r., 215.
Michał Janczewski, sędzia ziem. brzeski, 1697 r., 216.
Jan Jarnowski, 1697r., 216.
Franciszek Jarnowski, 1697 r., 216.
Stanisław Jarnowski, cześnik inowł., 1697 r., 216.
Wojciech Jasiński, pisarz kruświcki, 1697 r., 216.
Jan Kolczyński, 1697r., 216.
Augustyn Kołudzki, sędzia ziem. inowł., 1697 r., 216.
Wal. Kołudzki, 1697 r., 216.
Kościelski, pisarz ziem. brzeski, 1697 r., 216.
Morawski, 1697 r., 216.
Piotr Mosczyński, 1697 r., 216.
Tomasz Mosczyński, 1697 r., 216.
Mikołaj Niemojewski, 1697 r., 216.
Wład. Niemojewski, 1697 r., 216.
Zyg.Niemojewski,1697r.216.
Łukasz Orłowski, podsędek ziem inowł., 1697 r., 216.
Maciej Palędzki, 1697 r., 216.
Podleski, podstoli inowłocł., 1697 r., 216.
Andrzej Ponętowski, 1697 r., 216.
Wojciech Ruszkowski, podstoli brzeski, 1697 r., 216.
Jan Słubicki, 1697 r., 216.
Stanisław Sokołowski, burgrabia brz., 1697 r., 216.
Jakób Szczawiński, marszałek sej. radz., 1697 r., 214.
Trzebuchowski, chorąży inowł., 1697 r., 216.
Jan Trzebuchowski, 1697 r., 216.
Wal. Kołudzki, 1697 r., 216.
Łuk. Umiński, 1697 r., 216.
Wojc. Umiński, 1697 r., 216.
Wolski, podczaszy inowłoc., 1697 r., 216.
Aleksander Wolski, pisarz bydg., 1697 r., 216.
Stanisł. Zagórski, komornik ziem. inowł., burgr. kruświcki, 1697 r., 216.
Jan Zakrzeski, podczaszy brzeski, 1697 r., 216.

URZĘDY WOJSKOWE.

Generał *jkr. mci*, Krzysztof Korycki, 1675 r., 43.

Oberster *jkr. mci*, Przebędowski, 1674 r., 4.

Przepedarski, 1674 r., 27.

Kazimierz z Morzyc Trzebuchowski, 1677 r., 51; 1678 r., 60; 1681 r., 66.

Obersztlejtnant regimentu niegdyś *podkom. chełmińs.*, Trzebuchowski, 1677 r., 53, 56.

Ks. kurlandzkiego, Arsztal, 1693 r., 169.

Jkr. mci, Mikołaj Smogulecki, 1699 r., 239.

Pułkownik *jkr. mci*, Kazimierz Trzebuchowski 1683 r., 74, 81; 1688 r., 130; 1689 r., 135, 136.

Franc. Zygmunt Gałecki, 1690 r., 137.

Maciej Kazimierz Trzebuchowski z Morzyc, 1690 r., 148, 150, 155.

Rotmistrz *wojew. kujawskich*, Stanisław. Wysocki, 1674, 2.

B. rotm. *woj. kujawsk.*, Wysocki, 1674, 18.

Jkr. mci, Jan Kaczkowski, 1674 r., 28.

Jakób Szczawiński, 1690 r., 149.

Usakowski, 1683 r., 85.

Krusw. i *radziejowski*, Maciej Gąsiorowski, 1697 r., 226.

Chorąży *regimentu dragońskiego*, Przebędowski 1674 r., 7.

Znaku star. radziejowski, Mikołaj Grodzicki, 1697 r., 226.

Pułkowy woj. brzes., Kazim. z Rojewa Kaczkowski, 1697 r., 226.

Znaku wojewodzica, Wasilkowski, 1695 r., 190.

Porucznik Jakób Jarnowski, 1674 r., 3.

Jkr. mci, Mikołaj Sokołowski, 1693 r., 169.

Towarzysz *strażnika poln. koron.*, Piotr Nieszczewski, 1685 r., 89.

Roty usar. chor. kor., Brodzki, 1685 r., 89.

Roty usar. woj. płock., Fran. Jaranowski, 1686 r., 119.

Regimenskwatermagister *regimentu ks. kurandzkiego*, Sznurowski, 1695 r., 179.

Major *ks. Kurlandyi*, Lipink, 1695 r., 190.

Kapitan, Link, 1685 r., 105, 1686 r., 126.

GODNOŚCI DUCHOWNE.

Arcybiskup *gnieź.*, prymas, ks. Kazimierz-Floryan na Klewaniu i Czartorysku książę, 1674 r., 9.

Michał Radziejowski, 1696 r., 196.

Biskup *płocki*, Stan. z Lubrańca Dąbski, 1683 r., 73.

Kujawski, ks. Stanisł. z Lubrańca Dąmbski, 1693 r., 164; 1697 r., 213.

Kanonik *gnieźn.*, ks. Aleks. z Kołudy Kołudzki, 1695 r., 182, 189; 1697 r., 218; 1699 r., 241.

Włocławski, ks. Stanisław Wieszczycki, 1697 r., 218.

Opat *koronowski*, ks. Ignacy Gniński, 1675 r., 34.

Proboszcz *gnieźn.*, ks. Szymon Kołudzki, † 1693 r., 175.

Ks. Kołudzki, kanonik gnieźnieński, 1695 r., 189; 1697 r., 218.

Kłodawski, ks. Gałczyński, 1674 r., 18.

Ks. Brzychwa, 1699 r., 241.

Łęczycki, strzeliński, ks. Jan Bogumił Grzembski, 1693 r., 178; 1695 r., 182.

Ks. Jan z Kotlewa Grzebiński, 1699 r., 244.

Radziejow., ks. Szczawiński, 1685 r., 88.

Kanclerz *wileński*, Białozor ks. Krzysztof, sekretarz jkr. mci, 1699 r., 242.

Pleban *pakowski*, ks. Kałuski, 1697 r., 217.

URZĘDY INNYCH WOJEWÓDZTW.

Kanclerz *w. kor.*, Kryski, 1675 r., 36.

Wojewoda *chełmiński*, Jan Gniński, 1675 r., 39.

Kaliski, Andrzej Grudziński, 1674 r., 14.

Poznański, Andrzej Grudziński, 1674 r., 14.

Grzymałtowski, 1695 r., 187.

Kasztelan *bełzki*, Nieżaborowski, 1685 r., 95.

Brzeziński, Paweł Mniewski, 1686 r., 124.

Chełmiński, Zawadzki, 1699 r., 236.

Gdański, Mikołaj Smogulecki, obersztlejtnant jkr. mci, 1699 r., 238.
Kijowski, Czarnecki, † 1699 r., 240.
Nowogrodzki, Stefan Jarnowski, 1683 r., 74.
Poznański, Franciszek Zygmunt, starosta bydgoski, 1696 r., 197.
Sandecki, Niezabitowski, starosta lubel., † 1675 r., 42
Sieradzki, Melchior Grudziński, 1690 r., 148.
Wojnicki, Stanisław Skarszewski, 1676 r., 48.
Marszałek *nadw.*, Jan Klemens Branicki † 1674 r., 19.
Sejmu elekc., Biliński, podkom. kor., 1699 r., 235.
Koniuszy *w. ks. Lit.*, ks. Bogusław Radziwiłł, † 1685 r., 97.
Podkomorzy *koronny*, Biliński, marszał. sej. elek., 1699 r., 235.
Chełmiński, Krzysztof Korycki, generał jkr. mci, 1675 r., 43.
Podskarbi *kor.*, Morsztyn, 1685 r., 94.
Kuchmistrz *kor.*, Franc. Zyg. Gałecki, star. bydgoski, pułkownik jkr. mci, poseł inowł., 1690 r., 137, 150, 156; 1693 r., 163, 165.
Strażnik *polny*, Zbrożek, 1681 r., 68.
Starosta *czerski*, Spytek na Bużeninie Pstrokoński, podkom. brzeski, 1676 r., 46.
Grabowski, Urbański, 1675 r., 42.
Kiszowski, Michał Działyński, miecznik ziem pruskich, 1674 r., 19.
Kolski, Mikołaj Mycielski, podsędek ziem. sieradzki, 1675 r., 39.
Lubelski, Niezabitowski, kasztelan sandecki, † 1675 r., 42.
Nowodworski, Andrzej Gembicki, 1675 r., 41.
Stobnicki, Lanckoroński 1685 r., 97.
Chorąży *gostyński*, Krajewski, 1685 r., 96.
Podczaszy *bełzki*, Wojciech Tomisławski, 1676 r., 48.
Nowogrodzki, Krzysz. Jarnowski, 1696 r., 197; 1697 217.
Podsędek *ziems. sieradzki*, Mikołaj Mycielski, starosta kolski, 1675 r., 39.
Podstoli *ciechanowski*, Łukasz Sokołowski, 1691 r., 162; 1695 r., 180, 187; 1696 r., 197; 1697 r., 204, 227.
Gostyński, Jakób z Budzisławia Wysocki, 1697 r., 203, 204, 213; 1699 r., 232.
Cześnik *kijow.*, Karol Wąsowski, 1674 r., 19.
Podolski, Stefan Jaronowski, 1697 r., 202, 204.
Miecznik *kijowski*, Adam Dobiecki, 1677 r., 51.
Ziem. pruskich, Michał Działyński, starosta kiszowski, 1674 r., 19.
Sekretarz *jkr. mci*, ks. Krzysztof Białozor, kanclerz wileński, 1699 r., 242.
Komisarz, Rozen, 1685 r., 91.

SPIS NAZWISK RÓŻNYCH.

Augustyanie oo., lubrańscy, 93.
Bekala, 1693 r., 168.
Bisurman, 32.
Bydoszczanie, 43.
Dominikanie oo., 83, 88.
Dominikanie oo. toruń., 149.
[illegible]emici oo. S. Pauli, 56.
[illegible]rdynand ks. kurlandzki, 1693 r., 172.
[illegible]ranciszkanie oo., 242.
[illegible]anciszkanie oo. inowłocł., 88, 96; radziejowscy, 89, 164.
[illegible]dańszczanie, 170, 178, 184.
[illegible]n III, król, 1674 r., 22; 1676 r., 47; † 1696 r., 196.
Jan Kazimierz, król, † 1674 r., 14, 16; 1675 r., 39.
Jan Olbracht, król, † 1685 r., 93.
Jezuici oo. bydgoscy, 195.
Kameduli oo. warszawscy, 39.
Karmelici oo., 149.
Kazimierz (Jan), król, † 1685 r., 93.
Conti de książe, 1697 r., 218.
Konwent pięciu męczenników, 1675 r., 39.
Kowalanie, 87.
Michał, król, 1674 r., 9, 15; 1675 r., 36, 38, 44.
Moskwa, 140.
Norbertanie oo. płoccy, 1685 r., 96.
Olendrzy, 99.
Otomani, 24, 25.
Ostrowscy książ., 1674 r., 12.
Piast, 207, 220.
Piastowie, krol., 166, 174.
Porta Otomańska, 97, 228.
Szwed, 16.
Szwedzi, 18.
Toruńczanie, 13, 20, 43, 144, 170, 178.
Turki, 72.
Władysław IV, król, † 1685 r., 96.
Żydzi, 2, 86, 93, 110, 111, 143 152, 176, 193, 224, 238, 239

SPROSTOWANIE BŁĘDÓW.

Str.	*wiersz*	*zamiast*	*czytaj*
6	11 od góry.	przeszłej	przyszłej
22	7 od dołu.	congratulationis	congratulationes
31	5 „	coronate	coronare
32	2 od góry.	laudum	instrukcya
51	1 „	1767	1677
51	10 „	supra, descr.	supradescr.
63	4 od dołu.	exequaantur	exquantur
63	3 „	perse	per se
77	5 „	owej	owcy
79	16 od góry.	Małkowskiego	Markowskiego
80	7 „	Więc	więc
80	15 „	laudo Iż	laudo iż (połączyć oba wiersze)
87	1 „	1683	1685
88 89	1 „	1683	1685
89	1 „	September	Januarius
96	22 „	regno	registro
102	5 od dołu.	prowincya	proweniencya
108	5 „	salica	salva
114	9 od góry.	1621	1681
117	6 od dołu.	partiti	partycyi
119	16 „	in resignationem	investigationem
121	9 od góry.	przyszłych	przeszłych
122	2 od góry.	szelężnego	Szelężnego
126	10 od dołu.	od	do
126	8 „	do	od
130	1 „	odliczają	odbierają
135	2 „	cineribus	oneribus
144	10 od góry.	Commovit	commovit
149	1 „	1960	1690
156	4 od dołu	nastąpi. Obierania	nastąpi, obierania
163	11 „	mejestatowi	majestatowi
167	15 od góry.	Informando	In formando
184	14 od dołu.	będę	będą
192	8 „	reparata	re parata
194	6 „	abrenunacyą	abrenuncyacyą
198	17 od góry.	eos	coś
208	6 „	1687	1607
210	16 od dołu.	142	141
211	3 „	143	142
219	16 „	144	143
220	5 „	eum paritati	(sic)
224	6 „	141	144
232	6 „	vivido	(sic)
239	18 od góry.	ad tendentiam	attendentiam

BIBLIOTEKA NAUKOWA WAP
3
2785/3